

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ “ДЕРЖАВНИЙ
ОКЕАНАРІУМ” ІНСТИТУТУ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ”

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

ЩОДО ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ ВІЙСЬКОВИМИ ЧАСТИНАМИ ТА
ПІДРОЗДІЛАМИ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ НА ПІВДЕННИХ
НАПРЯМКАХ , ЧОРНОМОРСЬКІЙ І АЗОВСЬКІЙ ОПЕРАЦІЙНИХ
ЗОНАХ, РІЧКАХ ДУНАЙ І ДНІПРО ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ТА ПОДІЇ У ОДЕСЬКОЇ, МИКОЛАЇВСЬКОЇ,
ЗАПОРІЗЬКОЇ, ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ, МІСТІ МАРІУПОЛЬ, АР
КРИМ ТА ПРИДНІСТРОВСЬКОМУ РЕГІОНІ

Частина III

(15.11 - 21.11.2024)

Одеса 2024

Голова робочої групи (наказ нвчальника ІВМС НУ «ОМА» від 08.07.2024 № 71):
працівник Збройних Сил України Геннадій БІЛОУС

Робоча група:

працівник Збройних Сил України Оксана МАКСИМОВА, працівник Збройних Сил України Олена АРДАКОВСЬКА, капітан 1 рангу Олександр СМОЛЯР, головний старшина Артем ФІЛИПЕНКО

Інформаційні матеріали щодо ведення бойових дій військовими частинами та підрозділами Військово-Морських Сил на Південних напрямках, Чорноморській і Азовській операційних зонах, річках Дунай, Дніпро під час російсько-української війни та події у Одеської, Миколаївської, Запорізької, Херсонської області, місті Маріуполь, Ар Крим та Придністровському регіоні:

Вип. 3 : листопад 2024 року / Науково-дослідний центр Збройних Сил України “Державний океанаріум” Інституту Військово-Морських Сил Національного університету “Одеська морська академія”.– Одеса, 2024. – 232 с

У третій частині листопада “Інформаційні матеріали щодо ведення бойових дій військовими частинами та підрозділами Військово-Морських Сил на Південних напрямках, Чорноморській і Азовській операційних зонах, річках Дунай, Дніпро під час російсько-української війни та події у Одеської, Миколаївської, Запорізької, Херсонської області, місті Маріуполь, Ар Крим та Придністровському регіоні ” висвячена інформація з офіційних та не офіційних відкритих джерел щодо подій російсько-української війни у період з 15.11 - 21.11.2024 року. Інформаційні матеріали призначені для курсантів, студентів вищих морських навчальних закладів, військових і цивільних фахівців різного рівня.

ЗМІСТ

1.	Перелік скорочень та умовних позначень	4
2.	Огляд подій у світі, Військово-Морських Силах Збройних Сил України та басейнах Чорного, Азовського морях, річках Дунай, Дніпро.	6
3.	Інформаційні матеріали Генерального Штабу Збройних Сил України щодо хронології подій російсько-української війни, які відбуваються на Південних напрямках	13
4.	Інформаційні матеріали з офіційних та відкритих (неофіційних) джерел, що стосуються подій, які відбуваються у Військово-Морських Сил Збройних Сил України під час російсько-української війни	18
5.	Інформаційні матеріали Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України щодо подій російсько-української війни	47
6.	Інформаційні матеріали з відкритих (неофіційних) джерел про перебіг бойових дій на інших напрямках, що входять до зони відповідальності підрозділів Командування морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України під час російсько-української війни	48
7.	Інформаційні матеріали Оперативного Командування «Південь» Збройних Сил України щодо подій російсько-української війни	52
8.	Інформаційні матеріали Командування Повітряних Сил «Південь» Збройних Сил України щодо подій російсько-української війни	56
9.	Інформаційні матеріали з відкритих (неофіційних) джерел щодо хронології подій російсько-української війни які відбуваються на Південних напрямках.	57
10.	Інформаційні матеріали з відкритих (неофіційних) джерел стосовно знищення Збройними Силами України військових об'єктів, особового складу армії рф на тимчасово окупований території АР Крим та Маріупіль	72
11.	Інформаційні матеріали від військовослужбовців Збройних Сил України про події, які відбувалися під час російсько-української війни на Південних напрямках	72
12.	Інформаційні матеріали від інституту вивчення війни стосовно подій які відбуваються на Південних напрямках.	77
13.	Інформаційні матеріали з офіційних джерел щодо хронології події російсько-української війни, які відбуваються в Запорізькій, Херсонській та Миколаївській області	91
14.	Інформаційні матеріали з відкритих (неофіційних) джерел щодо подій, які відбуваються під час російсько-української війни в Одеській, Миколаївській, Херсонській, Запорізькій, Донецькій області, АР Крим та Придністровському регіоні	97

1. ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочується
АКДВС	Автоматичний комплекс далекого візуального спостереження
АРЛК	Артиллерийский радиолокационный комплекс
АІС	Автоматична ідентифікаційна система
АМПУ	Адміністрація морських портів України
АРК	Автономна Республіка Крим
АКРР	Автоматизований комплекс радіорозвідки
БпЛА	Безпілотний літальний апарат
БАК	Безпілотний авіаційний комплекс
БТТЛБ	Багатоцільові транспортери-тягачі легки броньовані
БМД	Бойова машина десанту
БТР	Бронетранспортер
ББМ	Бойова броньована машина
БЕК	Безекіпажний корабель
ВВС	Важка вогнеметна система
ВДК	Великий десантний корабель
ВМС	Військово-Морські Сили
ВПП	Всесвітня продовольча програма
ВМБ	Військово-морська база
вмф	військово-морський флот
ГУР	Головне управління розвідки
ЗРК	Зенітний ракетний комплекс
ЗРП	Заряд розмінування переносний
ЗС України	Збройні Сили України
КДВС	Комплекс дальнього візуального спостереження
КШМ	Командно-штабна машина
КВТС	Комплекси відеотепловізійного спостереження
КСВ	Купольна станція відеоспостереження
КР	Крилата ракета
КТК	Каспійський трубопровідний консорціум
КПП	Корабель на повітряній подушці
МКЧХ	Міжнародний комітет Червоного Хреста
МТЛБ	Багатоцільовий транспортер-тягач легкий броньований
МРЛС	Мобільна радіолокаційна станція
МТЗ	Матеріально-технічні засоби
МРК	Малий ракетний корабель
НСКА	Наземні станції керування антенами

НАТО	Північноатлантичний альянс
НВАК	Народно-визвольна армія Китаю
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ОВА	Обласна військова адміністрація
ОВТ	Озброєння та військова техніка
ОСК	Об'єднана суднобудівна корпорація
ПММ	Пально-мастильні матеріали
ПТРК	Протитанковий ракетний комплекс
ПТКР	Протитанкова керована ракета
ПЗРК	Переносний зенітно-ракетний комплекс
ПКР	Протикорабельна ракета
ППО	Протиповітряна оборона
ППББ	Польовий пункт боєпостачання боєприпасів
ПРРРБ	Пост радіолокаційної розвідки та радіолокаційної боротьби
РВА	Районна військова адміністрація
РЛС	Радіолокаційна станція
РЕБ	Радіоелектронної боротьби
РСЗВ	Реактивна система залпового вогню
РКРКС	Радіолокаційний комплекс розвідки й контролю стрільби
РНБО	Рада національної безпеки і оборони України
рф	російська федерація
САУ	Самохідна артилерійська установка
СДК	Середній десантний корабель
СНАР	Станція наземної артилерійської розвідки
СПГ	Станковий протитанковий гранатомет
СПП	Судно на повітряній подушці
ск	слідчий комітет
ТОТ	Тимчасово окуповані території
фсб	федеральна служба безпеки росії
чфрф	чорноморський флот російської федерації
ІМО	International Maritime Organization /Міжнародна морська організація – міжнародна міжурядова організація, є спеціалізованою установою ООН/
USV	Unmanned Surface Vehicle / Безпілотний надводний апарат

2. ОГЛЯД ПОДІЙ У СВІТІ, ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА БАСЕЙНАХ ЧОРНОГО, АЗОВСЬКОГО МОРЯХ, РІЧКАХ ДУНАЙ, ДНІПРО.

Огляд визначних подій

16.11.2024 В Україні розробили 4 види ракет, вже зараз тривають випробування, заявив Президент України Володимир Зеленський. “Що стосується дронів, систем радіоелектронної боротьби — тут ми ще не досягли високих результатів. Але, тим не менш, вони є. У нас з’явилися чотири види ракет, зараз ідуть випробування”, – сказав Зеленський в інтерв’ю “Суспільному”. Президент також відзначив успіх морських дронів українського виробництва, за допомогою яких українські сили знищили велику кількість одиниць чорноморського флоту РФ. “Ми маємо флот морських дронів, і це серйозний сучасний флот. Тому вважаю, що технології, зброя — ми в цьому напрямку непогано працюємо”, – наголосив він. 27 серпня президент Зеленський підтвердив, що Україна провела успішні випробування першої балістичної ракети власного виробництва. Водночас деталей глава держави не надав. За кілька днів до цього Зеленський повідомив про успішний запуск української далекобійної ракети “Паляниця”. Міністр з питань стратегічних галузей промисловості Камішін заявив, що Україна нині виробляє безпілотики та ракети з дальністю польоту у 1,5 тисячі км.

<https://bukvy.org/v-ukrayini-rozroblyly-rakety-chotyroh-vydiv-jdut-vyprobuvannya-zelenskyj/>

17.11.2024 14 країн фінансують проєкт з протимінної діяльності в Україні. У Києві відбулося засідання Ради проєкту Програми розвитку Організації Об’єднаних Націй (ПРООН) «Протимінна діяльність в Україні», на якому підбили підсумки роботи за 2024 рік і окреслили плани на майбутнє. Про це повідомляє Головне управління протимінної діяльності, цивільного захисту та екологічної безпеки. У заході взяли участь представники Секретаріату Національного органу з питань протимінної діяльності, Центру протимінної діяльності, Міністерства економіки України, інших органів влади та міжнародні донори. За словами Постійного представника ПРООН в Україні Яко Сільє, цього року основна увага була зосереджена на підтримці розробки Національної стратегії протимінної діяльності на 2024–2033 роки, а також її оперативного плану на 2024–2026 роки.

Фото з ресурсу armyinform.com.ua

В межах проєкту здійснювали: закупівлю обладнання; навчання команд нетехнічного обстеження; тренінги з розмінування, управління інформацією, підводного розмінування та роботи з мінно-розшуковими собаками; надання медичних послуг і психологічної підтримки постраждалим від вибухонебезпечних предметів. Начальник управління протимінної діяльності полковник Олег Шуварський подякував ПРООН і донорам за внесок у скорочення потенційно забруднених вибухонебезпечними предметами територій України на 35 тис. км². Фінансування проєкту забезпечують уряди 14 країн: Бельгії, Данії, Іспанії, Люксембургу, Мальти, Нідерландів, Нової Зеландії, Норвегії, Республіки Корея, Великої Британії, Франції, Хорватії, Швейцарії та Швеції. На зустрічі також розпочали роботу над Робочим планом проєкту «Протимінна діяльність в Україні» на 2025 рік.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/17/14-krayin-finansuyut-proyekt-z-protyminnoyi-diyalnosti-v-ukrayini/>

17.11.2024 Командувач ВМС ЗС України віце-адмірал Олексій Неїжпапа відвідав військових, які тримають оборону на Херсонському напрямку, та обговорив варіанти подальшого розвитку бойових дій. Як передає Укрінформ, про це в Фейсбучі повідомляє пресслужба командування ВМС ЗСУ. «Командувач ВМС ЗС України віце-адмірал Олексій Неїжпапа відвідав військових, які тримають оборону на Херсонському напрямку. Під час візиту було обговорено варіанти подальшого розвитку бойових дій. Зокрема, посилення оборони на стратегічно важливих ділянках та можливості витіснення противника», - йдеться в повідомленні.

Фото: ukrinform.ua

Крім того віце-адмірал Олексій Неїжпапа поспілкувався з особовим складом щодо їх потреб у холодний період. За інформацією пресслужби, напередодні Дня сержанта Збройних Сил України командувач національного флоту нагородив сержантський склад підрозділу за їхній професіоналізм і відданість службі.

Фото: ukrinform.ua

<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3928116-neizpapa-vidvidav-vijskovich-aki-trimaut-oboronu-na-hersonskomu-napramku.html>

17.11.2024 Полк підтримки Корпусу морської піхоти отримав доопрацьовані катери Gruppbat.

Шведський катер Gruppbat українських військових. Листопад 2024. Україна.

Кадр з відео ВМС ЗС України

Підрозділи 15 окремого полку підтримки морської піхоти оснастили шведськими катерами Gruppbat. В українських Військово-Морських Силах розповіли, що військові проходять активні тренування на цих катерах. Шведські катери Gruppbat для українських військових дообладнали захисними бортами та дахом. В обов'язки підрозділу входить перевезення десанту на цих катерах. «У них низька посадка, вони можуть заходити на будь-який берег та висока маневровість», – розповіли військові. Катери надійшли Україні у якості допомоги від уряду Швеції для посилення українських Військово-Морських Сил. У лютому повідомлялось, що українським військовим мали відправити 20 катерів Gruppbat. Десантний катер Gruppbat може вмістити 8 бійців із повним спорядженням, які без перешкод швидко можуть залишити

катер та приступити до бойової задачі. Він є оптимальним для перевезення підрозділів на короткі відстані по річках.

Шведські катери Gruppbat українських військових. Листопад 2024. Україна.

Кадри з відео ВМС ЗС України

При осаді всього три 0,3 м заходить він і в мілководні бухти. Потужність двигуна складає 230 к.с., швидкість 30 вузлів. Оскільки катер не призначений для прямого бою, він не має озброєння.

<https://mil.in.ua/uk/news/polk-pidtrymky-korpusu-morskoyi-pihoty-otrymav-doopratsovani-katery-grupbat/>

18.11.2024 Командувач ВМС ЗС України - сержанти та старшини – основа наших підрозділів, справжні лідери, які ведуть за собою. У День сержанта Збройних Сил України хочу висловити вам щирю вдячність за професіоналізм та відданість. Сьогодні з гордістю вручив сержантам і старшинам медалі «Золотий тризуб» та «Хрест Військово-Морських Сил» від Міністерства оборони України, нагрудні знаки «Золотий хрест», «Кращий сержант (старшина) Збройних Сил України» та «За сумлінну службу» від Головнокомандувача Збройних Сил України. Також нагородив нагрудним знаком «За зміцнення бойової готовності ВМС».

Фото з facebook ВМС ЗС України

Ці нагороди – знак вдячності за щоденну роботу та стимул для нових досягнень.

<https://www.facebook.com/navy.mil.gov.ua/>

18.11.2024 Одеса: ЮНЕСКО засуджує удари по об'єктам Всесвітньої спадщини. ЮНЕСКО засуджує удари по кількох історичних будівлях і школах у центрі історичного центру Одеси (Україна), який входить до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО під загрозою. Організація направила на місце місію експертів у суботу. У ніч із четверга 14 на п'ятницю 15 листопада російська сторона здійснила масштабну атаку на історичний центр Одеси, який із січня 2023 року перебуває під охороною Конвенції про всесвітню спадщину ЮНЕСКО. За попередніми даними, пошкоджено близько двадцяти будівель, у тому числі історичні та релігійні, а також деякі навчальні будівлі. ЮНЕСКО засуджує ці удари, які суперечать міжнародному праву, і висловлює свою підтримку жертвам, населенню та місцевій владі. Представник ЮНЕСКО в Україні провів переговори з представниками Одеського муніципалітету в п'ятницю вдень, а місія експертів Організації виїхала на місце в суботу, щоб допомогти оцінити збитки та підготуватися до безпеки будівель. ЮНЕСКО знову закликає припинити всі напади на культурні цінності, які захищені широко ратифікованими міжнародними нормативними документами.

<https://www.unesco.org/en/articles/odesa-unesco-condemns-strikes-world-heritage-site>

18.11.2024 Командувач ВМС ЗС України. Розмова з Першим морським лордом адміралом сером Беном Кі: поглиблюємо співпрацю. Провів телефонну розмову з Першим морським лордом та начальником військово-морського штабу Великої Британії адміралом сером Беном Кі. Серед головних тем – результати роботи Коаліції з розвитку морських спроможностей України, посилення оборонного потенціалу наших ВМС та розвиток перспективних напрямків, зокрема безпілотних технологій. Завдяки підтримці Великої Британії та інших партнерів ми продовжуємо вдосконалювати наші спроможності. Також поінформував британського колегу про оперативну обстановку в Чорному морі, участь морських піхотинців у бойових діях на ключових напрямках фронту та наслідки сьогоденної російської атаки по Одесі.

Фото з facebook ВМС ЗС України

Адмірал Бен Кі висловив співчуття постраждалим від російського агресора та запевнив, що партнери продовжать робити все можливе для української перемоги.

<https://www.facebook.com/navy.mil.gov.ua/>

19.11.2024 Командувач ВМС ЗС України. 1000 днів тому росія розгорнула повномасштабну війну проти України. Це були дні болю, втрат і важких рішень, але водночас – дні звитяг, сміливості й незламного духу. Військово-Морські Сили за цей час продемонстрували свою відданість, стійкість та готовність боротися за свободу рідної землі. Проте наше протистояння не лише на полі бою. Це також забезпечення роботи «зернового коридору», відновлення українського флоту та зміцнення міжнародної підтримки. А найголовніше – це боротьба за кожного та кожну, хто перебуває в російському полоні. Дякую всій команді, яка займається обмінами, і всім, чия робота забезпечує повернення наших захисників. Ми вже повернули понад 500 військових ВМС, і далі продовжуємо робити все можливе.

Фото з facebook ВМС ЗС України

Ці 1000 днів – це наша щоденна боротьба. Кожен день – це крок до перемоги. Кожен з нас – від простого матроса до досвідченого командира – розуміє свою роль у наблизненні перемоги. Ми стоїмо, щоб перемогти

<https://www.facebook.com/navy.mil.gov.ua/>

19.11.2024 Командувач ВМС ЗС. У 1000-й день повномасштабної війни вшанували пам'ять загиблих українців.

Фото з facebook ВМС ЗС України

Схилили голови перед усіма, хто віддав своє життя за свободу та незалежність України, а також перед мирними громадянами, які стали жертвами російської агресії. Кожна втрата – це біль, який ми зберігаємо в серцях. Пам'ятаємо і продовжуємо боротьбу...

<https://www.facebook.com/navy.mil.gov.ua/>

20.11.2024 Командувач ВМС ЗС. Навчання українських моряків та захист портів: посилюємо співпрацю з Шостим флотом США. Провів телефонну розмову з командувачем Шостого флоту Сполучених Штатів Америки віце-адміралом Джеффри Андерсоном.

Фото з facebook ВМС ЗС України

Обговорили можливе проведення навчань за протимінною тематикою для наших військових моряків в рамках Сі Бриз. Підготовка – це основна частина нашого успіху. Що більше моряків отримають сучасні знання, то краще ми зможемо протистояти ворогу. Ще одна важлива тема – посилення протиповітряної оборони для захисту портової інфраструктури. Порти – це не лише стратегічні об'єкти, але й велика частина економічної стабільності України. Подякував віце-адміралу за всебічну підтримку з

боку Сполучених Штатів та запропонував долучитися до Коаліції з розвитку морських спроможностей України. Разом ми можемо досягти ще більшого. Джефрі Андерсон висловив впевненість у нашій боротьбі та відзначив професіоналізм й рішучість українських військових. Цінуємо кожен крок підтримки наших партнерів.

<https://www.facebook.com/navy.mil.gov.ua/>

3.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЩОДО ХРОНОЛОГІЇ ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ НА ПІВДЕННИХ НАПРЯМКАХ

Дата	Час	Події які відбуваються на Гуляйпільському, Оріхівському та Придніпровському напрямку
15.11.2024	08.00	Дев'ятсот дев'яносто шоста доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Оріхівському напрямку відбулось два бойових зіткнення неподалік Новоданилівки. Чотири атаки окупантів не мали успіху на Придніпровському напрямку. Наші воїни продовжують активними діями завдавати загарбницьким військам втрат в живій силі та техніці, виснажують ворога вздовж всієї лінії бойового зіткнення і в глибокому тилу.
15.11.2024	16.00	Ситуація на лінії бойового зіткнення залишається складною. Сили оборони України спрямовують зусилля на зрив наступальних планів російського агресора та знищують його особовий склад і техніку. На Оріхівському напрямку окупаційні війська обстрілюють підконтрольну українському уряду територію, цілячи по об'єктах цивільної інфраструктури та населеним пунктам.П'ять разів ворог намагався штурмувати наших оборонців на Придніпровському напрямку.
15.11.2024	22.00	Українські захисники продовжують рішуче давати відсіч спробам противника просунутися вглиб нашої території, завдаючи йому вогневого ураження. На Придніпровському напрямку Силами оборони України було зупинено п'ять спроб окупантів атакувати наші позиції. Сьогодні варто відзначити воїнів 65-ї окремої механізованої бригади та 406-ї окремої артилерійської бригади імені генерал-хорунжого Олексія Алмазова, які ефективно нищать ворога, завдаючи йому вагомих втрат у живій силі та техніці.
16.11.2024	08.00	Дев'ятсот дев'яносто сьома доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Оріхівському

		напрямку окупанти один раз атакували у бік Новоандріївки, успіху не мали. На Придніпровському напрямку російські загарбники п'ять разів намагалися витіснити з позицій наші підрозділи. Отримали жорстку відсіч, зазнали втрат. Наші воїни завдають окупаційним військам відчутних втрат в живій силі, техніці та активно підривають наступальний потенціал ворога у тилу.
16.11.2024	16.00	Противник не припиняє спроб просуватися в глибину території України. На Гуляйпільському та Оріхівському напрямках противник наступальних дій не проводив. Двічі безуспішно ворог намагався атакувати позиції українських захисників на Придніпровському напрямку. Завдав авіаудару НАРами по Ольгівці.
16.11.2024	22.00	Сили оборони України продовжують стримувати натиск окупаційних військ. Чотири рази безуспішно ворог атакував позиції українських захисників на Придніпровському напрямку. Сьогодні за ефективну бойову роботу відзначаємо воїнів 17-ої окремої важкої механізованої Криворізької бригади імені Костянтина Пестушка, 35-ої окремої бригади морської піхоти імені контрадмірала Михайла Остроградського, 425 окремого штурмового батальйону, 3 бригади оперативного призначення Національної Гвардії України, 406 окремої артилерійської бригади ім. генерала-хорунжого Олексія Алмазова, які впевнено тримають рубежі та завдають ворогу відчутних втрат.
17.11.2024	08.00	Дев'ятсот дев'яносто восьма доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Придніпровському напрямку наші війська успішно відбили чотири атаки противника. Наші воїни завдають окупаційним військам відчутних втрат в живій силі, техніці та активно підривають наступальний потенціал ворога у тилу.
17.11.2024	16.00	Наші воїни тримають рубежі та вживають всі необхідні заходи для недопущення прориву оборони. На Оріхівському напрямку загарбники застосовують авіацію в районі Новоданилівки та Новоандріївки. На Придніпровському напрямку наші захисники відбили одну атаку ворога.
17.11.2024	22.00	Сили оборони продовжують мужньо захищати Україну. На Оріхівському напрямку одну марну атаку ворога відбили наші оборонці протягом дня поблизу Новоандріївки. На Придніпровському напрямку наші воїни чотири рази відбивали атаки російських загарбників на позиції українського війська. Сьогодні слід відзначити воїнів 128-ї окремої гірсько-штурмової

		Закарпатської бригади, 126-ї окремої бригади територіальної оборони, 38-ї окремої бригади морської піхоти, 79-ї окремої десантно-штурмової Таврійської бригади та 425-го окремого штурмового батальйону, які в надзвичайно складних умовах стримують атаки противника, що переважає та завдають йому відчутних втрат.
18.11.2024	08.00	Дев'ятсот дев'яносто дев'ята доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Ситуація на фронті залишається напруженою. Противник, використовуючи свою перевагу в живій силі та техніці, безупинно атакує наші позиції. Українські захисники стійко стримують натиск окупантів і завдають ворогу максимальних втрат. На Гуляйпільському напрямку ворог активних дій не проводив. На Оріхівському напрямку наші захисники відбили одну атаку ворога поблизу Новоандріївки. Чотири рази без успіху війська загарбників намагалися витіснити підрозділи Сил оборони із займаних позицій на Придніпровському напрямку. Наші воїни завдають окупаційним військам відчутних втрат в живій силі, техніці та активно підривають наступальний потенціал ворога у тилу.
18.11.2024	16.00	Сили оборони України стримують наступ російських окупантів. Терористи продовжують вбивати українців, руйнувати українські міста і села ракетними, авіаційними та артилерійськими ударами. На цей час кількість бойових зіткнень зросла до 87. Шість разів ворог безуспішно атакував наших оборонців на Придніпровському напрямку. Сили оборони вживають усіх необхідних заходів для недопущення просування противника в глиб української території.
18.11.2024	22.00	Загалом від початку цієї доби відбулося 135 бойових зіткнень. Українські захисники продовжують рішуче давати відсіч спробам противника просунути в глибину нашої території, завдаючи йому вогневого ураження. Також вісім разів ворог марно атакував наших оборонців на Придніпровському напрямку. Сьогодні варто відзначити воїнів 102-ї окремої бригади територіальної оборони імені полковника Дмитра Вітовського, які ефективно нищать ворога, завдаючи йому вагомих втрат у живій силі та техніці.
19.11.2024	08.00	Тисячна доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України - героїчної боротьби українського народу. На Придніпровському напрямку відбулося вісім бойових зіткнень з ворогом в острівній зоні дельти Дніпра. Противник

		успіху не мав. Водночас наші воїни продовжують активними діями завдавати окупаційним військам відчутних втрат в живій силі та техніці, виснажуючи ворога вздовж усієї лінії бойового зіткнення.
19.11.2024	16.00	Ситуація на фронті залишається напруженою. Сили оборони продовжують рішуче протидіяти спробам противника просунути вглибину територією України, спрямовують зусилля на зрив виконання окупантами планів наступу. На Оріхівському напрямку українські захисники відбили ворожий штурм в бік Новоандріївки. На Придніпровському напрямку відбулась одна безуспішна атака загарбників.
19.11.2024	22.00	Сили оборони спрямовують зусилля на зрив виконання російськими загарбниками планів наступу та виснаження їхнього бойового потенціалу. Безрезультатно для ворога закінчилась спроба просунути вперед в напрямку Новоандріївки на Оріхівському напрямку. На Придніпровському напрямку відбито дві ворожі атаки, противник успіху не мав. Сьогодні відзначимо українських воїнів зі 128-ої окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади, 126-ої окремої бригади територіальної оборони, 25-ої окремої повітрянодесантної Січеславської бригади, 71-ої окремої егерської бригади, 38-ої окремої бригади морської піхоти, які стійко стримують навалу переважаючих сил противника.
20.11.2024	08.00	Тисяча перша доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Оріхівському напрямку окупанти один раз без успіху атакували у бік Новоандріївки. На Придніпровському напрямку за минулу добу наші захисники зупинили дві спроби російських загарбників просунути вперед, окупанти отримали жорстку відсіч, зазнавши втрат, відійшли. Наші воїни завдають окупаційним військам відчутних втрат в живій силі, техніці та активно підривають наступальний потенціал ворога у тилу.
20.11.2024	16.00	З початку доби загальна кількість бойових зіткнень вздовж усієї лінії фронту зросла до 88. Окупанти продовжують застосовувати авіацію, зокрема скидають КАБ, та здійснювати атаки на всіх напрямках сходу та півдня нашої країни, особливо активно - на Покровському та Курахівському. Сили оборони тримають рубежі та вживають необхідних заходів для недопущення прориву оборони. На Оріхівському, Гуляйпільському та Сіверському напрямках сьогодні ворог активних дій не проводив. На Придніпровському напрямку наші воїни тричі

		відбивали атаки російських загарбників на позиції українського війська.
20.11.2024	22.00	Сили оборони продовжують мужньо тримати оборону України. На Оріхівському та Гуляйпільському напрямках сьогодні ворог активних дій не проводив. Наші воїни п'ять разів відбивали атаки російських загарбників на Придніпровському напрямку. Сьогодні слід відзначити воїнів 39-го окремого зенітного ракетного полку та 124-ої окремої бригади територіальної оборони, які в надзвичайно складних умовах стримують атаки переважаючих сил противника, завдають йому серйозних втрат.
21.11.2024	08.00	Тисяча друга доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. На Оріхівському та Гуляйпільському напрямках минулої доби ворог активних дій не проводив. На Придніпровському напрямку наші воїни шість разів відбивали атаки російських загарбників на позиції українського війська.
21.11.2024	16.00	Сили оборони України стримують наступ російських окупантів. Терористи продовжують руйнувати українські міста і села ракетними, авіаційними та артилерійськими ударами. На цей час кількість бойових зіткнень зросла до 114. Українські захисники вживають необхідних заходів для недопущення просування противника вглиб української території. На Оріхівському напрямку окупаційні війська один раз штурмували позиції Сил оборони поблизу П'ятихаток. На Придніпровському напрямку триває ворожа атака.
21.11.2024	22.00	Загалом від початку цієї доби відбулося 174 бойових зіткнення. Українські захисники продовжують рішуче давати відсіч спробам противника просунути в глибину нашої території, завдаючи йому вогневого ураження. На Оріхівському напрямку війська загарбників один раз штурмували позиції Сил оборони в районі П'ятихаток. На Придніпровському напрямку наші війська відбили три атаки, противник успіху не мав. Сьогодні варто відзначити воїнів 14-ї окремої механізованої бригади імені князя Романа Великого, 81-ї окремої аеромобільної Слобожанської бригади та 38-ї окремої бригади морської піхоти, які ефективно нищать ворога, завдаючи йому вагомих втрат у живій силі та техніці.

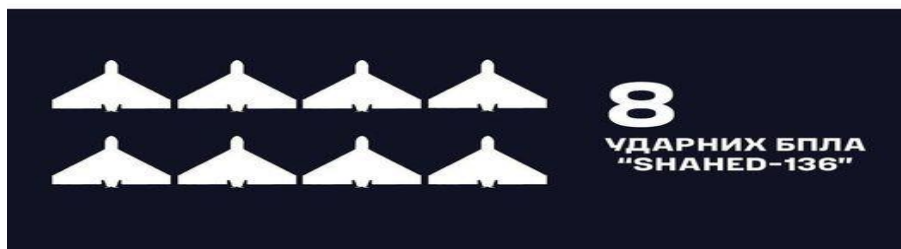
4.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ОФІЦІЙНИХ ТА ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ПОДІЙ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ У ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Хід бойових дій

15.11.2024 Військовослужбовці ВМС ЗС України знищили 8 «шахедів». Сьогодні вночі під час повітряної атаки російських окупантів силами та засобами Військово-Морських Сил Збройних Сил України було збито 8 ворожих дронів-камікадзе "SHANED-136". Військово-Морські Сили Збройних Сил України разом із підрозділами інших складових Сил оборони продовжують знищувати ворога на землі, в морі і повітрі!

 Військово-Морські Сили

**ПІДРОЗДІЛИ
ВМС ЗС УКРАЇНИ
ЗНИЩИЛИ**

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

15.11.2024 Майже 100% буде знищено: в росії зрозуміли неефективність «калібрів». У росії зробили висновки — саме тому крилаті ракети «калібр» як окремий вид озброєння вже тривалий час не застосовують. Про це в ефірі телемарафону «Єдині новини» розповів речник Військово-Морських Сил ЗС України кЗр Дмитро Плетенчук. За словами Дмитра Плетенчука, ворог аналізує ситуацію, тож зрозумів, що деяке озброєння є неефективним. Так, «калібри» як окремий вид озброєння не застосовують тривалий час. «Тільки під час комбінованих атак. Коли є атака з повітря — для того, щоб її доповнити, навантажити наше ППО — вони можуть застосовувати «калібри». Чудово розуміючи, що у більшості випадків 100% цих ракет буде знищено», — запевнив Дмитро Плетенчук.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/15/u-bilshosti-vypadkiv-100-bude-znyshheno-v-rosiyi-zrozumily-neeefektyvnist-kalibriv/>

15.11.2024 У Каспійському морі росіяни можуть тримати носії ракет «онікс» і «циркон» - Плетенчук. У Каспійському морі ворог тримає носії крилатих ракет, серед яких можуть бути унітарні пускові установки, що використовують ракети «онікс» і «циркон». Як передає Укрінформ, про це в телефірі повідомив речник ВМС ЗСУ кЗр

Дмитро Плетенчук. «У Каспії так само є носії крилатих ракет. Він там не один. І, до речі, за інформацією, яка ще перевіряється, там є носії, які мають унітарні пускові установки. На відміну від нашого Азово-Чорноморського регіону, тут вони мають 8 носіїв, які здатні запускати лише «калібри». Тобто, на деяких інших проектах у них уже стоять унітарні, які можуть запускати ще «онікси» і «циркони» теоретично. І в складі Каспійської флотилії, можливо, є такі зразки. Принаймні кілька носіїв крилатих ракет у них є в Каспії. Так само технічні характеристики дозволяють, в принципі, використовувати їх із тієї акваторії, але підтверджених кейсів щодо того ми не маємо», - сказав Плетенчук.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3927310-u-kaspijskomu-mori-rosiani-mozut-trimati-nosii-raket-oniks-i-cirkon-pletencuk.html>

15.11.2024 Розвідка УК підтверджує ураження двох кораблів рф класу “гепард” у Каспійському морі. Розвідка Британії підтверджує пошкодження щонайменше двох кораблів рф класу “гепард” у Каспійському морі в результаті удару у рамках спецоперації ГУР МО України. Про це повідомляє міноборони Великобританії із посиланням на дані розвідки в п’ятницю, 15 листопада. 6 листопада 2024 року Україна ймовірно атакувала безпілотним літальним апаратом по порту каспійськ в росії. На момент удару у порту, ймовірно, перебували декілька кораблів вмф росії, серед них щонайменше два кораблі класу “гепард”, ймовірно, зазнали пошкоджень. Ступінь пошкоджень кораблів невідомий, проте ймовірніше судна будуть відремонтовані швидко. “каспійська флотилія росії, ймовірно, використовувався для масових атак по території України у 2022 році та для здійснення ударів впродовж 2023-2024 рр. Проте, малоімовірно, що російські кораблі, які були пошкоджені під час українського удару, були використані для прямих ударів по українській території”, — зазначили у Міноборони. На тлі низької поточної активності рф у Чорному морі, ця атака продемонструвала, що Україна може завдавати ударів по російських цілях у районах, які раніше вважалися безпечними для проведення операцій. У відомстві додають, що український дрон, найімовірніше, пролетів над значною територією росії, і не був перехоплений. Подібна атака, швидше за все, викличе занепокоєння у російського політичного і військового керівництва. Як писала “Новинарня“, попередньо було відомо, що 6 листопада 2024 року в результаті спецоперації Головного управління розвідки Міноборони вперше вдалося завдати ураження російській флотилії в Каспійському морі. Як стверджують джерела, внаслідок ударів БПЛА уражень зазнали щонайменше два об’єкти в місті каспійськ, що в республіці дагестан. Відстань від державного кордону України до об’єкта ураження сягає близько 1500 кілометрів.

<https://novynarnia.com/2024/11/15/rozvidka-uk-pidtvrdzhuye-urazhennya-dvoh-fregativ-rf-klasu-gepard-u-kaspijskomu-mori/>

15.11.2024 У ВМС ЗСУ розповіли, як росіяни стягують ресурси для свого захисту в окупованому Криму. росія змушена стягувати великі сили для протиповітряної оборони та іншої військової інфраструктури, щоб утримати контроль над тимчасово окупованим Кримом. Про це розповів речник ВМС ЗСУ кЗр Дмитро Плетенчук в ефірі «Громадського радіо». Плетенчук зауважив, що у зв’язку з цим росіяни навіть перенаправляють ресурси з інших напрямків, намагаючись захистити свою стратегічну

інфраструктуру в Криму. «Вони постійно, особливо перед періодом штормів, максимально нарощують усі засоби. Це гідротехнічні споруди, це понтони, це прибудови різноманітні. Минулого року, наприклад, на охороні мосту перебували від 10 до 14 кораблів і катерів одночасно. Зараз їх нуль. Вони перекладають це на повітряну складову», — сказав він. За його словами, для оборони від безекіпажних катерів окупанти використовують, наприклад, гелікоптери, в першу чергу. Тому що вони мають приблизно таку саму швидкість і, відповідно, на них патрулювати таку ділянку легше, ніж на літаку. Українські війська також продовжують активно працювати над блокуванням російських військових суден, що намагаються проходити через Керченську протоку. Хоча Україна офіційно закрила цю зону для цивільного судноплавства, російські порти на Азовському морі продовжують працювати, забезпечуючи міжнародну торгівлю. Україна, своєю чергою, не чіпає цивільні судна, що дотримуються міжнародних стандартів. «Це теж є важливим кейсом, про який чомусь не дуже згадують. Але торговельні порти, наприклад, в тому самому Темрюку, в Азові, працюють і надалі. Так, окуповані порти Бердянська і Маріуполя поза законом, як і кримські порти, звісно, але ті порти на Азові, які належать російській федерації офіційно, вони продовжують міжнародну торгівлю. І ви бачите, ми не чіпаємо цивільні судна, які туди заходять. Хоча насправді Керченська протока, вона закрита офіційно Україною, яка мала право це зробити», — сказав Плетенчук.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/15/u-vms-zsu-rozpovily-yak-rosiyany-styaguyut-resursy-dlya-svogo-zahystu-v-okupovanomu-krymu/>

15.11.2024 росіяни мають в акваторії Чорного моря вісім ракетноносіїв зі 52 "калібрами" на борту – ВМС. В ВМС України розповіли про можливість росіян обстріляти українців з "калібрів". Прецедентів одночасного їхнього застосування поки не було, в інтерв'ю Київ24 сказав речник Військово-морських сил ЗСУ, кЗр Дмитро Плетенчук. При атаках росіяни взагалі ці носії не застосовують вже деякий час, але загрозу цю не слід вікидати, підкреслив Плетенчук. "Давайте рахувати разом. В акваторії Чорного моря залишається 8 носіїв крилатих ракет: 5 - надводних і 3 - підводних. Підводні мають 4 пускових - це 12 ракет. І по 8 пускових на 5 надводних. Тобто разом це 52 пускових. Але таких прецедентів застосування одночасно всіх носіїв не було. Наскільки я пам'ятаю, максимум доходило до трьох носіїв", - зазначив він. Він також заявив, що росіяни поки не припиняють виробництво "калібрів" і ймовірно за все, вони накопичують ракети. Ворог своїх планів не залишає, він від них не відмовлявся. Речник ВМС ЗСУ нагадав, що під час останніх атак росіян "калібрами" всі ці ракети були збиті нашими силами оборони. "І загалом останнім часом застосування цих ракет знизилося суттєво, бо ми не стоїмо на місці. В першу чергу завдячуючи нашим колегам з Повітряних сил, які знищують ці ракети", - підсумував Плетенчук. "калібри" можуть запускати зі штатних торпедних апаратів підводного човна, а також з пускових установок надводних кораблів. Обидва комплекси застосовувалися під час війни росії проти України. Ракета оснащена автономною інерціальною навігаційною системою АБ-40Е, радіовисотоміром типу РВЕ-Б, приймачем сигналів супутникової навігації.

https://gazeta.ua/articles/politics/_rosiyani-mayut-v-akvatoriyi-cornogo-morya-visim-raketonosiyiv-zi-52-kalibrami-na-bortu-vms/1199612

17.11.2024 Сили оборони відбили неймовірно складну атаку, F-16 знищили близько 10 цілей. росіяни випустили по Україні 210 ракет і дронів, нашій ППО вдалося показати високий рівень ефективності проти ворожих ракет і дронів. Повітряні сили ЗСУ оприлюднили дані по черговій масштабній ракетній атаці противника - у ніч з 16 на 17 листопада ворог випустив по Україні загалом 210 засобів ураження, з них 120 ракет і ще 90 безпілотників. Силами підрозділів протиповітряної оборони з них було збито 144 повітряні цілі. Це була одна з наймасовіших ракетно-дронових атак російського окупаційного війська з лютого 2022 року. Загалом до цієї атаки ворогом було залучено: 16 стратегічних бомбардувальників Ту-95МС; сім стратегічних бомбардувальників Ту-160; два дальні бомбардувальники Ту-22М3; 10 винищувачів МиГ-31К; п'ять фронтових бомбардувальників Су-34; чотири винищувачі Су-27; чотири кораблі-носії крилатих ракет. Ракети та дрони збивалися фактично ледь не в усіх областях України із залученням всіх можливих засобів протидії, включно з засобами радіоелектронної боротьби, а також багатофункціональними винищувачами F-16.

Зображення з порталу DEFENSE EXPRESS

Зі 120 ракет, які були випущені рашистами, силами нашої протиповітряної оборони було збито 102 ракети, а саме:

- 1 з 1 гіперзвукова ракета ЗМ22 "циркон";
- 7 з 8 аеробалістичних ракет Х-47М2 "кінджал";
- 85 з 101 крилатої ракети Х-101 та "калібр";
- 0 з 1 балістичних ракет "іскандер-М";
- 4 з 4 ракет Х-22/Х-31П;
- 5 з 5 ракет Х-59/Х69.

Таким чином, загалом було збито 85% від усіх випущених ракет, особливу увагу варто акцентувати на високий відсоток знищення таких складних цілей, як балістичні та гіперзвукові ракети. Щодо випущених безпілотників, то з 90 дронів було збито 42 дрони, ще 41 безпілотник локаційно втрачено, а два полетіли назад у рф. Крім того, як повідомив президент України Володимир Зеленський, пілоти винищувачів F-16 під час цієї атаки знищили близько 10 повітряних цілей.

https://defence-ua.com/weapon_and_tech/sili_oboroni_vidbili_nejmovirno_skladnu_ataku_f_16_znischili_blizko_10_tsilej-17211.html

19.11.2024 Військовослужбовці ВМС ЗС України знищили «шахед». Сьогодні вночі під час повітряної атаки російських окупантів силами та засобами Військово-Морських Сил Збройних Сил України було збито ворожий дрон-камікадзе "shahed-136".

 Військово-Морські Сили

**ПІДРОЗДІЛИ
ВМС ЗС УКРАЇНИ
ЗНИЩИЛИ**

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

Характеристика морської обстановки

15.11.2024 Станом на 06:00 в Чорному морі ворожі кораблі відсутні; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 2 ворожі кораблі, 1 з яких є носієм крилатих ракет "Калібр" загальним залпом до 8 ракет. За добу в інтересах РФ прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 10 суден, з них 4 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 6 суден, з них 0 рухались з протоки Босфор. РФ продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації.

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

15.11.2024 На знешкодження 400 мін у Чорному морі може піти п'ять років – Плетенчук. Україні знадобиться до п'яти років на знешкодження чотирьох сотень мін у Чорному морі та допомога інших чорноморських країн. Як повідомляє Укрінформ, про це на брифінгу в Media Center Ukraine сказав речник ВМС ЗСУ, кЗр Дмитро Плетенчук. Він розповів про відмінності розмінування у морі та на суходолі і в чому полягає складність морського знешкодження мін. «Попереду нас чекає серйозна операція з розмінування Чорного моря — це чотири сотні мін. Розмінування в морі сильно відрізняється від розмінування на суходолі, де є лише одна площа і дві координати, а в морі їх три, бо є ще глибина. На суходолі міни перебувають у статичному положенні, а в морі ситуація динамічна - якщо шторм, міну відриває від рамки, вона починає дрейфувати, може переміщуватись дном. Через підрив росіянами Каховської ГЕС в акваторію Дніпро-Бузького лиману й Чорного моря окрім морських мін потрапили якірні річкові, протидесантні, звичайні міни, якими було заміновано обидва береги Дніпра. Тому ситуація там доволі не проста», - вважає Плетенчук. За його словами, розмінування відбуватиметься в кілька фаз, основна з яких може тривати до 5 років. «Перша фаза протимінної операції триватиме від 3 до 7 місяців - це розмінування місця стоянок кораблів, портів. Нагадаю, у нас залишаються заблокованими Херсонський і Миколаївський порти, зокрема, через міну небезпеку й контроль росіянами Кінбурнської коси. Потім від 3 до 5 років триватиме основна фаза розмінування більшої частини моря. На жаль, і надалі море періодично підкидатиме сюрпризи», - зауважив Плетенчук. Він висловив сподівання на участь країн-партнерів України у чорноморському регіоні у розмінуванні і зазначив, що така співпраця вже відбувається. «Всі ці вибухонебезпечні предмети потрапляють до румунських, болгарських берегів, турецької протоки і навіть грузинського узбережжя. Тож сподіваємося, що до розмінування долучиться якась протимінна група. Наприклад, у Європі таких груп є дві - на Балтиці і в Середземному морі. Ми сподіваємося, що в повномасштабній операції з розмінування візьмуть участь наші партнери — Румунія, Болгарія, Туреччина, Грузія. Зараз у нас вже є взаємодія й співпраця, яка стосується підготовки фахівців, які це

розмінування проводять щодня. Ці команди постійно працюють, перевіряють фарватери», - розповів Плетенчук. Як повідомляв Укрінформ, з 2022 року Україна очистила від мін 35 тисяч квадратних кілометрів. Розмінування у деяких регіонах України може тривати до 100 років.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3927424-na-zneskodzenna-400-min-u-cornomu-mori-moze-piti-pat-rokiv-pletencuk.html>

16.11.2024 Станом на 06:00 в Чорному морі ворожі кораблі відсутні; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 2 ворожі кораблі, 1 з яких є носієм крилатих ракет "Калібр" загальним залпом до 16 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 7 суден, з них 5 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 6 суден, з них 3 рухались з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації.

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

16.11.2024 Рух суден у протоці Дарданелли заблоковано: що сталося. Мінтранспорту та інфраструктури Туреччини повідомило про призупинення руху суден у протоці Дарданелли у суботу, 16 листопада. Про це пише Reuters. Судноплавство в стратегічно важливій протоці завмерло через технічну несправність одного з суден. Проблеми виникли балкер CAPT NATURE (під прапором Ліберії, ІМО 9181118), довжина якого становить 289 метрів, коли судно перебувало в районі Геліболу. Щоб якнайшвидше розблокувати торговий шлях Анкара відправила на допомогу несправному кораблю три. Наразі рух у протоці Дарданелли призупинено в обох напрямках до усунення проблеми. Дарданелли - це не просто протока між двома морями, це один із найважливіших морських шляхів в регіоні. Цей 120-кілометровий з'єднує Егейське та Мармурове моря. Разом з протокою Босфор Дарданелли створюють єдиний шлях з Чорного моря до Середземного. Ширина протоки місцями становить лише 1,3 кілометра, при цьому через неї щодня проходять сотні суден з вантажами: зерном, нафтою, металами та іншими товарами. На берегах протоки розташовані важливі турецькі порти - Геліболу та Чанаккале. Вони разом з прилеглими водами утворюють складну транспортну систему, яка забезпечує швидкий та безпечний рух суден. Будь-

яке порушення судноплавства в Дарданеллах може призвести до утворення затору з суден та затримки поставок товарів по всьому регіону.

<https://weukraine.tv/novyny/rukh-suden-u-prototsi-dardanelli-zablokovano-shcho-stalos/>

17.11.2024 Станом на 06:00 в Чорному морі 4 ворожі кораблі, з яких 4 є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 24 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 3 ворожі кораблі, з яких 3 є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 24 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 1 судно, з них 0 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 4 судна, з них 0 рухались з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації.

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

18.11.2024 Станом на 06:00 в Чорному морі 2 ворожі кораблі, які є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 8 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 3 ворожі кораблі, які є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 24 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 4 судна, з них 3 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 10 суден, з них 1 рухалось з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації.

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

19.11.2024 Станом на 06:00 в Чорному морі 6 ворожих кораблів, які є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 24 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 3 ворожі кораблі, які є носіями крилатих ракет "Калібр" загальним залпом до 24 ракет. За добу в інтересах РФ прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 16 суден, з них 11 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 11 суден, з них 4 рухались з протоки Босфор. РФ продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації.

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

19.11.2024 "Нібулон" відправив перший костер морського слідування з порту Дунаю до Туреччини. В компанії розраховують здійснювати такі відправлення на регулярній основі. Костер, завантажений соєю вагою 7 тисяч т, вирушив з філії "Бессарабська" в порту Ізмаїла до Туреччини. Про це пише ЦТС з посиланням на

інформацію "Нібулону". В компанії розраховують здійснювати такі відправлення на регулярній основі. Зазначається, що власний баржево-буксирний флот "Нібулону" продовжить працювати на маршруті Ізмаїл–Констанца для реалізації можливості завантаження багатотоннажних суден. "З питань навантаження костерів ми працюємо з окремим сегментом споживачів переважно в Середземноморському басейні. Для них важлива мобільність, притаманна середнім партіям, та зменшення фактору воєнного ризику відносно портів Великої Одеси. Водночас поява можливості доставляти збіжжя напряму до замовника дасть нам змогу втримати рівень закупівельних цін на зерно, підтримуючи наших партнерів-агровиробників", - пояснює директор з торгівлі "Нібулону" Володимир Славінський.

<https://cfts.org.ua/news/2024/11/19/nibulon-vidpraviv-pershiy-koster-morskogo-sliduvannya-z-portu-dunayu-do-turechchini-81150>

20.11.2024 Станом на 06:00 в Чорному морі 6 ворожих кораблів, які є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 23 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 3 ворожі кораблі, які є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 24 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 8 суден, з них 3 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 7 суден, з них 1 рухалось з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації.

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

20.11.2024 У бухті Севастополя встановлять бонові загородження. Балаклавській бухті анексованого Севастополя починають встановлювати боносіткові загородження від атак дронів, повідомив російський голова міста Михайло Развожаєв. «Це бар'єри, завдання яких – захистити акваторію від диверсантів та морських дронів. Загородження сконструйовано так, що протаранити їх не вдасться. При цьому інженери подбали про те, щоб загородження не заважали морській фауні та не порушувалася екологія бухти», – стверджує Развожаєв. Після того, як захисні споруди встановлять, вхід та вихід із бухти

в нічний час буде обмежено для цивільного морського транспорту, зазначив развожаєв. Подібні загородження вже встановили в районі керченського мосту, для цього, за повідомленнями у мережі, використовують пустелі бочки з-під огірків. Нещодавно Крим.Реалії показували, як морська течія винесла до берега бонові споруди, встановлені росією.

<https://www.blackseanews.net/read/224475>

21.11.2024 Станом на 06:00 в Чорному морі 24 ворожі кораблі, з яких 5 є носіями крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 28 ракет; в Азовському морі ворожі кораблі відсутні; в Середземному морі 2 ворожі кораблі, з яких 1 є носієм крилатих ракет "калібр" загальним залпом до 16 ракет. За добу в інтересах рф прохід Керченською протокою здійснили: до Чорного моря – 9 суден, з них 3 продовжили рух у напрямку протоки Босфор; до Азовського моря – 9 суден, з них 2 рухались з протоки Босфор. рф продовжує порушувати Міжнародну конвенцію з охорони людського життя на морі 1974 р. (SOLAS), вимикаючи системи автоматичної ідентифікації.

Малюнок з facebook ВМС ЗС України

[ВМС ЗС України](#)

21.11.2024 Українським морським коридором пройшло 3,1 тис. суден від початку його роботи. Загалом оброблено 83,5 млн т вантажів. За час роботи Українського морського коридору через нього пройшло 3118 суден. Про це пише ЦТС з посиланням на інформацію АМПУ. 20 листопада 2024 року, в рамках другої міжнародної конференції Crimea Global. Understanding Ukraine through the South в Одеській обласній військовій адміністрації відбулася зустріч АМПУ з експертами з країн Азії, Африки та Латинської Америки. У Конференції взяли участь міжнародні експерти з Бразилії, Мексики, Кенії та Індії. У своєму виступі Голова ДП "АМПУ" Юрій Литвин ознайомив присутніх з наслідками атак на портову інфраструктуру та представив результати роботи Українського морського коридору в умовах російської агресії. "Незважаючи на постійні ворожі обстріли критичної інфраструктури, порти України продовжують свою роботу. За час функціонування українського коридору здійснено прохід 3118 суден, перероблено 83,5 млн тонн вантажів, з них 55,6 млн тонн - зернові. З початку місяця портами Одеса, Чорноморськ та Південний перевалено 4,1 млн тонн. На підхід заявлено 96 суден", - зазначив він. Нагадаємо, ЦТС писав, що протягом січня-жовтня 2024 року

було оброблено 82,1 млн т вантажів, що майже вдвічі перевищувало показники аналогічного періоду 2023 року (46,1 млн т). Станом на жовтень 2024 року українським морським коридором пройшло понад 2,9 тис. суден від початку його роботи.

https://cfts.org.ua/news/2024/11/21/ukranskim_morskim_koridorom_proyshlo_ponad_31_tis_suden_vid_pochatku_yogo_roboti_81173

21.11.2024 Окупанти вирішили закрити Балаклавську бухту боносітковими загородженнями / Фото. Бономережні загородження готують до встановлення у Балаклавській бухті в окупованому Криму. Про це повідомив «губернатор» тимчасово окупованого Севастополя Михайло Развожаєв, пише Кримінформ.

Фото із сайту Кримінформ

«У Севастополі починається підготовка до встановлення боносіткових загороджень у Балаклавській бухті. Це один із заходів безпеки, який ми вжили на надзвичайному засіданні законодавчих зборів після теракту на Учкуйвці», – написав Развожаєв у своєму телеграм-каналі. Загородження дозволять захистити акваторію від висадки диверсантів та атаки безкіпажних катерів, пояснив Развожаєв. Після їх встановлення вхід та вихід цивільних судів у бухту буде обмежено у нічний час.

<https://www.blackseanews.net/read/224503>

Додатки

1. Минулого року керченський міст охороняли більше десятка катерів, зараз їх немає, – Плетенчук. Україна не відмовляється від своїх стратегічних планів зруйнувати Керченський міст, незважаючи на посилення оборони боку росії. Водночас Україна не атакує російські торгові порти та судна, які там перебувають. Про це розповів речник ВМС України Дмитро Плетенчук в ефірі «Громадського радіо». «Для них кримський міст у всіх сенсах — сакралізоване явище, тому що, по-перше, це символ імперських надбань, символ, який з'єднує материкову частину так званої рф із захопленими територіями. Окрім того, він виконує і логістичну функцію, серйозну, особливо тепер, під час штормів, після того, як залізничний пором припинив своє існування. І так, вони роблять максимум для того, щоб цю територію в такий спосіб

охороняти». Оборона півострова вимагає серйозних ресурсів. Росія змушена стягувати великі сили для протиповітряної оборони та іншої військової інфраструктури, щоб утримати контроль над Кримом. Плетенчук зауважив, що у зв'язку з цим росіяни навіть перенаправляють ресурси з інших напрямків, намагаючись захистити свою стратегічну інфраструктуру в Криму. «Вони постійно, особливо перед періодом штормів, максимально нарощують усі засоби. Це гідротехнічні споруди, це понтони, це прибудови різноманітні. У минулому році, наприклад, на охороні мосту перебували від 10 до 14 кораблів і катерів одночасно. Зараз їх нуль. Вони перекладають це на повітряну складову. Для оборони від безекіпажних катерів вони використовують, наприклад, гелікоптери, в першу чергу. Тому що вони мають приблизно таку саму швидкість і, відповідно, на них патрулювати таку ділянку легше ніж на літаку. І нижче можна працювати. Але, звісно, погодні умови можуть не дозволити взагалі вилітати». Щодо будівництва нових споруд поруч з керченським мостом, Плетенчук зазначив, що хоч росія і працює над створенням додаткової інфраструктури, її намагання посилити оборону моста не здаються переконливими. Він зазначив, що нові споруди виглядають тимчасовими і не можуть забезпечити таку ж рівень захисту, як сам керченський міст, у який вклали значні інвестиції. «Є там така паралельна споруда. Окрім подиву поки що нічого не викликає. Вони вклали 50 з чимось мільярдів в цей міст, наскільки я пам'ятаю, нагодували наближених до російського диктатора Ротенбергів. І тут вони вбивають якісь, вибачте, простенькі сваї і щось там паралельно будують. Ну, щодо того, як цей штормовий період ця споруда перенесе, у нас поки що є багато питань, тому що вона не є такою фундаментальною, як так званий кримський міст». Плетенчук нагадав, що під час Другої світової війни подібний міст, збудований німецькими окупантами, був зруйнований штормами в Керченській протоці. «Нагадую, що під час Другої світової війни німецькі окупанти так само з'єднали в Керченській протоці материкову частину з Кримом. Теж побудували міст. Його зміло».

<https://novynarnia.com/2024/11/14/mynulogo-roku-kerchenskyj/>

2. В УДП заявили про обвал перевезень Дунаєм. Перевезення Дунаєм скорочуються. В Українському Дунайському пароплаванні прогнозують спад за підсумками року. Керівник УДП Дмитро Москаленко в інтерв'ю LIGA заявив про різке скорочення обсягів перевезень вантажів через Дунай після відкриття українського морського коридору. «Коли відкрився морський коридор через порти Одеси, відбувся відкат. А точніше – обвал ринку перевезень з України Дунаєм на Констанцу. Фактично ситуація в регіоні повернулася до довоєнного стану», – розповів Москаленко. Крім цього, на скорочення перевезень вплинуло зниження попиту на українську залізничну сировину серед металургійних підприємств Центральної та Східної Європи, а також висока конкуренція з боку європейських перевізників. У 2022–2023 роках, під час блокади українських морських портів росією, підприємства Придунав'я досягли рекордних показників. Флот УДП тоді перевіз по 1,8 млн т вантажів на рік, порівняно з 1,37 млн т у 2021 році. Чистий прибуток компанії за підсумками 2023 року склав 719 млн грн. Проте влітку 2024 року, через кризу перевезень на Дунаї, компанія почала скорочувати персонал, що відображає нові виклики для найбільшого державного судноплавного підприємства України. Раніше USM повідомляв, що відсутність рішень щодо неробочого флоту загрожує паралізацією роботи УДП.

<https://usm.media/v-udp-zayavili-pro-obval-perevezen-dunayem/>

3. РФ програла нафтову битву за Ла-Манш. Європарламент ухвалив резолюцію про заборону проходу танкерів із російською нафтою через Ла-Манш. Про це повідомляє Служба зовнішньої розвідки України. Документ передбачає розробку механізмів моніторингу перевезень, застосування санкцій проти «тіньового флоту» та посилення контролю за морськими шляхами. Резолюція Європарламенту є продовженням жовтневих санкцій Сполученого Королівства. Рішення хоча і має рекомендаційний характер, проте відображає наміри ЄС реалізувати більш жорсткі заходи у межах майбутнього пакета санкцій. Очікується, що до кінця року ЄС затвердить новий пакет для боротьби з обходом РФ санкцій.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/16/rf-prograla-naftovu-bytvu-za-la-mansh/>

4. Крім "кузнецова" в росіян є атомний крейсер "адмірал нахімов", який досі стоїть на ремонті попри \$5 млрд затрат.

рашистський атомний крейсер "адмірал нахімов" стоїть на постійному ремонті

фото з відкритих джерел

російський ВПК веде "мега-проект" по відновленню радянського атомного корабля, строки по якому постійно зсуваються вправо... Зазвичай увагу медіа привертають новини про єдиний російський авіаносець "адмірал кузнецов", котрий ще з 2017 року стоїть на ремонті, та все ніяк із нього не вийде, із постійним "зсуванням вправо" здачі строків корабля. Але в росіян насправді є ще більш епічна кораблебудівна історія, "фігурантом" якої виступає атомний крейсер "адмірал нахімов" проекту 1144 "орлан". Цей корабель стоїть на ремонті взагалі з 1997 року, на нього вгнали мінімум 5 мільярдів доларів, однак цей корабель уже майже 30 років все ніяк не вийде з ремонту. Приводом згадати про російський атомний крейсер "адмірал нахімов" є повідомлення у ворожих ресурсах про те, що за поточним планом робіт цей корабель в листопаді 2024 року мав вийти на свої перші ходові випробування, але цей вихід не відбудеться, і на яку нову дату заплановані ці випробування – наразі ясності також нема. Судячи з усього, самі російські пропагандисти розуміють, що це нездорова ситуація, за якої потужний атомний корабель майже три десятки років стоїть досі на ремонті, тому намагаються знайти під це свої "благодюшні" пояснення. Як одна із версій заявляється

зокрема те, що мовляв в листопаді-грудні якраз починається сезон утворення льоду в акваторії Білого моря, де власне б мали проходити ходові випробування "адмірала нахімова". Інша версія – мовляв, краще просто не поспішати виводити в море "недоведений до кондиції" атомний корабель. Тим більш, що мовляв на тлі повномасштабної війни проти України російський ОПК в плані кораблебудування має "більш пріоритетні завдання", наприклад побудова ракетних корветів або ж атомних підводних крейсерів.

Очікувані характеристики атомного крейсера "адмірал нахімов" після модернізації

Інфографіка російських пропагандистів

Проблемність ситуації із атомним крейсером "адмірал нахімов" для самих рашистів полягає зокрема в тому, що вони вже встигли подати цей корабель як черговий "аналоговнет", на котрому після модернізації буде розміщено аж 80 пускових установок під ракети "онікс", "калібр" та "циркон". Ну і також – через "підвішеність" ситуації із атомним крейсером "петро великий" того ж проекту 1144 "орлан", єдиного в складі вmf рф. За деякими повідомленнями, російські військові хочуть списати цей корабель по причині вичерпання ресурсу, однак не можуть це зробити, поки не отримають заміну у вигляді атомного крейсера "адмірал нахімов".

https://defence-ua.com/news/krim_kuznetsova_v_rossijan_je_atomnij_krejser_admiral_nahimov_jakij_dosi_stojit_na_remonti_popri_5_mlrd_zatrat-17190.html

5. На території росії партизани розвідали суднобудівний завод (ФОТО). Партизани провели розвідку виборзького суднобудівного заводу (росія). Там виробляють обладнання для систем управління запуском ракет.

Зображення з Telegram-каналу “АТЕШ”

Про це повідомляє Telegram-канал партизанського руху “АТЕШ”. “Агенти виявили діяльність ключового підприємства у виборзі, яке виконує замовлення для фсб та чорноморського флоту рф”, – йдеться у повідомленні. За даними партизанів, зафіксовано виробництво та постачання блоків управління для систем управління запуском крилатих ракет для бойових кораблів чорноморського флоту. “Без таких систем кораблі позбавляються здатності завдавати далекобійних ударів, що суттєво знижує їхню боєздатність”, – додали в “АТЕШ”.

<https://donpatriot.news/v-ukrayini-zaprovadzhuyut-elektronnu-systemu-reyestriv-u-galuzi-roslynnycztva>

6. ВМС Ірландії вивели з територіальних вод країни російський корабель-шпигун. російський корабель-шпигун «янтар» був виведений з Ірландського моря після того, як зафіксували його патрулювання в районі з критично важливими підводними трубопроводами і кабелями енергетичної та інтернет-мережі. Про це повідомляє The Guardian, передає Укрінформ. російський корабель був помічений у четвер, 14 листопада. Наступного ранку корабель ВМС Ірландії «Джеймс Джойс» разом із ВПС країни вивели «янтар» з ірландської виключної економічної зони (ВЕЗ).

Зображення з відкритих джерел

Раніше норвезькі, американські, французькі і британські військово-морські та протиповітряні служби помітили, що «янтар» супроводжував російський військовий корабель «адмірал головко» через Ла-Манш минулими вихідними. Як зазначається, коли «янтар» відірвався від «головка», він попрямував на північ в Ірландське море, де вимкнув свої транспондери, що передавали його місцезнаходження після входу в ірландську ВЕЗ, але ірландське судно продовжувало стежити за ним. Ірландці намагалися вийти на зв'язок з російським кораблем, але його екіпаж не відповів. «янтар» офіційно класифікується як допоміжне океанографічне науково-дослідне судно загального призначення з можливостями підводного порятунку. Він підпорядкований мінвбиств росії і не входить до складу військово-морського флоту. За даними аналітиків розвідки з відкритих джерел, судно може використовувати глибоководні підводні апарати і неодноразово працювало поблизу інфраструктури морського дна. Аналітики заявили, що місія корабля «ймовірно, більше стосується стратегічної сигналізації і збору розвідданих», ніж диверсій. Його присутність в Ірландському морі викликала нове занепокоєння щодо безпеки з'єднувальних кабелів, які пролягають між Ірландією і Великою Британією і передають глобальний інтернет-трафік з величезних центрів обробки даних компаній Google і Microsoft, чії штаб-квартири в ЄС розташовані в Ірландії. Водночас британські сили оборони відстежували й інші російські судна поблизу східних прибережних вод. У четвер Міністерство оборони Британії повідомило, що піднімали в повітря літаки для спостереження за російським розвідувальним літаком, що пролітав поблизу повітряного простору Великої Британії. російський корабель також був помічений у понеділок і вівторок на захід від Корка в ділянці моря, де розміщені підводні з'єднувальні кабелі між Ірландією і Францією. Як повідомляв Укрінформ, США зафіксували підвищену військову активність росії навколо підводних кабелів ЄС і вважають, що тепер рф зможе планувати диверсії, спрямовані на виведення з ладу критично важливої світової комунікаційної інфраструктури.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3927822-vms-irlandii-viveli-z-teritorialnih-vod-kraini-rosijskij-korabelspigun.html>

7. Польща закупить нове пошуково-рятувальне судно. Агентство озброєнь запустило процедуру придбання нового пошуково-рятувального судна для Військово-морських сил Польщі. Про це повідомляє видання ZBIAM.

Можливий вигляд пошуково-рятувального судна за програмою «Ratownik»

Фото ZBIAM

15 листопада 2024 року Агентство з питань озброєнь повідомило про початок процедури придбання нового пошуково-рятувального судна за програмою «Ratownik». Нове судно має замінити нині діючі ORP Lech і ORP Płast проєкту 570M, які перебувають на озброєнні з 1974 року. Які, попри модернізацію в кінці 90-х років, більше відповідають сучасним вимогам.

Пошуково-рятувальне судно ORP Lech.

Фото з мережі

Це буде вже третя спроба укласти контракт на будівництво нового пошуково-рятувального судна за останні декілька років. Попередня спроба включала переговори з консорціумом компаній, до складу якого входили Polska Grupa Zbrojeniowa, PGZ Stocznia Wojenna і Maritime Technology Center закінчилась визнанням процедури недійсною 21 лютого 2022 року. Який проєкт буде обраний для цієї спроби закупівлі наразі невідомо. Але у попередньому раунді компанія PGZ Stocznia Wojenna запропонувала проєкт судна яке серед іншого буде обладнане підводними апаратами та гідролокаційні пристрої, які дозволяють виконувати широкий спектр підводних робіт, здійснювати пошуково-рятувальні операції, тренувати водолазів, співпрацювати з підрозділами сил спеціального призначення та охороняти сили НАТО в Балтійському морі.

<https://mil.in.ua/uk/news/polshha-zakupyt-nove-poshukovo-ryatuvadne-sudno/>

8. Португалія зафіксувала збільшену активність російських кораблів у своїх водах. Португальські військові фіксують підвищену активність російських кораблів у португальських водах в Атлантиці. Про це повідомляє видання The Portugal News. У португальських водах спостерігається збільшення трафіка російських кораблів. Про це журналістам повідомив начальник штабу португальського флоту адмірал Енріке Гувейя-е-Мелу. «У наших водах відбувається транзит кораблів із російської федерації, дедалі інтенсивніший транзит, з півночі на південь і з півдня на північ», — заявив адмірал. За словами адмірала, за дуже короткий період через португальські води пройшли дев'ять російських кораблів. Серед них два фрегати, корвет, два судна-

заправники, три науково-дослідні судна і «шпигунський корабель, який зазвичай займається електронною розвідкою». Адмірал Гувейя-е-Мелу заявив, що Військово-морські Сили Португалії уважно стежать за цим потоком російських кораблів. «Наша відповідь на це — йти за ними, контролювати їх, тримати їх під постійним тиском своєю постійною присутністю», — сказав він журналістам. У неділю 17 листопада 2024 року, Морське командування НАТО опублікувало допис, в якому показало спостереження команди португальського фрегата Dom Francisco de Almeida за російським Середнім розвідувальним кораблем проекту 861М поблизу Португалії.

Середній розвідувальний корабель проекту 861М поблизу Португалії.

Фото: Морське командування НАТО

Незадовго до цього, 14 листопада 2024 року ірландські Військово-морські сили вивели російський дослідницький корабель «янтарь» із виключної економічної зони Ірландії.

https://mil.in.ua/uk/news/portugaliya-zafiksuvala-zbilshenu-aktyvni-rosijskyh-korabliv-u-svoyih-vodah/#google_vignette

9. Між Фінляндією та Німеччиною невідомі пошкодили підводний кабель. Фінська компанія Cinea повідомила про проблеми зі своїм кабелем зв'язку, що проходить дном Балтійського моря. У виданні Yle повідомили, що цей кабель сполучав Фінляндію та Німеччину. 18 листопада компанія Cinea, що створює та обслуговує оптоволоконні мережі, повідомила про проблему зі своїм кабелем C-Lion1. Причина проблеми ще невідома. Довжина кабелю складає 1173 км, він пролягає від затоки біля Гельсінкі до Ростока у Німеччині.

Розташування кабелю C-lion1

Цей кабель, запущений у 2016 році – єдиний підводний кабель зв'язку, що пролягає напругу до Центральної Європи. Також зазначають, що він пролягає поруч із нефункціонуючим російським “Північним потоком” – на етапі проектування так зробили для зручності монтажних робіт. Маршрут Nord Stream був обраний для кабелю C-Lion1, щоб полегшити монтажні роботи. Обрив C-Lion1 з пропускною спроможністю 144 терабайти на секунду стався близько 4 години ночі. Це сталося поза загальним судноплавним маршрутом в особливій економічній зоні Швеції. В даний час неможливо оцінити, чи є подія диверсією або аварійною ситуацією, пов'язаною з траленням рибальських мереж, постановкою судна на якір або іншими технічними причинами. Нагадаємо, восени 2023 році у Фінській затоці зазнав пошкоджень підводний трубопровід з Фінляндії до Естонії та кабель оператора зв'язку. Винуватцем проблеми вважають китайське судно, яке могло порвати їх якорем, що волікся по дну. Розслідування інциденту досі триває. Водночас на Заході дедалі більше говорять про те, що підводні комунікації та енергетична морська інфраструктура можуть стати цілями гібридних атак росії та що такі об'єкти дуже важко захистити.

<https://mil.in.ua/uk/news/mizh-finlyandiyeu-ta-nimechchynoyu-nevidomi-poshkodyly-pidvodnyj-kabel/>

10. Китайське судно помітили поблизу пошкоджених кабелів у Балтійському морі. Китайське судно помітили поблизу пошкоджених кабелів у Балтійському морі. Корабель Yi Peng 3 наблизився до пошкодженого кабелю незадовго до 10:00, саме тоді було зафіксовано несправність. Китайський вантажний корабель Yi Peng 3, який нещодавно побував у російському порту Усть-Луга, зафіксували поблизу місця пошкодження підводних кабелів у Балтійському морі. Про це повідомляє Helsingin Sanomat у вівторок, 19 листопада. Згідно з даними служби MarineTraffic, корабель наблизився до пошкодженого кабелю незадовго до 10:00, саме тоді було зафіксовано несправність. Наступного ранку два данські військові кораблі слідкували за Yi Peng 3 у Балтійському морі. Судно довжиною 217 метрів належить китайській компанії Ningbo Yipeng Shipping. Місяць тому корабель вирушив з Середземного моря, пройшов через Балтійське море до порту Усть-Луга, а 11 листопада залишило порт, прямуючи у зворотному напрямку. Міністр оборони Німеччини Борис Пісторіус заявив у вівторок, що обрив кабелю в Балтійському морі виглядає як диверсія. "Ніхто не вірить, що ці кабелі обірвалися самі по собі. Я також не хочу вірити версіям про те, що пошкодження було спричинено випадково", – наголосив Пісторіус перед зустріччю міністрів оборони ЄС у Брюсселі. Разом з тим, у виданні зауважили, що безпосередня близькість корабля до місця пошкодження не обов'язково свідчить про його причетність. Однак, нині інцидент порівнюють із пошкодженням газопроводу та кабелю між Фінляндією й Естонією у 2022 році. Тоді під підозру потрапило інше китайське судно - NewNew Polar Bear. Розслідування досі триває. Нагадаємо, підводний кабель між Фінляндією та Німеччиною пошкоджено, внаслідок чого перервано телекомунікаційний зв'язок між країнами.

<https://ua.korrespondent.net/world/4733459-kytaiske-sudno-pomityly-poblyzu-poshkodzhenykh-kabeliv-u-baltiiskomu-mori>

11. Закриває низку об'єктів рф у Севастополі: партизани виявили важливий засіб ППО – фото. В окупованому Севастополі агенти партизанського руху виявили локацію зенітного ракетно-гарматного комплексу “Панцир С1”, який закриває ключові військові об'єкти росіян. Під його “захистом” нафтобаза окупантів, а також школа водолазів, аеродром та склади 810 бригади морської піхоти. Про це повідомляє Telegram-канал “Атеш”.

Зображення з Telegram-каналу “АТеш”

“Наші агенти провели розвідку Камишевої та Козачої бухти. У ході розвідки було виявлено точки спостереження та вогневі позиції для боротьби з БПЛА. Також поблизу школи водолазів чорноморського флоту рф виявлено систему ППО Панцир-С1”, – йдеться у повідомленні. Цей “Панцир С-1” прикриває від повітряної атаки: нафтобазу, режимний об'єкт мінвбивств рф для тренування бойових дельфінів, школу водолазів, тренувальну базу, склади з боєприпасами та логістичні склади 810-ї бригади морської піхоти, танковий полігон, аеродром.

Зображення з Telegram-каналу “АТеш”

В “Атеш” вважають, що виявлення та виведення з ладу таких стратегічних систем протиповітряної оборони “можуть істотно змінити перебіг військових операцій”.

<https://flot2017.com/zakryvaie-nyzku-ob-iektiv-rf-u-sevastopoli-partyzany-vyavyly-vazhlyvyj-zasib-ppo-foto/>

12. 1000 днів широкомасштабної війни — 2 роки, 8 місяців, 27 днів тривоги, відчаю, стресу, молитов, а водночас стійкості, мужності, спротиву, героїзму. 1000 днів часу, за який Україна викарбувала кров'ю і залізом свою назву на мапі світу, виховала повагу і захоплення барвами свого Стягу, бездоганними геометричними формами національного Герба та лицарським чином Воїнів Світла — Збройних Сил України на всій земній кулі. 1000 днів, що утвердили нас як монолітну націю — етнічну, політичну, духовну. Звісно, у війні, що триває 10 років і 9 місяців, понад чверть якої вже широкомасштабна, говорити такі пафосні сенси якось уже не комільфо... Адже на 1000-й день відчувається загальна втома від того, що відбувається: від щоденної статистики втрат, обстрілів, руйнувань, від просувань ворога в стертих з лиця землі населених пунктах сходу України. Окрім того, щодня кожному доводиться відфільтровувати ворожі ПСО від об'єктивних новин в інформаційному просторі, що накладається на здебільшого недоспані через постійні «шахедні» атаки ночі... Але хоч точиться війна, та все ж життя триває. І кожен, хто проживає цей тисячний день, неодмінно згадає всі ті етапи протистояння, що викликають не тільки сум, а й гордість, повагу, натхнення на подальшу боротьбу до неминучої нашої Перемоги. Згадаємо і спробуємо систематизувати періоди російсько-української війни і ми, разом з мілітарним істориком, головою ГО «Центр мілітарної історії» Василем Павловим. «Ця війна з усіх війн України, які вона вела протягом своєї історії, є найбільш інформативною. У зв'язку з цим, ми маємо велику кількість матеріалів, інформації, свідчень, які мають абсолютно різне походження. Це офіційні документи і неофіційні ролики в мережах Facebook, TikTok, Youtube тощо. Це наукові дослідження, публіцистичні дослідження, статті в інформаційних ресурсах, документальні фільми, сюжети в новинах. Все це створює величезний масив інформації, який дійсно необхідно систематизувати», — каже Павлов. Пам'ятати і розуміти те, як розвивається війна дуже важливо, бо кожна війна має свої етапи. Широкомасштабній передувала «гібридна» фаза, що розпочалася окупацією Криму. Потім, від липня 2021 року, йшла підготовка до «великої війни», яка, на жаль, була неминучою. А коли 24 лютого 2022 року російська федерація здійснила відкритий широкомасштабний напад на Україну — розпочався новий період російської агресії проти України, який науковці також ділять на частини. Зокрема, фахівці Національного університету оборони України виокремлюють кілька стратегічних оборонних і наступальних операцій, а Василь Павлов віддає перевагу періодизації за роками. «Оскільки ми перебуваємо в новому інформаційному суспільстві, де події розвиваються швидше, аналізуються швидше, навіть історія пишеться швидше, то, і прості люди, і інформаційні ресурси, і навіть науковці потребують набагато швидшої періодизації. Ми де-факто періодизуємо цю війну за роками, або за кампаніями: кампанія 22 року, кампанія 23 року, кампанія 24-го. Так, кампанію 2024 року умовно можна ділити, як це робиться традиційно, на зимово-весняну, весняно-літню, літньо-осінню, і зараз вже ми вступили в осінньо-зимову кампанію. Кожен із цих періодів має свої особливості і характерні риси, пов'язані з кліматом, з територією, з природою, але водночас вони мають особливості, пов'язані, наприклад, з проведенням мобілізаційної кампанії в нас, завершенням чи відкриттям прихованої мобілізації в росії. Вони збігаються з наданням чи ненаданням нам військово-технічної допомоги. Тобто є дуже багато чинників, які можуть вплинути

на ту чи іншу періодизацію, якою б вона не була — чи вона буде календарною, чи подієвою, чи знаковою, тобто буде спиратися на якісь окремі знакові події, від яких ми будемо відраховувати. Знаковою була, наприклад, періодизація 2022 року. Фактично вся вона базувалася не стільки на календарі, скільки на знакових подіях, які можна було відзначити (Битва за Київ, втеча окупантів з острова Зміїний, Харківська і Херсонська наступальні операції.— Авт.). Але така періодизація можлива лише під час активної фази ведення бойових дій, коли обидва супротивники є активними. На даний момент ми змушені через низку чинників відповідати на дії росії. Якщо говорити про кампанію 2024 року, то тут постає питання будь-якої війни: як ми пишемо її історію? Ми пишемо історію через наші дії чи ми пишемо історію через дії супротивника? Я хочу це пояснити. Опис будь-якої війни полягає в тому, що його можна зробити порізному: як діяв супротивник і як ми йому протидіяли, або як діяли ми, а супротивник відповідав на наші дії. І в цьому є суттєва різниця. Вона полягає в тому, хто задає ініціативу, хто описує і як описує. Кажуть, що історію пишуть переможці (а в даній війні, сподіваюся, переможемо ми), але ситуація вимагає, щоб історію цієї війни вже писали, до її завершення. І це робимо ми, але це роблять і росіяни», — пояснює Василь Павлов. Зокрема, знаковими для нас у поточному році були: знищення російських літаків далекого радіолокаційного виявлення А-50У над Азовським морем та Краснодарським краєм, підписання Безпекових угод та Глобальний саміт миру, Бої на півночі Харківщини та в Курській області рф. «Курська операція — це дійсно абсолютно нова віха, новий елемент. Це не визволення окупованих територій, а перенесення бойових дій на офіційну територію ворога, яка визнана міжнародними кордонами. Але, як і у випадку з нами, жодна міжнародна організація не змогла вплинути на ці дії. Україна, відверто кажучи, здійснила акт агресії. У цьому немає нічого поганого. Ми здійснили акт агресії у відповідь на акт агресії. Але ми дійсно зробили те, що дуже важко зробити в оборонних війнах — перенесли бойові дії на територію супротивника. У такий спосіб ми, як люблять казати, перегорнули дошку. Тобто ми змінили правила гри, змінили підходи до них. І тим самим дуже багато планів росіян на літньо-осінню кампанію, на другу частину або на кінець літа, були кардинально сплутані. Адже вони змушені були на це відповідати, при чому відповідати, можливо, не стільки на самій лінії фронту, скільки в інформаційній площині, для своїх громадян. Вони можуть скільки завгодно просуватися на території України, але досі не можуть позбутися того, що на території власне росії перебувають українські війська. Ця територія є доволі невеликою. І що робити із цими військами, росія на даний момент не винайшла», — зауважує Павлов. Так історично склалося, що люди пам'ятають «останню кров» — найближчу в часі до них війну. Такою до подій 2014-го, а потім і 2022 року для багатьох з нас була Друга світова. Колись, будучи школярем і дізнавшись, що період німецької окупації Києва тривав 778 днів, я довго думав про те, як це — стільки часу жити фактично як у в'язниці, без прав і свобод, під загрозою розстрілу будь-якої миті... Старі люди в 1990-ті, згадуючи «останню війну» /Другу світову/, казали, що будь-які негаразди можна пережити, аби не було війни...Але вона є. Вже 1000 днів щодня ворог намагається знищити нас. Маріуполь, приміром, в окупації довше, ніж під час Другої світової. Зараз колективна пам'ять українців буде грандіозну канву образів і символів, подій і явищ, героїв та антигероїв, які стали визначальними в українському спротиві російській агресії і сформує образ «останньої крові», «останньої війни» для наступних поколінь. Отже, російсько-

українська війна і Перемога в ній надовго залишаться стрижнем національної пам'яті українців. Хочеться, щоб лишалися такими назавжди.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/19/1000-dniv-shyrokomashtabnoyi-vijny-hronologiya-zla/>

13. У Балтійському морі виявили 2-й пошкоджений підводний кабель.

Між Литвою та Швецією у Балтійському морі пошкоджений підводний кабель

Фото: mapbox.com

Між Литвою та Швецією був пошкоджений підводний кабель, який пролягає в Балтійському морі. Про це заявив технічний директор литовської телекомунікаційної компанії Telia Андрюс Шемешкявічюс, повідомляє телеканал LRT у понеділок, 18 листопада. За словами Шемешкявічюса, кабель був обірваний у неділю, 17 листопада, близько 10:00. «Системи відразу ж повідомили, що ми втратили зв'язок. Було проведено подальше розслідування і з'ясувалося, що він був пошкоджений», — зазначив він. Telia передає інтернет-зв'язок до Литви трьома кабелями. Через інцидент пропускна здатність інтернету скоротилася на третину, однак зв'язок для користувачів був відновлений, повідомив Шемешкявічюс. Він також розповів CNN, що системи моніторингу компанії зафіксували, що трафік був перерваний через перебої в роботі, причиною чого є, ймовірно, фізичне пошкодження самого кабелю. «Ми можемо підтвердити, що перебої з інтернет-трафіком були викликані не збоєм в роботі обладнання, а фізичним пошкодженням оптоволоконного кабелю», — заявив Шемешкявічюс. Раніше фінська влада повідомляла про пошкодження підводного кабелю, який пролягає через Балтійське море між Фінляндією та Німеччиною. Фінський державний провайдер послуг передачі даних Cinia повідомив, що була виявлена «несправність» у кабелі C-Lion1. Він пролягає майже 1200 кілометрів від столиці Фінляндії Гельсінкі до німецького портового міста Росток. CNN пише, що ці інциденти сталися за кілька тижнів після того, як США попередили про посилення російської військової активності навколо ключових підводних кабелів. У вересні двоє американських чиновників заявляли, що наразі росія схильна до проведення потенційних диверсійних операцій на таких критично важливих об'єктах інфраструктури. Як сказано в матеріалі, попередження з'явилися після спільного розслідування суспільних мовників Швеції, Данії, Норвегії та Фінляндії. У квітні 2023 року вони повідомляли, що у водах Північної Європи росія має флот імовірних

шпигунських кораблів. CNN пише, що вони діють у рамках програми потенційних диверсій проти підводних кабелів і вітрових електростанцій у регіоні. Міністри закордонних справ Фінляндії та Німеччини виступили зі спільною заявою, в якій заявили, що глибоко стурбовані обірваним кабелем C-Lion, і не виключили версію «гібридної війни», пише CNN.

<https://nv.ua/ukr/world/countries/pidvodniy-kabel-buv-poshkodzheny-mizh-litvoyu-ta-shveciyeyu-v-baltiyskomu-mori-50467463.html>

14. У жовтні 2024 року порівняно з жовтнем 2023 року українські морські порти збільшили переробку вантажів на 60% до 8 млн т. Про це йдеться у повідомленні Адміністрації морських портів (АМПУ), передають Українські Новини. В повідомленні сказано, що основу вантажопотоку традиційно формують агропродукція та руда. Так, обсяг перевалки зернових вантажів у жовтні склав 5 млн тонн, перевищивши минулорічний показник на 1,5 млн т, а рудні вантажі - 1,4 млн т, що більш ніж удвічі перевищує результат жовтня 2023 року. У січні-жовтні 2024 року порівняно з аналогічним періодом 2023 року українські порти збільшили переробку вантажів майже вдвічі до 82,3 млн т (січень-жовтень 2023 року 46,1 млн т). «Визначну роль у забезпеченні експортних операцій відіграє «Український коридор», через який у жовтні пройшло 6,8 млн т вантажів. Із них 4,5 млн т становлять зернові, що підкреслює важливість України у підтриманні світової продовольчої безпеки», - сказано в повідомленні. Як повідомляли Українські Новини, у вересні 2024 року порівняно з вереснем 2023 року українські морські порти збільшили переробку вантажів у 2 рази до 7 млн т.

https://ukranews.com/ua/news/1047947-u-zhovtni-morporty-zbilshyly-pererobku-vantazhiv-na-60-do-8-mln-tonn#google_vignette

15. Історичний день: командувач ВМС розкрив подробиці про перше застосування морських дронів. В той день було пошкоджено флагман чорноморського флоту РФ "адмірал Макаров". Перше застосування морських дронів проти російських кораблів, коли був пошкоджений флагман чорноморського флоту РФ фрегат "адмірал Макаров", можна вважати історичним днем війни на морі, заявив командувач ВМС ЗСУ, віце-адмірал Олексій Неїжпапа. За його словами, перша така операція відбулася 29 жовтня 2022 року. Вона була спільною - ВМС та СБУ із застосуванням надводних дронів, під час якої вдалося уразити кілька кораблів противника. Зокрема флагман чорноморського флоту РФ "адмірал Макаров", морський тральник "Іван Голубець", сторожовий корабель "Ладний". "Це, мабуть, історичний день війни на морі, коли застосовувалися морські дрони-камікадзе", - наголосив Неїжпапа. Він додав, що в той день українським дронам вдалося пройти у Севастопольську бухту та подальші операції також виявилися успішними, що привело до відходу значної частини ЧФ з Криму. "Ми пробралися у Севастопольську бухту... Після цього був кримський міст тощо. Це була спільна робота з СБУ, зокрема, спільні операції з пошкодження деяких кораблів противника... У комплексі з ударами берегових ракетних військ та авіації нам вдалося звільнити північно-західну частину Чорного моря і змусити противника покинути Севастополь", - зазначає віце-адмірал. Він також розповів, що за рішенням Головнокомандувача ЗСУ у складі ВМС створено спеціальний підрозділ морських безкіпажних систем, який наразі швидко розвивається.

Неїжпапа розповів про використання морських дронів

колаж УНІАН

Ситуація в Чорному морі. Нещодавно речник ВМС ЗСУ Дмитро Плетенчук заявив, що знищення кримського мосту залишається у стратегічному плані Сил оборони, попри посилену оборону РФ. За його словами, командувач ВМС віце-адмірал Неїжпапа наголошував, що будь-який корабель військовий під прапором російської федерації залишається легітимною ціллю. Що стосується загалом інфраструктури в Криму тощо. Міст важливий для росії, оскільки відіграє ключову роль у постачанні військової техніки та підтримці транспортних маршрутів окупантів, пов'язуючи материкову частину РФ з тимчасово окупованими територіями.

https://www.unian.ua/war/istorichniy-den-komanduvach-vms-rozkriv-podrobici-pro-pershe-zastosuvannya-morskih-droniv-12826884.html#goog_rewarded

16. Bayraktar TB3 став першим в історії БПЛА, що здійснив зліт і посадку з корабля з короткою ЗПС. В компанії Baykar назвали це переломним моментом в історії авіації. Ударний БПЛА Bayraktar TB3 турецького виробництва став першим безпілотником, що здійснив зліт та посадку на кораблі з короткою злітно-посадковою палубою, повідомив генеральний директор турецького концерну Baykar Халук Байрактар, пише ЦТС. Після завершення випробувань на кораблі 19 листопада Bayraktar TB3 RT2 успішно злетів із короткої злітно-посадкової смуги TCG Anadolu з нахилом 12 градусів.

Зображення з відкритих джерел

Bayraktar TB3, який здійснив 46-хвилинний випробувальний політ у точці перетину Егейського та Середземного морів, потім успішно приземлився на ту ж коротку злітно-посадкову смугу без використання будь-яких засобів підтримки посадки. "Переломний момент в історії авіації - випробування на зліт і посадку з авіаносця з короткою злітно-посадковою смугою", - зазначив Байрактар. У компанії Baykar повідомили, що загалом Bayraktar TB3 налітав уже 823 години. Очікується, що Bayraktar TB3, масове виробництво якого почалося в жовтні, вийде на міжнародні ринки протягом шести місяців. Bayraktar TB3 спроектований для зльоту з різних поверхонь, зокрема морських платформ із короткою злітно-посадковою смугою. Окрім завдань розвідки та спостереження, він може вражати цілі ракетами, розміщеними під його крилами. Особливістю конструкції безпілота є його складні крила, що дозволяє використання на авіаносцях.

<https://cfts.org.ua/news/2024/11/20/bayraktar-tb3-stav-pershim-v-istorii-bpla-scho-zdiysniv-zlit-i-posadku-z-korablya-z-korotkoyu-zps-81160>

17. ВМС Данії затримали китайське судно, що підозрюють в пошкодженні кабелів у Балтійському морі. Китайське судно йшло з російського порту Усть-Луга. ВМС Данії затримали китайський суховантаж Yi Peng 3, команду якого підозрюють у пошкодженні двох кабелів у Балтійському морі. Про це пише ЦТС з посиланням на Defence24. Затримання відбулося в територіальних водах Данії. Судно було затримане патрульним кораблем ВМС Данії P525.

Зображення з відкритих джерел

Китайське судно йшло з російського порту Усть-Луга. Офіційної заяви від влади Данії поки немає, але китайський балкер підозрюють у пошкодженні телекомунікаційних кабелів, що лежать на дні Балтійського моря.

<https://cfts.org.ua/news/2024/11/20/vms-dani-zatrimali-kitayske-sudno-scho-pidozryuyut-u-posh-kodzhenni-kabeliv-u-baltiyskomu-mori-81167>

18. Капітаном китайського корабля, який імовірно пошкодив кабелі в Балтійському морі, виявився росіянин. За попередніми даними, пошкодження кабелів могло бути спричинене або спущеним якорем, або використанням донного тралу. Капітаном китайського вантажного судна Yi Peng 3, якого підозрюють у пошкодженні підводних кабелів у Балтійському морі, виявився громадянин росії. Джерело: про це повідомляє Bild з посиланням на джерела у силових структурах. Китайське судно привернуло увагу данських військових через дивний маршрут його руху, пише Bild. Про те, що капітаном Yi Peng 3 є росіянин, стало відомо лише після зупинки

вантажного корабля, зазначає видання. Інші подробиці затримання поки що не розкриваються. До розслідування інцидентів підключилася федеральна поліція Німеччини, яка співпрацює з Фінляндією та Швецією. Німецький корабель берегової охорони направлений до місць події для вивчення обставин. Згідно з попередніми даними, пошкодження кабелів могло бути спричинене або спущеним якорем, або використанням донного тралу, повідомляє Bild. Фінська газета Helsingin Sanomat раніше повідомляла, що судно Yi Peng 3 знаходилося в данських водах у супроводі патрульного судна, а його маршрут проходив поблизу кабелю C-Lion1 у момент появи повідомлень про його пошкодження. Про розрив кабелю C-Lion1 стало відомо 18 листопада. За даними фінського оператора Cinia Oy, причиною став «зовнішній вплив», при цьому не виключається версія про навмисне пошкодження. Кабель C-Lion1, введений в експлуатацію у 2016 році, має довжину 1173 км та з'єднує фінську Сантахаміну з німецьким Ростоком. Він є ключовим каналом зв'язку між Фінляндією та Центральною Європою. Послуги кабелю тимчасово призупинено, а ремонтні роботи планується завершити за 15 днів. Пізніше з'ясувалося, що 17 листопада було пошкоджено ще один підводний кабель, який з'єднує Литву та Швецію. За словами технічного директора литовського оператора Telia Андрюса Шемешкявічуса, це спричинило зниження швидкості інтернету в Литві на третину. Обидва кабелі – C-Lion1 і литовсько-шведський – перетинаються на ділянці площею всього 10 квадратних метрів, зазначив Шемешкявічус: «Оскільки обидва були порвані, очевидно, що тут не було випадкового скидання якоря з одного корабля, і може йтися про щось більш серйозному».

<https://mind.ua/news/20281712-kapitanom-kitajskogo-korablya-yakij-imovirno-poshkodiv-kabeli-v-baltijskomu-mori-viyavivsya-rosiyanin>

19. ЗСУ знищили або пошкодили 25% чорноморського флоту РФ – британська розвідка. Починаючи з 24 лютого 2022 року, українські Збройні сили знищили або пошкодили понад 25% основних російських військових кораблів, які діяли у Чорному морі, повідомляє Міністерство оборони Великобританії 20 листопада з посиланням на дані розвідки. Зазначається, що після 1000 днів війни військово-морський потенціал росії у Чорному морі був значно виснажений завдяки «високоєфективним українським операціям». Як наслідок, чорноморський флот росії був змушений перемістити всі свої основні активи зі своєї історичної бази в Севастополі в новоросійськ у східній частині Чорного моря. «російські підрозділи, які діють у регіоні, також змушені були адаптувати свою тактику та змінити райони, в яких вони діють», – йдеться у повідомленні. Британська розвідка зазначає, що незважаючи на те, що чорноморський флот росії обмежений східною частиною Чорного моря, він зберігає здатність завдавати ударів з великої відстані територією України для підтримки сухопутних операцій. За даними ВМС України, з початку повномасштабної війни чорноморський флот росії втратив близько третини своїх кораблів через українські удари.

<https://ru.krymr.com/a/news-vsuo-unichtozhili-povredili-25-chernomorskogo-flota-rf/33209435.html>

20. У Швеції зібрали перші дані про те, що могло статися з підводним кабелем у Балтиці. Військовий флот Швеції передав органам правопорядку першу інформацію, зібрану після обстеження морського дна в районі пошкодження підводного кабелю

зв'язку у Балтійському морі. Про це повідомляє SVT, пише Європейська правда. Доповідь військових передали поліції та прокуратурі пізно ввечері 20 листопада. "Інформація стосується того, що могло спричинити пошкодження кабелю", – повідомили у прес-службі флоту. Фахівці після цього вирушили обстежувати місце пошкодження другого кабелю між островом Готланд і Латвією. На цьому етапі публічно не розкривають, на які висновки наводить обстеження морського дна. Нагадаємо, Фінляндія та Швеція вирішили створити спільну слідчу команду для розслідування пошкодження одразу двох підводних кабелів зв'язку – між Фінляндією і Німеччиною та між Швецією і країнами Балтії. Проблеми виявили у неділю й понеділок, 17 та 18 листопада. Міністри оборони Фінляндії та Німеччини вважають, що йдеться про диверсію. Водночас анонімні посадовці-співрозмовники ЗМІ у США кажуть, що інцидент навряд чи був спланованою диверсією. У фокусі уваги слідства опинилося китайське вантажне судно Yi Peng 3. Вдень 20 листопада повідомляли, що воно стоїть біля берегів Данії, а поруч з ним – судно данського флоту.

<https://www.blackseanews.net/read/224510>

Примітки

1. Про ЮНЕСКО. Маючи 194 держави-члени, Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури робить внесок у мир і безпеку, керуючи багатостороннім співробітництвом у сфері освіти, науки, культури, комунікації та інформації. ЮНЕСКО зі штаб-квартирою в Парижі має офіси в 54 країнах і налічує понад 2300 співробітників. ЮНЕСКО контролює понад 2000 об'єктів всесвітньої спадщини, біосферних заповідників і глобальних геопарків; мережі креативних міст, що навчаються, інклюзивних і сталих; і понад 13 000 асоційованих шкіл, університетських кафедр, навчальних і дослідницьких установ. Його генеральним директором є Одрі Азуле. «Оскільки війни починаються в свідомості людей, саме в свідомості людей має будуватися захист миру» – Конституція ЮНЕСКО, 1945 р.

<https://www.unesco.org/en/articles/odesa-unesco-condemns-strikes-world-heritage-site>

Висновки

1. Розвідка Британії підтверджує пошкодження щонайменше двох кораблів РФ класу "гепард" у Каспійському морі в результаті удару у рамках спецоперації ГУР МО України.

2. Полк підтримки Корпусу морської піхоти отримав доопрацьовані катери Gruppbat.

3. ЮНЕСКО засуджує удари по кількох історичних будівлях і школах у центрі історичного центру Одеси (Україна), який входить до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО під загрозою.

4. Україні знадобиться до п'яти років на знешкодження чотирьох сотень мін у Чорному морі та допомога інших чорноморських країн.

5. 1000 днів часу, за який Україна викарбувала кров'ю і залізом свою назву на мапі світу, виховала повагу і захоплення барвами свого Стягу, бездоганними геометричними формами національного Герба та лицарським чином Воїнів Світла — Збройних Сил України на всій земній кулі.

5.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ КОМАНДУВАННЯ МОРСЬКОЇ ПІХОТИ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЩОДО ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

15.11.2024 Військові частини та підрозділи Корпусу морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Протягом доби, 15 листопада, морські піхотинці знищили: 157 російських військових (вбитими та пораненими); 1 одиницю автомобільної техніки. Крім того, підрозділами РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 171 FPV дрон.

16.11.2024 Військові частини та підрозділи Корпусу морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Протягом доби, 16 листопада, морські піхотинці знищили: 160 російських військових (вбитими та пораненими); гармату; 1 одиницю автомобільної техніки; польове сховище з боєприпасами. Крім того, підрозділами РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 129 FPV дронів.

17.11.2024 Військові частини та підрозділи Корпусу морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. За уточненими даними у період з 11.11.2024 по 17.11.2024, морські піхотинці знищили: 1319 російських військових (вбитими та пораненими); 24 одиниць автомобільної техніки; 6 танки; гармату; міномет; 9 ББМ; 9 човнів; 8 БПЛА оперативно-тактичного рівня 2 ударних БПЛА; 2 польових сховища з боєприпасами. Крім того, підрозділами РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 1080 FPV дронів

18.11.2024 Військові частини та підрозділи Корпусу морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 18 листопада, морські піхотинці знищили: 172 російських військових (вбитими та пораненими); 2 човни; 6 одиниць автомобільної техніки. Крім того, підрозділами РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 163 FPV дрони

19.11.2024 Військові частини та підрозділи Корпусу морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 19 листопада, морські піхотинці знищили: 157 російських військових (вбитими та пораненими); 3 ББМ (БТР, БМП, БМД); 3 одиниці автомобільної техніки; 2 БПЛА “Supercam”; БПЛА “Shahed”. Крім того, підрозділами РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 153 FPV дрони.

20.11.2024 Військові частини та підрозділи Корпусу морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 20 листопада, морські піхотинці знищили: 187 російських військових (вбитими та пораненими); 3 одиниці автомобільної техніки; БПЛА “Zala”.

Крім того, підрозділами РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 104 FPV дрони.

21.11.2024 Військові частини та підрозділи Корпусу морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, які входять до складу угруповань, продовжують виконувати завдання щодо відсічі повномасштабної збройної агресії російської федерації. Минулої доби, 21 листопада, морські піхотинці знищили: 88 російських військових (вбитими та пораненими). Крім того, підрозділами РЕБ морської піхоти було знищено або подавлено 39 FPV дронів.

<https://www.facebook.com/uafmarines?locale=uk>

Загальні бойові втрати противника з 15.11.2024 по 21.11.2024												
Дата д/м/р	Ліквідовано											
	Особового складу	Автотехніки	Спецтехніки	ББМ	Артилерійських систем	Мінометів	Човнів	БПЛА	FPV дронів	Станцій РЕБ	Польових сховищ з боєприпасами	Польових сховищ ПММ
15.11.24	157	1	-	-	-	-	-	-	171	-	-	-
16.11.24	160	1	-	-	1	-	-	-	129	-	1	-
17.11.24	76	3	-	2	-	-	7	6	141	-	-	-
18.11.24	172	6	-	-	-	-	2	-	163	-	-	-
19.11.24	157	3	-	3	-	-	-	3	153	-	-	-
20.11.24	187	3	-	-	-	-	-	1	104	-	-	-
21.11.24	88	-	-	-	-	-	-	-	39	-	-	-
Всього за тиждень	997	17	-	5	1	-	9	10	900	-	1	-

6.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ ПРО ПЕРЕБІГ БОЙОВИХ ДІЙ НА ІНШИХ НАПРЯМКАХ, ЩО ВХОДЯТЬ ДО ЗОНИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ КОМАНДУВАННЯ МОРСЬКОЇ ПІХОТИ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

15.11.2024 Сили оборони України продовжують операцію в Курській області рф та щодня відбивають ворожі штурми. Знищення ворога і техніки показала 36 окрема бригада морської піхоти імені контрадмірала Михайла Білинського. «Курщина. російські генерали відправляють на забій своїх елітних солдат. Ми ж невпинно робимо свою важку роботу», — йдеться в повідомленні.

Фото: armyinform.com.ua

На кадрах можна побачити ураження російських бронемашин під час спроби штурму наших позицій і те, як оператори дронів знищують ворожу піхоту.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/15/kurshhyna-nashi-morpihy-znyshhuyut-elitnyh-rosijskyh-soldat>

18.11.2024 Штурмова група 1 батальйону 37 окремої бригади морської піхоти захопила та зачистила одну з позицій ворога на Курахівському напрямку. Відео успішної операції опублікували Військо-Морські Сили ЗСУ. Частина особового складу противника заховалась у бліндажі, проте морпіхи підготували вибухові та великокаліберні «подарунки» для наших непроханих гостей.

Фото: armyinform.com.ua

На кадрах можна побачити, як наші морпіхи під'їжджають до позицій ворога на броневих автомобілях, з якого ведеться вогонь по ворогу з великокаліберного кулемета. Після цього наші воїни зачистили ворожі укриття.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/18/morpihy-zahopyly-ta-zachystyly-pozycziyu-voroga-na-kurahivskomu-napryamku>

17.11.2024 Морпіхи 35-ї окремої бригади морської піхоти продовжують нищити ворога на Донеччині. На сторінці бригади у фейсбук оприлюднено відео знищення квадроцикла окупантів.

Фото: facebook.com

«Окупант на квадроциклі намагався швидко проскочити відкритою ділянкою місцевості - втім оператори БПЛА 35 бригади морської піхоти чітко контролюють свою зону відповідальності!» - говориться у повідомленні.

<https://www.facebook.com/35obrmv/videos/112486012927782>

18.11.2024 На Курахівському напрямку тривають постійні штурми російської армії, за один день ворог може атакувати 4-5 разів. Про це в ефірі телемарафону «Єдині новини» розповів Євгеній Ланець, головний сержант взводу БПЛА 35 окремої бригади морської піхоти. За словами Євгенія Ланця, росіяни атакують технікою або пішки. Постійно рухаються, змінюють тактику. Саме тому морська піхота завжди на сторожі: готує сюрпризи — робить «лазієчки», схрони, маскує та укріплює позиції. «На зміну полеглим окупантам приходять інші. Їм байдуже, вони пруть-пруть-пруть. Навіть якщо лежить поруч їхній полеглий, вони через нього проходять і далі йдуть», — розповів Євгеній Ланець.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/18/gotuyemo-syurpryzy-yak-morski-pihotynczi-zupynyayut-nakaty-rosiyan-na-kurahivskomu-napryamku>

20.11.2024 Бійці 1 батальйону 37 окремої бригади морської піхоти продовжують нищити ворога на Курахівському напрямку. Відео бойової роботи морпхів оприлюднили на сторінці 37 обрмп в Facebook.

Фото: facebook.com

На відео показані моменти зачистки штурмовою групою окопів та бліндажів противника, а також роботи бойової броньованої машини Oshkosh M-ATV, яка веде вогонь по позиціям противника з крупнокаліберного кулемета. «Штурми позицій противника, робота техніки та операторів дронів. російська війська зазнають відчутних втрат від морпів-чорноморців». – говориться в повідомленні.

<https://www.facebook.com/37obrmf/videos/588885233588116>

20.11.2024 Артилеристи 36-ї окремої бригади морської піхоти зупинили рух ворожої групи на Курщині. Відео бойових дій було оприлюднене на сторінці 36 обрмп в Facebook.

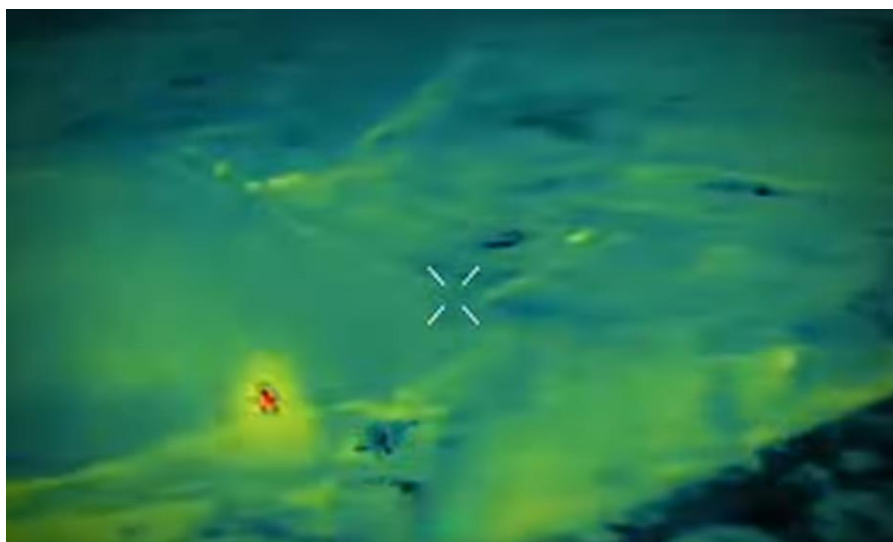

Фото: facebook.com

На відео аеророзвідники бригади виявляють ворожу групу, після чого по ній здійснюється вогневе ураження. «Працюємо 24/7, навіть під час повітряних тривог та ракетних загроз!» - говориться в повідомленні.

<https://www.facebook.com/36obmp/videos/753470106979187>

21.11.2024 Військовослужбовці 35-ї окремої бригади морської піхоти ім. контр-адмірала Михайла Остроградського продовжують стримувати наступ ворога. На сторінці бригади у мережі facebook розміщене відео, яке показує момент бойових дій бійців 1 батальйону 35 обрмп.

Фото: facebook.com

«Військові 1 батальйону морської піхоти 35 обрмп намагаються відтиснути російських окупантів в одному з населених пунктів в неподалік Курахового». – говориться в повідомленні.

<https://www.facebook.com/35obrmpp/videos/8283940445039438>

7.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ОПЕРАТИВНОГО КОМАНДУВАННЯ «ПІВДЕНЬ» ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЩОДО ХРОНОЛОГІЇ ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

15.11.2024 996-та доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Сили оборони Півдня України продовжують відбивати ворожі атаки та вести контрбатареїну боротьбу по всій лінії зіткнення. Впродовж минулої доби, противник здійснив 230 ударів по позиціях наших військ та прилеглих прифронтових регіонах. Завдав 6 авіаційних ударів на Запорізькому напрямку, скинувши понад 30 КАБів. Не припиняється й ворожий дронний терор. Окупаційні війська застосували 240 ударних дронів-камікадзе скидаючи осколкові боєприпаси різних модифікацій. За минулу добу, було зафіксовано 13 ворожих штурмів. Зокрема на Запорізькому напрямку армія РФ 9 разів намагалася прорвати нашу лінію оборони. На Гуляйпільському та Оріхівському напрямках ворог продовжує повітряну та інженерну розвідку для підготовки чергових спроб штурмових дій. Сили оборони надалі завдають вогневого ураження по позиціях та тилах окупаційних військ. За добу ворожі втрати склали: 142 окупанти, 10 одиниць автомобільної техніки, 2 танки, 3 причіпні гаубиці «Д-30», 6 човнів, 4 мотоцикли, 1 генератор, 4 бліндажі, 7 спостережних пунктів, 4 вогневих позиції, місце зльоту БПЛА.

16.11.2024 997-ма доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Сили оборони Півдня України продовжують спрямовувати зусилля на відбиття ворожих штурмів, утримувати позиції та вести контрбатареїну боротьбу по всій лінії бойового зіткнення. Впродовж доби противник здійснив понад 250 ударів по

позиціях наших підрозділів та прилеглих прифронтових територіях. Завдав півдесятка авіаційних ударів, більшість з яких на Запорізькому напрямку. Застосував 24 КАБи та 31 НАР. Не припиняють російські загарбники й дронівий терор проти мирного населення у прифронтових районах. За минулу добу застосували 380 ударних дронів-камікадзе різних модифікацій. Також на Півдні було зафіксовано 9 ворожих штурмів. В тому числі загарбники 5 разів вдавалися до штурмових дій на Придніпровському напрямку з метою прорвати нашу лінію оборони. На Оріхівському та Гуляйпільському напрямках окупанти продовжують повітряну та інженерну розвідку для підготовки чергових спроб штурмів. Увечері 16 листопада ворог завдав ракетного удару по інфраструктурному об'єкту в Миколаєві. Постраждалих немає. Сили оборони Півдня продовжують вести контрбатареїну боротьбу, утримувати позиції, нищити ворога та його техніку. За добу ворожі втрати склали: 210 окупантів, 22 одиниці автомобільної техніки, 1 міномет, 6 гармат, 2 човни, 4 мотоцикли, 1 БпЛА типу «Суперкам», 2 комплекси відеоспостереження, з них 1 «Муром-М», 3 генератори, 14 бліндажів, 3 спостережні пункти, 4 вогневих позиції, 2 місця зльоту БпЛА, 2 місця зберігання боєприпасів, продовольчий склад.

17.11.2024 998-ма доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Впродовж доби ворог здійснив понад 260 ударів по позиціях наших захисників та прилеглих прифронтових територіях. Завдав два авіаційних удари по Запорізькому та Придніпровському напрямках. Застосував 3 КАБи та 10 НАРів. Також зранку ворог атакував Південь України ракетами різних видів і дронами-камікадзе типу «Shahed 131/136». Станом на 7:00 - одна жінка загинула, поранено четверо дорослих та двоє дітей. Пошкоджені енергетичні об'єкти, житлові будинки та об'єкти інфраструктури. За добу окупанти застосували 303 ударних дронів-камікадзе різних модифікацій, в тому числі типу «Ланцет». Окупанти не полишають своєї мети прорвати нашу лінію оборони. За добу 12 разів вдавався до штурмів. З них найбільша кількість - на Запорізькому напрямку. На Оріхівському та Гуляйпільському напрямках продовжується ворожа повітряна та інженерна розвідку для підготовки чергових спроб штурмів. Сили оборони Півдня продовжують вести контрбатареїну боротьбу, утримувати позиції, нищити ворога та його техніку. За добу ворожі втрати склали: 212 окупантів, 1 реактивна система залпового вогню «Ураган», 16 одиниць автомобільної техніки, 13 гармат, в т.ч. протитанкова - МТ-12 «Рапіра», 1 станція радіолокаційного діапазону, 2 станції РЕБ, 8 човнів, 12 мотоциклів, 1 квадроцикл, 5 багі, 13 одиниць БпЛА типу «Суперкам», «Орлан-10» та «Зала», 1 старлінк, 6 бліндажів 2 місця зберігання боєприпасів та пально-мастильних матеріалів, спостережний пункт, вогневу позицію та місце зльоту БпЛА.

18.11.2024 999-та доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. За минулу добу ворог здійснив майже 300 ударів по позиціях наших військ та прифронтових територіях. Противник завдав пів десятка авіаційних ударів на Запорізькому та Придніпровському напрямках, застосувавши 25 КАБів та 20 НАРів. Впродовж минулої доби окупанти застосували 350 ударних дронів-камікадзе різних модифікацій з уражаючими властивостями, в тому числі 15 одиниць типу «Ланцет». Загарбники не полишають своїх намірів щодо прориву нашої лінії оборони. За уточненою інформацією, впродовж минулої доби було зафіксовано 11 штурмів,

більшість з них на Запорізькому напрямку. На Оріхівському та Гуляйпільському напрямках ворог не припиняє повітряну та інженерну розвідку для підготовки чергових спроб штурмових дій, поповнює запаси боєкомплекту і проводить ротаційні заходи. Сили оборони Півдня продовжують вести контрбатареюну боротьбу, утримувати позиції, нищити ворога та його техніку. За добу ворожі втрати склали: 144 окупанти, 14 одиниць автомобільної та бронетехніки, 1 танк, 8 гармат, в т.ч. «Мста-Б», 5 мінометів, з них «Васильок», 2 камери відеоспостереження, станція РЕБ «Житель», 4 генератори, 2 човни, 3 мотоцикли, 1 гідроцикл, 6 багі, 6 одиниць БпЛА типу «Shahed-136», 2 наземні станції управління БпЛА, наземний дрон, 6 бліндажів, спостережний пункт, місце зберігання боєприпасів.

19.11.2024 1000-на доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Внаслідок вчорашнього російського ракетного удару по середмістю Одеси загинули мирні мешканці, серед них є медики та поліцейські. Також вночі ворог атакував Запоріжжя більш ніж 10 БпЛА типу «Shahed-136». Удари були спрямовані по енергетичній системі області. За минулу добу ворог здійснив 340 ударів по позиціях наших підрозділів та прилеглих прифронтових регіонах. Противник завдав 3 авіаудари, з них 2 на Запорізькому напрямку, застосувавши 14 КАБів та 16 НАРів. Продовжується й дронівий терор живої сили, техніки та цивільного населення. Впродовж доби окупанти застосували понад 330 ударних дронів-камікадзе різних модифікацій з уражаючими властивостями, в тому числі 5 одиниць типу «Ланцет». Також продовж м доби ворог 12 разів вдавався до штурмів нашої лінії оборони, більшість з них на Придніпровському напрямку. На Оріхівському та Гуляйпільському напрямках ворог не припиняє повітряну та інженерну розвідку для підготовки чергових спроб штурмових дій, поповнює запаси боєкомплекту і проводить ротаційні заходи. За добу ворожі втрати склали: 140 окупантів, 11 одиниць автомобільної та бронетехніки, 1 зенітно-ракетний комплекс «Тор-М1», 15 гармат, в т.ч. «Мста-Б», 4 човни, 3 мотоцикли, 1 гідроцикл, 2 багі, 1 одиницю БпЛА типу «Shahed-136», 6 бліндажів, 4 спостережні пункти, 2 місця зберігання боєприпасів та місце зльоту БпЛА.

20.11.2024 1001-ша доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Впродовж доби ворог здійснив понад 300 ударів по позиціях наших захисників та прилеглих прифронтових населених пунктах. Завдав по 2 авіаудари на Запорізькому та Придніпровському напрямках та застосував 16 КАБів і понад 30 НАРів. Не припиняється й ворожий дронівий терор живої сили, техніки та мирного населення. За добу окупанти застосували 328 ударних дронів-камікадзе різних модифікацій з уражаючими властивостями. Ворог 7 разів вдавався до штурмових дій вздовж нашої лінії оборони, більшість з них було зафіксовано на Запорізькому напрямку. Загарбники продовжують повітряну та інженерну розвідки на Оріхівському та Гуляйпільському напрямках, не полишаючи намірів щодо підготовки чергових спроб штурмів. За добу ворожі втрати склали: 106 окупантів, 5 одиниць автотехніки, 12 артсистем, 1 міномет, 1 човен, 3 одиниці БпЛА типу «Орлан-10» та «Зала», 1 наземний дрон, 3 бліндажі, вогнева позиція.

21.11.2024 Розпочалася 1002-га доба широкомасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Протягом доби ворог здійснив понад 250 ударів по позиціях наших підрозділів та прифронтових населених пунктах. Завдав 4 авіаудари із застосуванням 17 КАБів, з яких більшість на Запорізькому напрямку. Ворог завдає удари безпілотниками по позиціях Сил оборони України та продовжує дронівий терор проти мирного населення. Впродовж доби, окупанти застосували 230 ударних дронів-

камікадзе різних модифікацій, в тому числі типу «Ланцет». Загарбники не полишають намірів прорвати нашу лінію оборони на декількох напрямках. Так, за добу були зафіксовані 9 спроб штурмів, 6 з яких - на Придніпровському напрямку. Готується противник до проведення штурмових дій і на інших південних напрямках. Зокрема, не припиняється повітряна та інженерна розвідки на Оріхівському та Гуляйпільському напрямках. За добу ворожі втрати склали: 50 окупантів, 3 мотоцикли, 1 одиниця автомобільної техніки, 2 бліндажі.

<https://www.facebook.com/OperationalCommandSouth?locale>

Загальні бойові втрати противника з 15.11.2024 по 21.11.2024 на південному напрямку України														
Дата д/м/р	Ліквідовано													
	Особового складу	ЗРК	Станцій управління БпЛА	Місце зльоту БпЛА	Артилерійських систем	Авто-бронетехніки	Мінометів	РСЗВ	Човнів	Гідроциклів	Мотоциклів	Багі	Квадроциклів	Генераторів
15.11.24	142	-	-	1	3	12	-	-	6	-	4	-	-	1
16.11.24	210	-	-	2	6	22	1	-	2	-	4	-	-	3
17.11.24	212	-	-	1	13	16	-	1	8	-	12	5	1	-
18.11.24	144	-	2	-	8	15	5	-	2	1	3	6	-	4
19.11.24	140	1	-	1	15	11	-	-	4	1	3	2	-	-
20.11.24	106	-	-	-	12	5	1	-	1	-	-	-	-	-
21.11.24	50	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	-	-	-
Всього за тиждень	1004	1	2	5	57	82	7	1	23	2	29	13	1	8

Загальні бойові втрати противника з 15.11.2024 по 21.11.2024 на південному напрямку України								
Дата д/м/р	Ліквідовано							
	Станцій супутникового зв'язку	Станцій РЕБ	Станцій радіолокаційного діапазону	Спостережних пунктів	Комплексів відеоспостереження	Камер відеоспостереження	Бліндажів	Вогневих позицій
15.11.24	-	-	-	7	-	-	4	4
16.11.24	-	-	-	3	2	-	14	4
17.11.24	1	2	1	1	-	-	6	1
18.11.24	-	1	-	1	-	2	6	-
19.11.24	-	-	-	4	-	-	6	-
20.11.24	-	-	-	-	-	-	3	1
21.11.24	-	-	-	-	-	-	2	-
Всього за тиждень	1	3	1	16	2	2	35	10

Загальні бойові втрати противника з 15.11.2024 по 21.11.2024 на південному напрямку України				
Дата д/м/р	Ліквідовано			
	Місце зберігання ПММ	Місце зберігання боєприпасів	Наземних дронів	БпЛА
15.11.24	-	-	-	-
16.11.24	-	2	-	1
17.11.24	2	2	-	13
18.11.24	-	1	1	6
19.11.24	-	2	-	1
20.11.24	-	-	1	4
21.11.24	-	-	-	-
Всього за тиждень	2	7	2	25

8.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ КОМАНДУВАННЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ «ПВДЕНЬ» ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЩОДО ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

15.11.2024 У ніч на 15 листопада 2024 року (із 21.00 15 листопада) противник завдав удару по Одещині двома керованими авіаційними ракетами Х-59/69 із акваторії Чорного моря, також атакував 29-ма ударними БпЛА типу «Shahed» із району Приморсько-Ахтарськ – рф. Станом на 08.30 підтверджено збиття однієї керованої авіаційної ракети Х-59/69 та 25-ти ударних БпЛА. Переважну більшість повітряних цілей збито на Одещині. Також протиповітряна оборона працювала у Миколаївській, Кіровоградській та Тернопільській областях. Внаслідок ворожої атаки в Одесі пошкоджено будинки, автомобілі та майно громадян, потерпілим надається допомога.

16.11.2024 У ніч на 16 листопада 2024 року протиповітряною обороною півдня України збито 7 ударних безпілотників типу «Shahed», а також три БпЛА «Ланцет». Ще один ворожий ударний дрон локаційно втрачено.

17.11.2024 Вночі та зранку 17 листопада 2024 року протиповітряною обороною півдня України збито 25 крилатих ракет Х-101, «Калібр».Також збито 6 ударних безпілотників, ще 12 ворожих дронів - локаційно втрачено.

18.11.2024 18 листопада 2024 року, на Одещині збито балістичну ракету «Іскандер-М», випущену ворогом із території тимчасово окупованого Криму. Крім того знищено 8 ворожих БпЛА, серед яких - два розвідувальні «ZALA» та по одному «Орлан» і «Supersam», а також чотири ударні дрони «Ланцет».

19.11.2024 Уночі 19 листопада 2024 року протиповітряною обороною півдня України збито ударний безпілотник типу «Shahed», ще один ворожий БпЛА – локаційно втрачено. російські окупаційні війська завдали авіаудару з використанням КАБів по Херсонщині. Також увечері 19 листопада 2024 року протиповітряною обороною півдня України збито 2 ударні безпілотники типу «Shahed». Також минулої доби знищено три розвідувальні БпЛА – два «Supersam» та один «ZALA».

20.11.2024 Інформація не надходила

21.11.2024 Інформація не надходила

<https://www.facebook.com/pvkpivden?locale=uk>

Силами та засобами протиповітряної оборони повітряного командування "Південь" у період з 15.11.2024 - 21.11.2024

Дата д/м/р	Знищено															
	Розвідувальний БпЛА "Орлан-10"	Розвідувальний БпЛА "Supersam"	Розвідувальний БпЛА " Елерон "	Ударних БпЛА типу "Ланцет"	Ударно-розвідувальний БпЛА "Форпост"	Розвідувально-ударний БпЛА "Mohajer-6"	Ударних БпЛА типу "Shahed-136/131"	Розвідувальний БпЛА типу "ZALA "	БпЛА "Каргограф"	БпЛА типу "Мерлін-ВР"	Крилаті ракети типу "Калібр"	Крилаті ракети типу "Іскандер"	Крилатих ракет Х-101/Х-555/Х-55	Крилатих ракет Х-22	Крилатих ракет Х-59/69	Протирадіолокаційні ракети Х-31П
15.11.24	-	-	-	-	-	-	25	-	-	-	-	-	-	-	1	-
16.11.24	-	-	-	3	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17.11.24	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	1	-	25	-	-	-
18.11.24	1	1	-	4	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
19.11.24	-	3	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
20.11.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.11.24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього за тиждень	1	4	-	7	-	-	41	3	-	-	1	-	25	-	1	-

9.ІНФОРМАЦІЙНИ МАТЕРІАЛИ З ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ ЩОДО ХРОНОЛОГІЇ ПОДІЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ НА ПІВДЕННИХ НАПРЯМКАХ.

Оріхівський напрямок

15.11.2024 окупанти почали застосовувати нову агресивну тактику у Запорізькій області, посилюючи тиск на передові позиції українських сил. Ворог використовує бронетехніку для підвезення штурмових підрозділів безпосередньо до передових рубежів оборони. Така тактика дозволяє російським військам зменшити ризики під час наближення до українських позицій, забезпечуючи штурмовикам максимальний захист на початкових етапах атаки. Після прибуття бронетехніки штурмові групи десантуються, намагаючись закріпитися та зруйнувати оборону українських військ. Їхня мета – швидко прорватися до перших траншей, завдаючи ударів у найуразливіших точках. Як тільки штурмові групи утримують позиції, до них приєднуються групи закріплення, які прагнуть зміцнити зайняті рубежі та розширити плацдарм для подальших атак.

<https://akzent.zp.ua/rosijski-vijska-namagayutsya-prorvati-oboronu-na-zaporizhzhzhi-za-novoyu-taktikoyu>

15.11.2024 У тимчасово окупованому Мелітополі та на прилеглих територіях серед російських військових наростає обурення. Причина – різке зменшення компенсацій за поранення, отримані під час бойових дій. Нове рішення російської влади викликало особливий резонанс серед окупаційних військ, які ведуть активні наступальні дії в Запорізькій області. Згідно з новою постановою уряду рф, система виплат кардинально змінилася. Якщо раніше за легке поранення військовий міг отримати понад 3 мільйони рублів, то тепер ця сума скоротилася до 1 мільйона. А за "інші травми" взагалі передбачено лише 100 тисяч рублів. За інформацією джерел у російському міноборони, рішення про зменшення виплат ініціював економічний блок уряду на чолі з головою центробанку ельвірою набіулліною, пише телеграм-канал "кремлевская табакерка". Військове відомство було поставлене перед фактом необхідності скорочення видатків на поранених. Після суспільного резонансу путін був змушений частково відкоригувати ситуацію, збільшивши розмір разової виплати до 4 мільйонів рублів для тих, хто отримав інвалідність. Проте ця сума все одно залишається меншою за попередні виплати. Експерти вбачають у цьому рішенні кілька важливих сигналів. По-перше, це може свідчити про проблеми з фінансуванням війни. По-друге, такі дії демотивують особовий склад, що особливо критично на активних напрямках. Крім того, це може створили додаткову корупційну складову у медичних комісіях, адже тепер виникне спокуса "коригувати" ступінь тяжкості поранень. "Зменшення виплат – це фактично визнання того, що ресурси не безмежні. Примітно, що це відбувається на тлі активних спроб росіян просунути на Мелітопольському напрямку, де вони несуть значні втрати", – зазначають військові експерти. Українські військові аналітики припускають, що така ситуація може вплинути на боєздатність окупаційних військ у регіоні - коли окупантам фактично кажуть, що їхнє життя та здоров'я коштують менше, це неминуче позначається на їхній готовності ризикувати. Місцеві мешканці Мелітополя, які зберігають зв'язок з підпіллям, повідомляють про зростання невдоволення серед окупаційних військ. "Вони відкрито говорять про те, що їх використовують як витратний матеріал. Особливо це помітно серед тих, хто вже отримував поранення і знає, яка була різниця у виплатах", – розповідає один з інформаторів журналістам РІА-Південь.

<https://ria-m.tv/ua/news/364798/okupanti-pid-melitopolem-u-rozpachi-im-urizali-viplati-za-poranennya-v-razi-podrobitsi.html>

15.11.2024 російські окупанти продовжують атакувати позиції Сил оборони на Запорізькому напрямку. Попри постійні спроби штурмів, українські військові щоразу перетворюють їх на провал. На одному з відео зафіксовано успішну роботу дронів бригади «Спартан». Один із російських військових намагався сховатись за деревом від FPV-дрону, але не уникнув влучного удару. Інші двоє окупантів діяли більш обачно: після точного скиду вони вирішили не ризикувати та здалися в полон. З піднятими руками вони добровільно підійшли до дрону «Спартану», визнавши поразку. Українські захисники продовжують майстерно використовувати сучасну техніку, не даючи ворогу шансів на успіх.

Скріншот з відео: t.me/giamelitoroua

Скріншот з відео: t.me/giamelitoroua

Скріншот з відео: t.me/giamelitoroua

Скріншот з відео: t.me/riamelitopolua

Скріншот з відео: t.me/riamelitopolua

[https://ria-m.tv/ua/news/364837/zaporizkiy-napryamok-droni-nischat-voroga-i-berut-polonenih-\(video\).html](https://ria-m.tv/ua/news/364837/zaporizkiy-napryamok-droni-nischat-voroga-i-berut-polonenih-(video).html)

16.11.2024 росіяни знищують "своїх", хто намагається здатися у полон Україні. На Запорізькому напрямку російські військові намагаються здатися в полон, але їхні ж побратими перешкоджають цьому, стріляючи по тих, хто складає зброю. Про це повідомив доброволець 24-го окремого штурмового батальйону "Айдар" Станіслав Бунятов. За словами військового, нещодавно мобілізовані російські солдати виявляють готовність здатися в полон, проте інші окупанти відкривають вогонь по своїх же, намагаючись не допустити їхньої здачі українським силам. "На Запорізькому напрямку ... свіженькі, добре здаються в полон, але їх товариші одразу кидають на них скиди. Нажаль не всім вдається дійти до евакуації і поповнити обмінний фонд", - зазначив боєць.

<https://tsn.ua/ato/na-zaporizkomu-napryamku-rosiyani-ne-vstigayut-zdavatisya-v-polon-zsu-viyskoviy-2702865.html>

17.11.2024 Темний час доби не допоміг російським військовим уникнути спостереження за ними українським БПЛА-розвідником на Запорізькому напрямку.

Українські ракетні війська нанесли потужне вогневе ураження по скупченню особового складу росіян у Василівському районі Запорізького області. Відео удару опублікували в телеграм каналі «Черешня», інформує Акцент. Як зазначається, вчора ввечері в районі населеного пункту Таврія Василівського району HIMARS зусиллями 15-ої окремої бригади артилерійської розвідки «Чорний ліс» під корегуванням аеророзвідників 128-ої ОГШБр знищив мінімум 20 окупантів. росіяни скупчилися біля траси між Василівкою та Токмаком. В цей час дві фугасні ракети GMLRS HIMARS уразили місце дислокації окупантів. А через кілька хвилин під час евакуації поранених удар було завдано вже касетним боєприпасом. А під час евакуації тимчасово живої русні смакоти додала касетка від HIMARS. Надзвичайно ефективна робота ЗСУ!

Скріншот з відео: телеграм каналі «Черешня»

Скріншот з відео: телеграм каналі «Черешня»

Скріншот з відео: телеграм каналі «Черешня»

<https://akzent.zp.ua/himars-potrijnim-udarom-nakriv-velike-skupchennya-protivnika-na-zaporizhzhivideo>

17.11.2024 Воїни 3 та 4 батальйонів 3 бригади оперативного призначення «Спартан» імені полковника Петра Болбочана Нацгвардії захопили в полон вбивцю з Ямала, таджика, який не хотів сидіти та скнару з Татарстану.

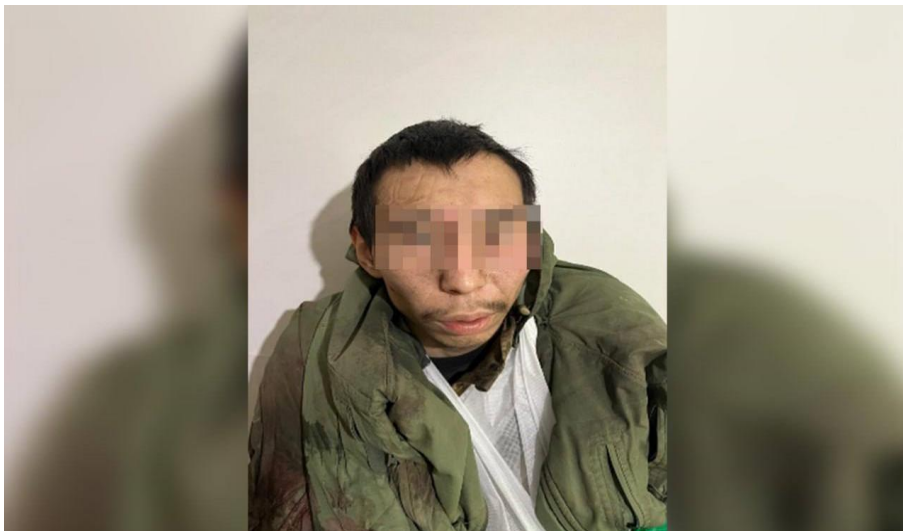

Фото: armyinform.com.ua

Про полонених розповіли 17 листопада на каналі бригади. Під час штурмових дій на Запорізькому напрямку взяли в полон солдатів армії рф. Один із полонених — 25-річний уродженець Ямало-Ненецького автономного округу, двічі засуджений за вбивство. Його мотивація воювати — амністія і грошове забезпечення. Другий — 33-річний мешканець Республіки Таджикистан, який підписав контракт, щоб уникнути судимості. Третій загарбник — 49-річний житель Республіки Татарстан, що долучився до армії рф добровільно заради грошового забезпечення.

Фото: armyinform.com.ua

Перед тим, як поповнити «обмінний фонд» окупанти провоювали від одного до трьох місяців.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/17/istinnoruskiye-bagatyri-nashi-bijczy-pokazaly-rosiyan-polonenyh-na-pivdni>

18.11.2024 Спроби штурмів, полонені, робота дронів: комбриг «Спартану» про ситуацію на Запорізькому напрямку Противник не полишає спроб штурмових дій у зоні відповідальності 3-ї бригади оперативного призначення на Запорізькому напрямку. Всі вони спрямовані передусім на прощупування нашої оборони. Про це в прямому ефірі «Суспільного» розповів командир бригади полковник Олексій Хільченко. «Ворог проводить штурми у пішому порядку малими групами, іноді задіює легку автомобільну та мототехніку. В нашій смузі відповідальності проривів не зафіксовано, – зазначив Олексій Хільченко. – Найголовніше – це не допустити противника до переднього краю, для цього застосовуємо FPV-дрони та працюємо скидами. Це – точна зброя, яка може уражати ворога навіть в бліндажах і "лисячих норах"». Комбриг зазначив, що протягом останніх тижнів воїни бригади не тільки знищили особовий склад противника, а й взяли в полон до десятка солдатів армії рф.

https://t.me/spartan_ngu

18.11.2024 БПЛА-розвідники працюють у зв'язці з комплексами "Іскандер", які готові завдати ударів по знайденим цілям На Запорізькому напрямку ворог вдосконалив розвідувальні БПЛА, які працюють у зв'язці з батареєю "Іскандер". Про це розповів заступник Командувача ракетних військ і артилерії ЗСУ Сергій Мусієнко в інтерв'ю для РБК-Україна. Ворожі БПЛА-розвідники цілодобово чергують над Запорізькою областю - це "Орлани", Zala та Supercam. Вони працюють на постійному зв'язку з батареями "Іскандер", які розташовані у Криму. "Якщо якийсь з цих БПЛА виявляє на Запорізькому напрямку ціль - то час від фіксації до нанесення по ній удару "Іскандером" становить до 20 хвилин. Тобто якщо над Дніпром чи Запоріжжям чергує їхній розвідувальний БПЛА, то протягом 20-30 хвилин є ризик нанесення удару", - розповів Сергій Мусієнко. Сили Оборони вже стикаються з цією тактикою, адже ворог постійно полює на ракетні підрозділи чи підрозділи ППО. Як зазначив Сергій

Мусієнко, більшість цих ударів завдали все ж по хибних цілях. Єдина протидія ворожій тактиці - вчасне ураження розвідувальних БПЛА.

https://zprz.city/news/view/zavdayut-udar-cherez-2030-hvilin-u-zaporizkij-oblasti-bpla-voroga-peredayut-dani-dlya-obstriliv-z-krimu?utm_source=ukr.net&utm_medium=referral&utm_campaign=rss

18.11.2024 Перші контрактники, які воювали на боці росіян на тимчасово окупованій території Запорізької області, вже потрапили в полон до наших Збройних Сил. Про це повідомив у телеєфірі начальник Запорізької ОВА Іван Федоров, передає Укрінформ. «Бачимо тенденцію, що ворог на тимчасово окупованій території почав мобілізацію. І вже є перші жителі ТОТ, які потрапили в полон до ЗСУ, кого ворог примусово мобілізував у тимчасовій окупації», - поінформував Федоров. Він наголосив, що це ще один привід, чому вкрай небезпечно перебувати на тимчасово окупованій території. Ворог і надалі примусово залучатиме місцевих жителів до війни, використовуючи як "гарматне м'ясо".

<https://www.ukrinform.ua/rubric-tymchasovo-okupovani/3928306-na-zaporizzi-v-polon-do-zsu-potrapili-ziteli-tot-akih-rosiani-primusovo-mobilizovali.html>

18.11.2024 На Запорізькому напрямку українські військові продовжують знищувати російську техніку. Відповідне відео оприлюднив телеграм-канал Запорізька січ. На відео військовослужбовець показує підбитий російський танк з відірваним дулом.

Скріншот з відео: телеграм-канал Запорізька січ

Скріншот з відео: телеграм-канал Запорізька січ

<https://sprotyv.info/video/bijczy-zsu-pokazali-yak-pidbili-rosijskij-tank-na-zaporizkomu-napryamku-video>

19.11.2024 окупанти адаптуються до умов на полі бою на Півдні України. Вони намагаються якомога менше застосовувати бронетехніку, діючи натомість малими піхотними групами. Тактику окупантів в ефірі національного телемарафону «Єдині новини» описав і пояснив речник ОУВ «Таврія» полковник Владислав Волошин. За його словами, техніку росіян можна виявити на значній відстані від лінії безпосереднього бойового зіткнення, тож окупанти намагаються обмежити її застосування під час штурмових дій. «Намагаються не застосовувати в діях, в штурмах цю техніку, але лише як підтримку і для транспортування цих груп», — сказав речник. Офіцер описав тактику окупантів. «Вони застосовують так звану тактику «просочування», коли один-два чоловіки намагаються якнайдалі пройти до наших траншей і по декілька чоловік — по одному, по два — підходять до цих траншей. Далі за ними йдуть групи закріплення, які намагаються закріпитися на тих позиціях, з яких вибивають наших військовослужбовців», — розповів військовий. Владислав Волошин наголосив, що Сили оборони України знають про цю тактику російських окупантів і вміло їй протидіють, вирівнюючи лінію бойового зіткнення та відновлюючи тимчасово втрачені позиції. Речник розповів про втрати ворога. «За 10 останніх днів Сили оборони України на Запорізькому напрямку знищили сім танків і приблизно 160 одиниць техніки. Це не лише броньована, це автомобільна техніка. Крім того, противник активно застосовує такі засоби пересування, як мотоцикли і багі. За 10 днів знищено також 68 одиниць мотоциклів і багі», — повідомив він. Це свідчить про те, що штурми доволі активні, але бронетехніку ворог намагається берегти.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/19/krovyu-bez-zaliza-na-pivdni-rosiyany-zastosovuyut-taktyku-prosochuvannya>

19.11.2024 На Запорізькому напрямку фронту Сили безпілотних систем ЗСУ знищили російський ЗРК "Бук" з повним боєкомплектom. Українські захисники скоригували вогонь по ворожій цілі, через що відбулася детонація.

Скріншот з відео: [sensor.net](https://www.sensor.net)

Скріншот з відео: censor.net

https://censor.net/ua/video_news/3520841/syly_bezpilotnyh_system_znyschyly_zrk_okupantiv

19.11.2024 Український рух «АТЕШ» знищив релейну шафу на залізниці біля села Урожайне в Запорізькій області. Диверсія порушила постачання військової техніки та палива для російських окупантів між станціями Великий та Верхній Токмак. Про це повідомили у телеграм-каналі «АТЕШ». Агент партизанського руху знищив релейну шафу на залізниці біля с. Урожайне, Токмацького району.

Фото: «АТЕШ»

«Ми вивели з ладу електрообладнання на залізничній ділянці між станціями Великий Токмак та Верхній Токмак, що призвело до перебоїв у постачанні військової техніки та палива для окупантів на лінії фронту», - йдеться у повідомленні. Партизани повідомили, що росіяни активізують наступ на Запорізькому напрямі. Тому диверсії стають для них серйозною проблемою, ускладнюючи логістику та порушуючи регулярні постачання боєприпасів та палива. Ці перебої поступово підривають боєздатність російських військ, уповільнюють їх наступальні дії і ведуть до збільшення втрат, що зрештою знижує шанси на успішне виконання поставлених завдань.

<https://zprz.city/news/view/partizani-pidirvali-vazhlivij-zaliznichnij-ob-ta-039-ekt-na-okupovani-teritorii-zaporizkoi-oblasti-foto>

20.11.2024 Льотчики 39 бригади тактичної авіації Повітряних Сил ЗСУ завдали удару керованими бомбами GBU-39 Small Diameter Bomb по бліндажах з живою силою ворога та боєприпасами на Запорізькому напрямку. Відео удару було оприлюднено в інтернеті. Легкі бомби GBU-39 мають вагу в 130 кг і можуть підвішуватися до восьми одиниць на один літак. Бойова частина бомби становить 90 кг. Бомба наводиться за інерційною системою або GPS. На відео видно точність бомб, які прилітають рівно в посадку.

Скріншот з відео: armyinform.com.ua

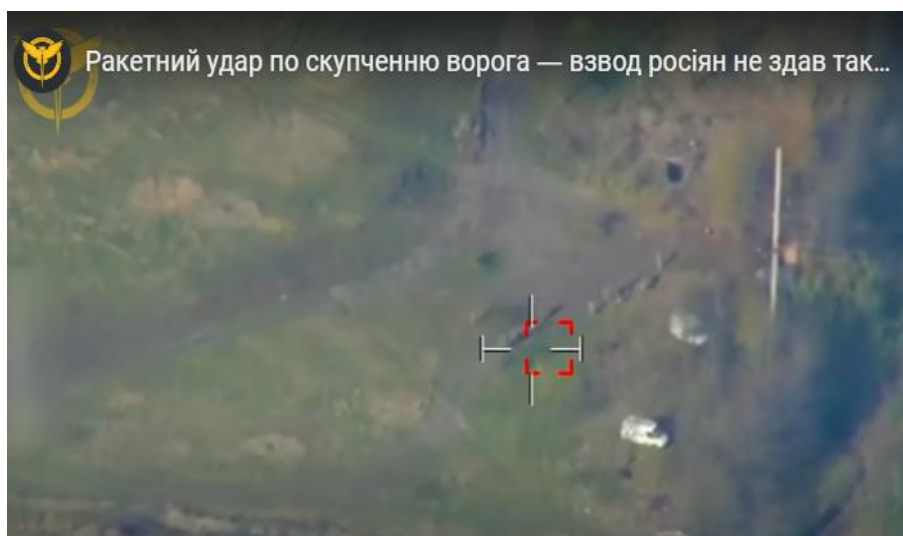
Скріншот з відео: armyinform.com.ua

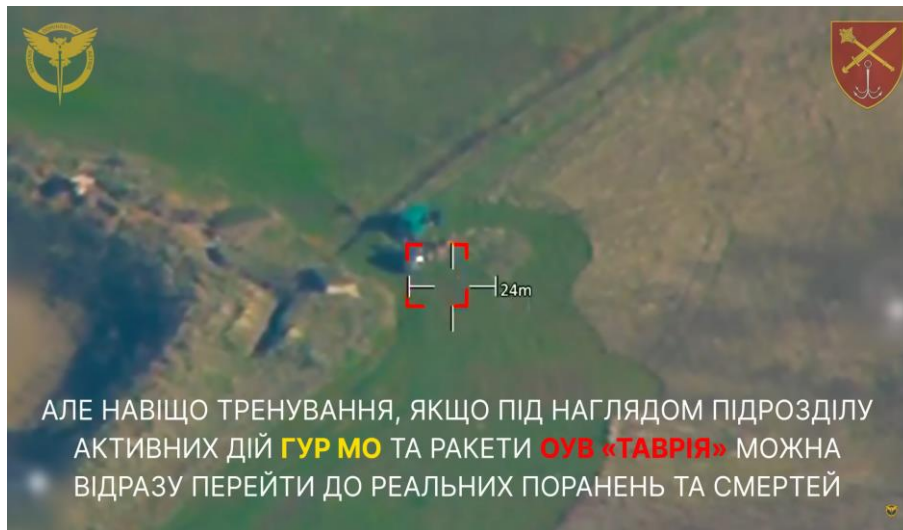
Скріншот з відео: armyinform.com.ua

<https://armyinform.com.ua/2024/11/20/zletity-u-povitrya-z-posadkoyu-kerovani-bomby-urazyly-pozyciyi-rosiyan-na-pivdni/>

21.11.2024 окупанти скупчилися на полігоні, щоб відпрацювати навички тактичної медицини та евакуації. росіян виявили воїни ГУР МО України. На окупованій частині Запорізької області по полігону росіян прилетіла українська ракета і завадила їм скласти іспит із тактичної медицини. Про це повідомили у пресслужбі ГУР Міноборони. Зазначається, що взвод російських окупантів зібрався на тимчасово окупованій території Запорізької області, щоби відпрацювати на полігоні навички тактичної медицини та евакуації. Скупчення ворожого особового складу виявили воїни ГУР МО України. "Вирішили додати м*сковитам практичної складової — засобами ОУВ "Таврія" завдали по полігону ракетного удару. Екзамен загарбники не склали — взвод росіян зазнав втрат убитими та важкопораненими, яких однак ніхто не поспішав рятувати", — розповіли в ГУР. У Головному управлінні розвідки показали кадри проваленого окупантами іспиту з тактичної медицини. В соцмережах повідомили, що удару було завдано з HIMARS.

Скріншот з відео: focus.ua

Скріншот з відео: focus.ua

Скріншот з відео: focus.ua

Скріншот з відео: focus.ua

<https://focus.ua/uk/voennye-novosti/679880-gur-zavdalo-raketnogo-udaru-po-poligonu-z-rosiyanami-na-zaporizhzhii-video>

21.11.2024 Агресори з росії стали активніше використовувати бронетехніку на півдні в Запорізькій області. Подобицями сьогодні, 21 листопада, в ефірі телеканалу FREEDOM поділився речник Української добровольчої армії "Південь" Сергій Братчук. "Механізованої компоненти стало більше. Якщо ми говоримо про найскладніший на півдні напрямок, він більше пов'язаний, звісно, з Покровсько-Курахівським вектором, - це Времівський виступ. Там понад 20 штурмів росія, наприклад, напередодні провела, деякі бойові зіткнення тривають і зараз. Активно використовується механізована компонента", - сказав речник. Як розповів Братчук, активних дій на Оріхівському та Гуляйпільському напрямках сьогодні немає. "Ворог звідти свої підрозділи перекидає на Времівський напрямок, на Велику Новосілку. На Придніпровському напрямку теж працює піхота і працює авіація. Авіація дуже активно працює по Запорізькому напрямку. Тут пряма загроза для обласного центру", - сказав Братчук. Братчук зазначив, що панікувати не варто, адже про якийсь великий наступ росіян на Запоріжжя не йдеться. "Це, перш за все, використання авіаційного озброєння. Це те, що сьогодні найбільше загрожує і місту, і цьому напрямку. Все інше Силами оборони моніториться, війська готові, фортифікації є", - сказав він.

https://glavred.net/ukraine/vrag-zadvigalsya-na-zaporozhskom-napravlenii-spiker-yug-prokomentiroval-riski-10616291.html?utm_source=ukrnet_news

21.11.2024 На Оріхівському напрямку російські військові один раз без успіху атакували у бік Новоандріївки, на Придніпровському напрямку за минулу добу українські захисники зупинили дві спроби російських військових просунути вперед, російська армія отримала відсіч, зазнавши втрат. Про ситуацію на Запорізькому напрямку, в ефірі «Суспільне. Студія» розповів речник 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади Ярослав Галас. «Ситуацію можна назвати динамічною, наша бригада в обороні вже понад року і бойова активність з дня на день неоднорідна. Час від часу росіянам вдається просунути вперед, але це мікро просування та не впливають на лінію фронту. Штурмові дії ворога відбуваються майже щодня, це невеликі піхотні бригади, до 10 піхотинців, часто використовується кілька одиниць техніки, бойові машини піхоти. Дуже часто штурмові дії підтримуються артилерією, рідше – авіацією», — говорить Ярослав Галас. На Запорізькому напрямку ворог накопичує сили та техніку. «Ми готови до цього. З нашого боку теж йде посилення мінування, в том числі – сірої зони, зміцнення фортифікацій. З того, що ми сьогодні бачимо, якщо масштабний наступ відбудеться, то немає жодних підстав вважати, що він буде успішний», — відзначив Ярослав Галас. «Вперше на нашому напрямку ми побачили, як окупанти використали дрон з оптоволоконним кабелем – це коли до дрона прикріплюється катушка з ультратонким кабелем 10 тис метрів і такий дрон керується по цьому кабелю, у нього краща картинка. Але він має свої недоліки, бо 10 тис метрів не така велика відстань, якщо кабель відірвати, то втрачається можливість керування дроном. Один такий дрон коштує близько 2,5 тис доларів, тоді як класичний дрон можна купити за 500 доларів – різниця у 5 разів» — розповів речник 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади Ярослав Галас.

<https://forpost.media/novosti/nemaie-pidstav-uvazhaty-shcho-masshtabnyy-nastup-vidbudetsia-rechnyk-128-i-bryhady-po-sytuatsiiu-na-zaporizkomu-napriamku.html>

Придніпровський напрямок.

16.11.2024 Українські Повітряні Сили уразили авіабомбами GBU-39 російський командний пункт на лівому березі Дніпра. Відео з бойовою роботою авіації України показали у telegram-каналі «Соняшник», який пов'язаний з українською авіацією. Для операції залучили літаки 114-ї бригади тактичної авіації, яка має на озброєнні винищувачі МиГ-29. «Авіація продовжує працювати на усіх напрямках, 114 БрТА розвалює командний пункт батальйону окупантів на лівому березі Дніпра», – йдеться у повідомленні. Аналітики з ресурсу «КіберБорошно» повідомили, що уражений командний пункт окупанти розмітили у будинках в населеному пункті Челбурда на Херсонщині. Для ураження цілі Повітряні Сили обрали американські легкі керовані високоточні авіаційні бомби GBU-39.

Фото: КіберБорошно»

В Україні під ці західні авіабомби адаптували радянські бойові літаки. Ці бомби масою 130 кілограмів мають максимальну дальність польоту до 110 км за умови скидання з великої висоти. Конструкція бомби має крила, які розкладаються в польоті, що дозволяє істотно збільшити дальність ураження цілей. При пікіруванні на ціль з великої висоти завдяки вольфрамовому наконечнику вона здатна пробивати бетонні укриття.

Джерело: NMFTE.

Система підриву дозволяє перед скиданням вибирати повітряний підрив та затримку підриву після влучання. Точність влучання досягається за допомогою бортової системи керування з інерційною системою та GPS. Такі характеристики авіабомби дозволити точно уразити два будинки з росіянами та повністю їх знищити.

Скріншот з відео: telegram-канал «Соняшник»

<https://mil.in.ua/uk/news/na-hersonshhyni-bomby-gbu-39-vluchyly-u-komandnyj-punkt-rf>

10.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ СТОСОВНО ЗНИЩЕННЯ ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ОБ'ЄКТІВ, ОСОБОВОГО СКЛАДУ АРМІЇ РФ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИЙ ТЕРИТОРІЇ АР КРИМ ТА МАРІУПОЛЬ

Інформація не надходила

11.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ВІД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗСУ ПРО ПОДІЇ, ЯКІ ВІДБУВАЛИСЯ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ПІВДЕННИХ НАПРЯМКАХ

Оріхівський напрямок

20.11.2024 Ігор Двожак – військовослужбовець з Івано-Франківщини. Протягом 25 років він працював у правоохоронних органах, а від початку повномасштабного вторгнення пішов воювати добровольцем. Нині боронить Запорізький напрямок у складі 102-ї бригади ТРО.

Фото: Суспільне Запоріжжя

Коли почалася велика війна Ігор Двоjak одразу прийшов до військкомату. Каже, що бойовий досвід мав, тож сумнівів не виникало: "Це стихія моя. Я почав воювати ще з 18 років у Афганістані. Я пройшов службу там. А з 2018 року був у резерві. Ми стрілецькі дні проводили, тренувалися, займалися. Ми готувалися до війни".

Фото: особистий архів Ігоря Двоjака

Воювати в Запорізькій області Ігор почав вже за два місяці після навчань: "27 квітня був понеділок Великодній, надійшла команда, щоб вся бригада виїжджала, і наш батальйон. Ми спочатку були у Великій Михайлівці – це на зіткненні Донецької, Дніпропетровської та Запорізької областей, а потім вже поступово нас завели в Гуляйполе. І до сьогоднішнього дня ми не втратили жодної позиції".

Фото: Суспільне Запоріжжя

Ігор – головний сержант батальйону. Каже, що відповідає за знання та боєздатність своїх бійців. За майже три роки разом з побратимами пройшли чимало, та найбільше запам’ятався бій взимку 2023 року: "Ми там втратили шість сержантів. Тоді хлопці відбили. Важкі були бої у нас. Але після того ми й трохи поповнилися орківськими трофеями. росіяни розклалися по посадках, і ми тоді їх до 30 "задвохсотили".

Фото: особистий архів Ігоря Двояка

Ігор каже, що за понад 1000 днів війна змінилася: "Війна з появою дронів стала "роботизована". Раніше ми могли зранку виїхати, обійти всю лінію оборони – від окопу до окопу, від бліндажа до бліндажа. Треба було слухати, щоб не прилетіли міни, не було обстрілів. А зараз з цими FPV-шками – неможливо. Ти просто залітаєш, говориш і виходиш. Іншим за майже три роки став і сам Ігор: "Інакше став на життя дивитися. Більш чутливий став до несправедливості. Тут в усіх хлопців загострилося відчуття справедливості". Та попри все, каже Ігор, продовжують міцно тримати свої позиції та підтримувати один одного: "Ми без ротацій. Ми як зайшли у квітні, ми досі ще не вийшли. І люди живуть на передньому краї, у посадках. Це дуже тяжко. З людьми треба говорити. Вони зовсім по-іншому себе почувають, коли до них хтось постійно приїжджає, розмовляє. Вони відчують себе незабутими в тих посадках". "Завжди страшно. Тільки дурень на війні не боїться. Але в людини головне - можливість

перебороти страх. Ти повинен їхати, ти повинен робити цю роботу. А хто поїде, якщо не ти?" Перебуваючи в понад тисячі кілометрів від дому, Ігор мріє про відпочинок та подорож з родиною до моря. Та поки разом із побратимами, продовжує свою боротьбу: "Напевно, такий лозунг: бажання перемоги, а перемога, щоб стала помстою. Тому що мститися нам є дуже багато за що".

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/884365-mstitisa-nam-e-duze-bagato-za-so-istoria-vijskovosluzbovca-igora-dvoaka-kotrij-voue-na-zaporizkomu-napramku>

Придніпровський напрямок.

15.11.2024 Прикордонники доповідали начальству про військову активність ворога у Криму, однак там запевняли, що "все добре, це у них навчання, нічого такого страшного". Український прикордонник Олексій Ружиненко, який служив на КПВВ "Чонгар" на адмінмежі з окупованим Кримом, розповів про початок повномасштабної війни.

Скриншот з відео: "Крим. Реалії"

Він пояснив, чому ворогові вдався блицкриг на півдні. Про це прикордонник розповів в інтерв'ю "Крим. Реалії". Ружиненко в ніч проти 24 лютого 2022 року ніс службу на КПВВ "Чонгар" у Херсонській області. Він став свідком перших хвилин повномасштабної війни. Бачив, як колони російської військової техніки заходили з Криму. В день повномасштабного вторгнення Ружиненко потрапив у полон. Перші ознаки вторгнення прикордонник помітив 23 лютого. "Десь вдень уже приїжджали люди, тобто з території Криму їхали до України і говорили, що там якісь війська стягуються ближче до кордону. Ми передавали на відділ. (Нам – ред.) говорили: "Все добре, це у них навчання, нічого такого страшного". Потім уже ближче до 10-11 вечора у них згасло світло. Ще якийсь час, може, годину, люди звідти виїжджали і заїжджали. Говорили, що там дуже багато військових, танки, БТР. Ми теж напружилися чуть-чуть і передавали", – розповів Ружиненко. Наряд Олексія доповів про танки та "Гради". Близько 1:00–2:00 до прикордонників приїхало начальство. За словами Ружиненка, майор навіть виходив на Чонгарський міст, але потім поїхав своєю машиною. "Лейтенант підійшов до нас, сказав, що збираємося, одягаємо бронезилети, каски і

спускаємося в окопи. Ми спустилися в окопи. Так нічого, в принципі, не говорив, що якийсь бій буде, ще щось. У нас один БТР був і, в принципі, все. У всіх – пістолети й автомати, і більше нічого не було", – пригадує прикордонник. Велика війна, як каже Олексій, почалася під ранок. Підлетів ворожий дрон і повернувся назад. Буквально через 30 секунд почався обстріл з "Градів". Прикордонники встигли забігти до укриття. На думку Ружиненка, обстріл тривав 40 хвилин. Олексій також поділився думками, чому росіянам вдався бліцкриг на півдні України: "Мені здається, що просто здали нас і все. Слів навіть немає. Просто здали і все".

<https://tsn.ua/ato/shokuvalne-ziznannya-viyskovogo-yakiy-ohoronyav-chongar-nas-zdali-u-nas-buv-usogo-1-btr-2701815.html>

19.11.2024 У липні цього року український плацдарм в Кринках був остаточно ліквідований. Справжньої метою цієї операції була спроба пробитися до Криму, але задум провалився. Про це йдеться у матеріалі "Української правди". За словами співрозмовників видання серед офіцерів та солдатів, причетних до битви в Кринках, до проведення десантної операції Україну підштовхувала Велика Британія, хоча головна ініціатива, звісно, була за Києвом. Британці, які собаку з'їли на морських операціях, просували ідею, що українських морпіхів треба вивести з донбаських степів і використати за призначенням – проводити операції на воді. Деякі морпіхи-офіцери у спілкуванні з УП висловили переконання, що висадка на лівому березі планувалася на літо 2023 року, але операцію довелося відкласти аж на осінь через підрив Каховської ГЕС. За словами співрозмовників УП, задачею максимум цієї операції був вихід до Перекопського перешийка - воріт у Крим. Для цього морпіхам треба було подолати аж 80 кілометрів окупованої території. "Кінцева задача була – космос: вихід на Крим. Нам казали, що треба проламати тільки передню лінію, яка проходить по найближчих до узбережжя населених пунктах – від Корсунки і до Олешок. А другого ешелону немає. Тобто що вони всі в одну смугу розтягнуті", – пояснює офіцер 36-ої бригади морпіхів. Більш приземленою виглядала задача мінімум – розширити херсонський фронт і відтягнути на нього сили противника із Запорізького напрямку та Донеччини. На початку цієї операції українські морпіхи намагалися закріпитися в трьох місцях на лівому березі Дніпра – біля Антонівського залізничного мосту, між селами Піщанівка та Підстепне, а також в селі Кринки. Приблизно за тиждень – два після початку операції морпіхи залишили перші два плацдарми і сфокусувалися на Кринках, де вдалося досягнути найбільшого успіху. Однак за усі 9 місяців село жодного разу так і не перейшло під повний контроль морпіхів. А вже взимку 2023–2024 року, коли росіяни підтягнули резерви, ситуація на плацдармі в Кринках стала ще важчою для українських сил. "Десь з кінця зими – з початку весни стало от дуже сумно. Фактично, човни вже не доходили до лівого берега. На переході з Дніпра в Конку вже були пристріляні входи. У якийсь момент жоден човен не зміг пройти. І всі зрозуміли, що ми більше не можемо забрати звідти наших людей. Своїм останнім людям ми скидали жилети дронами, і вони поверталися уплав", – розповідає офіцер-морпіх. Тоді ж узимку 2024-го Генштаб почав поступово виводити морпіхів з лівого берега. Останні бійці залишили Кринки у липні 2024-го. Таким чином, українським силам не вдалося заглибитися в окуповану територію навіть на кілька кілометрів. Головним здобутком операції співрозмовники УП називають знищення великої кількості окупантів та їхньої техніки. Однак точні цифри залишаються невідомими – Генштаб їх засекретив.

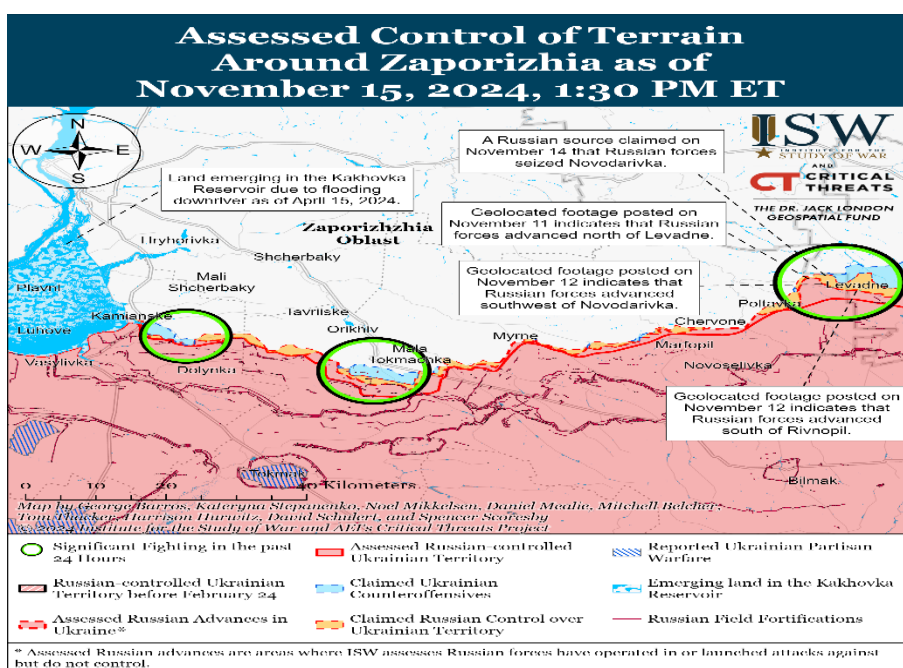
<https://www.unian.ua/war/bitva-za-krinki-morska-pihota-rozkrila-metu-operaciji-12825303.html>

12.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ВІД ІНСТИТУТУ ВИВЧЕННЯ ВІЙНИ СТОСОВНО ПОДІЙ ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ НА ПІВДЕННИХ НАПРЯМКАХ

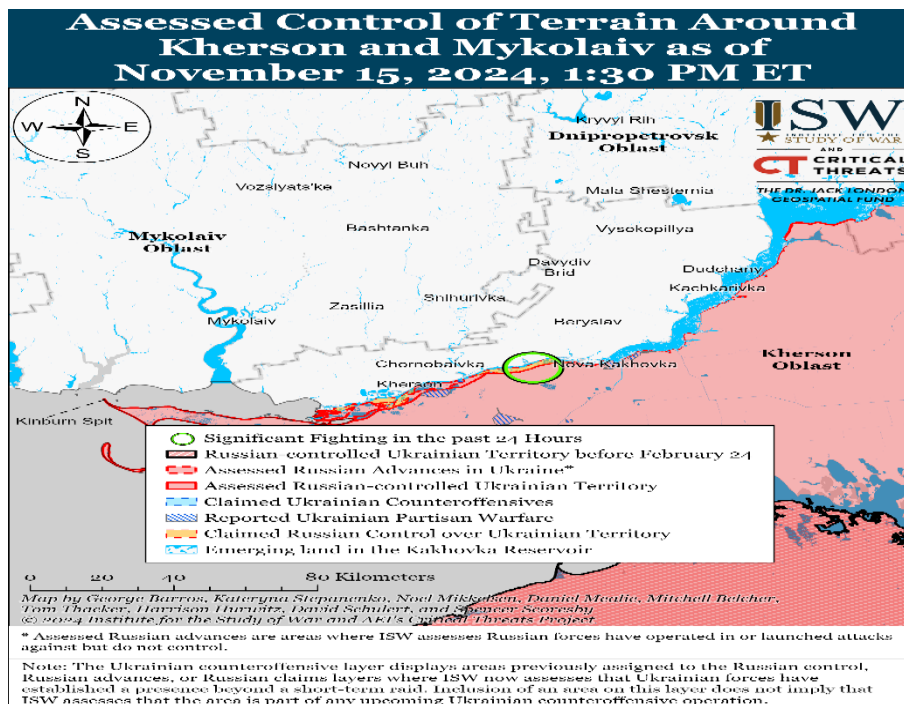
Оцінка російської наступальної кампанії, 15 листопада

російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

14 і 15 листопада російські війська продовжували наступати на захід Запорізької області на північ від Роботиного поблизу Новоданилівки. російський мілблогер стверджував, що російські війська збільшили темпи ударів по зосередженню українських сил і оборонних позиціях на заході Запорізької області, готуючись до можливої наступальної операції росії в найближчому майбутньому. ISW досі не має незалежного підтвердження того, що російські сили передислокували сили на запорізький напрямок з інших ділянок лінії фронту, а також інших ознак, які б свідчили про неминучий наступ росії в Запорізькій області. Повідомляється, що підрозділи російського 429-го мотострілецького полку (19-а мотострілецька дивізія 58-ї загальновійськової армії (ОГА) Південного військового округу (ПВО)) продовжують діяти в Запорізькій області. Міністерство закордонних справ (МЗС) росії висловило обурення у відповідь на інтерв'ю генерального директора Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) Рафаеля Маріано Гроссі німецькому інформаційному агентству Deutsche Presse-Agentur від 13 листопада про розміщення представників МАГАТЕ на Запорізькій атомній АЕС. Електростанція (ЗАЕС). мзс рф 14 листопада заявив, що гендиректор МАГАТЕ Рафаель Маріано Гроссі зробив "неприйнятні заяви" про те, що представники МАГАТЕ залишаються на ЗАЕС до можливого заморожування війни в Україні, і наголосив, що дозволити представникам МАГАТЕ відвідувати ЗАЕС може лише уряд росії. росія незаконно окупувала ЗАЕС з березня 2022 року.

14 і 15 листопада тривали позиційні бої на дніпровському напрямку в східній (лівобережній) Херсонській області, але підтверджених змін на лінії фронту не було. Повідомляється, що на херсонському напрямку діють безпілотники 205-ї окремої мотострілецької бригади (49-ї ОМСБр) рф. Повідомляється, що підрозділи російської 61-ї окремої морської піхотної бригади (Ленінградський військовий округ [ЛВО], колишній Північний флот) діють на островах дельти річки Дніпро. Український військовий оглядач Костянтин Машовець 30 жовтня зазначив, що росія перекинула на Покровський напрямок невизначені підрозділи 61-ї ОМСБр, припускаючи, що зараз підрозділи бригади розподілені щонайменше на двох ділянках фронту.

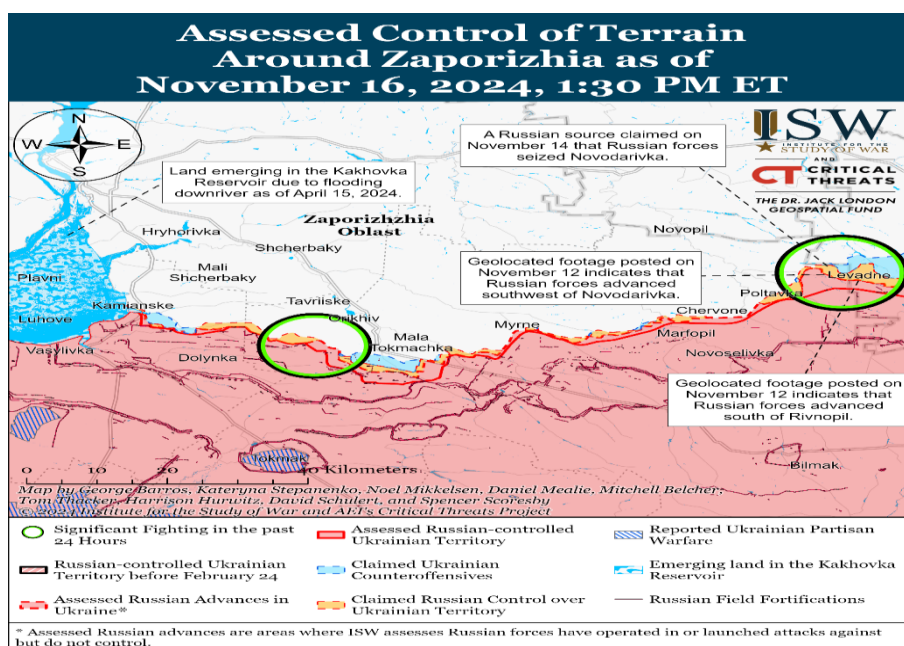
Удари безпілотників ВМС України та погані погодні умови змушують російських військових перекидати значну кількість російських ППО з інших напрямків фронту в окупований Крим для захисту критичної інфраструктури. 15 листопада речник ВМС України капітан третього рангу Дмитро Плетенчук повідомив, що удари безпілотників ВМС України по кораблях чорноморського флоту (чф) росії зменшили кількість кораблів чф рф, які охороняють Керченський міст, з 10 до 14 у 2023 році до нуля в листопаді 2024 року. Плетенчук зазначив, що російські війська використовують вертольоти замість російської авіації для захисту Керченського мосту, оскільки російські вертольоти можуть підтримувати ту ж швидкість, що й українські безпілотники, і легше патрулювати територію. 14 листопада Плетенчук повідомив, що погані погодні умови змушують російські сили покладатися на авіацію замість російських кораблів чф для патрулювання Чорного моря. У червні 2024 року ISW раніше оцінювала, що тривалі українські удари по російських військових об'єктах в окупованому Криму змушують росію направити додаткові засоби протиповітряної оборони в цей район, і, схоже, ця картина продовжується через тиск ударів українських військово-морських безпілотників і погіршення погоди. умови.

російська повітряна, ракетна та безпілотна кампанія (мета росії: націлити на українську військову та цивільну інфраструктуру в тилу та на передовій)

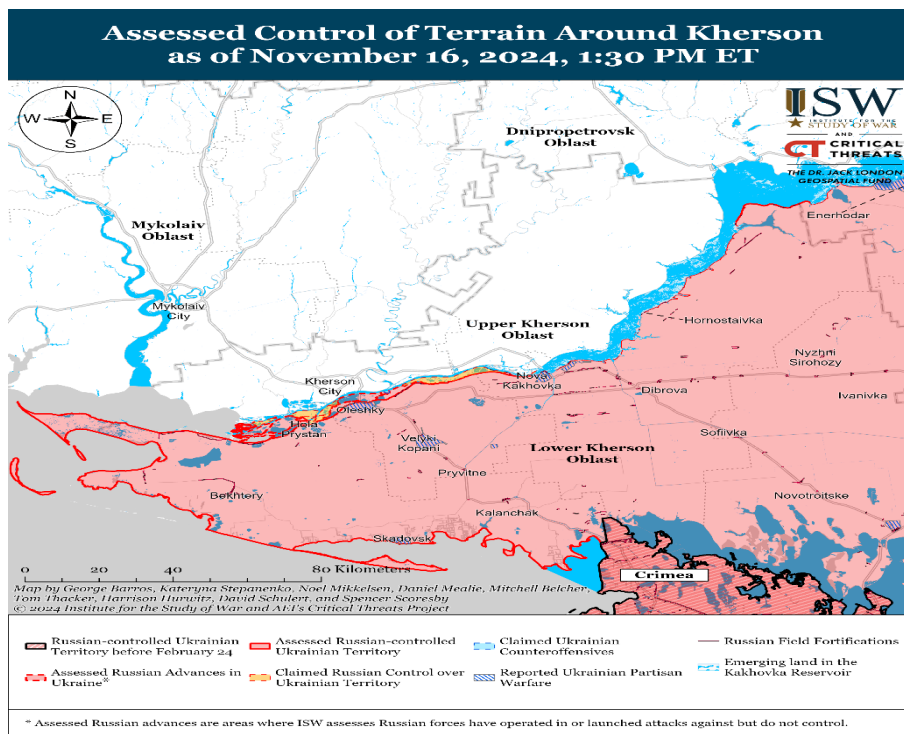
У ніч з 14 на 15 листопада російські війська завдали чергової серії ракетних ударів і ударів з безпілотників по Україні. Військово-повітряні сили України повідомили, що російські війська випустили дві крилаті ракети Х-59/69 по Одеській області з повітряного простору над Чорним морем і 29 безпілотників "Шахед" з повітряного простору над Чорним морем. За ніч Приморсько-Ахтарськ, Краснодарський край і окупований Крим. У ВПС України повідомили, що українські війська збили одну з ракет Х-59/69 і 25 безпілотників переважно над Одеською областю. Українські чиновники повідомили, що українські сили також збили безпілотники Shahed у Миколаївській, Кіровоградській та Тернопільській областях. Виконуючий обов'язки начальника прес-служби ВПС України полковник Юрій Ігнат заявив, що російські війська для удару 14-15 листопада використовували лише безпілотники «Шахед» і не використовували жодних імітаційних безпілотників, як під час інших недавніх ударів, які можуть ускладнити українську ППО. Чиновники Одеської області повідомили, що російські удари завдали шкоди портовій інфраструктурі, цивільній інфраструктурі, житловим будинкам, системам теплопостачання, релігійним і освітнім установам міста Одеса.

Оцінка російської наступальної кампанії, 16 листопада
російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на
передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

15 і 16 листопада російські війська продовжували наступ у західній Запорізькій області в районі Новоандріївки (на північний захід від Роботиного), але підтверджених змін на лінії фронту не було. 15 і 16 листопада російські джерела стверджували, що російські війська просунулися приблизно на півкілометра від Роботиного в напрямку Новоданилівки (на північ від Роботиного), але ISW не знайшло візуального підтвердження цих тверджень. Повідомляється, що оператори безпілотників російського батальйону БАРС-3 "Родина" продовжують працювати на запорізькому напрямку.

На дніпровському напрямку у східному (лівобережному) Херсонській області 16 листопада тривали позиційні бої, але лінія фронту не змінювалася. На херсонському напрямку, як повідомляється, діють підрозділи російського 1445-го мотострілецького полку (імовірно мобілізоване) і 45-ї бригади спецназу (гру генштабу рф). 16 листопада Південне оперативне командування Збройних сил України опублікувало відеозйомку з геолокацією, на якій показано український удар по російському командному пункту в окупованій Челбурді (на північ від Раденська та на схід від Херсона).

російська повітряна, ракетна та безпілотна кампанія (мета росії: націлити на українську військову та цивільну інфраструктуру в тилу та на передовій)

російські війська в ніч з 15 на 16 листопада завдали серії ракетно-ракетних ударів по Україні. Військово-повітряні сили України повідомляли, що російські війська запустили 83 безпілотних літальних апарата "Шахед" і "неуточнених" ударних безпілотних літальних апаратів (можливо, йдеться про приманку) з Приморсько-Ахтарська, Краснодарського краю, Курської та Орловської областей. Військово-повітряні сили України повідомили, що українські сили збили 53 російські безпілотники над Черкаською, Одеською, Київською, Житомирською, Сумською, Миколаївською, Кіровоградською, Дніпропетровською, Полтавською, Запорізькою, Харківською та Хмельницькою областями, а невідомі українські контрзаходи спричинили «втрату» 30 російських безпілотників. Голова Запорізької області Іван Федоров заявив, що удари Шахеда пошкодили критичну інфраструктуру міста Запоріжжя.

Оцінка російської наступальної кампанії, 17 листопада

російські війська пошкодили українську енергетичну інфраструктуру під час найбільшого з серпня 2024 року ракетно-безпілотного удару в ніч з 16 на 17 листопада.

Військово-повітряні сили України повідомили, що російські війська запустили 90 ударних безпілотників невстановленого типу "Шахед" (можливо, йдеться про

приманки). з Приморсько-Ахтарська, Краснодарського краю та Курської та Орловської областей. ВВС України повідомили, що російські війська випустили 120 ракет, у тому числі одну гіперзвукову крилату ракету 3М22 «Циркон», вісім аеробалістичних ракет Х-47М2 «Кінжал», 101 крилату ракету Х-101 і «Калібр», одну балістичну ракету «Іскандер-М», чотири Х- 22/Х-31П крилаті/протирадіаційні ракети та 5 крилатих ракет Х-59/69. Український державний оператор електропередачі "Укренерго" заявив, що російські удари завдали шкоди енергетичним об'єктам у кількох областях, і зазначив, що роботи з енерговідновлення тривають в Одеській областв. Українські офіційні особи повідомили, що російський ракетний удар націлювся на енергетичну інфраструктуру в Одеській області. Генеральний директор МАГАТЕ Рафаель Маріано Гроссі повідомив, що російські удари пошкодили кілька електропідстанцій, які підключені до Хмельницької, Рівненської та Південноукраїнської АЕС, хоча самі АЕС від ударів не постраждали. Гроссі зазначив, що зараз шість із дев'яти реакторів Хмельницької, Рівненської та Південноукраїнської АЕС працюють на зниженій потужності. Українські офіційні особи повідомили, що російські удари також пошкодили цивільну інфраструктуру в Київській, Миколаївській, Рівненській та Одеській областях.

російські збройні сили продовжують удосконалювати свої ударні комплекси великої дальності та, ймовірно, включили відносно неефективні крилаті ракети морського базування «Калібр» у ударний пакет 16-17 листопада як приманки для відволікання та виснаження української ППО.

російські війська, зокрема, включили крилаті ракети «Калібр» до пакету ударів по Україні в ніч з 16 на 17 листопада. Українські військові неодноразово зазначали, що українські сили здатні збивати крилаті ракети «Калібр», а російські війська рідко включали ракети «Калібр» за останні місяці. Речник ВМС України капітан третього рангу Дмитро Плетенчук у серпні 2024 року заявив, що російські сили під час комбінованих ударів запускають лише ракети морського базування «Калібр», щоб подолати українську парасольку ППО. російські війська, ймовірно, використовували безпілотники-приманки, щоб додатково перевантажити українську протиповітряну оборону під час серії ударів 16-17 листопада, що сприяло зниженню рівня збиття безпілотників українських сил нижче середнього.

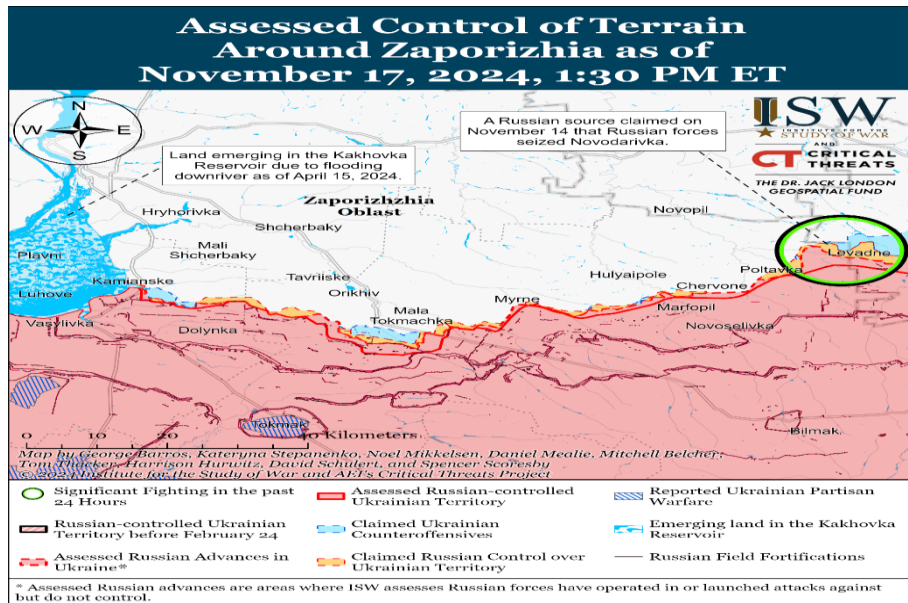
Максималістичні цілі російського президента володимира путіна, які вимагають повної капітуляції України, залишаються незмінними, але відомий пов'язаний з кремлем мілблогер, схоже, намагається переупакувати давні територіальні претензії кремля на південь України як менш жорсткі «мирні пропозиції», які фактично загрожували б Україні, Молдові та НАТО.

Канцлер Німеччини Олаф Шольц 17 листопада заявив, що його нещодавня телефонна розмова з путіним показала, що «мало що змінилося» у поглядах путіна на війну в Україні і що це «не хороша новина». михайло звінчук у своєму інтерв'ю російськомовному каналу RTVI, орієнтованому на діаспору, 16 листопада відповів на запитання про умови, за яких росія може погодитися на мирні переговори щодо припинення війни в Україні. звінчук стверджував, що спочатку росія повинна отримати повний контроль над Луганською, Донецькою, Запорізькою та Херсонською областями, які росія незаконно анексувала, включно з територіями, які наразі не

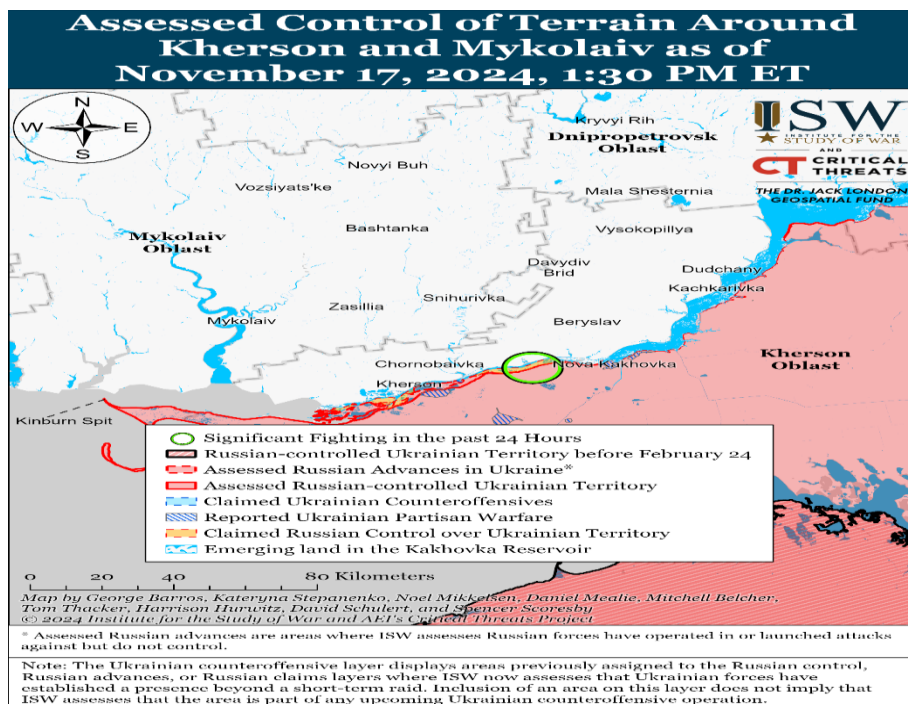
окуповані російськими військами, – вимога, яку путін вперше прямо висунув у червні 2024 року. звінчук додав, що Україна має розблокувати дорогу через Одеську область до проросійського Придністров'я. сепаратистської республіки у східній Молдові, щоб росія могла мати «спілкування з Придністров'ям і російським народом там». звінчук також закликав отримати доступ росії до річки Дунай, гирло якої пролягає на українсько-румунському кордоні, і створити на прикордонних територіях "буферну зону", у якій буде заборонено зброю. Зокрема, звінчук не згадав, на який компроміс піде росія під час потенційних мирних переговорів, щоб досягти цих пропозицій, але пізніше в інтерв'ю заявив, що претензії росії лише на чотири незаконно анексовані області самі по собі є компромісом – ще більше демонструючи, як російська ультранационалістична спільнота, одна з ключових груп путіна, не підтримує добросовісні переговори з Україною. Доступ росії до Придністров'я та річки Дунай фактично дозволив би росії діяти в Миколаївській та Одеській областях і біля них, навіть якби російські війська не окупували ці території. Офіційні особи кремля вже давно закликають до окупації росією всієї південної України, включно з Одесою, і звінчук, схоже, пропонує нове оформлення цієї ж вимоги. російський доступ до Придністров'я, районів поблизу міста Одеса та північно-західної частини Чорного моря дозволить російським військам здійснити майбутню атаку на південь України та місто Одеса після відпочинку та відновлення під час можливого припинення вогню. російський доступ до Придністров'я та Дунаю створив би військову загрозу також для України та НАТО. Українські удари витіснили російський чорноморський флот (чф) із північно-західної частини Чорного моря, але доступ росії до Дунаю дозволить росії знову діяти в цьому районі. російський контроль над Донецькою, Запорізькою та Херсонською областями позбавить Україну доступу до Азовського моря, а російський доступ і можливий контроль над північно-західною частиною Чорного моря фактично вийде з України. російський доступ до річки Дунай і до дороги до Придністров'я може також дозволити росії встановити лінії зв'язку з Придністров'ям – і, можливо, навіть з Гагаузією на півдні Молдови, оскільки Молдова має порт уздовж річки Дунай у її найпівденнішій точці в Джурджулешти – для розбудови сил і засобів у Молдові для майбутніх військових дій проти Молдови, південно-східної України чи Румунії. НАТО зараз також будує свою найбільшу базу поблизу Констанци на південному сході Румунії менш ніж за 100 кілометрів від гирла річки Дунай.

російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

Ні російські, ні українські джерела не повідомляли про бойові дії на сході Запорізької області 17 листопада. Повідомляється, що підрозділи 35-ї загальновійськової армії рф продовжують діяти в напрямку Пологів (на південь від Гуляйполя).

17 листопада на заході Запорізької області тривали обмежені бойові дії, але підтверджених змін лінії фронту не було. російський милблогер стверджував, що російські сили незначно просунулися в полях на північ і захід від Новопокровки (на північний схід від Роботиного), але ISW не знайшло підтвердження цієї заяви. Українські джерела опублікували кадри удару українських HIMARS по зосередженню російського особового складу та техніки поблизу окупованої Таврії Запорізької області (на південний захід від Роботиного). російські війська 17 листопада продовжували обмежені атаки на дніпровському напрямку на східному (лівому) березі Херсонської області, але не просунулися. На херсонському напрямку, як повідомляється, діють підрозділи російського угруповання «хабр».

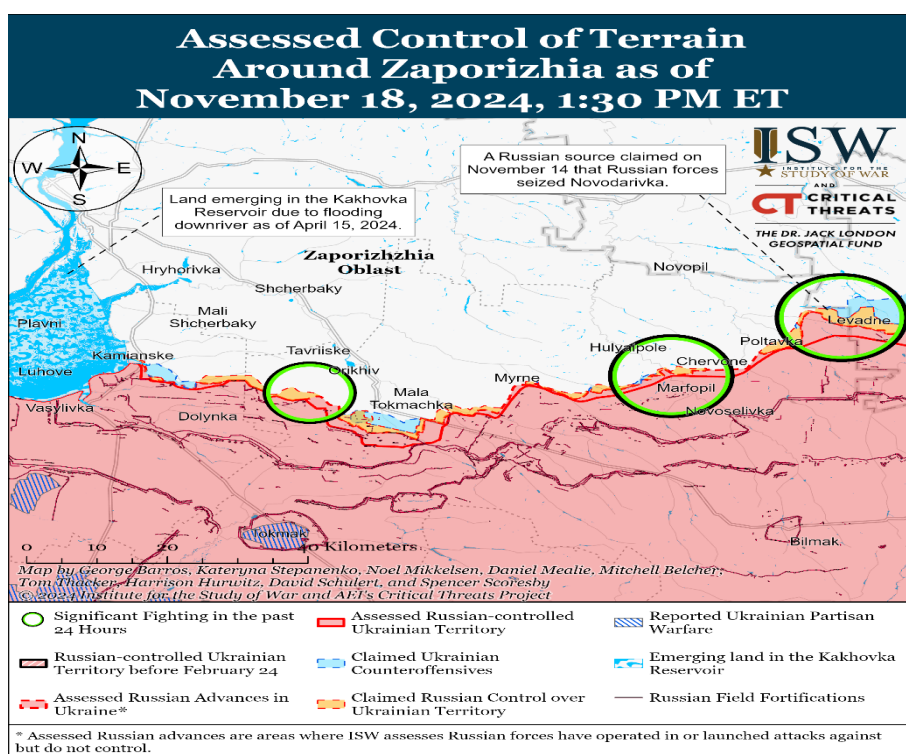

російський мілблогер стверджував, що українські сили здійснили наліт морських безпілотників поблизу газових родовищ у Чорному морі на захід від окупованого Криму вранці 17 листопада. Вересень 2024. міністерство оборони росії заявило, що російські війська знищили в Чорному морі чотири українських військово-морських безпілотника, а заявив, що п'ятий дрон знявся з газових родовищ.

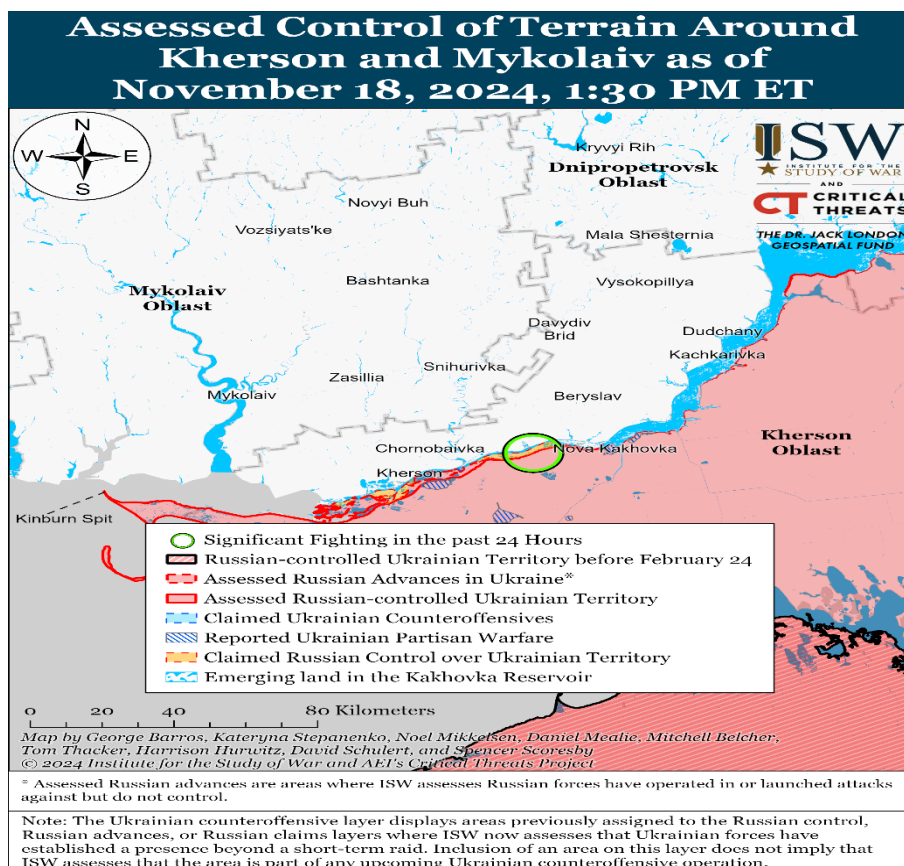
Оцінка російської наступальної кампанії, 18 листопада

російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

18 листопада російські війська продовжили штурм західної частини Запорізької області, однак підтверджених змін на лінії фронту не було. У Генштабі України повідомляли, що 17 і 18 листопада російські війська продовжували наземні атаки в напрямку Новоандріївки (на північний захід від Роботиного). російські джерела стверджували, що російські війська просунулися в напрямку Новоандріївки з Нестерянки (на північний захід від Роботиного і на південь від Новоандріївки), до південної околиці Білогір'я (на північний схід від Роботиного) і з Новопокровки в напрямку Малої Токмачки (обидва на північний схід від Роботиного) 17 і 18 листопада. Однак ISW не знайшло підтвердження цих російських заяв. російське джерело стверджувало, що бої на запорізькому напрямку ведуться здебільшого позиційно, але російські війська посилили свою активність на кількох невизначених напрямках. Повідомляється, що на запорізькому напрямку діють безпілотники російського 1429-го мотострілецького полку 58-ї загальновійськової армії Південного військового округу.

17 і 18 листопада тривали позиційні бої на дніпровському напрямку в східному (лівобережному) Херсонській області, але підтверджених змін на лінії фронту не було.

російська повітряна, ракетна та безпілотна кампанія (мета росії: націлити на українську військову та цивільну інфраструктуру в тилу та на передовій)

Українські офіційні особи заявили, що вдень 18 листопада уламки збитої російської балістичної ракети «Іскандер-М» пошкодили багатопверховий житловий будинок, університет та адміністративну будівлю в Одесі, загинули 10 мирних жителів і 47 отримали поранення.

Діяльність на окупованих росією територіях (російська ціль: консолідація адміністративного контролю над анексованими територіями; примусова інтеграція українських громадян у російську соціокультурну, економічну, військову та систему управління)

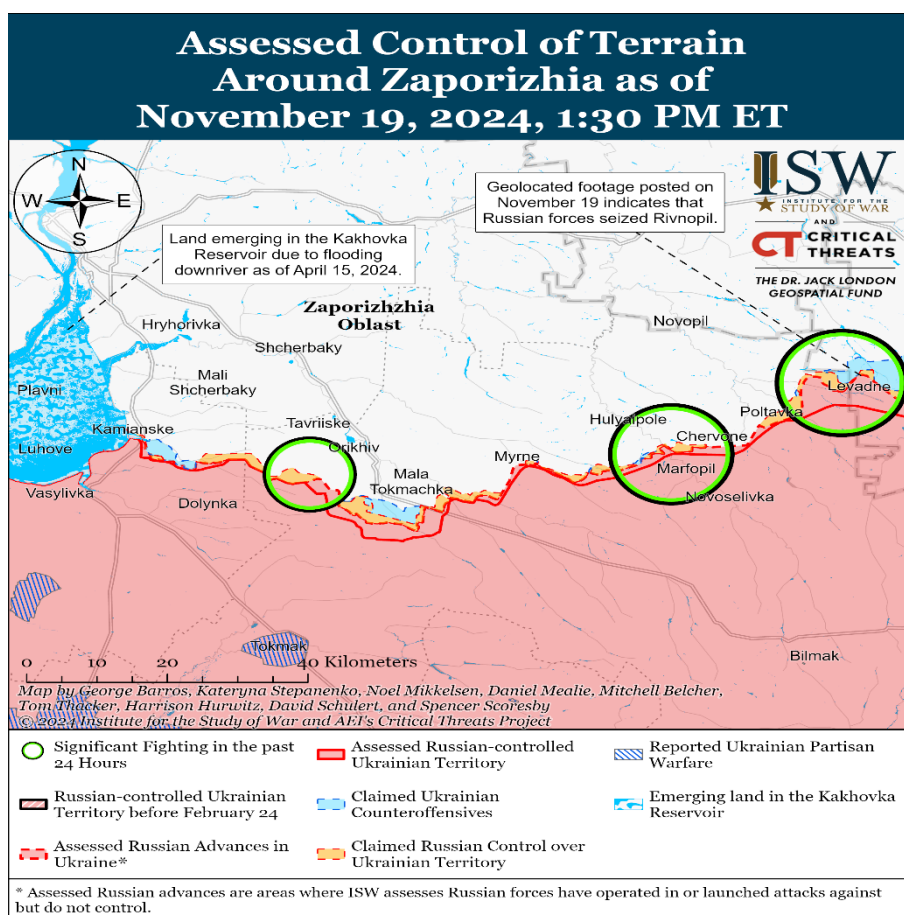
міністерство оборони росії незаконно призвало українську молодь в окупованих Донецькій, Луганській, Херсонській та Запорізькій областях у рамках призову в росії восени 2024 року. 16 листопада російське державне ЗМІ РІА «Новости Крым» опублікувало кадри, на яких, як повідомляється, видно, як незаконно призвані українці присягають на вірність росії на військовій базі в окупованому Сімферополі, Крим. Центр «Український спротив» повідомляв, що російське військове командування змушувало українську молодь приймати присягу та наразі утримує незаконно призваних українців на полігонах в окупованому Криму разом із російськими контрактниками. Радник мера Маріуполя Петро Андрющенко також повідомив, що мо рф незаконно призвало українців з окупованих Маріуполя та Волновахи Донецької області та окупованої Запорізької області. Андрющенко заявив, що незаконно призвані українці з окупованих Луганської та Донецької областей дислокуються в Батайськ Ростовської області і проходять військову службу у

складі Південного військового округу рф в окупованому Криму, Ростовській області та Краснодарському краї. Женевська конвенція забороняє будь-якій окупаційній владі примушувати цивільних осіб на окупованих територіях служити у військових чи допоміжних службах окупаційної держави. російське мо продовжить розширювати свій мобілізаційний резерв і залучати більше українців до російської армії, якщо росія збереже довгостроковий контроль над українськими територіями.

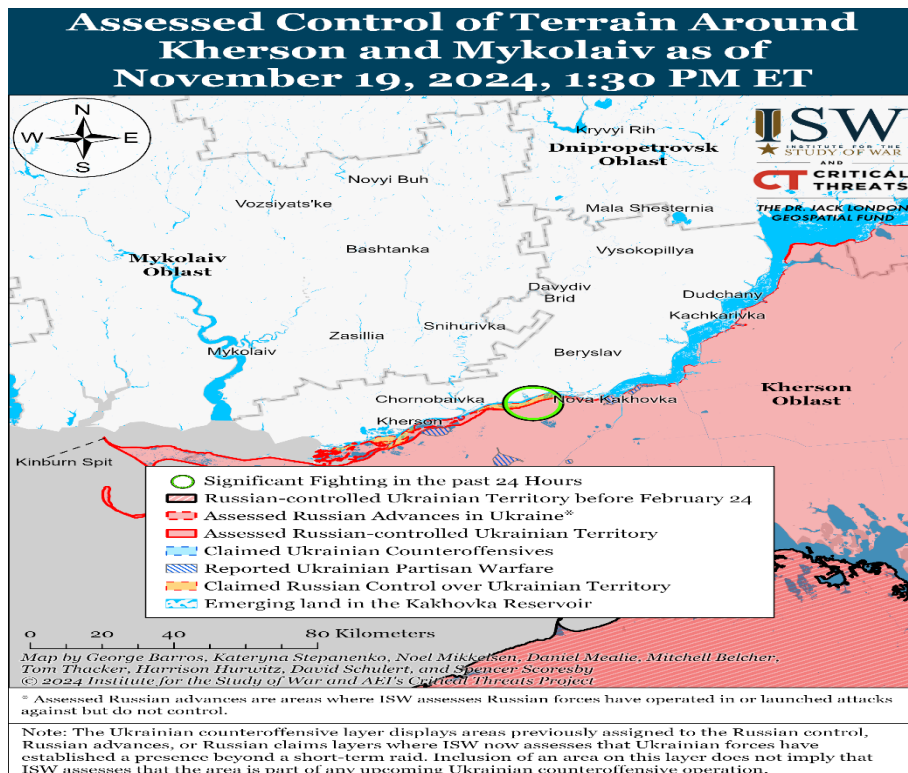
Оцінка російської наступальної кампанії, 19 листопада

російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

російські війська 19 листопада продовжили наступ на західній Запорізькій області на північний захід від Роботиного в районі Новоандріївки та Нестерянки та на північний схід від Роботиного в районі Новопокровки та Білогір'я, але підтверджених змін на лінії фронту не було. 19 листопада російський мілблогер заявив, що російські війська просунулися на північний схід від Роботиного в напрямку Малої Токмачки, але ISW не знайшло підтвердження цієї заяви.

18 і 19 листопада тривали позиційні бої на дніпровському напрямку в східній (лівобережній) Херсонській області та на островах дельти річки Дніпро, але лінія фронту не змінювалася. Повідомляється, що на Херсонському напрямку діють підрозділи 45-ї бригади спецназу рф (гру генштабу рф) і загін БАРС-33.

Українське кримське партизанське угруповання «Атеш» 18 листопада повідомило, що російські війська нещодавно розгорнули ЗРК «Панцир-С1» біля бухт Комишова та Козача поблизу окупованого Севастополя (Крим). Група «Атеш» заявила, що російські війська встановили систему протиповітряної оборони поблизу школи підводного плавання чорноморського флоту росії, нафтобази, закритого об'єкта міноборони росії для підготовки бойових дельфінів, склади матеріально-технічного забезпечення 810-ї окремої морської піхотної бригади, навчальної бази російського танку операторів, а також військовий аеродром.

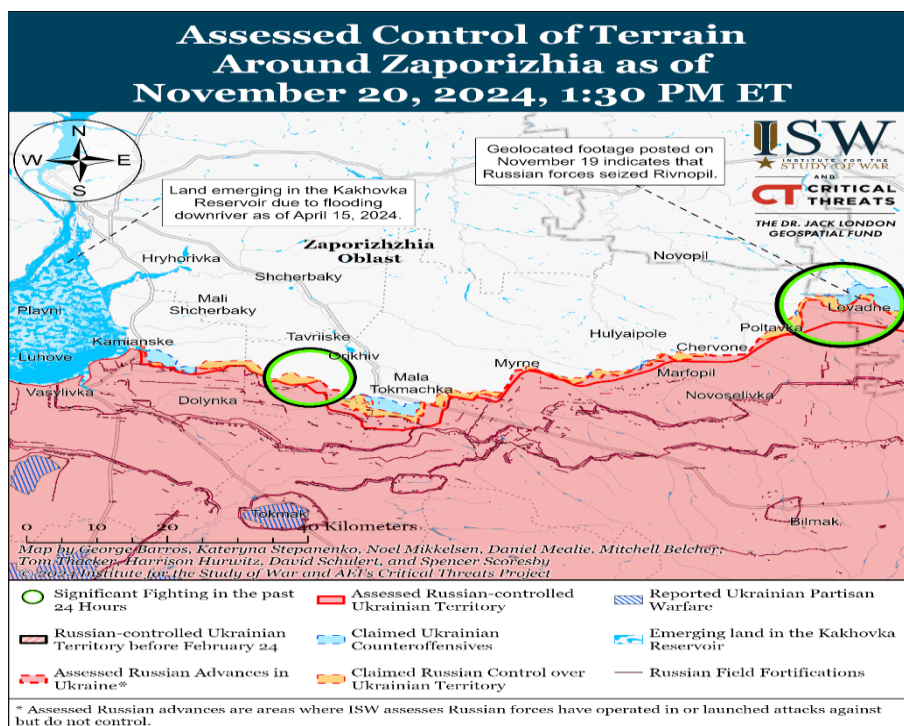
російська повітряна, ракетна та безпілотна кампанія (мета росії: націлити на українську військову та цивільну інфраструктуру в тилу та на передовій)

У ніч з 18 на 19 листопада російські війська завдали серії ударів з безпілотників і ракет по Україні. Військово-повітряні сили України повідомили, що російські війська випустили 87 ударних безпілотників "Шахед" і "неуточнені" з Курської та Орловської областей і окупованого Криму. У ЗСУ повідомили, що українські війська збили 51 безпілотник над Чернігівською, Київською, Полтавською, Житомирською, Сумською, Миколаївською, Запорізькою та Харківською областями. Військово-повітряні сили України повідомили, що 30 російських безпілотників були втрачені в українському повітряному просторі, ймовірно, через перешкоди українській радіоелектронній боротьбі (РЕБ), і що один дрон залишався в українському повітряному просторі станом на 9:00 за місцевим часом. російські джерела стверджують, що російські війська завдали ударів по енергетичній інфраструктурі в місті Запоріжжя. Голова Запорізької обласної військової адміністрації Іван Федоров 19 листопада заявив, що через удари росіян у Запоріжжі відключено опалення та електроенергію.

Оцінка російської наступальної кампанії, 20 листопада

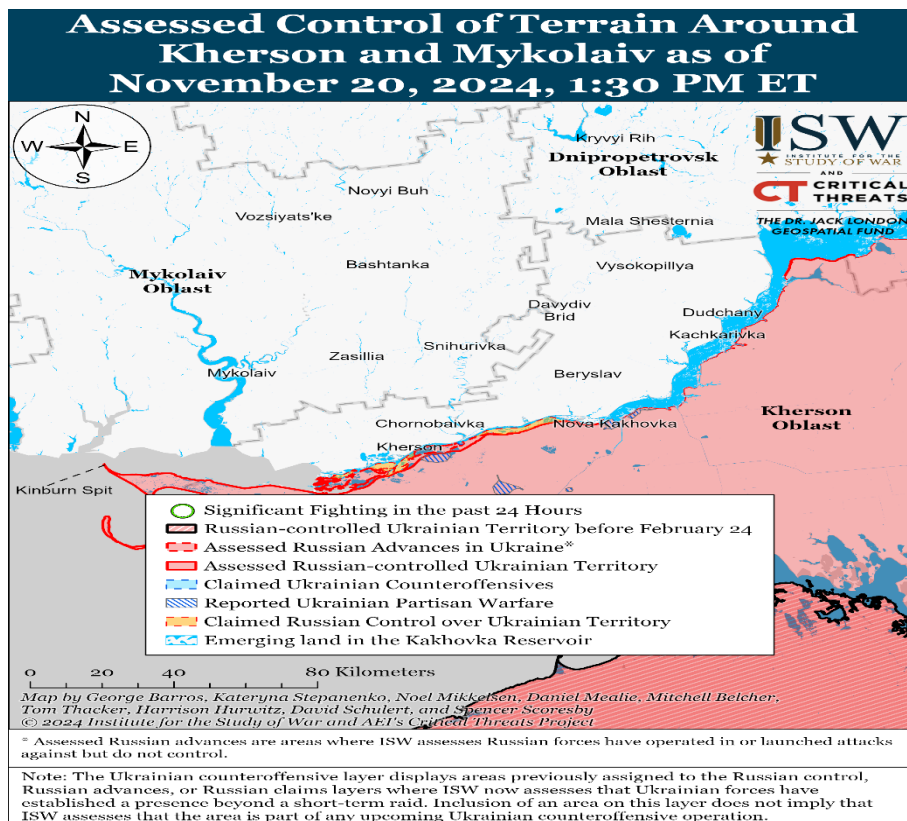
російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

19 і 20 листопада російські війська продовжували наступати на захід Запорізької області на північний захід від Роботиного поблизу Новоандріївки та Нестерянки та на північний схід від Роботиного біля Малої Токмачки, але жодних підтверджених змін на лінії фронту не було. Речник українського Таврійського угруповання військ полковник Владислав Волошин 19 листопада повідомив, що російські війська не використовують техніку під час штурмів через українські удари, натомість ведуть штурм невеликою піхотою та використовують техніку лише для транспортування піхоти на передові позиції. Волошин додав, що російські війська ведуть багатохвильовий штурм групами від одного до двох військовослужбовців, щоб витіснити українські сили з позицій, після чого російські "окопні групи" невстановленого розміру намагаються закріпитися на цих позиціях. 20 листопада російський мілблогер зазначив, що на Запорізькому напрямку стає дедалі холодніше і наступного тижня (приблизно 24-30 листопада) очікується мороз. Milblogger стверджував, що українська радіоелектронна боротьба і недостатня кількість радіостанцій впливають на здатність російських військ викликати евакуацію поранених або коригувати вогонь артилерії. російське військово командування значною мірою не спромоглося забезпечити російські сили засобами зв'язку, що призвело до поганого зв'язку на лінії фронту та змусило багатьох російських військовослужбовців покладатися на свої особисті пристрої для організації командування та управління (C2), матеріально-технічного забезпечення та бойових дій.

19 і 20 листопада тривали позиційні бої на дніпровському напрямку в східній (лівобережній) Херсонській області, але лінія фронту не змінювалася. Повідомляється, що на херсонському напрямку діють підрозділи російської 80-ї мотострілецької бригади (14-й армійський корпус Ленінградського військового округу).

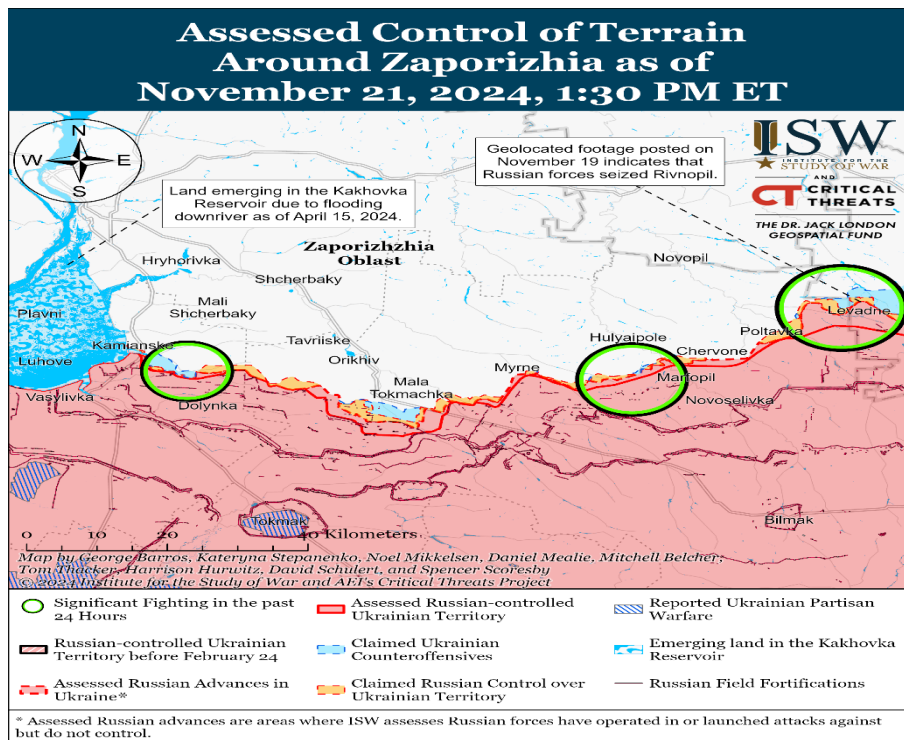

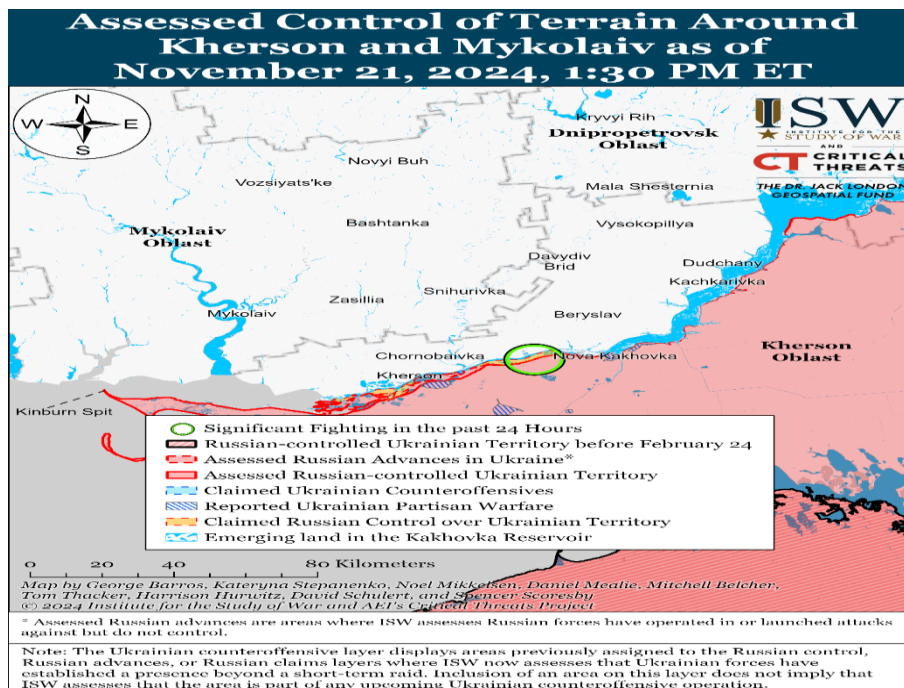
Оцінка російської наступальної кампанії, 21 листопада

російська підтримка – Південна вісь (мета росії: утримувати позиції на передовій та охороняти тиллові райони від українських ударів)

21 листопада російський мілблогер заявив, що російські війська очистили українські позиції на північній околиці Дорожнянки (на південь від Гуляйполя), але ISW не знайшло підтвердження цієї заяви. 21 листопада російські війська продовжували наступ у західній Запорізькій області на північ від Роботиного біля Оріхова, Малої Токмачки та Новоданилівки та на північний захід від Роботиного біля П'ятихаток, але не просунулися. російські війська вдарили по окупованій Запорізькій атомній електростанції у рамках тривалих спроб задушити енергомережу України. 21 листопада Міністерство енергетики України повідомило, що обстріл російської артилерії пошкодив одну з двох зовнішніх ліній електропередач ЗАЕС, підключених до української енергомережі. кремлівська газета *ТАСС* стверджувала, що «автоматичний контроль» став причиною відключення високовольтної лінії «Дніпровська» ЗАЕС від української енергомережі.

20 і 21 листопада тривали позиційні бої на дніпровському напрямку в східній (лівобережній) Херсонській області, але лінія фронту не змінювалася.

21 листопада кремлівське інформаційне агентство *тасс* повідомило, що російські війська збили українську протикорабельну ракету «Нептун» над Чорним морем поблизу окупованого Севастополя в Криму.

Зусилля росії з мобілізації та формування сил (російська ціль: розширити бойову міць без проведення загальної мобілізації)

російська влада продовжує намагатися примусити людей підписувати контракти на військову службу з міноборони в росії та окупованій Україні, щоб уникнути чергового призову російських резервістів. 21 листопада радник мера Маріуполя Петро

Андрющенко заявив, що російські вербувальники силоміць доставляють хлопців із населених пунктів окупованого Маріупольського району до обласних комісаріатів і примушують їх підписувати контракти на службу з мо рф.

<https://www.understandingwar.org>

13.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ОФІЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ЩОДО ХРОНОЛОГІЇ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ В ЗАПОРІЗЬКІЙ, ХЕРСОНСЬКІЙ ТА МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Запорізька область

15.11.2024 Впродовж доби окупанти завдали 466 ударів по 12 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 33 авіаційних удари по Степногірську, Приморському, Новоданилівці, Темирівці, Малій Токмачці, Новоандріївці та Преображенці. 275 БпЛА різної модифікації атакували Лобкове, Гуляйполе, Щербаки, Новоандріївку, Новоданилівку, Малу Токмачку, Білогір'я та Новодарівку. 13 обстрілів з РСЗВ накрыли Новодарівку та Малу Токмачку. 145 артобстрілів завдано по території Лобкового, Гуляйполя, Щербаків, Новоандріївки, Новоданилівки, Малої Токмачки, Білогір'я та Новодарівки. Надійшло 13 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Мирні жителі не постраждали. Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 15.11.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,13 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,10 мкЗв/год ; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

16.11.2024 Впродовж доби окупанти завдали 464 удари по 17 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 24 авіаційних удари по Одарівці, Лобковому, Степовому, Оріхову, Темирівці та Новоандріївці. 275 БпЛА різної модифікації атакували Запоріжжя, Лобкове, Гуляйполе, Залізничне, Щербаки, Новоандріївку, Новомиколаївку, Новоданилівку, Малу Токмачку, Білогір'я, Новодарівку та Гуляйполе. 6 ударів із РСЗВ накрыли Новоандріївку, Новоданилівку, Новодарівку та Червоне. 159 артобстрілів завдано по території Лобкового, Гуляйполя, Щербаків, Новоандріївки, Новоданилівки, Малої Токмачки, Білогір'я, Новодарівки та Малинівки. Надійшло 15 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 16.11.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,13 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,11 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

17.11.2024 Впродовж доби окупанти завдали 392 удари по 11 населених пунктах Запорізької області. 41-річний чоловік отримав поранення внаслідок російських атак по Василівському району. Війська рф здійснили 3 авіаційні удари по Темирівці. 226 БпЛА різної модифікації атакували Степногірськ, Приморське, Лобкове, Гуляйполе, Щербаки, Новоандріївку, Новоданилівку, Малу Токмачку, Білогір'я та Новодарівку. 3 обстріли з РСЗВ накрыли Новодарівку та Малу Токмачку. 160 артобстрілів завдано по території Лобкового, Гуляйполя, Щербаків, Новоандріївки, Новоданилівки, Малої Токмачки, Білогір'я та Новодарівки. Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької

області станом на 8:00 17.11.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,13 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,11 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

18.11.2024 Упродовж доби окупанти завдали 424 удари по 13 населених пунктах Запорізької області. Ворог наніс 3 ракетних удари по Запоріжжю. Також війська рф здійснили 22 авіаційних удари по Новоандріївці, Новоданилівці, Юрківці, Темирівці та Малій Токмачці. 225 БпЛА різної модифікації атакували Лобкове, Гуляйполе, Щербаки, Новоандріївку, Новоданилівку, Малу Токмачку, Білогір'я та Новодарівку. Вісім обстрілів з РСЗВ накрыли Преображенку, Новодарівку та Малу Токмачку. 166 артобстрілів завдано по території Лобкового, Гуляйполя, Оріхова, Щербаків, Новоандріївки, Новоданилівки, Малої Токмачки, Білогір'я та Новодарівки. Надійшло 16 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Радіаційний фон в Запорізькій області станом на 18 листопада 2024 року знаходиться у своїх звичних межах і становить 0.100-0.146 мкЗв/год (найменший та найбільший показники за останні 24 години). Заміри здійснюються різними способами, від онлайн станцій моніторингу до щоденних ручних замірів відповідними державними установами на стаціонарних постах спостереження.

19.11.2024 Впродовж доби окупанти завдали 458 ударів по 11 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 9 авіаційних ударів по Малій Токмачці, Новоандріївці та Білогір'ю. 239 БпЛА різної модифікації атакували Запоріжжя, Лобкове, Гуляйполе, Щербаки, Новоандріївку, Новоданилівку, Малу Токмачку, Білогір'я та Новодарівку. 8 обстрілів з РСЗВ накрыли Преображенку, Малу Токмачку, Новоданилівку та Новоандріївку. 202 артудари завдано по території Лобкового, Оріхова, Гуляйполя, Щербаків, Новоандріївки, Новоданилівки, Малої Токмачки, Білогір'я та Новодарівка. Надійшло 28 повідомлень про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 19.11.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,13 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,11 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

20.11.2024 Впродовж доби окупанти завдали 415 ударів по 12 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 4 авіаційні атаки по Степногірську, Лобковому та Новодарівці. 190 БпЛА різної модифікації атакували Лобкове, Гуляйполе, Щербаки, Новоандріївку, Новоданилівку, Малу Токмачку, Білогір'я, Малинівку, Ольгівське та Новодарівку. 21 обстріл з РСЗВ накрыв Новоданилівку, Новоандріївку та Малу Токмачку. 200 артобстрілів завдано по території Лобкового, Приморського, Гуляйполя, Щербаків, Новоандріївки, Новоданилівки, Малої Токмачки, Білогір'я, Малинівки, Ольгівського та Новодарівки. Надійшло 22 повідомлення про руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури. Мирні жителі не постраждали. Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 20.11.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,13 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,11 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

21.11.2024 Впродовж доби окупанти завдали 288 ударів по 11 населених пунктах Запорізької області. Війська рф здійснили 4 авіаційних удари по Новоданилівці, Малій Токмачці, Білогір'ю та Новодарівці. 135 БпЛА різної модифікації атакували Лобкове, Гуляйполе, Щербаки, Новоандріївку, Новоданилівку, Малу Токмачку, Білогір'я, Малинівку, Ольгівське та Новодарівку. 10 обстрілів з РСЗВ накрыли Новоданилівку, Новоандріївку, Новопавлівку та Малу Токмачку. 139 артобстрілів завдано по території Лобкового, Гуляйполя, Щербаків, Новоандріївки, Новоданилівки, Малої Токмачки, Білогір'я, Малинівки, Ольгівського та Новодарівки. Надійшло 19 повідомлень про

руйнування житлових будинків та об'єктів інфраструктури.Радіаційний фон в контрольних точках Запорізької області станом на 8:00 21.11.2024 м. Запоріжжя (лівий берег) – 0,13 мкЗв/год; с. Мар'ївка (Біленьківська ТГ) – 0,11 мкЗв/год; с. Біленьке – 0,15 мкЗв/год в межах норми.

https://www.facebook.com/zoda.gov.ua?locale=uk_ua

Зведена інформація, щодо ворожих обстрілів здійснених по Запорізької області з 15.11.2024 - 21.11.2024									
Дата д/м/р	Загальна кількість ворожих обстрілів здійснених по області протягом доби	Кількість авіаційних ударів якими були атаковані населені пункти протягом доби	Кількість населених пунктів по яких було здійснено авіаудари протягом доби	Кількість БпЛА якими були атаковані населені пункти протягом доби	Кількість населених пунктів які були атаковані БпЛА протягом доби	Кількість обстрілів РСЗВ якими були атаковані населені пункти протягом доби	Кількість населених пунктів які були атаковані РСЗВ протягом доби	Кількість артобстрілів якими були атаковані населені пункти протягом доби	Кількість населених пунктів, по яких було завдано арт обстрілів протягом доби
15.11.24	466	33	7	275	8	13	2	145	8
16.11.24	464	24	6	275	12	6	4	159	9
17.11.24	392	3	1	226	10	3	2	160	8
18.11.24	424	22	5	225	8	8	3	166	9
19.11.24	458	9	3	239	9	8	4	202	9
20.11.24	415	4	3	190	10	21	3	200	6
21.11.24	288	4	4	135	10	10	4	139	10
Всього за тиждень	2907	99	29	1565	67	69	22	1171	59

Херсонська область

15.11.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Протягом доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Антонівка, Станіслав, Берислав, Білозерка, Одрадокам'янка, Садове, Янтарне, Томарине, Шляхове, Новоберислав, Нововоронцовка, Олександрівка, Козацьке, Осокорівка та місто Херсон. російські військові поцілили по території об'єкта критичної інфраструктури, в освітній заклад та приватне підприємство; житлові квартали населених пунктів області, зокрема пошкодили 4 багатоповерхівки та 9 приватних будинків. Також окупанти понівечили газопровід та приватні автомобілі. Через російську агресію 1 людина загинула, ще 10 - дістали поранення.

16.11.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Протягом доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Чорнобаївка, Комишани, Станіслав, Садове, Антонівка, Інгулець, Степанівка, Берислав, Качкарівка, Тягинка, Осокорівка, Ольгівка та місто Херсон. російські військові поцілили в об'єкт критичної інфраструктури та освітній заклад; житлові квартали населених пунктів

області, зокрема пошкодили багатоповерхівку та 9 приватних будинків. Також окупанти понівечили гараж та приватні автомобілі. Через російську агресію 7 людей дістали поранення.

17.11.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Томина Балка, Золота Балка, Станіслав, Олександрівка, Бургунка, Милове, Новодмитрівка, Осокорівка, Микільське, Антонівка, Тягинка, Нововоронцовка, Придніпровське, Садове, Білозерка, Молодіжне, Новорайськ, Миколаївка та місто Херсон. російські військові били по соціальній інфраструктурі регіону; житлових кварталах населених пунктів області, зокрема пошкодили 2 багатоповерхівки та 53 приватні будинки. Також окупанти понівечили господарчу споруду, гараж та приватні автомобілі. Через російську агресію 4 людини загинули, ще 10 - дістали поранення.

18.11.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Антонівка, Садове, Зеленівка, Комишани, Надєждівка, Білозерка, Кізомис, Станіслав, Широка Балка, Новодмитрівка, Томина Балка, Микільське, Інгалець, Токарівка, Берислав, Михайлівка, Осокорівка, Нововоронцовка, Золота Балка, Качкарівка, Новокаїри, Новоберислав, Трифонівка, Гаврилівка та місто Херсон. російські військові били по критичній та соціальній інфраструктурі регіону; житлових кварталах населених пунктів області, зокрема пошкодили 31 приватний будинок. Також окупанти понівечили господарчі споруди, гараж, мопед та приватні автомобілі. Через російську агресію 2 людини загинули, ще 2 - дістали поранення.

19.11.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Антонівка, Велетенське, Широка Балка, Микільське, Олександрівка, Станіслав, Нововоронцовка, Михайлівка, Білозерка, Гаврилівка, Томарине, Понятівка, Веселе, Козацьке, Томина Балка, Червоний Маяк, Комишани, Садове, Новорайськ, Трифонівка та місто Херсон. російські військові били по критичній та соціальній інфраструктурі регіону; житлових кварталах населених пунктів області, зокрема пошкодили 5 багатоповерхівок та 23 приватні будинки. Також окупанти понівечили приватні автомобілі. Через російську агресію 2 людини загинули, ще 15 - дістали поранення. Під час нічної дронавої атаки Сили протиповітряної оборони над територією нашої області знищили 1 "Shahed-131/136".

20.11.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Придніпровське, Комишани, Антонівка, Садове, Новодмитрівка, Томина Балка, Широка Балка, Берислав, Вірівка, Нововоронцовка, Бургунка та місто Херсон. російські військові били по пункту видачі хліба та автозаправній станції; житлових кварталах населених пунктів області, зокрема пошкодили 5 багатоповерхівок та 8 приватних будинків.

Також окупанти понівечили гараж та приватні автомобілі. Через російську агресію 1 людина загинула, ще 10 - дістали поранення, з них - 1 дитина.

21.11.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Минулої доби під ворожим вогнем та авіаударами опинилися Тягинка, Берислав, Станіслав, Комишани, Садове, Антонівка та Зеленівка. російські військові били по житлових кварталах населених пунктів області внаслідок чого пошкоджений 1 приватний будинок. Також окупанти понівечили газопровід, господарську споруду та приватний автомобіль. Через російську агресію 1 людина загинула, ще 2 - дістали поранення.

<https://www.facebook.com/zoda.gov.ua?locale>

Зведена інформація, щодо ворожих обстрілів Херсона та Херсонської області з 15.11.2024 - 21.11.2024						
Дата д/м/р	Кількість населених пунктів області, які потрапили під ворожі обстріли	Кількість пошкоджених та зруйнованих будівель та будинків	Кількість поранених		Кількість загиблих	
			Дорослих	Дітей	Дорослих	Дітей
15.11.24	15	13	10	-	1	-
16.11.24	13	10	7	-	-	-
17.11.24	18	55	10	-	4	-
18.11.24	25	31	2	-	2	-
19.11.24	21	28	15	-	2	-
20.11.24	12	13	9	1	1	-
21.11.24	7	1	2	-	1	-
Всього за тиждень	111	151	55	1	11	-

Зведена інформація, щодо ворожих обстрілів Херсона та Херсонської області з 01.11.2024 - 30.11.2024						
Дата д/м/р	Кількість населених пунктів області, які потрапили під ворожі обстріли	Кількість пошкоджених та зруйнованих будівель та будинків	Кількість поранених		Кількість загиблих	
			Дорослих	Дітей	Дорослих	Дітей
01.11 - 07.11.24	103	135	36	3	3	-
08.11 - 14.11.24	107	97	34	-	5	-
15.11 - 21.11.24	111	151	55	1	11	-
22.11 - 30.11.24	-	-	-	-	-	-
Всього за місяць						

Миколаївська область

15.11.2024

Інформація щодо ворожих обстрілів

Миколаївський район:

15 листопада, о 12:20 ворог атакував дроном типу FPV Куцурубську громаду. Постраждалих немає.

16.11.2024**Інформація щодо ворожих обстрілів**

м. Миколаїв:

16 листопада, о 19:25 ворог завдав ракетного удару по інфраструктурному об'єкту в місті, попередньо Іскандер-М. Постраждалих немає.

Миколаївський район:

16 листопада, о 10:45, 11:37, 15:47 ворог атакував дронами типу FPV Куцурубську громаду. Постраждалих немає. Також, 16 листопада, о 13:17 ворог спрямував дрон типу FPV та о 16:49 завдав мінометного обстрілу по акваторії Очаківської громади. Постраждалих немає.

17.11.2024**Інформація щодо ворожих обстрілів**

м. Миколаїв:

Зранку, 17 листопада, з 04:30 ворог декількома хвилями атакував місто дронами-камікадзе типу «Shahed 131/136». Внаслідок чого пошкоджено приватні житлові будинки, багатоповерховий будинок, легкові автомобілі, торговий центр, об'єкт інфраструктури. Також виникло декілька пожеж. Одна жінка загинула, поранено четверо дорослих та двоє дітей. Наразі шестеро людей знаходяться в лікарні, серед них одна дитина. Стан всіх постраждалих стабільний, без погіршень.

Миколаївський район:

17 листопада, протягом дня ворог чотири рази атакував дронами типу FPV Куцурубську громаду. Внаслідок чого у с. Дмитрівка пошкоджено багатоквартирний будинок. Постраждалих немає. Також учора, 17 листопада, о 14:58 під ворожими артилерійськими обстрілами перебувала акваторія Очаківської громади. Постраждалих немає.

18.11.2024**Інформація щодо ворожих обстрілів**

Інформація не надходила

19.11.2024**Інформація щодо ворожих обстрілів**

У ніч на 19 листопада силами та засобами протиповітряної оборони на Миколаївщині знищено один БпЛА типу «Shahed 131/136».

Миколаївський район:

Учора, 19 листопада, протягом дня ворог п'ять разів атакував дронами типу FPV Куцурубську громаду. Постраждалих немає. Також учора, 19 листопада, о 12:45 та 14:58 під ворожими артилерійськими обстрілами перебувала акваторія Очаківської громади. Постраждалих немає.

20.11.2024**Інформація щодо ворожих обстрілів**

У ніч на 20 листопада силами та засобами протиповітряної оборони на Миколаївщині знищено один БпЛА типу «Shahed 131/136».

Миколаївський район:

20 листопада, об 11:21 та 16:00 ворог здійснив мінометні обстріли акваторії Очаківської громади. Постраждалих немає. Також, 20 листопада, о 14:25 та 14:38 ворог атакував дронами типу FPV Куцурубську громаду. Внаслідок одного із обстрілів у с. Куцуруб пошкоджено приватний будинок. Постраждалих немає.

21.11.2024**Інформація щодо ворожих обстрілів**

На території Миколаївської області обстрілів не зафіксовано.

14.ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ВІДКРИТИХ (НЕОФІЦІЙНИХ) ДЖЕРЕЛ ЩОДО ПОДІЙ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ В ОДЕСЬКІЙ, МИКОЛАЇВСЬКІЙ, ХЕРСОНСЬКІЙ, ЗАПОРІЗЬКІЙ, ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ, АР КРИМ ТА ПРИДНІСТРОВСЬКОМУ РЕГІОНІ РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА

Одеська область**Інформація щодо злочинів та геноциду рф проти громадян України на території Одеси та Одеської області**

15.11.2024 Внаслідок ракетно-дронової атаки окупаційних військ на м.Одеса 14 листопада постраждала амбулаторія, яка є пам'яткою архітектури, розташована по вулиці Пастера, в межах охоронної зони ЮНЕСКО. Внаслідок атаки в амбулаторії вибило скло у вікнах, пошкодило двері, стіни, стелю, балки покрівлі та меблі, які були розташовані у приміщенні.

Фото: life.nv.ua

У міськраді повідомили, що спеціалісти обстежують стан будівлі та інженерних мереж. Також вікна закривають плівкою. До завершення обстеження амбулаторія буде зачинена. Також внаслідок російського обстрілу Одеси у ніч проти 15 листопада

постраждали будівлі Одеського національного університету імені Мечникова. Зокрема, унікальний палеонтологічний музей, який вважається одним з найкращих у світі.

<https://life.nv.ua/ukr/art/ataka-na-odesu-14-listopada-poshkodzhenam-pam-yatka-arhitekturi-yakaperebuyaye-pid-zahistom-yunesko-50466703.html>

<https://odesa.novyny.live/chez-rosiiskii-udar-po-odesi-postrazhdav-unikalnii-muzei-213265.html>

15.11.2024 Внаслідок атаки РФ на Одесу в ніч на 15 листопада пошкоджено близько 400 квартир у трьох районах. Про це повідомила Одеська міська рада. За попередніми даними, станом на 17:00 в Одесі пошкоджено в Приморському районі - 295 квартир у 35 будинках, у Хаджибейському районі - 79 квартир у восьми будинках, у Пересипському районі - 18 квартир у п'яти будинках. У Хаджибейському та Приморському районах обхід квартир триває.

<https://novosti-n.org/ua/news/Obstril-Odesy-u-misti-poshkodzhenoblyzko-400-kvartyr-303730>

19.11.2024 З 24 лютого 2022 року внаслідок обстрілів російських військ на Одещині загинули 424 людини, серед них — 12 дітей. Травмовано 772 людини, з них 55 — діти.

<https://suspihne.media/odesa/883447-1000-dniv-vijni-dla-odesi-ataki-rujnacii-vtrati-ta-smerti>

19.11.2024 російська ракетна атака по Одесі 18 листопада залишила за собою численні жертви та поранення. У прямому ефірі телеканалу "Інтер" голова Одеської ОВА Олег Кіпер розповів про стан постраждалих. Медики продовжують боротьбу за життя найважчих пацієнтів. За словами Кіпера, кількість поранених наразі становить 55 осіб. З них 23 людини перебувають у лікарнях. Серед госпіталізованих – троє дітей у стані середнього ступеня важкості, а також п'ятеро дорослих, які знаходяться у важкому стані. Двоє пацієнтів втратили кінцівки внаслідок отриманих травм. Один із поліцейських, який постраждав під час атаки, пережив зупинку серця вночі, але завдяки зусиллям медиків його вдалося врятувати. Інші поранені проходять амбулаторне лікування вдома. Олег Кіпер також запевнив, що родинам загиблих буде надано підтримку, зокрема допомогу з організацією поховань. На місці падіння ракети жителі Одеси продовжують долати наслідки. Кореспонденти «Суспільного» поспілкувалися з постраждалими та свідками трагедії. Єлизавета Лавриненко отримала поранення внаслідок ракетної атаки РФ. Дівчина працює косметологом та у момент влучання перебувала у своєму кабінеті: "Багато трупів лежало просто на вулицях. Коли я вийшла, то автівки вибухали просто на моїх очах. Біля мого вікна була припаркована автівка, вона вибухнула і зайнялась разом з людиною. І уламки з цієї машини теж летіли до мене у кабінет. Розвернулась в півоберту, щоб підготувати своє робоче місце. Мене відкинуло разом з вікном, разом з кушеткою прямо на двері у коридор. У медцентрі не залишилось навіть дверей, нічого, там повністю знищена стіна. Я встала, в мене було все у крові: плече поранене, 60 швів на обличчі. Уламки такі гарячі, до мене залетів шматок касетної ракети прямо до кабінету". Єлизавета розповіла, що почула вибух через 40 секунд після тривоги та навіть не встигла вийти. У перші миті вона думала, що втратила зір: "Це дуже страшно, неочікувано. Дали сирену і за 40 секунд — вибух. І ти навіть не встигаєш вийти. Це просто мить — і все. Тебе просто викидає. Плюс немає світла у приміщенні, тому що генератор теж зупинився. Немає води. Я шукала воду і не могла вмитися. Тільки коли вийшла на вулицю, мені

рятувальники перемотали голову, тому що ось тут в мене дуже глибокий поріз і сочилось на око. Я подумала спершу, що втратила зір". Житель пошкодженого будинку Олексій розповів, що про "приліт" дізнався з соцмереж та поспішив зателефонувати матері: "Я тут з самого народження мешкаю і багато хто мене знає. Побачив з соцмереж, що в цей будинок, не знаю, що це було приліт чи збиття.. я не військова людина. У мене не вийшло зв'язатися з моєю мамою. Після цього я зателефонував на номер сусіда і мені сказали, що моя мама — серед загиблих. Слава богу, я не знайшов тіла своєї матері. Одразу після цього мені стало погано, мені викликали швидку та повезли до лікарні". Вікторія є власницею квартири, у якій наразі проживає жінка з інвалідністю першої групи. У квартирі загорівся матрац, вибухова хвиля пошкодила вікна, меблі: "На щастя, вона (жінка — ред.) не постраждала, тільки отримала маленький поріз. Її винесло вибуховою хвилею просто у коридор. Загорівся матрац. Вона подумала, що у будинку пожежа. На щастя, врятували штори, уламок зачепився у шторах. Її не зачепило, тільки порізалась склом. Вже прийшла до тями, була в шоківому стані. Ми приїхали, почали допомагати їй діставати тому, що вона була зачинена. Вона не могла фізично вибратися сама. Тут було дуже багато диму і, звісно, вона могла постраждати сильно від диму"

<https://unn.ua/news/udar-rf-po-odesi-kiper-rozpoviv-pro-stan-postrazhdalykh>

<https://suspilne.media/odesa/883677-bagato-trupiv-lezalo-prosto-na-vulici-so-rozpovili-ocevidci-vcorasnoi-ataki-rf-po-odesi>

20.11.2024 Кількість жертв повітряної атаки на Одесу 18 листопада зросла до 11 чоловік, 20 листопада в міській лікарні помер чоловік. Про це повідомили у пресслужбі Одеської міської ради. Медики боролися за його життя, але його травми були занадто важкими. 20 листопада в Одесі попрощалися з сімома поліцейськими, які загинули внаслідок російського ракетного удару 18 листопада.

<https://odessa.online/kilkist-zhertv-raketnogo-udaru-po-odesi-18-listopada-zroslo-do-11>

https://news.pn/uk/money/318138#google_vignette

Інформація щодо наслідків екогеноциду рф у Одеської області

18.11.2024 росія завдала Чорному морю екологічних збитків на 345 мільйонів євро, заявила нещодавно міністерка захисту довкілля та природних ресурсів України Світлана Гринчук. Посадовиця зазначила, що російські військові, крім того, що окупували частину акваторії Чорного моря, завдають значних збитків, проводячи звідти пуски ракет і маневруючи військовими кораблями. Постійні бойові дії суттєво впливають на екосистему акваторії Чорного моря, особливо, на ситуацію з живими істотами, які в ньому живуть, зазначила міністерка. У Міндовкілля повідомляли, що російська військова агресія, підводна активність, вибухи та мінування забруднюють моря та отруюють життя їхніх мешканців. Можливості дослідження узбережжя Чорного та Азовського морів обмежені, але природоохоронці фіксують та обчислюють збитки, завдані внаслідок забруднення та засмічення морів і прибережних зон, для включення їх до матеріалів кримінальних проваджень проти росії. Українські екологи також б'ють на сполох з приводу того, що спека, забруднення та руйнування

Каховської ГЕС завдали Чорному морю серйозних екологічних збитків. Цього літа море почервоніло через масове цвітіння водоростей. Також фахівці попереджають про небезпечні техногенні наслідки.

«Гинуть морські тварини»

Зокрема, хімік та біолог, керівник громадської організації «Зелений лист» Владислав Балінський зазначив, що найбільш масштабного впливу на стан акваторії Чорного моря завдало руйнування Каховської ГЕС. Але і до цієї події збитки завдавалися величезні. «До цього науковці фіксували такі наслідки, як загибель дельфінів, такі системні процеси, які не спостерігалися до активних військових дій. Тоді вже, у середині 2022 року, прокуратура відкрила кримінальне провадження по екоциду якраз внаслідок загибелі ссавців морських дельфінів і китоподібних. Масштаби цього явища доволі величезні були. Профільні фахівці кажуть, що десь до 50 тисяч дельфінів загинули. Можна про це казати тільки по таких непрямих даних, бо їх немає, а фіксуючи загальну кількість загблих тварин на узбережжі. Бо не вся частина дельфінів взагалі дістається узбережжя», – сказав він.

«Стан Чорного моря суттєво погіршився»

За його словами, після руйнування Каховської ГЕС і витoku водосховища «стан Чорного моря суттєво погіршився». Експерт називає ці дії екоцидом і як він висловився «можна порівняти по силі впливу на довкілля з Чорнобильською трагедією». «Дуже величезна площа була під впливом цих процесів. Це не тільки акваторія Чорного моря, і саме, як мінімум, вся північно-західна частина – шельфова зона. Мова йде про зону вздовж узбережжя і території Румунії, Болгарії. Об'єм водосховища дуже величезний. Об'єм води десь приблизно 20 кубічних кілометрів. Тобто, якщо порівняти з об'ємом, наприклад, Одеської затоки, то це в десять разів більше. Стався вплив у вигляді залпового опріснення спочатку, а потім відбувався вплив у вигляді потрапляння різних забруднювачів, в тому числі токсичних речовин, мастильних матеріалів, бо тоді зафіксували потрапляння від 400 до 600 тонн паливно-мастильних матеріалів в акваторію Чорного моря», – зауважив він. На світанку 6 червня 2023 року стало відомо про часткове руйнування дамби Каховської ГЕС. Українська влада звинуватила у підриві дамби російські окупаційні сили, які захопили, замінували і контролювали гідроелектростанцію від 24 лютого 2022 року. російська окупаційна влада натомість стверджувала, що це ЗСУ вночі обстріляли і пошкодили дамбу Каховської ГЕС. Численні експерти заявляли, що руйнування дамби відбулося, найімовірніше, через закладення великої кількості вибухівки на ГЕС, яку контролювали війська РФ.

Цвітіння і відновлення

Після руйнування Каховської ГЕС науковці спостерігають поступове відновлення стану акваторії Чорного моря, розповідає Балінський. Втім, деякі процеси є незворотними через наслідки. За його словами частина Чорного моря, яка розташована між Одесою і фактично до дельти Дунаю уздовж берега – найбільш цінна для біорізноманіття всього Чорного моря, тому що саме ця шельфова частина відіграє важливішу роль для відтворення водних організмів. «До неї примикає дуже велика кількість мілководних чорноморських лиманів. Цю територію називають колискою Чорного моря. І ось ця північно-західна частина і потрапила під максимальний вплив. Зараз ми фіксуємо поступове відновлення, але відбулися такі незворотні процеси, які стосуються якраз співвідношення кількості різних видів гідробіонтів. В нас взагалі нормальної солоності десь 14-15 проміле, і тоді водні організми: ракоподібні, молюски, риби нормально себе почувають. А от коли оця хвиля забрудненою прісною водою

була, то солоність опускалася до 4 проміле. Тобто, розумієте, в нас питна вода, яку ми споживаємо, може доходити до 1,5-2 проміле, а тут 4. Це майже прісна водойма була і звісно, що це дуже і дуже погано вплинуло на стан гідробіонтів» Цвітіння Чорного моря також свідчить про те, що до його акваторії потрапила велика кількість токсичних речовин, додав експерт. Він каже, що у світі таке відоме явище називають «червоний приплив». «Бо розмножуються дуже сильно дінофлагелати – одноклітинні водорості, які викликають забарвлення моря в червоний колір. Інтенсивність цього процесу була дуже-дуже висока, море набуло червоного кольору, а вночі воно ще і світилося. Тобто це процес, який називається біолюмінісценція. Крім цих одноклітинних організмів також фіксувалося цвітіння ціанобактерії. Це теж такий загрозовий стан, бо така кількість одноклітинних організмів і бактерій може викликати задуху, тобто заморні процеси, коли інші гідробіонти просто вмирають, вони не витримують, бо кисню недостатньо», – зазначив Балінський.

Загрози для людей

Стан Чорного моря досліджує також екологічна організація Let's Do It Ukraine. Лідерка цього руху Юлія Мархель розповіла «Новинам Приазов'я», що деякі токсичні речовини, котрі потрапили до моря, будуть розкладатися десятиліттями. Вона зауважила, що на це плинула війна та руйнація греблі Каховської ГЕС. «Чорне море забруднено токсичними речовинами, нафтовими продуктами, нафтовими вуглеводами, і хлорорганіка потрапила, важкі метали, тобто і зараз у Чорному морі вони в межах припустимих норм. Але вони ніколи нікуди не діваються. Все сміття, всі токсичні речовини, важкі метали, які потрапили в Чорне море через війну і катастрофу на Каховській ГЕС, залягають на дно, і зі штормами, з хвилями, постійно підіймаються, приходять до берегів і повертаються назад. Самі всі ці речовини будуть розкладатися від 12 до 70 років. Тому ми не можемо сказати, що це на один рік. Це буде на багато років», – пояснила вона. Забруднення може становити загрозу і для людського організму, зазначила екологиня. У невеликій концентрації токсичні речовини можуть і не вплинути на здоров'я людини, але з часом вони можуть накопичитися. «Токсичні важкі метали навіть з водою елементарно на шкіру потрапили, або проковтнули випадково, воно потрапляє до людського організму і нікуди не дівається. Я як дослідник, як екоактивістка, як людина, яка живе в Україні, на превеликий жаль, прийняла для себе рішення, що ані я, ані моя родина, купатися в Чорному морі за нашого життя не будемо. Я точно не доживу до того часу, коли воно саме очиститься. Далі – це вибір кожного. І можна сказати, що дійсно, в маленькій концентрації всі ці речовини, які потрапляють до нашого організму через воду і харчовий ланцюжок, вони не складають такої загрози. Але, чим більше ми їх накопичуємо в організмі, тим більше ми починаємо хворіти, тим більше ми починаємо собі вкорочувати віку. Тому, що рано чи пізно той же самий миш'як, який потрапив у води Чорного моря, і дуже-дуже багато інших речовин, вони просто дійдуть до своєї кінцевої граничної норми, і людина помирає. Вибачте, якщо дельфіни померли, мідії помирають, то це знак», – застерігає Мархель.

Екологія Азовського моря

Також на стан Чорного моря впливає Азовське море, яке дослідити наразі неможливо, зауважила Мархель. За її словами, до повномасштабного вторгнення це море

страждало від скидів з металургійних заводів. «Якщо брати ситуацію зараз, то війна пошкодила всі очищувальні системи на цих заводах, всі ці накопичувачі, вони в будь-якому випадку зруйновані, і вони вже потрапили в Азовське море. Тобто сказати, що там будуть живі організми, або ми зможемо відновити екосистему в цьому столітті, я не впевнена. По-перше, нам треба відвоювати ті території, по-друге – дослідити, а по-третє – потім приймати рішення і просити допомоги всього світу для того, щоб відновити екосистему і якось її запустити, або воно просто буде мертвим», – зазначила екологиня. З огляду на бойові дії і окупацію росією частини південних територій України, редакція не може отримати офіційного підтвердження про деякі озвучені свідчення чи незалежно їх перевірити.

Маріуполь: «табу на тему екології»

Депутат Маріупольської міської ради Максим Бородин розповів «Новинам Приазов'я», що окупаційна влада не поширює жодної інформації про екологічний стан міста та Азовського моря, яке РФ теж окупувала. «Якщо я просто періодично передивляюся різні джерела інформації звідти, можна сказати, що взагалі тема екології – табу. Тобто нічого про екологію – ні про стан землі, ні про стан води, ні про стан повітря. Просто вакуум повний. Зараз заводів немає, контролю немає, тобто ми не знаємо, в якому стані об'єкти. Якщо контролю немає, то рівень забруднення може бути просто колосальний, і моря, і повітря», – зазначив він. Основна проблема для екології Маріуполя наразі полягає у забрудненні через завод «Азовсталь» і промислових майданчиків, які розташовані поряд із ним, каже депутат. Що з цими об'єктами зараз – невідомо. «Шлакова гора і той хімічний відстійник, який завжди зі супутників люди бачили і казали: «Он дивіться, яка красива водичка». Там от дамба створена, і в цій дамбі завжди була вода такого специфічного окрасу, дуже-дуже яскрава. Це перша історія. Друга історія – це шламонакопичувач. Це величезна територія, тобто велике таке озеро, фактично, яке теж вдавалося в море і відгороджене спеціальною захисною дамбою, в яку фактично зливалось з мокрих систем газоочищення, які очищали повітря, мокрий шлак. Шлак – це металеві відходи того, що перегоряє, але змочене. Катер постійно по цьому озеру курсував і перемішував це все. І те, що осідало, воно потім вигрібалось, а вода за рахунок того, що усідало, за рахунок осаджувального озера, воно очищувалось і зливалось в море. І третя історія – це золонанкопичувач. Це величезна територія, на якій зберігаються вже дуже давно залишки золи. Але ця зола теж постійно змочена. Бо вона сама по собі, якщо не змочена, дуже легко розлітається», – пояснив Бородин. Крім того, на стан Азовського моря можуть впливати зливові стоки, які потрапляють до нього через дощі, додав він. В цьому випадку небезпеку несуть саме ґрунтові води через хаотичні поховання маріупольців під час блокади міста. «Тобто все, що в ґрунтах – люди, де були поховані і їх потім не викопали, а таких поховань ще дуже багато, воно все зливається з ґрунтовими водами прямо в море. На жаль, немає зараз доступу до моря, а не маючи результатів, сказати, в якому стані зараз знаходиться Азовське море, особливо біля Маріуполя, дуже складно», – наголосив депутат.

<https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryazovya-viy-na-stan-chornoho-azovskoho-morya/33205623.html>

19.11.2024 Внаслідок ворожого обстрілу 18 жовтня 2024 пошкоджень зазнали приватні домоволодіння в одному із рекреаційних районів Одеси. Державними інспекторами проведено обстеження місць обстрілу для фіксації та розрахунку шкоди, завданої докільцю. В результаті обстрілу встановлено засмічення земельних ділянок

металевими уламками та будівельними відходами та завдано збитків на суму понад 1,2 мільйони гривень. Інформацію передано до Оперативного штабу при Державній екологічній інспекції України для формування єдиного реєстру збитків, що завдані докільню в результаті збройної агресії.

https://t.me/derzhcoinspekciya_pivdenno_zah/4562

19.11.2024 7 листопада 2024 року через ворожий обстріл у Хаджибейському районі Одеси виникла пожежа, що охопила житлові будинки, гаражі та складські приміщення. Але разом із руйнуванням інфраструктури, війна завдає непоправної шкоди докільню. Внаслідок пожежі в атмосферу потрапило майже 50 тонн діоксиду вуглецю – речовини, яка суттєво впливає на зміну клімату. Завдані збитки докільню оцінюються у 150 тисяч гривень. Інформацію про цей випадок передано до Оперативного штабу при Державній екологічній інспекції України. Дані буде використано для формування єдиного реєстру збитків, спричинених агресією рф, що є важливим кроком для майбутніх позовів і відновлення справедливості.

<https://www.facebook.com/sw.dei/posts/pfbid02Cnu5uFSHNbdnTMFuagtQTrH8aJfLPN44kjB4XL E2HEPag7DEc16CkwDQBomoBqrYl>

20.11.2024 10 листопада 2024 року внаслідок ворожого обстрілу в Хаджибейському районі Одеси відбулось загорання складських приміщень промислового підприємства та гаражів. Маса викидів діоксиду вуглецю, які потрапили в атмосферне повітря, склала майже 32 тонни. За розрахунками інспекції загальний розмір шкоди складає майже 100 тисяч гривень. Інформацію передано до Оперативного штабу при Державній екологічній інспекції України для формування єдиного реєстру збитків, що завдані докільню в результаті збройної агресії.

https://t.me/derzhcoinspekciya_pivdenno_zah/4570

Інформація про ракетно-дронові удари та обстріли військами рф по місту Одеса та населених пунктів Одеської області

17.11.2024 Зранку росія здійснила масовану повітряну атаку на Україну. Під атакою опинились об'єкти генерації та передачі електроенергії по всій Україні. В Одесі вибухи пролунали близько 6:53 та 7:04. В регіоні були відмічені перебої з постачанням тепла, води та електроенергії. В "Інфоксводоканалі" уточнили, що через екстрені відключення електроенергії ряд об'єктів компанії були знеструмлені. Де можливо — насосні станції працюють на генераторах. Лікарні та інші об'єкти критичної інфраструктури почали працювати за допомогою генераторів. Через масований ворожий обстріл в Україні знеструмлені декілька залізничних ділянок. Це привело до затримки наступних пасажирських потягів: №51 Запоріжжя - Одеса; №207 Харків - Одеса; №25/135 Ясіня, Чернівці - Одеса; №78 Ковель - Одеса; №87 Запоріжжя – Ковель та №59 Харків - Одеса. В м. Одесі була зупинена робота міського електротранспорту. В Одеському районі пошкоджено приватні будинки, господарські споруди та автомобілі. 17-річного хлопця, який отримав поранення, з осколковими пораненнями доставили до лікарні. За інформацією рятувальників, унаслідок обстрілу в регіоні

спалахнули пожежі в трьох приватних житлових будинках, ще чотири будинки пошкоджено. Ракетний удар завдав руйнувань у селищі в передмісті Одеси.

Фото: dumskaya.net

Фото: dumskaya.net

Фото: dumskaya.net

Як повідомляє кореспондент «Думської», ворожа ракета вибухнула просто посеред приватного двору, знищивши гараж і практично зніщи двоповерховий будинок. Жахливий вибух валив ліхтарні стовпи і перекидав автомобілі, які зараз виглядають як купа брухту, через паркани. У ще одному будинку вибух видавив стіни, вибив усі вікна і пошкодив дах. Від високої температури загорівся автомобіль, припаркований при в'їзді в гараж. Дочка господині будинку Ганна зі сльозами згадує сьогоднішній ранок — якимось дивом ніхто з п'яти осіб, включно з двома малолітніми дітьми, які перебували в будівлі, не постраждав. Загалом на вулиці постраждало кілька десятків будинків, деякі вигоріли повністю. Люди дивом вижили — встигли спуститися в підвал. В Одеській області розгорнули "Пункти незламності". На 10:00 їх було 445, з

них 161 — в Одесі. Робота бюветів в м.Одесі була продовжена до 22:00. В Одесі 18 та 19 листопада оголошено вихідними для всіх навчальних закладів – шкіл, садочків та інших закладів освіти.

Фото: dumskaya.net

Фото: dumskaya.net

На електростанції в Подільському районі рятувальники провели пошуково-рятувальну операцію, намагаючись з-під уламків трьох диспетчерів. В об'єкт влучили три крилаті ракети, завдавши значних руйнувань. Перший вибух прогрімів о 07:03, через 15 секунд стався другий, а о 07:22 — третій. Унаслідок ракетного удару загинули двоє співробітників енергооб'єкта. Згодом на офіційному телеграм-каналі Міністерства енергетики України повідомили, що загинули були Дмитро Камінний і Максим Шаргородський, які працювали на одній з підстанцій компанії в Одеській області. Дмитру Камінному був 41 рік. Він працював в НЕК 16 років: спочатку електромонтером з обслуговування підстанції, далі — черговим інженером підстанції. До загибелі чоловік вже 12 років працював диспетчером підстанції. У нього залишилась 10-річна донька. Максиму Шаргородському було 44 роки. Енергетичній галузі він віддав майже 20 років життя. З 2005 року працював на підстанції: спочатку електрослюсарем з ремонту устаткування розподільних пристроїв, за 6 років став електромонтером з обслуговування підстанції, виконував обов'язки диспетчера ПС. З початку повномасштабного вторгнення до травня 2023 року Максим був мобілізований до лав ЗСУ, після повернення продовжив працювати електромонтером. У нього залишилась 14-річна донька. За фактом атаки та гибелі людей правоохоронці

розпочали досудове розслідування за ч. 2 ст. 438 Кримінального кодексу України — порушення законів та звичаїв війни.

<https://suspilne.media/odesa/881907-na-odesini-cerez-raketnu-ataku-rf-zaginuli-spivrobotniki-energoobekta>

<https://dumskaya.net/news/posledstviya-ataki-na-odeschine-pod-zavali-elekt-186508/ua>

<https://dumskaya.net/news/posledstviya-udara-usatovo-186510/ua>

18.11.2024 Вдень 18 листопада Одеса зазнала ракетного удару з боку окупаційних військ. В командуванні Повітряних сил уточнили, що на житловий квартал упала збита ППО балістична ракета типу «Іскандер-М». Внаслідок удару загинуло 10 осіб. Серед загиблих — семеро поліцейських, медик і двоє місцевих жителів. 55 людей отримали поранення, зокрема четверо дітей і 14 правоохоронців. Троє постраждалих перебувають у вкрай важкому стані. Пошкоджено три багатоквартирні будинки, будівлю університету, дві адмінбудівлі.

Фото: dumskaya.net

Фото: suspilne.media

Фото: suspilne.media

Атаку на місто прокоментував президент Володимир Зеленський. «Удар російських терористів балістикою по Одесі, по житловому району. Приліт на парковку. Пошкоджено багатоквартирний будинок, університет, адмінбудівлю. Станом на зараз відомо про 8 загиблих людей. Мої співчуття родинам і близьким. Ще майже два десятки людей постраждали. Залучено всі необхідні сили, щоб допомогти всім, хто цього потребує. Це не випадкові удари — це показові удари. Після дзвінків і зустрічей із путіним, після всіх брехливих пліток у медіа про нібито «утримання» від ударів, росія показує, що її цікавить насправді: тільки війна. І цей сигнал варто почути в усіх частинах світу, від залів, де зустрічаються члени «Групи двадцяти», до всіх столиць світу», — написав голова держави. Як розповів голова обласної військової адміністрації Олег Кіпер, комунальники розчищають руйнування, вивозять уламки. «Розгорнуто пункти обігріву, забезпечено гаряче харчування, також додатково працює медичний пункт із Центром ментального здоров'я для оперативної психологічної допомоги», — зазначив голова ОВА. 19 листопада на Одещині оголошено днем жалоби за загиблими внаслідок ракетного удару росії по Одесі.

<https://dumskaya.net/news/obstrel-odessa-vozdushnye-sily-govoryat-cto-sbi-186521/ua>

<https://dumskaya.net/news/posledstviya-rossiyskoy-ataki-kolichestvo-raneny-186525/ua>

18.11.2024 Унаслідок ракетного удару по Одесі 18 листопада пошкоджено 226 квартир у 25 багатоквартирних будинках, вибито 567 вікон, з них 454 вікна у квартирах і 113 – у під'їздах будинків.

<https://odessa.online/odessa-pid-chas-uchorashnoyi-ataki-poshkodzheno-226-kvartir-u-25-bagatokvartirnih-budinkah>

Інформація про відновлення території, житлових будинків інших об'єктів інфраструктури, які були зруйновані під час війни в місті Одеса та в населених пунктах Одеської області

18.11.2024 Станом на ранок 18 листопада без світла залишалися частково Одеський та Подільський райони. Про це повідомив голова Одеської обласної державної адміністрації Олег Кіпер. В Одесі поступово відновлюється водопостачання, яке було припинене після ракетно-дронових ударів 17 листопада. Окремі об'єкти працюють на генераторах, а також розгорнуті Пункти незламності.

Частково відновлено опалення, триває робота з повного відновлення теплопостачання. За словами Олега Кіпера, лікарні та інші об'єкти критичної інфраструктури забезпечені електроенергією з альтернативних та резервних джерел. «Час роботи бюветів питної води в місті продовжено до 22:00, а в визначених місцях діють водовозки з технічною водою», — додав він. Увечері енергетикам вдалося відновити живлення критичної інфраструктури в південній частині Одеси. До кінця доби планується забезпечити водопостачання та опалення для жителів міста та району. Про це повідомили в пресслужбі ДТЕК. «Аварійні ремонтні роботи на магістральних енергетичних об'єктах тривають. Ситуація залишається складною. Застосовуються екстрені відключення. Енергетики всієї області докладають всіх зусиль, щоб якомога швидше стабілізувати ситуацію», — йдеться в повідомленні.

<https://nikvesti.com/news/public/297487-u-odesi-chastkovo-vidsutne-svitlo-odeskyy-ta-podilskyy-rayony-bez-elektropostachannya>
https://t.me/dtek_ua/1942

19.11.2024 В Одесі тривають протиаварійні роботи з відновлення покрівлі постраждалих від обстрілів будинків в охоронній зоні ЮНЕСКО, а ось до відновлення серйозно постраждалих будівель приступити поки не можуть. Про це повідомили у пресслужбі Одеської міської ради. Так, що стосується найбільш пошкодженої частини будинків, де верхні поверхи майже зруйновані, то там зараз тільки вивчають структурні пошкодження. А ось для їхнього усунення необхідні масштабніші роботи, що потребують дозволу державних органів з охорони культурної спадщини. Варто зазначити, що днями до Одеси приїжджала місія ЮНЕСКО для фіксації наслідків російських атак на об'єкт Всесвітньої спадщини. Крім того, мер Одеси під час наради з заступником міністра розвитку громад і територій Василем Шкураковим підняв питання про усунення законодавчих прогалин, що перешкоджають мешканцям будинків-пам'яток архітектури отримувати компенсацію за програмою «Відновлення».

<https://odessa.online/v-odesi-pochali-vidnovlyuvati-postrazhdali-vid-obstriliv-budinki-v-zoni-yunesko>

19.11.2024 За останні два дні енергетики повернули світло 714 тис. сімей Одеської області, які залишилися без електроенергії внаслідок ворожої атаки зранку 17 листопада. Про це йдеться в повідомленні ДТЕК. Раніше енергетики ДТЕК заживили критичну інфраструктуру Одеси, яка була знеструмлена через ворожі атаки. У ДТЕК повідомили, що зараз фахівці проводять ремонтні роботи. Також тривають відновлювальні роботи на магістральних енергетичних об'єктах іншої компанії. Водночас в області зараз діють екстрені вимкнення світла. Енергетики докладають максимальних зусиль, щоб перейти до прогнозованих графіків стабілізаційних вимкнень.

<https://gordonua.com/ukr/news/society/enerhetiki-dtek-povernuli-svitlo-714-tis-rodin-odeskoji-oblasti-shcho-buli-bez-elektriki-cherez-obstrili-1724926.html>

20.11.2024 Минулої суботи, 17 листопада, Арциз зазнав чергового ворожого ракетного удару. Пошкоджена енергетична інфраструктура, в результаті вибуховою хвилею зачепило й багатоквартирні будинки. Як Арциз оговтується після обстрілу, скільки ракет ворог спрямував на Арциз з початку повномасштабного вторгнення, та які дії для ліквідації наслідків влучання вживає місцева влада, розповідь “Бессарабія

INFORM”. Близько сьомої ранку місто прокинулося від звуків потужних вибухів, які чули й мешканці багатьох прилеглих до міста населених пунктів. Загалом Арциз з початку повномасштабної війни атакувало близько 30 російських ракет. Цього разу під обстріл потрапила енергетична інфраструктура. Ворог влучив в ціль, і наразі Арцизька громада споживає електроенергію сусідньої Молдови, але це лише тимчасова міра, тому усі служби докладають максимум зусиль для відновлення зруйнованих елементів. Загалом вибуховою хвилею був пошкоджений 21 під’їзд у 10 багатоквартирних будинках. Жителям повибивало вікна, в під’їздах не витримали шибки. Також зафіксовано десятки руйнувань у приватному секторі.

Фото: bessarabiainform.com

Аби допомогти містянам, чиї домівки зазнали пошкоджень, у понеділок в Арцизькій міській раді комісія ЖКГ провела обстеження для детальної фіксації обсягів руйнувань. На засіданні комісії з питань ТЕБ та НС прийнято рішення надати матеріальну допомогу тим, хто постраждав найбільше. А вже 19 листопада працівники комунальних підприємств “Благоустрій” та “Житловик” розпочали ліквідацію наслідків ракетного обстрілу, який, за попередньою оцінкою, займе немало часу. Коштом міського бюджету ведеться демонтаж пошкоджених вікон і встановлення нових. Паралельно проводяться роботи з підрізання скла та виготовлення вікон. Варто зазначити, що мешканці міста долучаються до робіт, жертвуючи матеріали. Незважаючи на всі дії ворога, ми робимо усе можливе, щоб зберегти тепло в оселях наших мешканців та не залишити постраждалих сам на сам із проблемами”, – звернувся голова громади Сергій Парпуланський до жителів через соцмережі після прильотів.

<https://bessarabiainform.com/2024/11/raketnyy-udar-po-artsyzu-narobyv-chymalo-lyha-yak-vidnovlyuyut-enerhosystemu-ta-dopomahayut-postrazhdalym>

21.11.2024 21 листопада в Одесі трамваї та тролейбуси відновили свою роботу, але в обмеженій кількості. На маршрути вийшло до 50% рухомого складу, через що інтервал руху збільшиться. Робота електротранспорту в місті була призупинена внаслідок російського ракетного удару 17 листопада. Також були скасовані екстрені знеструмлення і Одещина повернулась до графіків відключень після кількох днів без світла. 17 листопада під час масованого удару росіян на енергосистему України були

пошкоджені електростанції та мережі, що передають електрику. Передача електроенергії в область майже повністю припинилась.

<https://suspilne.media/odesa/884769-na-odesini-skasuvani-ekstreni-znestrumlenna-odeskij-elektrotransport-vidnoviv-svou-robotu>

Інформація про підтримку та (гуманітарну) допомогу місту Одеса та населеним пунктам Одеської області з боку країн партнерів

19.11.2024 Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) надав EUR14,5 млн на підтримку муніципальних проєктів у постраждалих від війни Миколаєві та Дніпрі, кошти спрямують на модернізацію систем водопостачання, водовідведення й вуличного освітлення, повідомляє пресслужба ЄІБ. У релізі зазначено, що ці EUR14,5 млн підтримані гарантією ЄС і є частиною пакету Екстрених заходів солідарності від ЄІБ, у межах якого з 2022 року Україні надано понад EUR2 млрд. Повідомляється, що з виділених коштів EUR7,8 млн спрямовано на відновлення й модернізацію систем водопостачання, збору й очищення стічних вод у Миколаєві, які обслуговує комунальне підприємство "Миколаївводоканал". Цей проєкт суттєво наблизить досягнення національних і європейських стандартів очищення стічних вод, підвищить довгострокову стійкість і надійність системи, а також допоможе розв'язати проблему дефіциту води, спричинену російськими обстрілами. "Сьогоднішнє фінансування муніципальних проєктів у Миколаєві та Дніпрі від ЄІБ, підтримане гарантією ЄС, надасть украї необхідну допомогу для відбудови міст, зробивши їх безпечнішими та стійкішими", - зазначив виконавчий віцепрезидент Європейської комісії Валдіс Домбровскіс, відповідальний за стратегію "Економіка, що працює для людей".

<https://interfax.com.ua/news/general/1028666.html>

19.11.2024 Під час візиту в Україну новопризначений Міністр закордонних справ Японії пан Такеші Івая наголосив на продовженні підтримки України, зокрема про передання нового пакету допомоги нашому енергосектору. Уряд Японії є одним з найважливіших партнерів ПРООН в Україні, який на постійній основі фінансує закупівлю обладнання для відновлення критичної інфраструктури України. Днями Одеса вже отримала першу газопоршкову когенераційну установку потужністю 3,3 МВт. Триває її встановлення. Найближчим часом очікуємо ще дві аналогічні, що покриє приблизно третя енергетичних потреб критичної інфраструктури міста для забезпечення його водою, опаленням та каналізацією. Мер Одеси Геннадій Труханов зазначив, що в Одесі під час повномасштабної війни у важких умовах, під обстрілами, розпачато будівництво власної енергетичної системи: «Ми безмежно вдячні Японії, порідненій Йокогамі, яка першою підтримала нас, команді ПРООН та всім іншим країнам, що долучилися і сьогодні разом з одеситами будують фундамент нашої стійкості».

<https://t.me/odesacityofficial/35520>

21.11.2024 Швейцарія передала в Україну чотири потужні енергоефективні помпи, які допоможуть забезпечувати тепlopостачання Одеси. Про це повідомило посольство Швейцарії в Україні.

Фото: sprotyv.info

Обладнання передають через відділ гуманітарної допомоги, щоб підтримати Україну в умовах обстрілів енергосистеми. “Швейцарія передала чотири потужних насоси для Одеси, які зменшать рівень споживання електроенергії та допоможуть постачати тепло для мешканців і закладів громадського користування”, – повідомили у посольстві.

<https://sprotyv.info/photo/shvejczariya-peredala-energoefektivne-obladnannya-dlya-odesi-foto>

Інформація про благодійну (гуманітарну) допомогу населенню міста Одеса та Одеської області

15.11.2024 Три медичні заклади Одеси отримали гуманітарну допомогу від благодійного фонду "Надія". Для персоналу — шапочки, бахіли, халати, рукавички, санітайзери. Це витратні матеріали, які забезпечують захист і персоналу, і пацієнтів. А також доставили покриття для операційного поля, крісла колісні, ходунки, хірургічне та лабораторне приладдя, ортопедичні вироби, вітаміни, медобладнання для реанімації, хірургії, для гастроентерології, манжети для тонометрів, одноразові дзеркала для гінекології, гелі для обробки інструментів та багато іншого важливого в повсякденній роботі медзакладу приладдя. Ми формуємо вантаж в індивідуальному порядку в залежності від запитів кожної лікарні", — розповів заступник голови Комітету Верховної Ради з питань здоров'я нації, голова наглядової ради Благодійного фонду молодіжної ініціативи "Надія" Валерій Дубіль.

Фото: www.stopcor.org

Головні лікарі та медичний персонал з вдячністю прийняли гуманітарний вантаж. "Нам передали в тому числі шприци, засоби для дезінфекції — все це буде використано у всіх відділеннях лікарні. В цей нелегкий для країни, для кожного з нас час благодійна допомога у будь-якому вигляді є суттєвим вкладом у загальну перемогу", — зазначили в одній із лікарень.

<https://www.stopcor.org/ukr/section-uaneews/news-medzakladi-odeschini-otrimali-gumanitarnij-vantazh-vid-bf-molodizhnoi-initsiativi-nadiya-ta-valeriya-dubilya-15-11-2024.html>

19.11.2024 В Одесі на місці ворожої атаки було розгорнуто пункти допомоги від громадських та благодійних організацій. Їхню роботу з міськими структурами координує радниця Одеського міського голови Вероніка Етнарівич. Про це пише Одеська міська рада. «На жаль, відбулася страшна трагедія. Загинули люди, багато постраждалих, зокрема ті, хто потребує психологічної допомоги. Пошкоджено багато квартир у житлових будинках. Поруч з міською владою та «ЖКС» – найбільша кількість організацій, які долучилися та надають допомогу. Також вдячний бізнесу, що приєднався до наших надійних партнерів World Central Kitchen та БФ «Ранок Відродження» з гарячими обідами», – зазначив Геннадій Труханов. Загін Швидкого Реагування Червоного Хреста України та БФ «Десяте квітня» за підтримки УВКБ ООН надають комплекти для закриття віконних та дверних отворів. «ЖКС» допомагають їх встановлювати. БФ «Вітри змін» реєструє заявки на надання допомоги родинам з дітьми, які мешкають у пошкоджених внаслідок атаки будинках, – 3440 грн на кожну дитину. БФ «Ваше місто» долучився наданням первинної медичної допомоги на місці. Результати експрес-досліджень, зокрема й електрокардіограми серця, тест на тропонін (серцевий напад) у разі необхідності надаються разом з направленням до лікаря. Міжнародна організація IRC (International Rescue Committee) надає набори для жінок та психо- соціальну підтримку родинам з дітьми, а також юридичні консультації.

<https://glavcom.ua/odesa/news/v-odesi-blahodijni-orhanizatsiji-rozhornuli-punkti-dopomohi-postrazhdalim-vid-ataki-1032199.html>

20.11.2024 В Одесі відкрився соціальний центр денного перебування та реабілітації дітей з інвалідністю. Діти з інклюзивними потребами отримують можливість займатися з психологами, реабілітологами, освоювати ази математики, історії, природознавства, а також проявити себе у творчості. Центр відчинив свої двері на вулиці Івана та Юрія Лип, 13. Центр «Джингліки» був відкритий ще 2019 року громадською організацією «Запорука майбутнього». Він був створений з метою підтримки та реабілітації дітей з особливими потребами, а також їхніх сімей. Розташовувався на четвертому поверсі на крихтній площі в 38 квадратних метрів. Зрозуміло, ні про затишок, ні про безбар'єрність не йшлося. Однак тепер усе змінилося, і завдяки донорам з Ірландії та України «Джингліки» переїхали на перший поверх цієї ж будівлі. Вхід оснащений зручним пандусом, є кухня та харчоблок. А одеська ГО «Безбар'єрні» постійно надає спеціалізований транспорт для перевезення особливих дітей. У центрі працюють кваліфіковані фахівці: логопед, масажист, реабілітолог, два психологи, педагог за системою Монтесорі та художник.

<https://dumskaya.net/news/vtoroe-rozhdenie-v-odesse-otkrylsya-sotcialnyy-t-186535/ua>

Інформація, що стосуються роботи портів міста Одеси та Одеської області

15.11.2024 Українські морські порти демонструють різні фінансові результати за підсумками трьох кварталів 2024 року: "Південний" і "Чорноморськ" нарощують прибутки, тоді як дунайські - скорочують обсяги. За даними аналітиків, порт "Південний" значно покращив свої показники, збільшивши виторг у понад 11 разів — до 2,34 млрд грн, порівняно з аналогічним періодом 2023 року. Чистий прибуток склав 921,56 млн грн, тоді як минулого року порт мав збитки в розмірі 314,64 млн грн. Порт "Чорноморськ" також продемонстрував значний ріст: виторг збільшився втричі — до 1,48 млрд грн, а чистий прибуток зріс у понад 17 разів — до 668,89 млн грн. Одеський морський торговельний порт покращив фінансові результати на 13%, досягнувши виторгу у 253 млн грн. Прибуток зріс у 2,5 раза — до 135,74 млн грн. Натомість дунайські порти зафіксували спад. Порт Ізмаїл зменшив виторг на 35% — до 1,32 млрд грн, а прибуток скоротився вдвічі — до 389,99 млн грн. Порт Рені скоротив виторг у 4,5 раза — до 175 млн грн, а чистий прибуток зменшився у 51 раз, досягнувши лише 10,74 млн грн.

https://intent.press/news/economy/2024/pributki-portiv-odeshini-hto-lidiruye-a-hto-vtrachaye/#google_vignette

15.11.2024 Обсяги перевезень Дунаєм до румунського порту Констанца обвалилися після відкриття Українського морського коридору. Про це виконуючий обов'язки генерального директора ПрАТ "Українське Дунайське пароплавство" (УДП) Дмитро Москаленко розповів у інтерв'ю Liga.net. "Коли відкрився морський коридор через порти Одеси, відбувся відкат. А точніше – обвал ринку перевезень з України по Дунаю на Констанцу. Фактично ситуація в регіоні повернулася до довоєнного стану", – сказав Москаленко. Серед інших факторів падіння перевезень вантажів Дунаєм керівник УДП вказав зниження попиту на українську залізничну сировину на металургійних підприємствах Центральної та Східної Європи, а також високу конкуренцію з боку європейських перевізників.

<https://www.epravda.com.ua/news/2024/11/15/721874>

18.11.2024 Після початку повномасштабного російського вторгнення дунайська логістика стала «рятівником» українського експорту. Коли чорноморські порти України опинилися заблокованими, вітчизняні вантажі «проривалися» на зовнішні ринки переважно через порти на Дунаї. І невизначеність перспектив розблокування портів Великої Одеси змушувала бізнесменів і чиновників долати нові логістичні виклики. Втім Дунай ніколи не був основними експортними воротами України, оскільки значно поступається перевагам глибоководних портів. «Велика вода» – це і можливість відправляти більші судна, і коротше плече доставки. Різниця між залізничною доставкою до одеських і дунайських портів становить понад 200 км, автомобільними шляхами – всі 250 км. Тож до повномасштабної війни стимулів розвивати інфраструктуру на Дунаї не мав ані бізнес, ані держава. Та коли цей стимул з'явився, стало зрозуміло, що потрібні чималі інвестиції – як приватні, так і державні. Бракувало складів для зберігання зернових, існувала потреба у днопоглибленні каналів й акваторій портів, у будівництві додаткової залізничної інфраструктури. І все це – з

усвідомленням, що в майбутньому обсяги вантажопотоку закономірно зменшаться, щойно можна буде повернутися до глибоководних портів. Втім і держава, і бізнес доволі швидко почали вкладати в розвиток дунайської логістики. Та реалізувати все задумане не вдалося. Після того як запрацював Український морський коридор, вантажовідправники почали повертатися до звичної логістики, хай не всі й не відразу. Проте надалі інвестувати без гарантій сталого вантажопотоку та зниження вартості логістики ніхто вже не бажає. Галузь усвідомлює: війна триває, і Дунай знову може бути потрібним як альтернатива «великій воді». Експортний дунайський маршрут – стратегічний для економічної безпеки держави. Власне інтенсивні ворожі обстріли портів Великої Одеси підтвердили правильність цієї думки. Навіть якщо морський коридор продовжує працювати та масового зменшення вантажів не відбулося. І бізнес, і чиновники наголошують на важливості збереження Дунаю як альтернативи. Та про що саме йдеться, коли говорять про «збереження»? Як вони можуть вплинути на привабливість дунайської логістики? Що саме вже зроблено, а що – ні? Mind шукав відповіді на ці запитання.

Що відбувається с флотом та ціною фрахту на Дунаї?

Зростання відвантажень Дунаєм у 2022 році привабило судновласників, стимулювало збільшення флоту. Така активізація ринку стрімко підвищила фрахтові ставки. Але падіння вантажопотоку призвело відповідно до загострення конкуренції та зниження вартості фрахту вдвічі. Хтось навіть продовжив транспортувати нижче собівартості, аби тільки залишитися на ринку. В асоціації «Укрпорт» ситуацію називали критичною. «Тривалий період критично низьких ставок може призвести до деградації потенціалу Дунайського кластера. Більша частина флоту буде виведена у відстій, втрачені дефіцитні кадри», – попереджала асоціація. А нещодавно учасники конференції директорів судноплавних компаній у Румунії вирішили спільно звернутися за допомогою до влади Євросоюзу. Серед них були керівники Українського Дунайського пароплавства (УДП), румунських TTS і Navrom, болгарської BRP, сербської JRB AD, австрійської DDSG-MAHART та інші. «Проблема не лише в тому, що експорт українського зерна повернувся до портів Одеси. Поступово деградує дунайський промисловий кластер. Високі ціни на енергоносії, посилення екологічних вимог і низький попит вбивають металургію», – зазначили вони. Йдеться про складне становище румунського Liberty Galati, угорського ISD Dunaferr, словацького US Steel, австрійського Voestalpine та інших метпідприємств. Втім дунайський судноплавний ринок продовжує працювати, кажуть учасники ринку. «За статистикою нашої компанії, станом на початок жовтня кількість суднозаходів у порівнянні з 2023 роком була вдвічі меншою. Але проти 2021 року – у 2,5 раза більшою», – повідомила Mind операційний менеджер компанії Avalon Shipping Катерина Кононенко. За її словами, деякі компанії свого часу зробили ставку на баржі – і не прогадали, адже були періоди, коли фрахт був надзвичайно високим. «А зараз актуальність барж зменшилася, тому що активно працюють морські порти України, також порт Констанца постійно нарощує свої потужності. Їм сьогодні складніше. На Нижньому Дунаї обстановка відносно спокійна: агенти не «змагаються» за клієнта й не демпінгують на ринку агентських послуг», – розповіла вона. З початком великої війни на дунайський ринок вийшло чимало нових трейдерів, які оперують партіями до 5000 тонн. І зараз судновласники конкурують за менші партії вантажу, які прямують до Туреччини, до Середземного моря. Тобто йдеться про такі партії, які не вигідно відправляти з глибоководних портів, оскільки вони зацікавлені в завантаженні більших суден. Отож за потреби флот для

транспортування українських експортних вантажів Дунаєм знайдеться. Такої нестачі флоту, яка спостерігалася 2022 року, вже не буде.

У якому стані інфраструктура дунайських портів?

Через дунайські порти на експорт доправляють зерно, соняшникову олію, шроти, руду, металургійну продукцію, добрива тощо. У 2022 році викликом для вантажовідправників став брак перевалочних потужностей портів Нижнього Дунаю. Вони просто не могли впоратися з таким великим обсягом нового вантажу – зернових. Адже бізнесу необхідно було виконати контракти «вже на вчора». Агротрейдери почали активно застосовувати «прямий варіант» перевантаження: не маючи змоги накопичувати необхідні партії на складах у порту, вони підвозили вантаж одразу для перевалки на судно. Для цього потрібно було не лише організувати вчасну доставку, а й встановити відповідне обладнання, зокрема мобільні перевантажувальні машини, вагові комплекси, лабораторії. Втім через залежність від погодних умов та інші фактори такий варіант можна розглядати як тимчасовий. Саме тому деякі великі агрохолдинги вирішили інвестувати в розширення потужностей, будувати власні склади, встановлювати обладнання. Та й меншим гравцям виявилось під силу побудувати невеликі склади, здатні вмістити суднову партію. Агропромислова група «Кернел», приміром, тоді придбала для перевалки соняшnikової олії та шроту склади потужністю зберігання 12 000 тонн у Ренійському порту. У компанії розраховали, що за додаткового фінансування зможуть збільшити обсяг перевалки свого нового річкового терміналу «Дунай Пром Агро». Крім того, компанія планувала побудувати склади ще й в Ізмаїлі, щоб додатково експортувати річкою 2 млн тонн зерна на рік. Агрохолдинг «Нібулон» інвестував у потужності з перевалки зернових із залізниці й автотранспорту на річковий транспорт в Ізмаїлі – компанія побудувала зерносховище ємністю 9000 тонн, встановивши систему конвеєрних транспортерів, крани тощо. Портовий оператор «Аскет Шиппінг», який до великої війни оперував у Бердянському й Миколаївському портах, придбав земельну ділянку в Ізмаїльському районі для будівництва зерносховища потужністю 5000 тонн поблизу Ізмаїльського порту. Мав плани побудувати зернові склади холдинг «Агровіста». Це обговорювалося з менеджментом ізмаїльських підприємств «Дунайсудоремонт» і «Дунайсудосервіс». Саме на території цих судноремонтних заводів компанія встановила обладнання для перевалки зерна, проте реалізувати задумане не встигла. «Коли в серпні 2022 року відкрився перший коридор морем, ми спрямували вантажі через Одесу. Потім, коли він закритися, попрацювали на початку літа 2023 року через Дунай. Коли ж восени минулого року відкрився Український морський коридор, ми знов-таки повернулися до Одеси», – розповів Mind співвласник «Агровісти» Юрій Скічко. Загалом на Дунаї було відкрито 12 нових точок перевалки. Крім того, наприкінці 2022 року в Рені запрацював контейнерний термінал «Вікінг Альянс». Уже за перший місяць функціонування він обробив 1500 контейнерів. Було налагоджено курсування флоту з контейнерами до румунської Констанци. Звісно, це теж вимушений крок, адже до війни потреби в контейнерному терміналі на Дунаї не було – контейнерні лінії «зав'язані» на морські порти з великими спеціалізованими терміналами. Сьогодні потужності портів Дунайського кластера, з урахуванням нових складів та обладнання, готові обробляти вантажі – експортери вже не матимуть таких труднощів, які були в

перший рік великої війни. Однак простір для розвитку залишився. І державі варто звернути увагу на сигнали, які їй спрямовує бізнес. Представники галузі, зокрема, жалілися на проблеми з оформленням земельних ділянок, недостатньо спрощену процедуру реалізації інвестиційних проєктів і хотіли б бачити порядок компенсації інвестицій.

Що відбувається з днопоглибленням на Дунаї?

Завдяки днопоглиблювальним роботам (з 4 м до 6,5 м) вдалося практично втричі збільшити пропускну спроможність українського каналу Бистре. Після звільнення острова Зміїний до наших дунайських портів заходило по дев'ять суден на добу, після днопоглиблення вдалося досягти рекордних 12 суднозаходів, а добовий обсяг вантажопотоку сягнув 90 000 тонн. ДП «Адміністрація морських портів України» (АМПУ) впровадило в регіоні електронну чергу суден, досягла домовленості з Румунією щодо модернізації інфраструктури Сулінського каналу. Відповідні переговори згодом принесли результат – кількість суден, які проходили румунським каналом, зросла вдвічі. Стало значно більше лоцманів, а режим судноплавства зробили цілодобовим. Надалі потрібне вчасне експлуатаційне днопоглиблення – у цьому питанні м'яч на полі держави. Заступник голови АМПУ Дмитро Барінов запевнив Mind, що адміністрація подбає про це. «Загалом ми переконалися, що нинішніх потужностей на Дунаї вистачає для того, щоб перевалити, наприклад, усі зернові, які заплановані на цей маркетинговий рік. Ми розуміємо це, зважаючи на рекордну перевалку дунайських портів минулого року», – сказав він. «Тепер потрібно підтримувати інфраструктуру, налагоджені процеси, щоб Дунай і надалі залишався гарантованою альтернативою морю. Це те саме, як підтримувати технічний стан авто – вчасно міняти мастило, підкачувати колеса тощо», – пояснює Дмитро Барінов.

Що не так із залізничною інфраструктурою?

Для поліпшення транспортування вантажів до дунайських портів потрібно докласти значних зусиль, у тому числі з модернізації залізничної інфраструктури та проведення додаткових колій. Не можна сказати, що залізнична інфраструктура була поза увагою. Зокрема, було відкрито залізничний перехід на кордоні з Молдовою Серпневе-1 – Басарабяска, що дозволило запустити вантажоперевезення відновленою залізничною дільницею Березине – Басарабяска. Це залізничний маршрут до українських дунайських портів, зокрема Ренійського, і зручніша експортна логістика до молдавського порту Джурджулешти й румунського порту Галац. Та проблема в тому, що розмови про стратегічне значення дунайської логістики закінчуються тоді, коли постає питання фінансування. Ніхто не хоче ризикувати грошима просто «на всяк випадок» – ані бізнес, ані держава. Одна справа, коли морські порти заблоковані, а везти вантаж треба вже сьогодні, інша – коли є розуміння потенційної загрози морському шляху, але щось трапитися може колись, а не сьогодні. У 2023 році, щоб підвищити обсяги вантажопотоку та швидкість обробки вагонів в Ізмаїльському морському торговельному порту, «Укрзалізниця» планувала збільшити пропускну спроможність залізничної станції Ізмаїл. Тоді говорили про модернізацію залізничних ділянок Білгород-Дністровський – Ізмаїл та Арциз – Ізмаїл, про будівництво залізничної розв'язки перед Ізмаїлом, про електрифікацію майже 200-кілометрової ділянки між Ізмаїлом і Білгород-Дністровським. Втім цього року «Укрзалізниця» повідомила, що зупинила реалізацію проєктів. Мовляв, оскільки вантажопотік і відповідно кількість поїздів зменшилися, сенсу в цьому вже немає. Як пояснив заступник директора департаменту комерційної роботи УЗ Валерій Ткачов, було два

проекти розширення, і до них долучався приватний інвестор із зернового ринку. Але коли пік навантаження спав, той відмовився фінансувати розширення дунайських залізничних спроможностей.

Чи можливо здешевити вартість дунайської логістики?

Бізнес стверджує: щоб надалі розвивати інфраструктуру на Дунаї, потрібен додатковий імпульс. Будуть вантажі – буде потреба нарощувати потужності, зокрема «Укрзалізниця» матиме стимул інвестувати в розвиток залізничних станцій тощо. А поки зацікавлені компанії, що продовжують оперувати на Дунаї, просять державу зменшити на 30% залізничний тариф на перевезення агропродукції до дунайських портів. «Дунай, флот, інфраструктуру потрібно використовувати – для держави це буде вигідніше, ніж компенсувати залізничний тариф від Одеси до Ізмаїла», – каже Скічко. Власне «Укрзалізниця» має практику, коли перевізник поступається прибутком, але натомість має гарантовані великі обсяги вантажу. Та залізничники обіцяють надати знижку лише після відповідного рішення Кабінету Міністрів. Саме в урядовій постанові мають бути визначені джерела компенсації вказаних витрат. Валерій Ткачов запевняє, що ця знижка може навіть не компенсувати різницю між вартістю доправлення агропродукції до портів Великої Одеси та портів Дунаю. «Питання розглядається на найвищому рівні. Наші міжнародні партнери дуже наполягають. Але що в підсумку вирішить нове керівництво міністерства, наразі не зрозуміло», – повідомили Mind у пресслужбі УДП. Іншим стимулом може стати зниження портових зборів. Однак, за словами Дмитра Барінова, бізнес не звертається до АМПУ щодо зменшення ставок. «Ці збори становлять лише незначну частину витрат на логістику Дунаєм. Бізнес розуміє, що знижки практично ніяк не вплинуть на вартість», – сказав він. «Насправді за нинішніх обставин бізнесу, який працює на Дунаї, важливий кожен долар у вартості логістики. Тому портові збори також мають значення. Наразі бізнесу немає сенсу звертатися безпосередньо за знижками на портові збори, поки немає рішення щодо знижок на залізничні тарифи. Залізничні тарифи мають першочергове значення», – сказав Mind один з учасників ринку. Коли 2023 року вантажообіг дунайських портів демонстрував рекордні показники, уряд анонсував розширення пропускної спроможності Дунайського кластера з 33 млн тонн – до 35–40 млн тонн уже цього року. Та сьогодні практичної потреби в цьому немає. «Позаочі говорять, що у зв'язку зі збільшенням обстрілів портів Великої Одеси фокус знову може зміститися на Дунай, але не думаю, що це станеться. Українські компанії навчилися працювати в умовах війни, і Дунай – не панацея, річкові порти також час від часу опиняються під обстрілами», – зауважує Катерина Кононенко. «Наразі ми не бачимо тенденції до переорієнтації вантажів із портів Великої Одеси на Дунай. Бізнес враховує ризики, але все одно віддає перевагу саме морським портам», – підтверджує Дмитро Барінов. За словами комерційного директора логістичної компанії Soul Marine Івана Ніякого, насправді бізнесу потрібні не стільки стимули, скільки умови, коли не заважають працювати. На його думку, все одно знижки на залізничні тарифи не зможуть повернути на Дунай вантажі, орієнтовані на далекі експортні ринки. «Великі партії до Китаю можна відвантажувати лише у глибоководних портах – немає сенсу вантажити частину зерна в Ізмаїлі, потім відправляти його до Констанци й там довантажувати судно, щоб сформувані партію остаточно. Навіщо, якщо можна зробити це у

глибоководному українському порту? Коли перевалка за прямим варіантом на дунайських терміналах впала з \$15 до \$5, трейдери все одно йшли до Одеси, де перевалка коштує \$15, але дешевший фрахт і вантажать панамакси», – пояснює Mind Іван Ніякий. Юрій Скічко, зі свого боку, вбачає перспективним створення рейдової перевалки. «Потрібно створити умови, аналогічні рейдовому завантаженню, яке було на Банці Трутаєва, і забирати вантажі не тільки з України, а й з Молдови та країн Дунаю», – пропонує він. До повномасштабного вторгнення на банці Трутаєва (зовнішній рейд Миколаївського порту) працювала рейдова перевалка. До неї баржами доставляли зерно, яке відвантажувалося з річкових терміналів на Дніпрі та Південному Бузі. Оскільки глибини на банці більші, ніж у портах Миколаєва та Херсона, у цьому місці судна довантажували до повної осадки. «Розбудована за роки війни інфраструктура дозволить формувати великі судові партії. Альтернатива у вигляді додаткового морського хабу на Дунаї – це весь час перевага та можливості для всіх учасників ринку: виробників, портів, терміналів, флоту», – переконаний Юрій Скічко. Коли Дунай був хоч і тимчасовим, але основним каналом морського експорту, бізнес і держава були готові інвестувати в розвиток дунайської логістики. Та нині заплановані проекти легко відкладаються в довгу шухляду. Залишається розуміння важливості Дунаю як альтернативи, але поки що – не більше.

<https://mind.ua/publications/20281584-strategichna-alternativa-yak-polipshiti-privablivist-dunajskoyi-logistiki>

19.11.2024 ТОВ «СП «НІБУЛОН» відправило перший костер морського слідування з порту Дунаю. Про це компанія повідомила 19 листопада на своїй сторінці у Facebook. Як уточнюється, костер, завантажений 7 тис. тонн соєвих бобів, вирушив із філії «Бессарабська» в порту Ізмаїл до Туреччини. У компанії розраховують здійснювати такі відправлення на регулярній основі. «Подія відкриває для України нову еру використання експортного ланцюга через порти Дунаю, адже ще більше урівнює можливості альтернативного маршруту відносно традиційного через порти Чорного моря», - підкреслюється у повідомленні. Також зазначається, що власний баржево-буксирний флот «НІБУЛОН» продовжить працювати на маршруті Ізмаїл – Констанца для реалізації можливості завантаження багатотоннажних суден. «З питань навантаження костерів ми працюємо з окремим сегментом споживачів переважно в Середземноморському басейні. Для них важлива мобільність, притаманна середнім партіям, та зменшення фактору воєнного ризику відносно портів Великої Одеси. Водночас поява можливості доставляти збіжжя безпосередньо до замовника дасть нам змогу втримати рівень закупівельних цін на зерно, підтримуючи наших партнерів-агровиробників», - пояснив директор з торгівлі «НІБУЛОН» Володимир Славінський. Крім того, в повідомленні вказується, що компанія готова надавати послуги перевалювання іншим експортерам, оскільки три причали терміналу в змозі забезпечити паралельне завантаження суден різного класу.

<https://www.apk-inform.com/uk/news/1545006>

20.11.2024 20 листопада 2024 року, в рамках другої міжнародної конференції «Crimea Global. Understanding Ukraine through the South» в Одеській обласній військовій адміністрації відбулася зустріч з експертами з країн Азії, Африки та Латинської Америки. Цей візит організовано у контексті міжнародних заходів Кримської платформи та є важливий для реалізації ключових пріоритетів Президента

України щодо побудови інтенсивнішої взаємодії з країнами Глобального Півдня та втілення "Формули миру". У Конференції взяли участь провідні міжнародні експерти з Бразилії, Мексики, Кенії та Індії. У своєму виступі Голова ДП "АМПУ" Юрій Литвин ознайомив присутніх з наслідками атак на портову інфраструктуру та представив результати роботи Українського морського коридору в умовах російської агресії. Незважаючи на постійні ворожі обстріли критичної інфраструктури, порти України продовжують свою роботу. Це стало можливим завдяки професійності наших портовиків, героїчному захисту з боку Військово-Морських Сил ЗСУ, а також нашої постійній турботі про життя та безпеку наших співробітників і моряків, які працюють у портах та на судах. Ми висловлюємо щирі подяку всім, хто щодня забезпечує стабільність та функціонування портів навіть у таких складних умовах.

За час функціонування Українського коридору здійснено прохід 3118 суден, перероблено 83,5 млн тонн вантажів, з них 55,6 млн тонн - зернові. З початку місяця портами Одеса, Чорноморськ та Південний перевалено 4,1 млн тонн. На підхід заявлено 96 суден. Міжнародна підтримка та постійний діалог з нашими партнерами є ключовими факторами для забезпечення стабільної роботи морських воріт України. Кожне успішно оброблене судно - це наша спільна перемога та внесок у глобальну продовольчу безпеку, - підкреслив Голова АМПУ. Міжнародні експерти високо оцінили зусилля України щодо забезпечення функціонування морських портів та відзначили стратегічне значення Українського коридору для світової торгівлі та продовольчої безпеки.

<https://www.facebook.com/100068914611988/posts/pfbid02tAGJT6iPQE29xLff9ZHqPfJCHjppoArdLHMfoerH5kDe9dGoyVMuEE4ygbqr2Ghl/?d=n>

21.11.2024 Соняшникова олія посідає перше місце серед експортних позицій у морських портах України. Про це повідомили в Адміністрації морських портів України. Так, загальний вантажообіг у портах України з початку року по 17 листопада склав понад 86,8 млн тонн. Експорт зернових при цьому становить 53,5 млн тонн. Ключовими експортними позиціями стали: соняшникова олія: \$4,4 млрд (5,3 млн тонн), кукурудза: \$4,2 млрд (25,5 млн тонн), пшениця: \$3,4 млрд (19,0 млн тонн). «За даними міністерства економіки України станом на 17 листопада 2024 року Україна експортувала товарів на \$36,3 млрд, що вже перевищує показники всього минулого року (\$36,2 млрд)», – зазначили в АМПУ. У відомстві також нагадали, що робота портів ускладнюється постійними ризиками: російською агресією, мінними загрозами та військовими викликами. Попри складні умови, українські порти продовжують працювати, підтримуючи експортний потенціал держави.

<https://usm.media/porti-ukrayini-vidpravili-na-eksport-sonyashnikovu-oliyu-na-44-mlrd>

Миколаївська область

Інформація щодо екогеноциду рф у Миколаївській області

15.11.2024 Держекоінспекція підрахувала збитки, завдані довкіллю внаслідок обстрілів Миколаївщини. Так, станом на 14 листопада загальні втрати оцінюються майже в 111 мільярдів гривень. Про це повідомив в.о. першого заступника начальника

Державної екологічної інспекції Південно-Західного округу Андрій Кузюк. За його словами, майже 43 мільярди гривень складає шкода саме земельним ресурсам. Він зазначив, що екологи виконали 506 розрахунків збитків, які були завдані довкіллю Миколаївщини через воєнні дії.

<https://nikvesti.com/news/business/297403-derzhavna-inspektsiya-zbitki-vid-obstriliv-mykolaivshchiny-syagnuli-mayzhe-111-mlrd>

15.11.2024 На Миколаївщині внаслідок бойових дій і обстрілів ґрунти зазнали значного хімічного забруднення небезпечними речовинами. Для дослідження цієї проблеми та розробки плану відновлення земельних ресурсів область приєдналася до проєкту Програми розвитку ООН. Про це кореспондентам Суспільного повідомив заступник начальника управління екології та природних ресурсів Миколаївської обласної військової адміністрації Дмитро Мац. У рамках дослідження збрали зразки ґрунтів у різних районах області, щоб визначити рівень забруднення й розробити методи його очищення. Заступник начальника управління екології Дмитро Мац повідомив, що зразки ґрунту на Миколаївщині були зібрані в травні та жовтні 2024 року. На основі цих проб фахівці спостерігають за змінами в рівні забруднення та наявністю небезпечних речовин у ґрунтах. "По одному аналізу ми не можемо робити висновки, але якісні тенденції наявності забруднюючих речовин у ґрунтах ми вже можемо простежити", — каже чоловік. Мац зазначив, що вже спостерігаються певні тенденції щодо забруднення, які пов'язані з наслідками вибухів і розташуванням військових позицій у межах області. За словами дослідника з агрохімії та ґрунтознавства агролабораторії Михайла Троїцького, вибухи значно впливають на екологічний стан ґрунтів, знищуючи органічні складові, зокрема гумус і мікроорганізми. "Наступне забруднення — це хімічне забруднення. Адже бойові частини всіх засобів, які на нас летять — це так звані леговані сталі", — говорить він. Це спричиняє руйнування структури ріллі, що уповільнює природне самовідновлення ґрунтів. Крім цього, важкі метали, що містяться в снарядах, таких як свинець, хром, нікель та марганець, потрапляють у ґрунт, завдаючи шкоди довкіллю та здоров'ю. Екологиня та кандидатка технічних наук Інна Тимченко повідомила, що під час досліджень ґрунту в громадах, які піддавалися обстрілам або де велися бойові дії, виявлено перевищення рівня таких речовин, як фосфор і арсен (миш'як). "Зокрема один зі зразків ми брали у Каштановому сквері і листя каштана для дослідження. Також тут був арсен, знову таки перевищення фосфору, сірки", — говорить жінка. Тимченко зазначила, й на інших місцях у Миколаєві концентрація цих елементів в окремих випадках перевищувала норму в 2-2,5 рази, що свідчить про масштабність проблеми хімічного забруднення. Для відновлення забруднених ґрунтів застосовуються різні методи. Михайло Троїцький пояснив, що одним із способів є біоремедіація — використання рослин, здатних накопичувати небезпечні речовини, які потім утилізують як відходи. "Можуть переводити ось ці важкі метали у нерозчинні форми. Тобто, як то кажуть, законсервувати явище", — говорить Троїцький. Інший підхід передбачає застосування хімічних меліорантів, що перетворюють важкі метали в нерозчинні форми, фактично "консервуючи" їх у ґрунті. Також можуть використовуватися біологічні препарати, які сприяють очищенню земель. Директорка насінневого господарства та голова комісії Миколаївської облради з питань аграрної політики Надія Іванова зазначила, що сільгоспвиробники не повинні залишатися наодинці з проблемою забруднення. "Це має бути комплексний підхід, аби не сказати:

"Ні, не можна, ви втрачаєте землю, ви втрачаєте право користуватись, вона не годна". Але ми вам ніякої альтернативи, ніяких пропозицій не даємо", — говорить директорка. Для цього, за її словами, необхідна державна підтримка, яка включала б забезпечення насінням та технікою для вирощування рослин, що сприяють очищенню земель.

<https://suspilne.media/mykolaiv/880243-zabrudnenna-gruntiv-cerez-bojovi-dii-mikolaivsina-zaznala-milardnih-zbitkiv>

Інформація про ракетно-дронові удари та обстріли військами рф по місту Миколаїв та населених пунктів Миколаївської області

17.11.2024 В ніч з 16 на 17 листопада російські війська обстріляли Миколаїв. Повітряну тривогу у Миколаївській області оголосили о 04:34. Вибухи пролунали приблизно о 4:40. Удари, як стало відомо пізніше, були завдані балістичною ракетою «Іскандер-М» та кількома безпілотниками Shahed 131/136. На місці стались пожежі у двох будинках, їх загасили вогнеборці на площі 150 та 20 квадратних метрів. На місцях прильотів із самого ранку працювали комунальні служби. До ліквідації наслідків було залучено бригади підприємств «ЕЛУ автодоріг», «Парки», «Миколаївкомунтранс», «Пілот» та районні адміністрації. Одними з перших прийшли на допомогу постраждалим Військовослужбовці 19-го Миколаївського полку Національної гвардії України. В екстремальних умовах, гвардійці оперативно прибули на місця влучання та розпочали пошуково-рятувальні роботи. Вони евакуювали з під завалів родину, а також літню жінку з переломом ноги, надали їй першу медичну допомогу, та передали працівникам медичної служби. Поліцейські збирають речові докази та документують воєнні злочини військ рф.

Фото: nikvesti.com

Фото: nikvesti.com

Внаслідок російської атаки по Миколаєву загинули дві жінки. «Одна із жінок, яка загинула, була вагітна, двоє чоловіків у реанімації, одного ввечері переведуть уже до палати, він стабільний. Ще дівчинка в реанімації, вона у тяжкому стані, опіки та проблеми зі стопою», — розповів голова Миколаївської обласної військової адміністрації Віталій Кім в ефірі телемарафону «Єдині новини». «У даному випадку, якщо говорити про цю атаку з використанням «Шахедів», можна впевнено стверджувати, що метою були саме житлові квартали. Це тактика залякування, і я впевнений у цьому», - наголосив він. Станом на 18:40 17 листопада було відомо про двох загиблих жінок та сімох поранених, серед них двоє дітей. Одна з загиблих - працівниця філії «Газмереж» Олена Броварчук, яка загинула, закривши собою дитину. 18 листопада очільник Миколаївської ОВА повідомив, що стан шістьох людей, поранених під час дронавої атаки у Миколаєві 17 листопада — стабільний. Усі вони перебувають у лікарні.

Фото: nikvesti.com

Мешканець одного з будинків Артем розповів, що під час обстрілу поранення отримав його сусід, який намагався вивезти власних дітей у більш безпечне місце. — Коли почались перші прильоти, то ось тут, на двоповерховому ліжку, спали діти. Дружина сказала йому забрати дітей, бо якщо стеля впаде, то на них. Він прийшов забрати молодшого і тут стався вибух, його поранило. Вони потім вийшли і чекали у сусіда,

поки завершиться тривога, — каже мешканець сусіднього будинку Артем. Інший чоловік Юрій поділився, що один з прильотів стався у центрі приватного двору, через що під завалами опинилися його сусіди. — Було близько 4 ранку — на час ніхто не звертав уваги, бо була метушня. Ви ж уявляєте, прилетіло прямо посеред двору. Усі вийшли на вулицю, я допомагав дістати сусідку, — каже мешканець сусіднього будинку Юрій.

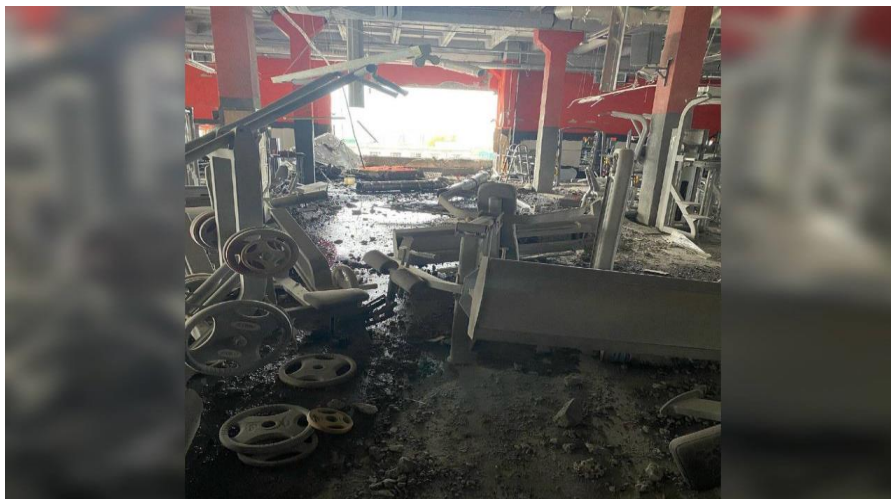

Фото: nikvesti.com

Після нічної дронавої атаки по Миколаєву удару зазнав торговельний центр «Портал». В середині зруйновано приміщення спортивного клубу «100ТОНН». Про це у коментарі «МикВісті» розповів Олексій Стадніченко, родині якого належить бізнес-центр. Єдиним приміщенням, що зазнало руйнувань, стала спортивна зала «100ТОНН». За словами Олексія Стадніченка, наразі спортклуб працювати не буде. За словами бізнесмена, удар стався по південній частині будівлі, куди влетів ворожий дрон. На місці сталась пожежа, яку моментально вдалось ліквідувати системі пожежогасіння ще до приїзду відповідних служб. Крім того, власники не планують закривати сам торговельний центр і він продовжить свою роботу. В цілому, за даними Миколаївського міського голови Олександра Сенкевича, внаслідок російських обстрілів і пошкоджено 56 будинків, один приватний будинок зруйновано вцент. Також знищено одну автівку, а ще три авто пошкоджено. Комунальники видали миколаївцям 443 м2 ОСБ плит, а також тенти та стрічки, аби хоча б тимчасово закрити вибиті вікна. Завтра робота з ліквідації продовжиться.

<https://nikvesti.com/news/public/297469-u-mikolaievi-cherez-obstrili-17-listopada-poshkodzeno-56-budinkiv-ua>

<https://nikvesti.com/news/photoreportage/297458-u-mikolaievi-likviduiut-naslidki-nichnoi-ataki-poshkodzeno-desiatki-obiektiv>

<https://nikvesti.com/news/incidents/297453-vnaslidok-nichnoyi-ataki-po-mykolayevu-poshkodzeno-sportzal-100tonn-u-tc-portal>

<https://suspilne.media/mykolaiiv/881687-u-mikolaievi-prolunali-vibuhi-misto-atakuut-rosijski-droni>

<https://nikvesti.com/news/public/297489-mykolaiivsi-17-lystopada-nichniy-obstril-ua#group>

16.11.2024 У Миколаєві 16 листопада 2024 року о 19:24 пролунав вибух. Про тривогу в області повідомили о 19:22. Інформацію про вибух підтвердив міський голова Олександр Сенкевич. Перед цим у Повітряних силах оголосили про загрозу застосування балістичного озброєння з півдня.

Фото: nikpravda

<https://www.nikpravda.com.ua/chutno-vybuch-u-mykolayevi-stavsya-prylit-balistyky>

Інформація щодо відновлення території, житлових будинків та інших об'єктів інфраструктури які були зруйновані під час війни у місті Миколаїв та населених пунктах Миколаївської області

15.11.2024 У Миколаєві розроблено чіткий алгоритм дій для ліквідації наслідків обстрілів росії. Він передбачає оперативне прибуття на місце прильоту відповідних міських служб, які одразу розпочинають свою роботу. Про це розповів мер Миколаєва Олександр Сенкевич. «Після "прильоту" одразу починається робота усіх служб. Ми отримуємо інформацію за спеціальними каналами зв'язку і визначаємо, куди «прилетіло», - зазначає Олександр Сенкевич. На місце події, окрім рятувальників, поліцейських, працівників «швидкої», прибувають міські комунальні служби та представники адміністрації відповідного району. Міська влада організовує роботу наметів, де миколаївці можуть отримати допомогу і дізнатися, що робити далі. Також розгортають намет правоохоронці, де вони збирають інформацію про пошкоджене майно. 11 листопада російські терористи атакували Миколаїв БПЛА «Shahed 131/136». Тоді загинуло 5 осіб. У двох мікрорайонах пошкоджено багатоповерхові та приватні будинки. Один будинок знищено вщент. Наразі комунальники продовжують ліквідовувати наслідки цієї атаки. До робіт залучено десятки працівників комунальних підприємств та екстрених служб. При цьому використовувалась спеціалізована техніка. «Миколаївські парки» залучили на роботах по ліквідації наслідків обстрілу понад 20 людей, а також техніку: автовежу, екскаватор, 4 вантажні машини, навантажувач Bobcat. У ході робіт по ліквідації наслідків обстрілу працівники

прибрали 14 аварійних дерев. Також робітники комунального підприємства вивезли гілля, будівельне сміття, каміння та уламки. Загалом 6 вантажних машин сміття», - повідомив Олександр Сенкевич. Від адміністрації Корабельного району працювало 16 людей, які прибирали наслідки прильоту в мікрорайоні. Усього за два дні в Корабельному районі вивезли більше 15 машин сміття. КП "ЕЛУ Автоторіг" залучили 10 людей та три одинці техніки. Працівники прибирали сміття на місці прильоту. ДЕЗ "Пілот" залучили 8 працівників які зашили всі вибиті вікна у будинках. Від загону Миколаївської аварійно рятувальної служби було шість людей, які розібрали аварійну покрівлю у будинку. "Миколаївобленерго" відновили електропостачання жителям. КП "Миколаївоблтеплоенерго" вивезли 12 м куб сміття. КП "Обрій" допомогли в розчищенні території та вивезли 10 м куб сміття. Також управляюча компанія "Місто для людей" відновили комунікації для жителів пошкодженого багатоквартирного будинку.

<https://mkrada.gov.ua/news/22254.html>

Інформація про підтримку та (гуманітарну) допомогу місту Миколаїв та населеним пунктам Миколаївській області з боку країн партнерів

15.11.2024 13 листопада 2024 року фахівці ТОВ «ДІВАРІО» прибули до м.Південноукраїнськ для проведення монтажних робіт по встановленню ще двох однокімнатних модульних будиночків, які мають високу якість конструкції і добре підходять для різних кліматичних умов, і вже наступного дня по обіді роботи було завершено.

Фото: yu.mk.ua

Міський голова Валерій Онуфрієнко від імені усієї громади вкотре завдячив міжнародним партнерам з Асоціації підтримки українців, переміщених у результаті війни в Україні «Допомога Україні» за надану на безкоштовній основі благодійну допомогу.

https://yu.mk.ua/news/show/vstanovleno_sche_dva_modulni_budinochki

16.11.2024 Міжнародні партнери допомогли Миколаєву відремонтувати частину хірургічного відділення у лікарні Корабельного району. Відремонтовані приміщення показав мер міста Олександр Сенкевич.

Фото: nikvesti.com

Зазначається, що профінансував роботи уряд Королівства Данія. У частині відділення відремонтували коридори, палати, операційні, санвузли та побутові приміщення. Другу частину відділення також відремонтують за фінансової підтримки міжнародних партнерів. «Звісно, на цьому зупинятись не збираємось та плануємо відремонтувати і другу частину відділення. З цим допоможуть спонсори з Люксембургу, які зайдуть найближчим часом для виконання робіт», — йдеться у повідомленні.

<https://nikvesti.com/news/public/297431-rekonstruktsiia-likarni-mykolaieva-pidtrymki-mizhnarodnikh-partneriv-2024#group-1>

18.11.2024 На придбання мобільних котелень міжнародні партнери надали понад 35 мільйонів гривень. Проєкт забезпечить стабільність теплопостачання у випадках надзвичайних ситуацій. Про це повідомив Центр публічних розслідувань з посиланням на екосистему Dream. Проєкт спрямований на оновлення та модернізацію теплових потужностей ОКП "Миколаївоблтеплоенерго" для покращення якості теплопостачання у Миколаєві. Для покращення якості теплопостачання в місті Миколаїв та підвищення надійності систем, ОКП "Миколаївоблтеплоенерго" планує закупівлю шести твердопаливних мобільних котелень. Проєкт спрямований на оновлення та модернізацію теплових потужностей комунального підприємства для покращення якості теплопостачання у Миколаєві. Орієнтована тривалість проєкту складає шість місяців, наразі він знаходиться у статусі підготовки.

<https://cpi.org.ua/news/daniya-nadala-mikolaevu-35-miljoniv>

20.11.2024 «Миколаївводоканал» уклав чотири ЕСКО-договори на встановлення сонячних електростанцій загальною потужністю 500 кВт. Обладнання забезпечить роботу трьох насосних станцій та однієї станції очисних споруд. Про це повідомляє пресслужба Програми розвитку ООН в Україні. За попередніми розрахунками, сонячні станції генеруватимуть понад 600 тисяч кВт-год електроенергії на рік, що дозволить замінити до 10% традиційного споживання електрики та зменшити навантаження на енергосистему. Наразі проводиться проєктування та комплектація обладнання. Запуск станцій заплановано на першу половину 2025 року. Проєкт реалізується за підтримки ПРООН у межах децентралізації електропостачання. «Продовжуємо допомагати містам розбудувати децентралізовані мережі електропостачання. Завдяки підтримці ПРООН вже десятий водоканал в Україні долучився до енергосервісу за моделлю ЕСКО-СЕС. «Миколаївводоканал» уклав чотири ЕСКО-договори на встановлення

сонячних електростанцій. Критично важливі об'єкти водопровідно-каналізаційного господарства міста отримують сучасні сонячні станції загальною потужністю 500 кВт», — йдеться у повідомленні.

<https://nikvesti.com/news/incidents/297590-mykolaivvodokanal-instalyt-sonyachni-stantsii-zamistiat-10-elektroenerhii>

20.11.2024 У рамках програми Youth Climate Action Fund, за підтримки Bloomberg Philanthropies, у Тернівці висаджено новий сучасний сквер на вулиці Сухопутних військ України, між вулицями Дачна та Польова. Висаджено понад 400 дерев, кущів і декоративних трав, серед яких дуб, спірея, дерен, тамарикс, барбарис, хвойні дерева (сосни, ялівці), лаванда, бересклет, хеномелес тощо.

Фото: suspilne.media

Студенти-архітектори Миколаївського будівельного коледжу разом із місцевими жителями розробили ландшафтний дизайн, який забезпечує естетичну привабливість у різні пори року та сприяє біорізноманіттю.

<https://suspilne.media/mykolaiv/883241-u-mikolaevi-v-mikrorajoni-ternivka-oblastuvali-skver-za-proektom-studentiv>

21.11.2024 У Миколаєві 21 листопада відкрили оновлене реабілітаційне відділення "Миколаївської обласної клінічної лікарні". Лікарню відремонтували за підтримки організації Project HOPE: забезпечили меблями та необхідним медичним обладнанням. Про це кореспондентам Суспільного розповіла фахівчиня з комунікацій Project HOPE Ірина Щербань. З її слів, відділення розраховане на 20 ліжок. Воно спеціалізується на реабілітації пацієнтів у гострий та післягострий періоди за напрямками неврології, травматології, кардіореспіраторної та опорно-рухової систем. "Через близькість бойових дій в регіоні кількість пацієнтів, що потребують як стаціонарної, так і амбулаторної реабілітації, зростає. Тому приведення матеріально-технічного стану відділення до сучасних норм сприятиме якіснішому наданню послуг і, відповідно, швидшому відновленню пацієнтів", — зазначає Ірина Щербань.

Фото: suspilne.media

На відкритті були присутні представники лікарні, місцевої влади та Project HOPE на чолі з регіональним директором Джорджіо Тромбаторе. Під час ремонту були виконанні демонтажні, внутрішні оздоблювальні та інженерні роботи, облаштовано нові перегородки, стелі та підлогу. Також замінили та розширили дверні блоки, облаштували нову вхідну групу та санвузли з урахуванням безбар'єрності. Відремонтовано площу близько 400 квадратних метрів, розповіла Щербань. "Відділення введено в експлуатацію і вже через кілька днів прийматиме перших пацієнтів, багато з яких повернуться на повторний плановий курс реабілітації", — говорить Ірина Щербань.

<https://suspilne.media/mykolaiv/884951-u-mikolaevi-pisla-kompleksnogo-remontu-vidkrili-reabilitacijne-viddilenna-klinicnoi-likarni>

21.11.2024 На Миколаївщині 32 учасники завершили місячні курси з перепідготовки в Снігурівському професійному ліцеї. Проєкт направлений на переселенців, малозабезпечених та тих, хто втратив роботу. Навчання відбувалося за спеціальностями кухар, штукатур і бухгалтер-обліковець. Проєкт реалізовано за фінансування Всесвітньої продовольчої програми ООН. Про це кореспондентам Суспільного повідомила директорка Снігурівського професійного ліцею Вікторія Хом'якова. За словами Хом'якової, курси спрямовані на підтримку вразливих категорій населення. Участь взяли внутрішньо переміщені особи, малозабезпечені громадяни та ті, хто через війну залишився без роботи. "Це люди, які хочуть навчатися, перекваліфікуватися. Саме з цих категорій", — зазначила директорка.

<https://suspilne.media/mykolaiv/885215-na-mikolaivsini-pereselenci-malozabezpeceni-ta-bezrobotni-opanovuut-novi-profesii>

Інформація про благодійну (гуманітарну) допомогу населенню міста Миколаїв та Миколаївській області

18.11.2024 У Миколаєві волонтери безплатно годують містян гарячим супом та хлібом. Раз на тиждень пообідати приходять до ста людей, переважно пенсіонери. Тим, хто їстиме на місці, суп наливають в одноразові стакани, інші приходять зі своєю тарою. Кожен має можливість отримати гарячий суп і хліб, які готуються на іншій локації.

Фото: suspilne.media

Неподалік розташована мобільна пекарня, у якій працюють четверо робітників. За день тут випікають до трьох тисяч хлібин. Їх передають благодійникам та організаціям, які роздають хліб людям. Роздавати їжу тут почали ще у 2022 році

<https://suspilne.media/mykolaiv/882799-ludi-duze-vdacni-u-mikolaevi-volonteri-bezplatno-goduut-mistan>

19.11.2024 У Миколаєві Центр первинної медико-санітарної допомоги № 2 отримав сучасне обладнання від UNICEF. Були передані енергоефективні холодильники для медичних імунобіологічних препаратів. Окрім іншого, там зберігатимуться вакцини проти COVID-19. Загалом Миколаєву надали чотири таких холодильники. «Відзначимо, що всі сімейні амбулаторії ЦПМСД №2 мають холодильники для довготривалого зберігання імунобіологічних препаратів, які в разі відключення електроенергії забезпечать дотримання «холодового ланцюга» від 57 до 113 годин. Тож завдяки ретельному дотриманню «холодового ланцюга» кожен пацієнт отримує вакцину, яка пройшла свій шлях без жодного збою», — йдеться у повідомленні Миколаївської міськради.

<https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/761160-mikolaivska-likarnya-otrimala-energooshchadni-kholodilniki-dlya-medpreparativ>

21.11.2024 Туристичний хаб відкрили 20 листопада в місті Новий Буг. Простір у Центрі позашкільної освіти «Твій простір» створили завдяки співпраці місцевої влади з громадськими організаціями та благодійними ініціативами. Ідея створити туристичний простір у місцевому Центрі позашкільної роботи виникла вже давно, але в громаді не було такого приміщення. Для відкриття центру вирішили використати закинуту будівлю біля Центру позашкільної роботи. Першою допомогла Громадська організація «Молодь України», представники якої провели для охочих мешканців громади освітні тренінги. Саме ця ГО виступила з ініціативою, щоб громада долучалася до написання грантових проєктів. За цю роботу взялися в Центрі позашкільної освіти, відділі освіти і культури громади, інших підрозділах. Загалом подали 9 проєктів, але врешті обрали для втілення саме створення туристичного хабу.

Фото: recovery.win

Туристичний хаб вдалося створили за підтримки Миколаївського опорного центру «Молодь України», Dan Church Aid, БО «Українська освітня платформа». Підтримав ідею і міський голова Нового Бугу, розповіла Наталія Висоцька. Особливі слова подяки громада висловлює також педагогам, тренерам, вихованцям Центру позашкільної роботи «Твій простір». Туристичний хаб бере на свій баланс відділ освіти, молоді та спорту Новобузької міської ради, тож він стає повноцінним постійним простором для розвитку і відпочинку дітей та молоді. Завдяки хабу діти зможуть не тільки отримати нові знання, а й розвинути свої творчі здібності, комунікативні навички та любов до рідного краю, переконані в Новобузькій міській раді.

https://recovery.win/novyny/turystychnyy-hab-v-novobuzkiy-gromadi?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=turystychnyy-hab-v-novobuzkiy-gromadi

Інформація щодо розмінування території Миколаївський області

15.11.2024 В нинішніх реаліях правила мінної безпеки повинен знати кожен. На цьому наголошує і заступник начальника частини піротехнічних робіт підводного та гуманітарного розмінування Євген Скумбрій. Редакції «МикВісті» він розповів про міни, які трапляються на деокупованих територіях і про те, як їх розпізнати.

Найчастіші причини підриву — необізнаність та необачність

Станом на вересень 2024 року на Миколаївщині з 30 тисяч гектарів, що підлягають розмінуванню, очищено майже половину. Однак мінна небезпека все ще серйозна проблема, яка вимагає обережності та уваги. Знання правил безпеки та вміння розпізнавати підозрілі предмети можуть врятувати життя. Євген Скумбрій зазначає, не зважаючи на те, що населення стало більш обізнаним стосовно мін, але необачність — це все ще основна причина підривів. — З початку повномасштабного вторгнення, мабуть, більше 50 людей підірвалося. Основна причина халатність, незнання, що це таке. Фермери, які говорять: «От потрібно мені обробляти, заробляти гроші». Самі їдуть, людей туди відправляють, підриваються на протитанкових мінах, на протипіхотних мінах. У мене був випадок, що троє людей із неблагополучної родини. Їх фермер найняв, платив гроші. Вони підірвалися на ОЗМ-72 (протипіхотна вистрибуюча осколкова міна кругового ураження, — прим.). Один дивом вижив, двоє відразу померли», — говорить він. Також, за словами Євгена Скумбрія, часто люди намагаються розібрати знайдені боєприпаси, які детонують. — Часто люди самі розбирають, щоб десь потім здати на метал. Це також основна проблема. Також багато

людей їдуть дрова пиляти: «Ось там посадка, мені треба дрова пиляти, я туди їду». Також і вночі виїжджали витягували людей на Снігурівщині. На протипіхотних мінах на машині підірвалися колеса. Так, люди стали більш обізнані. Тут наче і йде зниження кількості людей, які підриваються. Але з іншого боку, вони знають, що можна чіпати, що ні, і починають касети, боєприпаси носити», — розповідає фахівець.

Замінована Миколаївщина: які міни зустрічаються

Євген Скумбрій розповідає, що за час розмінування Миколаївщини найважче було працювати на Снігурівщині. — Працювали і по місту Миколаєву, і за межі міста Миколаєва, найнебезпечніше, де ми працювали — це Снігурівська громада. Те, що було деокупованою територією», — розповідає він. За його словами, на території Миколаївщини після деокупації виявляють різні вибухонебезпечні предмети. Серед них міни різних типів: Це можуть бути протипіхотні, протитанкові та інженерні міни. Вони можуть бути заховані у ґрунті, траві або навіть на дорогах. Також зустрічаються нерозірвані снаряди, які залишилися після обстрілів та не вибухнули. Вони можуть бути знайдені в будівлях, на полях та інших місцях. Крім того, є гранати та інші боєприпаси, які залишилися після бойових дій. — Найчастіше зустрічались, якщо брати до моменту деокупації територій, то це 9Н210 (радянські осколково-фугасні касетні бойові елементи (суббоєприпаси) для касетних боєприпасів, — прим.) та осколочні бойові елементи КОБЕ ЗБ30 (кумулятивно-осколковий бойовий елемент, — прим.). Це те, чим місто та села обстрілювали. Якщо брати після деокупації територій, то це вже і протитранспортні міни, протипіхотні міни ОЗМ-72 та гранати Ф-1 (ручна граната дистанційної дії, призначена для ураження живої сили противника в оборонному бою, — прим.), РГО (ручна протипіхотна оборонна ударно-дистанційна граната, — прим.) — їх також встановлювали для ураження піхоти», — розповідає він. За словами фахівця, найбільш небезпечна міна ПМН-3, яку також називають медальйон, адже вона зчитує кроки людини та магнітні коливання. А ось найскладніше, за словами Євгена Скумбрія, знешкоджувати міну ОЗМ-72. Це протипіхотна вистрибуюча осколкова міна кругового ураження, яка була розроблена в радянські часи. Абревіатуру розшифровують як «осколкова загороджувальна міна». — Найскладніше знешкодити міну ОЗМ-72, її також називають міна-відьма. Вона встановлюється, як на контрольований підрив, а також на розтяжці. Ти зачіплюєш дрiт, а вона підплигує на півтора метри над землею і все, у радіусі 50 метрів немає нічого живого. Її добре можна замаскувати в землю, що буде видно лише дрiт. Вона може знаходитись в траві, в комишах. Її дуже важко знайти. Плюс біля неї можуть бути пастки міни-ловушки, — додає він.

Основні виклики у розмінуванні України та Миколаївщини

На Миколаївщині продовжують роботи з розмінування територій, однак цей процес нешвидкий. Роботи з пошуку та знешкодженню вибухонебезпечних предметів можуть зайняти ще багато років. А це в свою чергу вимагає значних фінансових ресурсів, технічного обладнання та кваліфікованих спеціалістів. Наразі є актуальними дослідження фінансових рішень, які допоможуть просувати протимінну діяльність в Україні. Як йдеться у дослідженні «Посилення фінансування протимінної діяльності в Україні», яке проводилось за підтримки ПРООН, залучити кошти для протимінної діяльності на Миколаївщині та в Україні загалом можна за допомогою тематичних

облігацій і державно-приватного партнерства (ДПП). «Продукт пропонує облігації, випущені урядом України для фінансування заходів з протимінної діяльності та підвищення сталого розвитку. Він змодельований на прикладі переходу до органічного вирощування озимої пшениці та впровадження нульової обробки ґрунту. Фінансова модель базується на випуску облігацій на суму 250 мільйонів доларів США, 50% надходжень від яких спрямовуються на протимінну діяльність, а 50% – на ініціативи зі сталого розвитку», — йдеться у дослідженні. Також мова йде про запровадження моделі державно-приватного партнерства, яка пов'язує протимінну діяльність з розвитком приватного сектору. Наразі мова йде про будівництво сонячних електростанцій. Модель передбачає, що приватний сектор інвестує в очищення території для зведення сонячних електростанцій, отримуючи при цьому концесії від уряду України і заохочувальні виплати за результатами від донорів. «Як і у випадку з тематичними облігаціями, прив'язаними до сталого розвитку (ТОПР), для отримання додаткового фінансування на розмінування уряд України відшкодовує частку доходу від продажу сонячної енергії через «Спеціальний збір на розмінування» на додаток до податку на прибуток і ПДВ. Модель показує, як пілотний проєкт побудови сонячної електростанції потужністю 10 МВт і вартістю 10 мільйонів доларів США може залучити 13 мільйонів доларів США нового приватного фінансування на протимінну діяльність через частку доходу», — йдеться у дослідженні.

<https://nikvesti.com/articles/297374-rozminuvannya-na-mykolayivshchini-vyklyki-nebezpeka-i-shlyakhy-rozvyazannya>

18.11.2024 Піротехніки 3 Спеціального центру швидкого реагування ДСНС України, який базується в Одеській області в черговій ротатії продовжують виконувати завдання з розмінування земель Миколаївщини. Цього разу піротехнічним розрахунком відпрацьовано заявку, яка надійшла від населення Вознесенського району. Мешканці повідомили про вибухонебезпечний предмет, виявлений на одному з полів.

Фото: facebook.com

Безпечні уламки крилатої ракети за допомогою важкої піротехнічної машини з маніпулятором сапери підняли з сільськогосподарського угіддя та транспортували на місце спеціального зберігання.

<https://www.facebook.com/dsnsmkol/posts/pfbid0k1jgirlj854hethqmcwdhtk8ttsojg4ske8xmwtcwumwcr5v8mswew9vt2ppagl>

18.11.2024 З початку повномасштабного вторгнення, станом на 18 листопада, піротехнічні підрозділи знищили 26 тисяч 875 боєприпасів на території Миколаївської області. Про це повідомили у Головному управлінні Державної служби України з надзвичайних ситуацій в Миколаївській області. Загалом за допомогою ручного, механізованого та кінологічного розмінування вже обстежено 9 тисяч 919 гектарів від вибухонебезпечних предметів. Також зазначається, що для розмінування Миколаївської області залучено 12 тисяч 143 піротехніка.

<https://nikvesti.com/news/public/297488-nearly-27-thousand-ammunition-destroyed-pyrotechnics-mykolaiv-oblast>

19.11.2024 Цього року на Миколаївщині кількість нещасних випадків з вибухонебезпечними предметами знизилась вдвічі порівняно з минулим роком: у 2023 році їх було зафіксовано 64, а за 2024 рік — 26. Про це повідомила заступниця начальника управління з питань цивільного захисту Миколаївської ОВА Олена Горбачова під час брифінгу 19 листопада. Загалом з початку повномасштабного вторгнення на Миколаївщині сталося 92 інциденти з вибухонебезпечними предметами, внаслідок яких 90 осіб отримали поранення, зокрема 12 дітей. «Щодо розмінування територій. З початку повномасштабного вторгнення зафіксовано 92 інциденти з вибухонебезпечними предметами, внаслідок яких постраждали 109 осіб. Серед них — 90 поранених, у тому числі 12 дітей, та 19 загиблих, з яких одна дитина. Порівняно з минулим роком, кількість інцидентів зменшилась вдвічі: у 2023 році сталося 64 випадки, а за цей рік на сьогодні — 26», — зазначила Олена Горбачова.

<https://nikvesti.com/news/incidents/297584-na-mykolayivshchyni-vdichi-zmenshylyas-kilkist-neshchasnykh-vypadkiv-z-vybu%20khonebezpechnymy-predmetamy>

20.11.2024 Як повідомила заступниця начальника управління з питань цивільного захисту Миколаївської ОВА Олена Горбачова, на Миколаївщині розміновано 1105 ліній електропередач, 569 кілометрів залізничних шляхів, 455 кілометрів автодоріг, 136 кілометрів газопроводів та 500 кілометрів зрошувальних каналів. «Піротехнічними підрозділами, зокрема ДСНС, Національною поліцією та операторами гуманітарного розмінування, обстежено близько 200 тисяч гектарів територій. Із них 23 тисячі гектарів потребували розмінування, і ці роботи вже виконано. Особливу увагу приділили розмінуванню акваторій — очищено 1886 гектарів водних територій. Також виконано роботи на 767 об'єктах критичної інфраструктури, приватних домогосподарствах», — зазначила Олена Горбачова. За її словами, наразі в Миколаївській області до виконання протимінних робіт залучено 157 піротехнічних груп.

<https://nikvesti.com/news/incidents/297636-na-mykolaivshchyni-obstezhili-200-tysiach-hektariv-23-tysiachi-potrebuvaly-rozminuvannia>

20.11.2024 19 листопада під час робіт з очищення зрошувального каналу поблизу села Мирне Шевченківської громади п'ятеро чоловіків підірвалися на невідомому боєприпасі. Про це повідомляє ГУ НП у Миколаївській області. Двоє із чоловіків загинули на місці, трьох постраждалих із тілесними ушкодженнями різного

ступеня тяжкості з місця події медики госпіталізували. Згодом один із госпіталізованих постраждалих помер у лікарні. Того ж дня мешканець села Богородицьке зазнав тяжких травм кінцівок рук під час розбирання вибухонебезпечного предмета, який він знайшов на полі кілька місяців тому під час випасу корів. Наразі постраждалий перебуває у лікарні, його стан лікарі оцінюють як тяжкий. Фахівці вибухотехнічної служби поліції провели обстеження територій та вилучили залишки детонованих боеприпасів.

<https://novosti-n.org/ua/news/Robitnyky-pidirvalysya-na-mini-pid-chas-ochyshhennya-kanalu-pid-Mykolayevom-3-zagyblyh-2-poranyeh-304023>

21.11.2024 20 листопада, до Баштанського райвідділу поліції надійшло повідомлення про госпіталізацію мешканця одного із сіл Інгульської громади з численними осколковими пораненнями руки. Про це повідомляє поліція Миколаївської області. Поліцейські з'ясували, що 25-річний чоловік зберігав удома вибухонебезпечний предмет, знайдений ним раніше у лісосмузі. Він вирішив розібрати знахідку і здати її на металобрухт, але під час розпилювання снаряд вибухнув. Внаслідок вибуху чоловік отримав серйозні травми руки. Наразі він перебуває у лікарні, де лікарі надають йому необхідну допомогу.

Фото: novosti-n.org

На місці події фахівці вибухотехнічної служби поліції Миколаївської області встановили, що вибухонебезпечним предметом був артилерійський снаряд. Уламки снаряда вилучили, а його частину, що не розірвалася, знищили шляхом контрольованого підриву.

<https://novosti-n.org/ua/news/Na-Mykolayivshhyni-meshkanecz-pochav-pylyaty-artsnaryad-ta-pidirvavsya-304115>

Херсонська область

Інформація щодо злочинів та геноциду проти громадян України які знаходяться на тимчасово окупованій території Херсонської області

15.11.2024 На тимчасово окупованих територіях росіяни набирають працівників для збирання дронів на потреби своєї армії. Про це повідомляє Центр національного спротиву. Збирання дронів відбувається у цехах на ТОТ. Відповідну роботу

пропонують створені окупантами центри зайнятості. Таким чином створивши гуманітарну кризу ворог намагається використати це на свою користь. Зауважимо, що це є порушенням міжнародного права, яке забороняє долучати мешканців окупованих територій до роботи на загарбників. Проте кремль вчергове демонструє зневагу до законів війни.

<https://khersonline.net/lenta/343030-na-tot-centri-zaynyatost-agtuyut-mscevih-zbirati-droni-dlya-armyi-voroga.html>

15.11.2024 З моменту деокупації правобережжя Херсонщини через російські обстріли постраждали 4 154 людини. Про це на повідомила Херсонська ОВА. З понад чотирьох тисяч осіб 683 загинули, з них — 12 дітей. Поранення отримали 3 491 людина, з яких 130 — діти. Обстріли Херсонщини росіянами не припиняються на жоден день. росіяни застосовують кілька видів озброєння одночасно. Зокрема з вибухових дронів (БПЛА) скидають вибухівку на людей та автівки, роблять дистанційне мінування місцевості. Особливо страждають Дніпровський та Корабельний райони міста, але в цілому жодного безпечного куточка в Херсоні наразі немає. Також варто зазначити, що в окупації нині перебуває більша частина Херсонської області. Порахувати жертв та поранених від російських обстрілів там наразі неможливо. Втім, Медійна ініціатива за права людини порахувала, що 526 осіб росіяни викрали на Херсонщині, з них 204 викрали у самому Херсоні під час окупації.

<https://kherson.rayon.in.ua/news/760378-z-momentu-deokupatsii-pravoberezhzhyia-khersonshchini-cherez-rosiyski-obstrili-postrazhdali-4154-lyudini>

16.11.2024 На лівобережжі Херсонщини посилилась незаконна мобілізація. Зараз російські окупанти намагаються призвати всіх чоловіків від 19 до 28 років. Про це повідомив заступник директора Центру близькосхідних досліджень Сергій Данилов. Також він зазначив, що в першу чергу шукають чоловіків, яким 28 років, щоб встигнути їх мобілізувати та по можливості змусити підписати контракт. Сергій Данилов додав, що на “строковиків” з окупованих територій Херсонської та Запорізької областей у військових частинах представники рф тиснуть, аби вони підписували контракти. Окрім цього, він повідомив, що на чоловіків з Херсонщини змушують різними методами підписувати контракти із ЗС рф. Відомо про мінімум десятки людей, які підписали їх. “Мені розповідали принаймні про декілька тих, кого вже повернули в труні, хто загинув на фронті. Як мені пояснили, часто це проукраїнські налаштовані люди, але слабкі, яких затискають, пресують цілими днями й вони зрештою підписують контракт. Їм обіцяють гроші, вони обіцяють, що вони не будуть на передовій і одразу кидають в "м'ясні" штурми”, – додав Сергій Данилов.

<https://vgoru.org/novini/na-livoberezzi-xersonshhini-rosiyski-okupanti-posilili-nezakonnu-mobilizaciiu-shho-vidomo>

17.11.2024 Окупанти на Херсонщині вербують порушників закону та примушують до служби в армії. Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел новин. На окупованих територіях Херсонщини російські загарбники продовжують застосовувати методи примусового вербування місцевого

населення для поповнення своїх армійських лав. Окупанти порушують міжнародне право, використовуючи порушників закону як джерело для поповнення своїх сил. Найбільше ця практика торкнулася мешканців Генічеської громади, де окупанти активно набирають новобранців серед тих, хто був затриманий за дрібні правопорушення: порушення правил дорожнього руху, дрібне хуліганство або навіть невеликі адміністративні порушення. Окупанти обіцяють таким особам, що їх не відправлятимуть на лінію фронту, а тільки на службу в тилу. Однак ці обіцянки є брехнею, що неодноразово підтверджували примусово мобілізовані мешканці сходу України, які опинилися на передовій.

<https://khersonline.net/lenta/343086-okupanti-v-gencheskomu-rayon-hersonschini-verbuyut-porushnikv-zakonu-do-esveo.html>

17.11.2024 Вперше юнаки з окупованої Херсонщини відправились на строкову службу до російської армії. Про це повідомляють окупаційні медіа. Окупанти разом із місцевими зрадниками — сергієм аксьоновим та володимиром сальдо — були присутні під час присяги, яку юнаки давали в окупованому Криму. сальдо наголосив зокрема, що мобілізація на строкову службу відбувалась без примусу. Така заява вже викликає підозру, адже примус наче в ній і передбачений. Джерела Район.Скадовськ стверджують, що примус є. Також до лав російської армії йдуть традиційно ті росіяни, які переїхали на окуповану Херсонщину. Приміром діти військових.

<https://khersonline.net/lenta/343088-yunaki-z-okupovanoyi-hersonschini-vpershe-vdpravilis-na-strokovu-sluzhbu-do-rosyskoyi-armyi.html>

17.11.2024 російські окупанти вербують школярів Херсонщини до поліції. Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел інформації. На окупованих територіях Херсонської області росіяни стикаються з гострим браком кадрів у своїх репресивних структурах. У відповідь на цю кризу окупанти почали активно вербувати школярів Генічеської громади, пропонуючи їм після закінчення школи обрати шлях служби в так званій поліції. Пропагандистські заходи спрямовані на створення ілюзії привабливості цієї кар'єри, однак їхня справжня мета – втягнути молодь у систему, побудовану на репресіях і злочинах проти українського населення. росіяни спрощують умови вступу до своїх правоохоронних органів, знижуючи вимоги до майбутніх кандидатів. Для залучення школярів проводяться агітаційні заходи у навчальних закладах Генічеської громади, де пропагандисти розповідають про «перспективи» служби в окупаційній поліції. Окупанти пропонують після завершення школи пройти скорочені курси підготовки та вступити на нижчі посади в поліцейських структурах. Для таких кандидатів скасовують вступні іспити до донецького філіалу так званої «академії МВС», створеної на окупованих територіях. Мета таких заходів – швидко підготувати молодь для заповнення кадрового дефіциту в лавах окупаційної поліції. Служба в окупаційній поліції є не лише морально сумнівною, але й небезпечною. На тлі високого рівня смертності серед російських силовиків і постійного страху перед українськими спецслужбами, окупанти фактично пропонують школярам стати «витратним матеріалом». У Генічеській громаді багато школярів та їхніх батьків розуміють ризики такого «служіння» і намагаються уникнути участі в цих програмах. Проте окупанти використовують психологічний тиск, залякування та навіть погрози.

<https://khersonline.net/lenta/343087-rosysk-okupanti-verbuyut-shkolyarv-z-gencheskogo-rayonu-u-polcayi-manpulyacyi-defcit-kadrv-sumnvn-perspektivi.html>

17.11.2024 Поліцією здійснюється збір доказів та встановлення свідків або очевидців події. У денний час доби 19.07.2022 військовослужбовці російської федерації, знаходячись між с. Ольгине та смт. Високопілля Бериславського району Херсонської області розстріляли з вогнепальної зброї двох чоловіків віком 43 та 72 роки мешканців с. Ольгине Бериславського району, які евакуювалися на велосипедах із даного населеного пункту та рухалися по проїжджій частині дороги в бік смт. Високопілля.

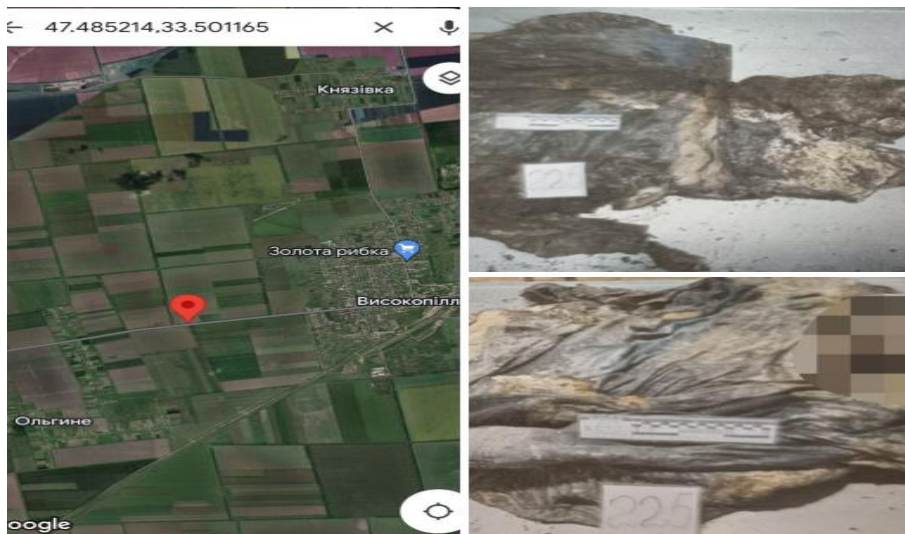

Фото: Военні злочини в Херсонській області

https://t.me/Warcrimes_Police_KhS_UA/2664

17.11.2024 У жовтні, внаслідок збройної агресії РФ, в Україні загинуло щонайменше 183 цивільні особи, ще 903 людини отримали поранення. Найбільше людей загинули на території правобережжя Херсонської області. Про це йдеться у звіті ООН. За даними ООН, 80 відсотків жертв (випадків загибелі та поранення) серед цивільних осіб зафіксовано поблизу лінії фронту, зокрема, внаслідок авіабомбардувань, артилерійських обстрілів, ударів з реактивних систем залпового вогню та безпілотних літальних апаратів ближнього радіусу дії. Окрім Херсонської, найбільша кількість жертв була у Харківській та Донецькій областях. У результаті атак безпілотників на Херсонщині загинуло 17 цивільних осіб, ще 127 отримали поранення. Окрім людських жертв і поранень, майже щоденна частота цих атак у поєднанні з постійними сигналами сирен повітряної тривоги спричинила значне погіршення умов життя цивільного населення, зазначається у звіті.

<https://most.ks.ua/news/url/u-zhovtni-vnaslidok-zbrojnoji-agresiji-rf-najbilshe-ljudej-zagynuli-same-na-hersonschini>

18.11.2024 Окупанти оголосили вирoki двом жителям Каховки, визнавши їх винними у «шпигунстві». Обом дали по 12 років ув'язнення. Як повідомляють окупаційні ЗМІ, засуджені – Максим Махно та Сергій Ткаченко, обидва – з міста

Каховка. Так зване слідство окупантів «виявило», що в серпні 2022 року Максим Махно нібито встановив зв'язок з Службою безпеки України. Він начебто збирав та передавав через месенджер інформацію про розташування особового складу та військової техніки російських загарбників на території Каховки. Надалі він нібито передав телефон своєму знайомому для інформування СБУ. У жовтні того ж року Максим буцімто почав вияснити інформацію про місця дислокації підрозділів російських окупантів за допомогою Сергія Ткаченка та передавати ЗСУ. Коли чоловіків було затримано, окупанти не повідомляють. Днями лише з'явився вирок ростовського обласного суду, згідно з яким одного жителя Каховки визнано винним у «шпигунстві», іншого – у «пособництві шпигунству». Обоє засудили до 12 років позбавлення волі. Окупанти повідомляють, що Максима Махна збираються запроторити в колонію суворого режиму, а Сергія Ткаченка – у колонію особливого режиму.

<https://grivna.ua/publikatsii/rosiyani-zasudili-dvoh-zhiteliv-kahovki-do-12-rokiv-u-koloniyah>

18.11.2024 росіяни продовжують цілеспрямовану та відкриту політику мілітаризації дітей на захоплених територіях України. Співробітники окупаційного «Донецького загальновійськового командного училища» провели так звані «уроки професійної орієнтації» для дітей Новотроїцької школи №1. Про це повідомляють кореспонденти «ГРС-Південь» з посиланням на російські джерела. Профорієнтаційні уроки спрямовані на набір дітей до навчання за спеціальностями: «Управління персоналом» та «Військово-політична робота». Зазначається, що учнів новотроїцької школи ознайомили з історичною довідкою училища, програмою вишколу, списком необхідних для вступу на навчання документів, а також із загальними вимогами до вступників та оцінкою рівня фізичної підготовки. Крім того, окупанти заохочували дітей до вступу до військового училища обіцянками окладів з надбавками. Наприкінці заходу дітям роздали буклети «Донецького ЗКУ» для детального ознайомлення. Раніше повідомлялось, що на лівобережжі Херсонщини росіяни за допомогою комп'ютерної гри вчать дітей керувати дронами-камікадзе, а також планують відкрити профільні шкільні класи з вивченням БПЛА. Зазначимо, що мілітаризація дітей на окупованих територіях є грубим порушенням міжнародного права, проте росіян це не зупиняє.

<https://khersonline.net/lenta/343147-spyrobtniki-okupacynogo-doneckogo-vyskovogo-uchilischa-proveli-proforyentacyn-uroki-dlya-dtey-v-novotroyickomu.html>

19.11.2024 Поліцією здійснюється збір доказів та встановлення свідків події. В період з 7 по 8 листопада 2022 року військовослужбовці рф, знаходячись у с. Каїри Каховського району Херсонської області, за невстановлених обставин, розстріляли з вогнепальної зброї місцевого мешканця, чоловіка віком 56 років, тіло якого у подальшому виявили поблизу зупинки громадського транспорту по вул. Таврійській в с. Каїри.

Фото: Воєнні злочини в Херсонській області

https://t.me/Warcrimes_Police_KhS_UA/2667

19.11.2024 Станом на ранок 19 листопада 2024 року за офіційною інформацією ювенальних прокурорів 592 дитини загинули та понад 1702 отримали поранення різного ступеня тяжкості, повідомили в Офісі генерального прокурора. В Херсонській області постраждало - 187 дітей.

<https://medicine.rayon.in.ua/news/761132-yuvenalni-prokurori-592-ditini-zaginuli-v-ukraini-vnaslidok-zbroynoi-agresii-rosii>

19.11.2024 Міський “суд” Армянська в окупованому Криму перевантажений справами жителів Херсонщини з проукраїнськими поглядами, саме сюди окупанти скеровують усі такі справи. Про це пише правозахисна ініціатива “Трибунал. Кримській епізод” у своєму телеграм-каналі. російські прикордонники продовжують перевіряти під час в’їзду на півострів вміст мобільних телефонів та соцмереж у жителів окупованих територій Херсонщини. Справи всіх запідозрених у проукраїнських поглядах відправляють до міського “суду” Армянська. Лише за неповні три місяці осені нинішнього року це щонайменше 50 людей. “Судді” виявилися настільки перевантаженими цим потоком, що значна частина справ розглядаються лише через місяць-півтора після надходження”, – йдеться в повідомленні. У правозахисній ініціативі вкотре наголосили, що в таких переслідуваннях за вираження підтримки або симпатій до України наявні ознаки злочину проти людяності, оскільки вони мають масовий характер і спрямовані на групу осіб, об’єднаних ідеологічними переконаннями.

<https://khersonline.net/top/343209-v-okupovanomu-armyansku-sud-perevantazheniy-spravami-heroncv-z-proukrayinskimi-poglyadami.html>

19.11.2024 Стала відома особа незаконно засудженого росіянами 20-річного хлопця з ТОТ Херсонської області. Ним виявився Кирило Розумей. Його засудили за звинуваченням у шпигунстві на користь України. Про це повідомлялось сьогодні. російські силовики стверджують, що Розумей у квітні 2023 року через один з месенджерів надіслав представнику ЗСУ інформацію про місце перебування

російських військових. Йому дали 11 років в'язниці. російські військові викрали Кирила Розумя 4 травня 2023 року в Каховці. Його утримували в Чонгарі на ТОТ Херсонщини, в російському Таганрозі та ростові-на-Дону. За словами сестри бранця Дар'ї Сахно, росіяни катуваннями змусили хлопця обмовити себе. Його родичі проводять публічну кампанію на користь звільнення Кирила через обмін.

Фото: росЗМІ

<https://most.ks.ua/news/url/stala-vidoma-osoba-zasudzhenogo-rosijanami-20-richnogo-hloptsja-z-hersonschini>

19.11.2024 За 1000 днів повномасштабної війни на Херсонщині пошкоджені та знищені 22495 будівель, травмовані 3044 людей, 575 — загинули внаслідок обстрілів. Про це на сторінці у Facebook інформує поліція Херсонської області. У дописі йдеться, що поліцейські евакуювали з небезпечних районів 3876 жителів області. Вибухотехніки поліції обстежили понад 52000 квадратних кілометрів територій та знищили близько 32000 вибухонебезпечних предметів. На території Херсонщини внаслідок бойових дій поранені 227 поліцейських, 18 — загинули, повідомили в поліції.

<https://khersonline.net/top/343188-za-1000-dnv-povnomasshtabnoyi-vyni-na-hersonschin-zaginuli-575-lyudey-3044-travmovan.html>

21.11.2024 Поліцією здійснюється збір доказів та встановлення свідків або очевидців події. 26.02.2022 року приблизно о 19.00 год військовослужбовці російської федерації, перебуваючи на перехресті вулиць Польова та Миру с. Веселе, Новокаховської громади, шляхом розстрілу з вогнепальної зброї вбили мешканця м. Берислав, віком 53 роки.

https://t.me/Warcrimes_Police_KhS_UA/2673

21.11.2024 На Херсонському напрямку російська армія активно веде обстріли самого Херсона. Крім того, окупанти використовують дрони для вбивства мирного населення. Про це повідомив речник Сил оборони півдня України Владислав Волошин. “росіяни використовують дрони для того, щоб полювати за мирним населенням, полювати буквально за автомобільним транспортом, за міським транспортом. Крім

того, постійно обстрілюються інші населені пункти на правому березі Дніпра”, — розповів він.

<https://khersonline.net/lenta/343292-rosysk-okupanti-vikoristovuyut-droni-dlya-polyuvannya-na-mirne-naselennya-v-hersonsky-oblast-dan-vyskovih.html>

Інформація щодо наслідків екогеноциду рф у Херсонській області

19.11.2024 Окупанти збираються «рятувати» Азовське море від медуз. Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел новин. За інформацією з окупованих територій, окупаційна адміністрація заявила про старт проекту з покращення екологічного стану Азовського моря. Пропонуються заходи, які включають очищення води, а також боротьбу із забрудненням прибережних зон від медуз. Проте ці ініціативи виглядають як показова кампанія, яка не вирішує головної проблеми — надмірного підвищення солоності Азовського моря. Солоність Азовського моря зростає через тривале зарегулювання річок, що впадають у нього, зокрема Дону та Кубані. Саме будівництво численних дамб і водосховищ росією на цих річках призвело до катастрофічного скорочення обсягу прісної води, що надходить у море. Зарегулювання водних ресурсів і нехтування природними процесами водообміну стали причиною нинішньої кризи Азовського моря. кремль продовжує використовувати екологію як інструмент пропаганди, не беручи до уваги довгострокові наслідки своїх дій.

<https://henichesk.rayon.in.ua/news/761106-borotba-z-vitryakami-okupanti-zbirayutsya-chistiti-azovske-more-vid-meduz>

20.11.2024 Поліцією здійснюється збір доказів, встановлення свідків та очевидців вказаної події. В ході моніторингу відкритих джерел, а саме Telegram-каналів 15.12.2023 з'явилась інформація про те, що в тимчасово окупованому місті Олешки, Херсонської області військовослужбовці рф застрелили 70-річну місцеву мешканку в її власному будинку, що розташований на вулиці 8-го Березня.

https://t.me/Warcrimes_Police_KhS_UA/2671

20.11.2024 російські військові 24 вересня 2022 року незаконно затримали жителя Дніпровського Херсонської області, пенсіонера з онкологією Павла Мурашева. Про це йдеться на сторінці Медійної ініціативи за права людини. У матеріалі зазначається, що під час окупації військові рф почали обходити домівки місцевих жителів. Вони проводили незаконні обшуки та перевіряли документи. Уперше вони прийшли до Мурашева в серпні 2022 року: “Оглядали будинок і запитували, чому чоловік не агітує за рф. Вдруге навідалися напередодні так званого референдуму, 24 вересня. Тоді вони знову перевірили документи Павла, його житло, гараж і підвал, після чого викрали чоловіка, зав'язали йому очі та повезли в окуповане приміщення ГУНП у Херсоні на вулиці Лютеранській”. Як зазначається, його утримували у підвалі разом з іншими чоловіками. Впродовж перших п'яти днів “затримання” їм не давали їжу. А за 12 днів чоловіків годували тричі. російські окупанти допитували чоловіків, а у Мурашева розпитували чому він не виїхав з окупованої території та не отримав російський паспорт. Чоловіка звільнили 4 жовтня 2022 року. Із зав'язаними руками та очима

вивезли на околицю Білозерки. Правоохоронці встановили, що в ізоляторі тимчасово тримання у Херсоні катували 450 людей. З них 250 – визнали потерпілими та провели з ними необхідні слідчі дії. Двоє жителів Херсона Роман Третьяков та Ігор Бондаренко потрапили в російський полон, де пережили катування та сексуальне насильство.

<https://vgoru.org/novini/colovika-z-onkologijeiu-nezakonno-utrimovali-v-izolatori-xersona>

20.11.2024 За даними моніторингу пошкоджень та руйнувань на Херсонщині понівечені 253 об'єкти культури. Про це йдеться у програмі розвитку культури та духовності в Херсонській області на 2025-2027 роки. У документі зазначається, що 55 об'єктів культури зруйновані повністю, ще 198 – пошкоджені. Також через агресію окупаційних військ пошкоджені та зруйновані 154 об'єкти культурної спадщини національного та місцевого значення. З них – 34 розташовані на лівобережжі Херсонщини.

<https://vgoru.org/novini/na-xersonshhini-cerez-obstrili-poskodzeni-ponad-200-objektiv-kulturi>

20.11.2024 На ТОТ Херсонської області чоловіка зібрались незаконно судити за звинуваченням у підготовці “теракту”. Про це у Telegram повідомило одне з пропагандистських видань ТОТ Херсонщини. російські силовики стверджують, що 48-річний чоловік у серпні 2023 року нібито придбав набої, гранату та підривач для неї, які збирався використати для здійснення теракту в одному з населених пунктів. Далі він у лютому 2024 року підібрав об'єкт для підриву та виготовив вибуховий пристрій, але не встиг його підірвати. Чоловік начебто визнав свою провину.

<https://most.ks.ua/news/url/na-tot-hersonschini-cholovika-zibralis-suditi-za-zvinuvachennjam-u-pidgotovtsi-teraktu>

21.11.2024 Станом на 2024 рік на території Херсонській області тимчасово окупованими залишаються 163 250,6 га, або 94% загальної площі лісгосподарських земель. Про це йдеться у програмі охорони довкілля Херсонській області на 2025-2027 роки, яка опублікована на сайті адміністрації. Площа пошкоджених лісів становить понад 64 тис. га, або 31% загальної площі лісових насаджень. Наразі загальна сума збитків довкіллю, внаслідок збройної агресії рф, становить понад 145 млрд грн. Крім цього, орієнтовно підтоплено 55 тис. га лісів, з яких 47 тис. га – це тимчасово окуповані території. Унаслідок їх втрати в області прогнозується поширення вітрової ерозії ґрунтів, рух кучугур, виникнення піщаних буревіїв, йдеться у документі. Зазначимо, що найбільші площі на території області займають штучні соснові ліси, які переважно зростають на аренах Олешківських пісків, територія яких з лютого 2022 року є тимчасово окупованою.

<https://most.ks.ua/news/url/na-hersonschini-timchasovo-okupovanimi-zalishajutsja-94-zagalnoji-ploschi-lisogospodarskih-zemel>

Інформація про ракетно-дронові удари та обстріли військами рф по місту Херсон та населених пунктів Херсонської області

15.11.2024 Ворог не припиняє обстрілювати населені пункти Бериславського та Херсонського районів з артилерії, мінометів та БПЛА. Минулої доби від підступних атак противника потерпали Херсон, Станіслав, Білозерка, Садове, Антонівка, Берислав, Нововоронцовка, Новоберислав, Томарине, Осокорівка та Одрадокам'янка.

Ворожими обстрілами пошкоджено чотири багатоквартирні та дев'ять приватних будинків, об'єкт критичної інфраструктури, школу, приватне підприємство, газопровід та два автомобілі. У Антонівці через скидання вибухівки з дрона загинула 74-річна жінка, яка в момент удару перебувала на вулиці. У селищі пошкоджено приватний будинок. Упродовж доби військові РФ били з безпілотників по Садовому. Зазнали поранень двоє чоловіків віком 44 та 74 роки. Їх доправили до лікарні з вибуховими травмами та уламковими пораненнями кінцівок. Російські військові з БПЛА атакували Одрадокам'янку, 72-річний чоловік отримав поранення ніг. Артилерійським вогнем пошкоджено приватний будинок у Томариному, а також три приватні будинки і газопровід у Білозерці. Упродовж доби армія РФ систематично обстрілювала Херсона з артилерії та атакувала дронами. У Центральному районі Херсона під ворожий артилерійський обстріл потрапила 39-річна жінка. У неї мінно-вибухова травма і рана руки. Зазнали пошкоджень школа, багатоповерховий і три приватні будинки. Вдень у мікрорайоні «Корабел» внаслідок артобстрілу постраждав 49-річний чоловік. Працівники поліції евакуювали пораненого до медзакладу, де у нього діагностували вибухову травму й уламкове поранення грудної клітини. Вночі противник поновив обстріл Корабельного району, цього разу під атакою перебував мікрорайон «Шуменський». Ворожими снарядами пошкоджено приватний та три багатоквартирні будинки, а також два автомобілі. У мікрорайоні «Житлоселище» зазнало пошкоджень приватне підприємство. У Дніпровському районі міста через скид із дрона постраждав 60-річний чоловік. Він отримав мінно-вибухову травму, уламкові поранення грудної клітини та кінцівок. На місцях ворожих «прильотів» працювали слідчо-оперативні групи поліції, рятувальники та медики, які збирали речові докази, документували та ліквідували наслідки обстрілів, надавали допомогу постраждалим. За минулу добу поліція відреагувала на 305 заяв і повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 17 проваджень за ст. 438 «Воєнні злочини» Кримінального кодексу України.

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-odna-liudyna-zahynula-ta-shist-poraneno-vnaslidok-rosiiskykh-atak-po-tsyvlnii-infrastrukturi>

16.11.2024 Минулої доби Бериславський та Херсонський райони вкотре перебували під атакою російського агресора. Окупанти обстрілювали житлові квартали з артилерії, мінометів та БПЛА. Удари були нанесені по Херсону, Антонівці, Садовому, Станіславу, Комишанах, Інгульцю, Степанівці, Чорнобаївці, Бериславу і Качкарівці. В результаті обстрілів пошкоджено 16 об'єктів: дев'ять приватних та багатоквартирний будинок, дитячий садок, об'єкт критичної інфраструктури, три автомобілі та гараж. Упродовж доби противник наносив удари по Херсону та передмістю. Вночі внаслідок артилерійського обстрілу Центрального району міста поранення отримав 57-річний місцевий житель. Поліцейські доправили чоловіка до лікарні, де медики діагностували в нього струс головного мозку та забійну рану голови. Також снарядами пошкоджено об'єкт критичної інфраструктури та трубопровід. Вдень російські війська атакували з безпілотників Дніпровський район. Внаслідок скиду вибухівки з дрона на цивільний автомобіль поранення отримав 43-річний чоловік. З опіками обличчя та рук, струсом головного мозку та пораненням носа його госпіталізували. Через артобстріл також пошкоджено приватний будинок. Військові

рф били FPV-дронами і по прибережній частині міста. У Антонівці в результаті скидів вибухівок із БпЛА зазнав пошкоджень приватний будинок. З артилерії війська рф вдарили по Качкарівці та Інгульцю. У населених пунктах снарядами пошкоджено чотири приватні та багатоквартирний будинок, а також дитячий садок. Через атаку ворожим дроном пошкоджено приватний будинок, гараж та автомобіль у Станіславі. Населений пункт потерпав і від артилерійського обстрілу, поранено 50-річного чоловіка, який перебував на території фермерського господарства. Він дістав мінно-вибухову травму та контузію, також пошкоджень зазнав приватний будинок. З БпЛА російські війська атакували і Берислав. Внаслідок скиду вибухівки поранення отримав 55-річний чоловік. Потерпілого з мінно-вибуховою травмою та ранами ноги доправили до лікарні. Ввечері у Комишанах через атаку російського безпілотнока на пасажирський автобус отримали поранення двоє чоловіків віком 41 і 19 років. У потерпілих медики діагностували вибухові травми, контузії та уламкові поранення кінцівок. З артилерії війська рф вдарили по Чорнобаївці. Травмований 89-річний чоловік, який перебував у будинку. Він дістав мінно-вибухову травму та поранення гомілки. Усі служби оперативно доєднувалися до ліквідації наслідків ворожих обстрілів, поліція збирала докази воєнних злочинів військових рф. За минулу добу поліція відреагувала на 225 заяв і повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 14 проваджень за ст. 438 «Воєнні злочини» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-vnaslidok-rosiiskoi-ahresii-poraneno-simokh-liudei-politsiia-dokumentuie-naslidky-voiennykh-zlochyniv>

17.11.2024 російські війська вкотре піддали обстрілам з артилерії, реактивних систем залпового вогню, мінометів та БПЛА Херсонський і Бериславський райони. Окупанти цілили по житловому сектору, цивільних та службових автомобілях поліції. Минулої доби під обстрілами перебували Херсон, Антонівка, Придніпровське, Садове, Станіслав, Олександрівка, Томина Балка, Білозерка, Молодіжне, Новорайськ, Нововоронцовка, Золота Балка та Бургунка. Зазнали пошкоджень 26 об'єктів: два багатоповерхові та 12 приватних будинків, сім цивільних та один службовий автомобіль поліції, об'єкт критичної інфраструктури, поштове відділення і гараж. Військові рф скинули вибухівку з БПЛА на 65-річного жителя Антонівки. Чоловік отримав травми, несумісні з життям. Внаслідок удару дроном типу «FPV» по цивільному автомобілю загинула 53-річна водійка. Після чергових дронівих атак поранені 42-річна жінка і п'ятеро чоловіків віком 32, 33, 37, 39 та 61 рік. Постраждалих доправили до лікарні з мінно-вибуховими травмами, уламковими пораненнями голови й кінцівок. У селищі пошкоджено три приватні будинки й автомобіль. У Станіславі через скид вибухівки з безпілотної зазнали пошкоджень приватний будинок, гараж і автомобіль. Артилерійським вогнем пошкоджено приватний будинок у Томиній Балці. З реактивних систем залпового вогню противник бив по Олександрівці, там пошкоджено приватний будинок і автомобіль. По медичну допомогу звернувся поранений під час дрової атаки 16 листопада житель Комишан. У 60-річного чоловіка діагностували вибухову травму й контузію. Окупанти скинули вибухівку з безпілотної на автівку у Дніпровському районі Херсона. Загинув 58-річний чоловік. У тому ж районі військові рф атакували безпілотною ще один цивільний автомобіль. Травмований 62-річний чоловік, у нього – мінно-вибухова травма та уламкові поранення кінцівок. Через удар FPV-дрона пошкоджено черговий цивільний автомобіль. У Дніпровському районі російські військові скинули боєприпас із БПЛА на службовий автомобіль поліції. За кілька годин уже в Антонівці окупанти здійснили повторну атаку на цей же транспортний засіб. Працівники поліції, на щастя, не постраждали. У Корабельному районі внаслідок артобстрілу пошкоджено поштове відділення та багатоповерховий будинок. Внаслідок артилерійського обстрілу Центрального району Херсона загинув 52-річний чоловік, отримали поранення двоє

жінок віком 67 та 75 років. Ворожими снарядами пошкоджено багатоповерховий та шість приватних будинків. На місцях російських атак працювали всі профільні служби, які надавали допомогу постраждалим, ліквідовували та документували наслідки обстрілів. За минулу добу поліція відреагувала на 265 заяв і повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 16 проваджень за ст. 438 «Воєнні злочини» Кримінального кодексу України.

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-vnaslidok-rosiiskykh-atak-zahynuly-chotyry-liudyny-ta-shche-10-poraneno-politsiia-fiksuie-naslidyky>

19.11.2024 Минулої доби російська окупаційна армія вчергове атакувала Херсон, населені пункти Херсонського та Бериславського районів. По мирних житлових кварталах окупанти гатили з артилерії, мінометів та БпЛА. Від ворожого вогню постраждали Херсон, Антонівка, Садове, Комишани, Микільське, Надєждівка, Білозерка, Токарівка, Широка Балка, Зеленівка, Новодмитрівка, Інгулець, Берислав, Новоберислав, Гаврилівка, Михайлівка, Золота Балка та Нововоронцовка. Пошкоджень зазнали 31 приватний будинок, об'єкти критичної інфраструктури, медичний заклад, будівля старостату, п'ять транспортних засобів, шість господарських споруд, газо- та водопровід. Зранку армія рф із артилерії обстріляла Комишани. До лікарні доправили 65-річного чоловіка. У нього контузія, вибухова, черепно-мозкова травми та уламкове поранення голови. У населеному пункті пошкоджено три приватні будинки і господарську споруду. Також зранку військові рф били з артилерії по Антонівці. Загинув 46-річний чоловік. У населеному пункті пошкоджено чотири приватні будинки. Через атаки безпілотників зазнали пошкоджень три житлові будинки. У Зеленівці артобстріл спричинив пожежу в будинку, яку ліквідовувала бригада ДСНС. У цей час ворог підступно завдав удару по рятувальниках. Постраждав 31-річний працівник ДСНС, його шпиталізували з вибуховою травмою й контузією. У селищі зазнали пошкоджень чотири приватні будинки та газопровід. Ввечері російська армія з артилерії обстріляла Широку Балку. Один зі снарядів влучив у приватний будинок, де загинув 67-річний чоловік. Окупанти вдарили з артилерії і по Токарівці. Поранений 72-річний місцевий житель. Його доправили до лікарні з проникаючим пораненням грудної клітини та вогнепальними ранами кінцівок. Противник атакував дроном типу «FPV» Золоту Балку, ударом там пошкоджено будівлю старостату. Вночі під ворожим артилерійським вогнем перебувала Білозерка, де зафіксували 12 вибухів. Пошкоджено шість житлових будинків, два автомобілі, мопед та господарську споруду. Також артилерійські атаки ворога спричинили пошкодження восьми будинків, газопроводу і господарських споруд у Гаврилівці, Новодмитрівці й Микільському. У Дніпровському районі Херсона російські окупанти гатили з артилерії по території медичного закладу, пошкоджено дах будівлі. В результаті подальших обстрілів житлових кварталів пошкоджено два цивільні автомобілі, два приватні будинки і господарську споруду. Обстрілом пошкоджено приватний будинок та господарську споруду і у Корабельному районі міста. На місцях подій працювали слідчі та експерти, які документували наслідки обстрілів. За минулу добу поліція відреагувала на 311 заяв і повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 8 проваджень за ст. 438 «Воєнні злочини» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/politsiia-fiksuie-naslidky-cherhovykh-rosiiskykh-atak-na-khersonshchyni-dvi-liudyny-zahynuly-ta-try-poraneno-sered-postrazhdalykh-riativalnyk>

19.11.2024 російська армія здійснила чергові акти терору мирного населення правобережжя Херсонщини. Деокуповані населені пункти Бериславського та Херсонського районів противник безперервно обстрілював із артилерії, реактивних систем залпового вогню, мінометів, авіації та БпЛА. Ворог цілеспрямовано та підступно бив по житлових будинках, медичних закладах, цивільних автомобілях та громадському транспорту. Від російських атак потерпали Херсон, Антонівка, Станіслав, Велетенське, Білозерка, Комишани, Широка Балка, Микільське, Садове, Томарине, Нововоронцовка, Трифонівка, Червоний Маяк, Михайлівка, Гаврилівка та Новорайськ. У населених пунктах пошкоджень зазнали 44 об'єкти: 23 приватні та п'ять багатоповерхових будинків, об'єкт критичної інфраструктури, підприємство, два медичні заклади, музей, два магазини, кафе та вісім автомобілів. російські воєнні злочинці завдали авіаудар по Великоолександрівській громаді. Поблизу населеного пункту скинули дві керовані бомби, на щастя, обійшлося без постраждалих. У Токарівці після ворожих обстрілів 18 листопада виявлено тіло 52-річного місцевого жителя. У Станіславі внаслідок атаки ворожого дрона постраждала 54-річна жінка, у неї контузія і гостра реакція на стрес. В результаті російського артобстрілу Микільського 72-річний чоловік дістав контузію та вибухову травму. Зазнали пошкоджень 10 житлових будинків. По Білозерці окупаційні війська били з реактивних систем залпового вогню. У селищі пошкоджено медичний заклад, три приватні будинки, магазин і автомобіль. Військові окупаційної армії скинули вибухівку з БпЛА у Велетенському. 50-річний чоловік та 62-річна жінка отримали вибухові травми, вогнепальні переломи кінцівок та множинні уламкові поранення. У Нововоронцовці через удар дроном типу «FPV» поблизу автостанції постраждали 20-річний чоловік та 42-річна жінка. В обох вибухові травми й вогнепальні рани кінцівок. У Червоному Маяку окупанти вдарили FPV-дроном по приватному будинку, який зазнав пошкоджень. Упродовж доби російські військові наносили удари з реактивних систем залпового вогню та БпЛА по Антонівці. Через скид вибухівки з дрона на зупинку громадського транспорту травмувалася 73-річна жінка. В момент удару вона виходила

з маршрутного автобуса. Транспортний засіб зазнав пошкоджень. Через подальші дроніві атаки отримали поранення 62-річна жінка та троє чоловіків віком 27, 46 та 61 року. Також пошкоджено багатоповерховий будинок, цивільний і медичний транспорт. Пізніше росіяни обстріляли селище з РСЗВ. В результаті ударів загинув 35-річний чоловік, ще четверо людей отримали поранення різних ступенів тяжкості. Снарядами пошкоджено багатоповерховий і три приватні будинки, а також кафе. У Дніпровському районі Херсона внаслідок мінометного обстрілу отримала вибухову травму та уламкове поранення стегна 62-річна жінка. Через скид вибухівки з БПЛА постраждав 62-річний чоловік, його шпиталізували з вибуховою травмою та уламковим пораненням стегна. В результаті артилерійського обстрілу та дронівих атак пошкоджено магазин і чотири автомобілі. У Корабельному районі міста артобстрілом пошкоджено медичний заклад, три багатоповерхові будинки та музей. На місцях ворожих «прильотів» працювали всі екстрені служби, які збирали речові докази, документували та ліквідували наслідки обстрілів, надавали допомогу постраждалим. За минулу добу поліція відреагувала на 367 заяв і повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 14 проваджень за ст. 438 «Воєнні злочини» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/na-khersonshchyni-cherez-rosiisku-ahresiiu-zahynulo-dvoie-ta-poraneno-17-liudei-politsiia-fiksuie-naslidky-udariv-po-zhytlovykh-budynkakh-medychnykh-zakladakh-ta-transportu>

20.11.2024 Населені пункти Бериславського та Херсонського районів, Херсон та передмістя цілодобово перебували під ударами ворожої армії. По житловій забудові та цивільних автомобілях росіяни били з артилерії, мінометів, реактивних систем залпового вогню, авіації та БпЛА. Від обстрілів противника потерпали Херсон, Придніпровське, Антонівка, Садове, Комишани, Новодмитрівка, Широка Балка, Томина Балка, Берислав, Вірівка, Нововоронцовка та Бургунка. Внаслідок чергових ворожих атак пошкоджено вісім приватних та п'ять багатоквартирних будинків, п'ять автомобілів та гараж. З авіації противник скинув шість керованих бомб на Тягинську громаду. На щастя, обійшлося без постраждалих. армія рф атакувала дроном типу «FPV» Нововоронцовку. Внаслідок вибуху 56-річний місцевий житель отримав відкритий вогнепальний уламковий перелом ноги. Через артобстріл Комишан поранені 59-річна та 73-річна жінки, які перебували на подвір'ї. Пошкоджень зазнали п'ять приватних будинків. російські військові вдарили FPV-дроном по Новодмитрівці. Пошкоджено автомобіль, який розвозив хліб місцевим жителям. Також дроном типу «FPV» росіяни вдарили по багатоквартирному будинку у Бериславі, на щастя, люди не постраждали. Внаслідок скиду із безпілотної пошкоджено автомобіль у Томиній Балці. У Антонівці в результаті атаки ворожого дрона травмований 68-річний чоловік. Його доправили до лікарні з мінно-вибуховою травмою, уламковими пораненнями грудної клітини та ноги. Внаслідок удару БпЛА у Дніпровському районі Херсона поранені 17-річна дівчина і 48-річна жінка. У них контузії та мінно-вибухові травми. Пошкоджено цивільний автомобіль. Вночі ворог бив з артилерії по мікрорайону «Шуменський». Пошкоджень зазнали чотири багатоквартирні та три приватні будинки, два автомобілі й гараж. На місцях російських атак працювали всі профільні служби. За минулу добу поліція відреагувала на 373 заяви і повідомлення громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 9 проваджень за ст. 438 «Воєнні злочини» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/politsiia-fiksuie-naslidky-udariv-rosiiskykh-viisk-po-zhytlovomu-sektoru-khersonshchyny-shist-liudei-poraneno-sered-nykh-nepovnitnia>

21.11.2024 Минулої доби російська окупаційна армія вчергове атакувала населені пункти Херсонського та Бериславського районів. По мирних житлових кварталах окупанти гатили з артилерії, міномета і БпЛА. Від ворожого вогню постраждали Садове, Антонівка, Зеленівка, Комишани, Станіслав та Берислав. Пошкоджень зазнали приватний будинок і автомобіль. військові рф з безпілотною скинули вибухівку на житловий квартал Берислава. Внаслідок удару отримав поранення 44-річний чоловік. Його доправили до лікарні з уламковими пораненнями голови, тазу і ноги. По медичну допомогу звернувся 51-річний херсонець, який на вулиці неподалік від свого будинку потрапив під дроніву атаку росіян. Лікарі діагностували у чоловіка мінно-вибухову травму і вогнепальне уламкове поранення кінцівок. У Садовому через атаку російського дрона пошкоджено автомобіль. Вночі противник здійснив обстріл Комишан, під удар потрапило приватне домоволодіння. Пошкоджено газову трубу, вікна, двері, дах, ворота і господарські споруди. До поліції надійшло повідомлення від фельдшера, що у Микільському померла 62-річна жінка. 19 листопада вона потрапила під ворожий артобстріл і отримала уламкові поранення черевної порожнини, але по медичну допомогу не зверталася і перебувала вдома. На місцях російських обстрілів працювали всі екстрені служби. За минулу добу поліція відреагувала на 236 заяв і повідомлень громадян про кримінальні правопорушення та інші події. Відкрито 12 проваджень за ст. 438 «Воєнні злочини» Кримінального кодексу України.

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://hr.npu.gov.ua/news/odna-liudyna-zahynula-ta-dvoie-poraneno-naslidky-rosiiskikh-atak-na-khersonshchyni>

Інформація щодо відновлення території, житлових будинків та інших об'єктів інфраструктури які були зруйновані під час війни у місті Херсоні та населених пунктах Херсонської області

15.11.2024 У Миролюбівці в Нововоронцовській громаді Херсонської області відновили та облаштували спортзал. Про це на своєму сайті повідомила місцева військова адміністрація. Ініціювали відновлення та облаштування спортзалу місцеві жителі та влада. Остання знайшла частину інвентарю. Додатково спортивний інвентар передали Фонд Станіслава Медведенка та українська філія організації “Medical Teams International”. Благодійний фонд “ДоброВільно” передав вікна для приміщення. Благодійна організація “Всеукраїнський благодійний Таврійський фонд”, благодійний фонд “За майбутнє України” та жителі Миролюбівки надали фарбу, вапно, шпаклівку, будівельні суміші та вхідні двері. А військова адміністрація громади та Нововоронцовська селищна рада ініціювали виділення грошей для завершення ремонту.

<https://most.ks.ua/news/url/u-miroljubivtsi-na-hersonschini-vidnovili-ta-oblashtovali-sportzal>

Інформація про благодійну (гуманітарну) допомогу населенню міста Херсон та Херсонської області

15.11.2024 В період з квітня до листопада 2024 року Всеукраїнським Благодійним Таврійським Фондом спільно з The EBRD Community Initiative надана допомога у 14 населених пунктах 10 територіальних громад Херсонської області. Так у с. Нова Кам'янка Милівської ТГ встановлено вуличний ігровий майданчик та передано портативну акустичну систему з мікрофонами. Для Херсонської облдитлікарні придбано реабілітаційне обладнання. Для с. Орлове Кочубеївської ТГ, Борозенське, Миролюбівка (Білозерська селищна рада Херсонського району), Велика Олександрівка, а також для ВПО з Нової Каховки придбані музичні інструменти та звукове музичне обладнання. В с. Музиківка обладнали дитячий розвиваючий простір при КЗ "Музиківський ясла-садок "Малютко". Для смт Калинівське придбали звукове обладнання для Освітнього простору у бомбосховищі. Для Миролюбівки (Білозерська селищна рада Херсонського району), Трифонівського старостинського округу, Чкалове та Нової Калуги (Великоолександрівська ТГ) придбано спортивний інвентар. Набори для творчості, розвиваючі ігри, канцелярію, оргтехніку отримали в Любимівці та Миролюбівці (Нововоронцовська ТГ), Велика Олександрівка. Нова Калуга, Чкалове (Великоолександрівська ТГ). Ще кілька навчальних закладів області забезпечені меблями, комп'ютерами, принтерами. В Білій Криниці організували програму для дітей та сімейний концерт за участі аніматорів та артистів. Загалом, допомога надана

на суму понад 3,3 млн грн. Користувачами допомоги стало близько 3 тис. дітей, які проживають в Херсонській області. Засновником Таврійського Фонду є Микола Баграєв, який створив на Херсонщині такі іміджеві фестивалі як "Таврійські Ігри" та "Чорноморські Ігри". З моменту деокупації Херсонщини Таврійський Фонд та його благодійна платформа dity.help провели низку заходів "З любов'ю до Херсонщини" в Херсоні, Києві, Високопіллі, Орловому, Білій Криниці та "Святий Миколай дітям Херсона" (Київ — Херсон). Під час цих заходів тисячі дітей отримали гуманітарну допомогу та подарунки.

Фото: Соцмережі

<https://khersonline.net/lenta/343009-za-ostann-7-msyacv-tavryskiy-fond-nadav-dopomogu-dtyam-hersonschini-na-sumu-ponad-33-mln-grn.html>

16.11.2024 На Херсонщині благодійники передали обладнання на пів мільйона гривень для відновлення водопостачання. Ремонтні роботи заплановані у трьох селах громади. Про це повідомив Центр публічних розслідувань з посиланням на екосистему цифрового відновлення Dream. Проєкт передбачає забезпечення матеріалами для проведення ремонтних робіт аварійних ділянок водопровідних мереж с. Урожайне, с. Раківка та с. Тараса Шевченка. Метою проєкту є стабілізація водопостачання населених пунктів громади шляхом забезпечення матеріалами для проведення ремонтних робіт аварійних ділянок водопровідних мереж. Ініціатором проєкту виступив виконавчий комітет Бериславської міської ради. Тривалість проєкту становить 3 місяці. Згідно з описом проєкту, стан систем водопостачання в населених пунктах громади залишається незадовільним. Основною причиною є зношення водопровідних труб, прокладених на глибині 2 метри. Більшість водопровідних мереж була побудована в середині минулого століття і використовується без належного капітального ремонту чи модернізації. Для забезпечення стабільного водопостачання громади необхідно надати матеріали для ремонту аварійних ділянок водопровідних мереж. Бюджет проєкту складає 501 тисяча 99 гривень. Кошти на реалізацію проєкту надав Благодійний фонд "Ранок відродження".

<https://khersonline.net/lenta/343056-na-vdnovlennya-vodopostachannya-hersonschini-blagodyniki-nadali-obladnannya-na-pv-mlyona.html>

18.11.2024 Діти з Херсонської громади та області вирушили до мальовничих Карпат. Про це у Фейсбук повідомив керівник Херсонської МВА Роман Мрочко. 30 хлопців і дівчат віком від 7 до 14 років, які проживають на прифронтових територіях, у супроводі відповідальних осіб та медичних працівників відправились сьогодні на відпочинок і оздоровлення до санаторію "Прикарпатський", що в Івано-Франківській області. Укрзалізниця надала безкоштовні квитки на потяг та Відділення Польської Гуманітарної Акції в Україні надала гігієнічні набори для дітей.

<https://khersonline.net/lenta/343161-dti-z-hersonskoyi-gromadi-ta-oblast-virushili-do-malovnichih-karpat.html>

18.11.2024 Фонд Притули передав сучасний генератор для забезпечення водопостачання на час відключення електроенергії. Вартість такого генератора складає понад пів мільйона гривень. Про це повідомив Центр публічних розслідувань з посиланням на екосистему цифрового відновлення Dream. Ініціатором проекту виступив виконавчий комітет Бериславської міської ради. Метою проекту є забезпечення резервним живленням для безперебійного водопостачання в населених пунктах громади на період відсутності електропостачання. Бюджет проекту складає 574 тисячі гривень.

<https://khersonline.net/lenta/343152-fond-prituli-peredav-generator-dlya-vodopostachannya-gromad-hersonschini.html>

18.11.2024 Херсонські лікарні продовжують отримувати продуктову допомогу від благодійників. Волонтери організації ADRA Ukraine систематично доставляють хліб до медзакладів Херсона. Щопонеділка для потреб пацієнтів, які перебувають на стаціонарному лікуванні, закладам охорони здоров'я безкоштовно надають понад 800 буханок хліба від Всесвітньої продовольчої програми ООН.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

18.11.2024 Медична місія лікарів-волонтерів на Херсонщині триває. Упродовж минулого тижня медики з візитом побували у Старосіллі, Довговому, Садку,

Борозенському та Кучерському. Прийом пацієнтів проводили сімейний лікар, невролог, офтальмолог, ендокринолог та кардіолог. Традиційно, спеціалісти надавали безоплатні консультації, а також проводили УЗД органів, лабораторні дослідження та робили кардіограму. За необхідності пацієнтам надавали ліки та окуляри. Кваліфіковану допомогу лікарів отримали більш ніж 270 місцевих жителів. Проєкт «Мобільні клініки Херсонщини» реалізується благодійним фондом «Fortitude» у співпраці з International Rescue Committee in Ukraine за підтримки Гуманітарного Фонду для України та Управління ООН з координації гуманітарних справ.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

18.11.2024 Жителі Херсонщини отримали понад десяти тисяч продуктових наборів від міжнародних благодійників. Американський благодійний фонд World Central Kitchen продовжує гуманітарну місію з підтримки людей продовольчою допомогою. За останні два місяці мешканцям Нововоронцовської, Новокаховської, Милівської, Великоолександрівської, Бериславської, Калинівської Новорайської, Борозенської, Тягинської, Новоолександрівської та Високопільської громад волонтери надали більше десяти тисяч продуктових наборів. У кожному пакунку — продукти довготривалого зберігання: консерви, макарони, борошно, крупи й інші продукти для забезпечення основних харчових потреб населення.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

19.11.2024 Населення регіону продовжує отримувати паливні матеріали. Видали брикети жителям Бериславщини. Майже 3500 домогосподарств вже отримали деревину та брикети для обігріву своїх осель, понад 4700 домогосподарств отримали кошти на придбання твердого палива. Це майже 59 відсотків загальної потреби місцевих жителів. Допомога стала можливою завдяки зусиллям різних благодійних фондів та громадських організацій: "Карітас Берислав УГКЦ", "Людина в біді", "АСТЕД", "Міжнародна солідарність", "Support Kherson", "Спадщина", "Південна стратегія розвитку" за фінансування UNICEF, представництва "Project HOPE - The People-to-People Health Foundation Inc" в Україні та Міжнародного Комітету Червоного Хреста.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

20.11.2024 Фонд громади Херсона "Захист" на чолі з головою правління Ларисою Польською продовжує активно допомагати Херсону, долаючи наслідки бойових дій та сприяючи відновленню міста. У рамках програми підтримки енергетики КП "Херсонсвітло" передали черговий вуличний трансформатор вартістю 350 000 грн. Про це повідомляє Фонд громади міста Херсон "Захист". Зазначається, що сьогодні, 20 листопада, трансформатор уже доставлений до Херсона для забезпечення стабільного енергопостачання. Крім того, для ефективного виконання ремонтних робіт Фонд громади Херсон "Захист" надав комунальному підприємству всі необхідні ремонтні набори та інструменти загальною вартістю 51 500 грн. Разом з партнерами Фонд "Захист" продовжує підтримувати Херсон та його жителів. Також у фонді громади висловили подяку за фінансову підтримку ІСАР Єднання та Фонду Ч. С. Мотта (США).

Фото: Фонд громади міста Херсон “Захист”

<https://khersonline.net/lenta/343278-fond-gromadi-hersona-zahist-za-pdtrimki-partnery-pereday-energetikam-vulichniy-transformator-vartstyu-350-tisyach-griven.html>

21.11.2024. Український Червоний Хрест спільно з Всесвітньою Продовольчою Програмою продовжує допомагати херсонцям, які цього найбільше потребують. Продуктові набори вагою понад 13 кг отримали мешканці міста віком 60+ та люди з інвалідністю. Ця допомога покликана полегшити їхні побутові труднощі в холодну пору року.

Фото: Український Червоний Хрест

<https://redcross.org.ua/news/2024/11/98183>

21.11.2024 До однієї з прифронтових громад Херсонщини прибув гуманітарний конвой ООН. За ініціативи Південного хабу Управління з координації гуманітарних справ ООН чотири вантажівки з необхідною допомогою направили до однієї з громад Бериславщини. До складу вантажу увійшли: гігієнічні та продуктові набори, питна вода, теплий одяг, медичні засоби та інші речі першої необхідності. Ця підтримка допоможе майже двом з половиною тисячам місцевих жителів перезимувати в більш комфортних умовах. До формування конвою долучилися численні партнери, зокрема агенції ООН ЮНІСЕФ, UNFPA та ВООЗ, міжнародні організації IsraAID і Project

НОРЕ та національні благодійні фонди «Ранок Відродження», «Серце Півдня» і «Ваше Місто».

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

21.11.2024 Майже 60 тонн паливних брикетів отримали мешканці Новокаховської громади. Завдяки БФ «Міжнародна солідарність» жителі Веселого отримали необхідні паливні матеріали. В опалювальному сезоні на одне домоволодіння розраховано 3420 кг паливних брикетів. Брикети в багатьох населених пунктах громади - це єдине джерело енергії для опалення будинків, тому забезпечення паливними матеріалами триває.

Фото: Херсонська ОДА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

21.11.2024 На Херсонщині допомогу вже отримали власники понад 20 тисяч домогосподарств, яким видано майже 13 800 тонн брикетів, 640 кубометрів дров та

виплачено 318 млн грн. «Ми співпрацюємо з 28 благодійними організаціями, які нададуть для близько 39 тисяч сімей опалювальні матеріали чи кошти на їх купівлю. Ця робота триває. Кожен і кожна, хто потребує допомоги, отримують її для проходження опалювального сезону», - зазначив під час наради заступник начальника Херсонської ОВА Антон Самойленко. Також визначили терміни постачання паливних матеріалів та іншої необхідної допомоги, аби під час холодів жителі сіл і селищ нашої області були в теплі.

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

Інформація про життя громадян України в прифронтовій зоні та на тимчасово окупованій території Херсонської області

15.11.2024 Окупанти продовжують війну з українськими пам'ятниками на окупованих територіях Херсонщини. За словами кремлівських пропагандистів, вони “неочікувано знайшли” пам'ятник жертвам Голодомору українського народу в селі Нова Маячка, що в окупованій Ювілейній громаді. Попередні такі “знахідки” на лівобережжі Херсонщини закінчувались руйнацією відповідних меморіалів. Аргументують свій вандалізм окупанти тим, що пам'ять українського народу про Голодомор є “русофобією”. Про це повідомляють кореспонденти “ІРС-Південь” з посиланням на російські джерела. росіяни також повідомляють, що пам'ятний знак жертвам Голодомору українці використовують в “антиросійській пропаганді”. Кампанію проти монументів, присвячених голоду 30-х років на лівобережжі Херсонщини, окупанти почали ще у 2023 році. Тоді було зруйновано декілька таких пам'ятників у Генічеській, Олешківській та Іванівській громадах. Ймовірно, меморіал у Новій Маячці спіткає та ж доля, адже в матеріалі російських журналістів зазначається, що території так званих “лнр/днр” вже давно “очистили” від таких пам'ятників.

Фото: російські медіа

<https://khersonline.net/lenta/343027-rosyani-planuyut-znischiti-chergoviy-pamyatnik-zhertvam-golodomoru-na-lvoberezhzh-hersonschini.html>

15.11.2024 Для створення ілюзії народної підтримки диктатури міжнародного злочинця владіміра путіна, окупанти зганяють всіх працівників бюджетної сфери до партії “єдина росія”. Про це повідомляє Центр національного спротиву. Керівникам

окупаційних установ надійшла вимога надати списки тих, хто досі не є членом правлячої партії. Надалі з такими людьми проводиться бесіда, де фактично їх примушують писати заяву на вступ до партії. Крім суто пропагандистської мети щодо нібито підтримки курсу правлячого диктатора, такий примус є на меті пов'язати українців в кругову поруку, адже росіяни систематично лякають українців що вони всі є колаборантами й їм немає місця на Батьківщині, що не відповідає дійсності.

<https://khersonline.net/lenta/343031-na-tot-pvdnya-rosyani-prodovzhuyut-zganyati-byudzhethnikv-dolav-partyi-svogo-diktatora.html>

15.11.2024 Окупаційний медколедж опинився на межі закриття. «Раніше Херсонський базовий медичний коледж працював в умовах евакуації, - нагадує історію питання окупаційний телеграм-канал «Главное в Херсоне и области». - 3 жовтня цього року перейшов на очний формат в окрузі. Мінохорони здоров'я і керівництво навчального закладу пропонували студентам або продовжити навчання, або взяти академ на цей рік, або перевестись в будь-який інший регіон країни на ту ж спеціальність». На таку пропозицію, повідомили пропагандисти, відгукнулись лише 94 студента з 187, 23 з яких переведені в окупаційний Генічеський медичний коледж, 2 поїхали вчитись у такий самий заклад у Сімферополі, а 9 були відраховані за власним бажанням. Інші 93 студенти, скоріш за все, проживають у росії і їхати на окуповану Херсонщину, аби вирішити питання з подальшим навчанням, не хочуть. Окупаційний телеграм-канал «Капитан Очевидность в Херсоне» додає, що проблеми в окупаційному медколеджі, який, скоріш за все, припинить існування, пов'язані не лише з вимогою переходу на очний формат, а і з «втратою репутації». Мовляв, педагоги на чолі з викладачем аллою майоровою не сприйняли нового директора олександра байкіна. «Ситуація посилилась, коли стало зрозумілим, що частина документації була прихована, - написав канал. – Деякі викладачі стали видавати довідки про навчання, які не відповідали дійсним оцінкам учнів, породжуючи недовіру до системи оцінки знань і якості освіти у коледжі». Після того «офіційні представники» окупаційного міністерства охорони здоров'я винесли вердикт, що «рівень підготовки випускників дуже низький в умовах винятково дистанційного навчання, яке у коледжі практикувалось з 2022 року». Ну, і останнім «цвяхом у домовину» окупаційного закладу освіти стала втрата гербової печатки. Навмисне це було зроблено чи ні, вже неважливо.

<https://khersonline.net/lenta/343035-okupacyniy-medkoledzh-opinivsy-na-mezh-zakritya.html>

15.11.2024 Окупаційна влада незаконно відкрила у Новокиївці колишнього Каланчацького району (зараз Каланчацька громада Скадовського району) на лівобережній Херсонщині соціально-реабілітаційний центр для неповнолітніх. Про це йдеться на сторінці так званої адміністрації Херсонської області. Зазначається, що установа розрахована на 90 дітей віком від 6 років. За інформацією окупаційної влади, зараз на Херсонщині живуть 55 дітей, які залишилися без піклування батьків.

<https://most.ks.ua/news/url/okupanti-nezakonno-vidkrili-na-livoberezhzhi-hersonschini-tsentr-dlja-nepovnolitnih>

15.11.2024 Голова Асоціації фермерів та приватних землевласників у Херсонській області Олександр Гордієнко розповів, яка ситуація із врожаєм у 2024 році на правобережжі Херсонщини та з якими проблемами стикнулися фермери. Про це він повідомив у коментарі проєкту Радіо Свободи “Новини Приазов’я”. Олександр Гордієнко пояснив, що на врожайність у правобережній частині Херсонщини переважно вплинули російська агресія та посуха. За 32 роки фермерства, що я працюю, у нас була тільки десь у 2007 році така посуха, що сім місяців не було зовсім опадів. Цього року у нас за сільськогосподарський рік випало трохи більше, ніж 160 міліметри, – розповів він. За його словами, цього року збір врожаю – нижче середнього. Це навіть не покриває витрат. Тримаємось, бо треба тримати і господарство, і людей. Іншого виходу в нас немає. Кожен день ситуація ускладнюється через дрони. Ми розташовані у Бериславському районі, від Берислава тут 12 кілометрів. У мене прилетіло в господарство – на 2 мільйони збитків, згоріла пшениця, 50 гектарів запасів, з яких насіння мало бути. Ну, прилетіло, згоріло! Дуже важко. Трактори їздять з РЕБами, щоб ви зрозуміли, – поділився Гордієнко. Він також зазначив, що аграріям не вистачає працівників, через посилення мобілізації.

<https://vgoru.org/novini/cyogoric-vrozainist-na-pravoberezzi-xersonshhini-nizca-serednyogo-shhovplinulo>

16.11.2024 Окупанти перманентно прогнозують звільнення територій Херсонщини “холодною смертю”, натомість самі й досі не розпочали опалювальний сезон на лівобережжі області. Аргументують вони це тим, що в регіоні тримається тепла погода, тож запускати котельні немає сенсу. Коли саме росіяни почнуть давати тепло населенню підконтрольної їм частини області – невідомо. Про це повідомляють кореспонденти “ІРС-Південь” з посиланням на російські джерела. “Враховуючи особливості регіону, що в нас повністю відсутнє централізоване теплопостачання, рішення про початок опалювального сезону у муніципальних утвореннях ухвалюються органами місцевого самоврядування. Це робиться за певних умов, які передбачають зниження температури зовнішнього повітря або всередині приміщень відповідно до допустимих нормативів”, – повідомила тетяна адамова, так звана заступниця незаконного міністра паливно-енергетичного комплексу лівобережжя Херсонщини. Своєю чергою, опалювальний сезон в Херсоні стартував ще 6 листопада і станом на зараз більша частина міста, попри обстріли росіян, вже підключена до тепла. В суботу, 16 листопада 2024 року, в день, коли росіяни опублікували заяву адамової, температура повітря на Херсонщині має опуститись до 0 градусів. Однак, на думку окупантів, це недостатньо прохолодно для того, щоб почати опалювальний сезон. Цікаво, що, за словами того самого видання, опалювальний сезон на лівобережжі Херсонщини стартував ще 1 листопада.

<https://khersonline.net/lenta/343062-rosyani-dos-ne-pochali-opalyvalniy-sezon-na-lvoberezhzh-hersonschini.html>

16.11.2024 Окупаційна влада відкрила у Зеленій Рубанівці Каховського району на лівобережжі Херсонщини шматок землі із битою цеглою, який назвала спортивним майданчиком. Про це стало відомо із оприлюднених у проросійських телеграм каналах світлин. Так званий майданчик збудували завдяки конкурсу соціальних проєктів «Каховський округ – територія традицій». За словами ініціаторки проєкту Ганни

Якимчук, ним передбачена наявність на майданчику труб для волейбольної сітки, власне сітки та лавочок. Також начебто висадили клумби, туї, ялинки та інші дерева.

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/lenta/343049-okupanti-vdkrili-na-lvoberezhzh-hersonschini-shmatok-zeml-yakiy-nazvali-sportmaydanchikom.html>

16.11.2024 У Генічеську на лівобережжі Херсонщини окупаційна влада незаконно створила хутірське казачьє товариство “Благовірного Князя Олександра Невського”. Про це стало відомо із російських реєстрів. Очолив товариство Олексій Мусіхін із Забайкальського краю, який у 1970-х роках переїхав до Генічеська, а пізніше повернувся до росії. Основним видом діяльності казачого товариства є “діяльність інших громадських організацій та некомерційних організацій, крім релігійних і політичних організацій”. 59-річний Мусіхін працював, за його власними словами, інкасатором, фотографом, кухарем, займався комерцією, а також був паламарем у православному храмі Різдва Богородиці м. Генічеська. У 2004 році переїхав у Читу в росії. Сам Олексій Мусіхін називає себе родовим казак. У Читі, як відомо з відкритих джерел, брав участь у пікеті проти виступу Бориса Моїсеєва там.

Фото: росЗМІ

<https://most.ks.ua/news/url/nezakonne-kazache-tovaristvo-na-livoberezhzhi-hersonschini-ocholiv-rosijanin-jakij-piketuvav-vistup-borisa-mojisejeva>

17.11.2024 Активісти руху "Жовта Стрічка" продовжують розповсюджувати символи спротиву. Це вчергове доводить, що спротив триває! Знаємо, що рано чи пізно замість підпільних знаків спротиву повсюди буде майоріти синьо-жовтий прапор вільної України. І працюємо над тим, щоб це сталося якнайшвидше. Продовжуємо показувати усьому світу, що ніяка окупація, пропаганда та псевдовибори рашистів не змінюють того факту, що Херсонщина — це Україна.

Фото: Жовта стрічка

https://t.me/yellowribbon_ua/9984?single

17.11.2024 У телеграм-каналах, де росіяни традиційно анонсують обстріли Херсона та викладають відео цих самих обстрілів, 16 листопада почали відкрито анонсувати обстріли енергетичної інфраструктури міста. Кавун.City розповідає більше. Так, в одному з каналів з'явилась погроза у найближчі два місяці знищити енергетичну інфраструктуру Херсона. росіяни анонсують знищення енергетичної інфраструктури Херсона, але залишити Чорнобаївську. Повідомлення 16 листопада 2024 року.

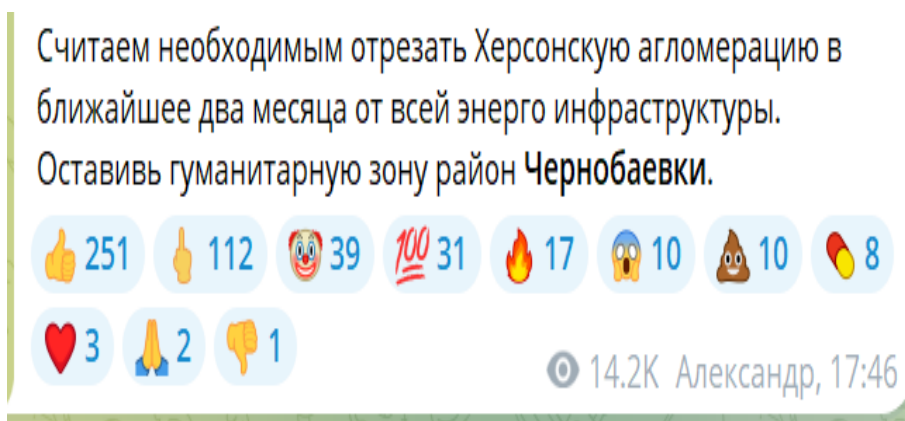

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/top/343089-rosyani-pogrozhuuyut-u-nayblizhch-dva-msyac-rozbiti-energetichnu-nfrastrukturu-hersona.html>

17.11.2024 В окупаційних медзакладах не вистачає не лише лікарів, а і ліків. «Після тривалої перерви свої двері знову відкрили Роздольненська амбулаторія і фельдшерсько-акушерський пункт у Чорноморівці, - повідомив у соцмережі голова окупаційної адміністрації Каховського «муніципального округу» Павло Філіпчук. - Тепер тут можна отримати невідкладну допомогу, поставити крапельницю або зробити ін'єкцію, не витрачаючи сил і засоби на поїздку у райцентр». Як окупанти змогли відкрити медзаклади? Просто знайшли на території росії того, хто зголосився працювати на окупованій Херсонщині. «Новий фельдшер Леонід Александрович Сунтєєв приїхав до нас з Уралу», - написав колаборант. Мабуть, має на батьківщині якісь проблеми, бо інакше у «зону сво, де гостра нестача спеціалістів» (цитата Філіпчука), не їдуть. «Скоро до Леоніда приєднається санітар, і залишається лише знайти медсестру для повної укомплектованості штату», - написав каховський окупаційний голова, немов це дуже легко. Тим часом в окупаційній медицині не лише з кадрами проблеми. «Я лікар, не хочу писати у якому відділенні, - поділилась наболілим в окупаційному чаті «Секрети Генічеська» мешканка міста Олена. - Вже декілька місяців немає необхідних медикаментів і розхідників. Сказала людям зверху, що напишу у Мінохорони здоров'я росії, але мені пригрозили, що мене звільнять». «З лікарнею взагалі потрібно розбиратись, - додала генічанка Людмила. - Лікарі, яку були нормальні, звільнилися, зарплати урізають».

https://khersonline.net/lenta/343076-v-okupacynih-medzakladah-ne-vistachaye-ne-lishe-lkarv-a-lkv.html#google_vignette

17.11.2024 Окупанти не можуть знайти управлінців для своїх адміністрацій на Херсонщині. Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел інформації. Російські окупанти стикаються з гострим дефіцитом кваліфікованих кадрів для управління на окупованих територіях Херсонщини. Спроби заповнити цей брак за рахунок учасників своєї армії, так званих «ветеранів сво», виявилися провальними. Особливо критична ситуація склалася у Генічеській громаді, де росіяни не можуть знайти навіть мінімально підготовлених осіб для керівних посад. Через це росіяни були змушені продовжити дію програми на три місяці, але ситуація не змінилася. Особливо складна ситуація у окупантів склалася у Генічеській міській громаді, де окупанти не змогли призначити повноцінного гауляйтера через брак кандидатів. Оголошений конкурс на посаду провалився через те, що навіть серед колаборантів не знайшлося осіб, готових взяти на себе цю роль. Місцевих зрадників переважно не розглядають для важливих посад через низький рівень компетентності та сумнівну репутацію навіть у середовищі окупаційної адміністрації. Кадрова криза, яку переживають окупанти, свідчить про те, що їхня система управління на захоплених територіях є неспроможною. До того ж, залучення «ветеранів сво» як управлінців поглиблює недовіру серед місцевого населення, адже ці люди не мають жодних компетенцій для виконання адміністративних функцій. Для місцевих мешканців співпраця з окупантами є прямим шляхом до юридичної відповідальності. Українська влада чітко заявляє, що після деокупації всі колаборанти будуть притягнуті до відповідальності відповідно до чинного законодавства, зокрема за ст. 111-1 КК України.

<https://henichesk.rayon.in.ua/news/760603-rosiyani-ne-mozhut-znayti-upravlintsiv-sered-veteraniv-defitsit-kadriv-i-proval-veteranskikh-program-na-khersonshchini>

17.11.2024 У школах окупованої Херсонщини росіяни продовжують акцію «Школа для сво» і збирають продукти з мешканців для російських військових. Про це повідомили в окупаційних медіа. Зокрема така «акція» разом із пропагандистськими заходами відбулась у школі Чаплинки (Каховський район). Батьків фактично змушують допомагати продуктами російським бійцям. Відмова може тягнути за собою погрози, зокрема щодо дітей. Школярів же змушують брати участь у записах пропагандистських відео, де вони на камеру «підтримують» російських військових. Наразі «підтримка» російських військових в окупованій Херсонщині полягає саме в тому, аби змушувати людей нести продукти (переважно городину і консерви), а також у заходах, де діти готують для них малюнки. Такі заходи тривають постійно.

<https://kakhovka.rayon.in.ua/news/760599-v-okupovaniy-khersonshchini-rosiyani-prodovzhuyut-vimagati-z-lyudey-produkti-dlya-rosiyskikh-viyskovikh>

18.11.2024 На тимчасово окупованих територіях росіяни роблять обхід мисливців з зареєстрованою зброєю для її подальшої конфіскації. Зброю конфісковують співробітники росгвардії на потреби російської армії. Перед вилученням від власника вимагають підписати документ про “добровільну передачу”. В іншому випадку погрожують кримінальною справою й конфіскацією. Зокрема, росіян цікавить гладкоствольна зброя з патронами з дробом, аби збивати безпілотники. Також конфісковують нарізну вогнепальну зброю калібрів 7.62, 8.6, 12.7 мм.

<https://khersonline.net/lenta/343143-okupanti-vdbirayut-zbroyu-u-mislivev-na-tot-dlya-potreb-svo.html>

18.11.2024 Чергова хвиля ліквідації безпритульних собак відбулася на тимчасово окупованих територіях Херсонщини. Окупанти безконтрольно збирають собак і котів, розміщують їх у нібито “притулки”, де подальша доля тварин залишається невідомою. В умовах повної безгосподарності та відсутності належного догляду ці тварини опиняються у жахливих умовах, де часто стають жертвами голоду, хвороб та насильства. Останній такий приклад стався у тимчасово окупованій Новій Каховці. Про це повідомляє Центр національного спротиву. Через безлад і хаос, які панують у цих “притулках”, зростає ризик поширення інфекційних захворювань, зокрема сказу, що може призвести до спалаху цієї смертельно небезпечної хвороби. Раніше траплялися випадки коли собак відстрілювали просто на вулиці.

<https://khersonline.net/lenta/343125-u-timchasovo-okupovany-hersonschin-zhorstoko-rozpravlyayutsya-z-bezpitulnimi-tvarinami.html>

19.11.2024 На окупованій Херсонщині російська пропаганда намагається відволікати місцеве населення від реальних проблем гучними заходами. Одним із таких заходів стало виступ ансамблю пісні й танцю «Волга» в Генічеську, організований у межах програми «Ми — єдина семья». Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел інформації. Проте очікуваного успіху окупанти не досягли: зал, де відбувався концерт, був напівпорожнім, а місцеві жителі проігнорували захід. Окупаційна «адміністрація» активно просуває культурні заходи з метою створення ілюзії нормального життя в регіоні. Міністр культури окупованої Херсонщини Артем Лагойський заявив, що ансамбль «Волга» є «хранителем народної творчості» й має стати мостом між народами. Жителі Генічеська все частіше називають подібні заходи спробою «замилити очі» й відвернути увагу від

реальних проблем: гуманітарної кризи, економічного занепаду та зростання тиску на місцеве населення.

Фото: росЗМІ

<https://henichesk.rayon.in.ua/news/761110-pesni-i-plyaski-v-okupovanomu-genichesku-rosiyani-privezli-ansambl-volga-dlya-stvorenniya-atmosferi-edinstva>

19.11.2024 На тимчасово окупованих територіях росіяни намагаються вивезти максимальну кількість українських дітей, яких вони вважають талановитими. Імперія роками живиться мізками підкорених народів, саме тому перше що вчиняє кремль на захоплених землях – це викачка матеріальних та інтелектуальних ресурсів. Не виключенням є ситуація на ТОТ. кремлівські окупаційні адміністрації формують списки дітей, які мають досягнення в галузі музики, мистецтва та спорту. Надалі планується вивести цих дітей до профільних інтернатів на території рф, обіцяючи переваги над однолітками з ТОТ. Зауважимо, що на росії спорт приречений, як й будь-які мистецькі ініціативи. російська культура є зброєю кремля й не є конкурентною у вільному світі. Спортсмени рф перебувають в ізоляції. Тому закликаємо батьків не дати росіянам знищити майбутнє своїх обдарованих дітей.

<https://khersonline.net/lenta/343190-no-tot-rosiyani-polyuyut-na-ukrayinskih-talanovityh-dtey.html>

19.11.2024 Окупанти досить часто позиціонують ремонт доріг, який проводять їхні криворукі підрядники на лівобережжі Херсонщини, як щось героїчне та неймовірне. Ось тільки майже завжди якість асфальту, який кладуть росіяни, є дещо сумнівною й вже за кілька місяців після таких “ремонтів” дороги виглядають гірше, ніж до них. Подібна ситуація виникла, наприклад, в окупованому селищі Чаплинка, де відновлення покриття на вулиці імені Грушевського закінчилось повним фіаско. Про це повідомляють кореспонденти “ІРС-Південь” з посиланням на російські джерела. “Жителі нещодавно відремонтованої вулиці Грушевського у Чаплинці поскаржилися на неякісні роботи. За їхніми словами, і двох місяців не минуло зі здачі центральної дороги селища, а на ній уже утворилися ями, з’їзди руйнуються, а освітлення на вулиці досі немає. Ситуація, за словами місцевих жителів, посилюється тим, що ремонт виконано без урахування майбутніх зимових умов”, – повідомляють росіяни. За

словами росіян, жителі Чаплинки переживають, що взимку нову дорогу просто змиє дощами. Протяжність його неякісного “хайвею” на вулиці Грушевського складає чотири кілометри, а ось робили його російські підрядники майже упродовж року.

<https://khersonline.net/lenta/343201-zhitel-okupovanoyi-chaplinki-rozkritikuvali-remont-dorogi-provedeniy-rosyskimi-pdryadnikami.html>

19.11.2024 Під імітацію будівництва в окупованому Генічеську виділяють кошти. «Забудовники стають у чергу за майданчиками для зведення житла у нових регіонах», – процитував заступника міністра будівництва росії нікіту стасішина окупаційний телеканал «Таврия». «Якщо рік тому ми збирали всіх забудовників і робили їм пропозиції з точки зору початку розвитку своїх бізнесів у чотирьох нових регіонах, то сьогодні стоїть черга за вибором тих майданчиків, які є на території цих суб’єктів», – розповів стасішин. Тим часом житломасив, який окупанти обіцяли звести у Генічеську, досі «будують». Чергова активність будівельної техніки на пустирі біля школи № 3 була помічена днями. Насправді ж окупанти риють неглибокі котловани і пересипають купи землі з місця на місце вже років зо два. І тривалі перерви у їхній «роботі» «чомуось» співпадають з періодами, коли в окуповане місто не їдуть контролюючі органи з «центру». Для чого окупантам імітувати будівельні роботи у Генічеську? Все просто: під це з москви виділяються кошти, які можна розікрасти. Наразі, наприклад, сальдо і компанія чекають гроші на оновлення 20 дахів багатоквартирних будинків від фонду розвитку територій рф.

Фото: росЗМІ

<https://khersonline.net/lenta/343206-pd-mtacyu-budvniictva-v-okupovanomu-genchesku-vidlyayut-koshti.html>

20.11.2024 Гауляйтер Сальдо знову планує грандіозне будівництво в Генічеську та інших містах Херсонщини, але місцеві мешканці страждають від злиднів. Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел інформації. Гауляйтер окупованої Херсонщини, володимир сальдо, знову розмірковує про масштабне будівництво на захоплених територіях. Його амбіційний план включає будівництво нових житлових комплексів у 14 населених пунктах області, таких як Олешки, Каховка, Скадовськ, Нова Каховка, а також численні села, які на думку росіян мають «високу чисельність населення та зручне розташування», першим серед яких вказаний

Генічеськ. На тлі цих «наполеонівських планів» гауляйтера сальдо місцеві мешканці скаржаться на значні проблеми в інфраструктурі та соціальних умовах життя. Зокрема, численні скарги стосуються низькоякісних ремонтів, організованих сальдо в рамках програми «відновлення» шкіл громади. За словами жителів, ці ремонти виконувались лише для того, щоб привласнити бюджетні кошти, залишивши в навчальних закладах непристосовані умови для навчання. Особливо важливою проблемою є відсутність опалення в школах через дефіцит вугілля, що робить навчальний процес у холодний період року практично неможливим. Люди також звертають увагу на низьку якість ремонту доріг, які знаходяться в жахливому стані, і постійно скаржаться на відсутність належного догляду за соціальною інфраструктурою. Окремим пунктом стоять проблеми з медициною. Усі ці проблеми на тлі амбіційних заяв окупантів виглядають як чергові маніпуляції, спрямовані на відволікання уваги від реальних потреб громади. Місцеві жителі, які вже давно відчують важкий тиск окупаційної влади, продовжують стикатися з численними труднощами, не отримуючи належної допомоги та підтримки від окупаційних структур.

<https://henichesk.rayon.in.ua/news/761461-saldo-znovu-marit-grandioznim-budivnitstvom-v-genichesku-ta-inshikh-mistakh-khersonshchini-na-tli-tsogo-mistsevi-meshkantsi-kazhut-pro-inshe>

20.11.2024 Незаконно створений окупаційною владою Херсонський педагогічний університет отримав статус малої академії наук. Про це повідомляють підконтрольні окупаційній владі джерела. За їхніми даними, таким чином на ТОТ Херсонщини “створюються умови для наукової діяльності школярів та студентів”. Нагадаємо, будівля головного корпусу Херсонського державного університету була захоплена представниками окупаційної адміністрації Херсона у червні 2022 року та на її базі було незаконно створено так званий Херсонський педагогічний університет. Наразі справжній Херсонський державний університет працює у місті Івано-Франківськ, куди його було релоковано під час окупації.

<https://most.ks.ua/news/url/fejkovij-universitet-na-tot-hersonschini-otrimav-status-maloji-akademiji-nauk>

20.11.2024 В окупаційній Григорівській школі Чаплинського «муніципального округу» подібна акція допомоги окупантам носила просту назву «Школа і сво». Школярів змусили не лише зібрати фрукти, овочі і консервацію для російських військових, а і підготувати для них малюнки і листи підтримки. А в окупованій Рубанівці Великолепетиського «муніципального округу» малювати російські прапори, танки і «зетки» змусили вихованців окупаційного дитсадка «Растишка». А в окупованому Генічеську «активістки» окупаційного «Комітета семей воинов Отечества» наталя тищенко і альона ізмаєва примушували школярів не лише малювати, а плести маскувальні сітки та виготовляти окопні свічки. Колишні українські вчителі тепер не лише змушують дітей допомагати окупантам, а і проводять «патріотичну» роботу. Іноді самі, іноді запрошуючи окупантів до шкіл. У тому ж Генічеську недавно відбулась зустріч школярів з «росгвардією», на якій окупанти показали, як поводитись зі стрілецькою зброєю і пустили дітей посидіти у своїх броньованих машинах. В окупаційній Скадовській школі № 3 для учнів дев'ятих-одинадцятих класів «урок мужності» провів голова окупаційного відділення

всеросійської громадської організації «Боевое братство» андрій дворецький, який на боці сепаратистів брав участь у військових діях на Донбасі ще у 2014 році. Військовий злочинець брехав дітям без упину. Зокрема, розповів: «Використання українським громадськими і воєнізованими формуваннями атрибутики Третього Рейху, і методи, якими діяли і діють військові України на Донбасі та в інших регіонах, ставлять солдата ЗСУ і німецько-фашистських окупантів на одну планку». А в окупаційному Сиваському будинку культури Новотроїцького «муніципального округу» зустріч окупантів і дітей назвали «Ти знай, солдате, ти не один, з тобою вся країна». Під час «заходу» присутнім читали огидно-брехливий «вірш» «Что такое сво?»

<https://khersonline.net/lenta/343230-dtey-lvoberezhzhya-hersonschini-zmushuyut-dopomagati-okupantam.html>

20.11.2024 Якщо не щодня, то через день в пропагандистських новинах з лівого берегу області з'являються повідомлення про роботу окупаційної прокуратури. Наприклад, таке: «Після втручання прокуратури перед мешканкою Генічеська погашено пенсійну заборгованість на суму більше 220 тис. рублів». А у Нижньосірогозькому «муніципальному окрузі» окупаційна прокуратура затвердила обвинувальний вирок стосовно 57-річної начальниці відділення окупаційної пошти – колаборантка присвоїла собі більше 20 тисяч рублів чийхось пенсій. У тому ж «окрузі», повідомили пропагандисти, окупаційне відомство допомогло пенсіонерці добитись виплат у сумі більше 330 тисяч рублів. А ось знову повідомлення з Генічеського «муніципального округу»:» За липень – серпень 2024 року перед більше ніж 1,8 тис. працівників «Виробничого управління меліорації і водного господарства Херсонської області» виникла заборгованість з заробітної платні на суму вище 45 млн рублів. Завдяки втручання прокуратури погашено заборгованість по оплаті праці». Ще 14,7 мільйонів окупанти заборгували 90 з лишком працівникам окупаційної організації «Херсон Тепломережі». Ті також звертались до окупаційної прокуратури у Генічеську і, пишуть, добились виплат. Але це, так би мовити, не точно. Справа у тім, що окупаційна прокуратура не контролює (та і не повинна це робити) виконання своїх рішень, а вони в окупованому регіоні, де ще рік не закінчився, а окупаційний бюджет – вже, як правило, не виконуються. Тому «прокурори» працюють для «годиться». Показують, що не дарма отримують високі зарплати. А ще заробляють статус «ветеранів бойових дій», який недавно російським силовикам, що служать на окупованих територіях, пообіцяла присвоювати їхня Державна дума.

https://khersonline.net/lenta/343275-na-lvoberezhzh-okupacyyna-prokuratura-pracyuye-ale-bez-tolku.html#google_vignette

20.11.2024 «Ціни на мандарини виростуть у півтора рази до грудня через перебої з поставками, – пише окупаційний телеграм-канал «Крыминфорум ZOV». – У 2024 році у росію завезли 617,3 тис. тонн, більше всього з Туреччини, Ірану, Китаю і Єгипту. Оптова ціна вже виросла з 60 – 90 до 100 – 150 рублів за кг, а магазинні – до 250 рублів. У грудні очікується подорожчання на 50 рублів». У сусідньому з окупованим Кримом окупованому Генічеську мандарини на Центральному ринку вже коштують від 250 до 350 рублів. Саме такий сумний ціновий рекорд зафіксували генічани минулої суботи і неділі. Подорожчали також помідори (150 – 180), огірки (200 – 220), солодкий перець (150), капуста і яблука (100 – 120), баклажани (150 – 200), виноград (350 – 500 руб/кг). Поки що на одному ціновому рівні тримаються буряк (60) і картопля (60 – 70 руб/кг).

Дорогими залишаються ківі і лимони (200), апельсини (250), гранати (250 – 350 руб/кг). До критичної межі у 1000 рублів за кілограм дійшли тверді сири, хоча можна знайти і по 850, але гіршої якості. Так само і з помідорами. Хто не може собі дозволити по 180 рублів, купує по 100 і навіть по 80, але то такі, що почервоніли з зелених вже у сховищі, тож дуже відрізняються за смаком. На рибних рядах з'явилась азовська тюлька по 200 руб/кг. Камбалу продають по 250 – 350, бички – 150 – 200, калкан – 300 – 350, піленгас – 400 – 450 руб/кг. У магазинах окупованого міста з'явилися перші новорічні солодкі подарунки. І вже видно, що більшість генічан можуть залишитись без них на свято. Причина – у високій ціні. «Kinder Maxi Mix», наприклад, коштують від 900 до 1562 рублів!

<https://khersonline.net/lenta/343280-na-noviy-rk-genchani-rizikuyut-zalishitis-bez-mandarinv-solodoschv.html>

21.11.2024 Вчителі-колаборанти жаліються на не виплату зарплат, «міністр» заперечує. В окупаційному обласному бюджеті закінчились кошти для виплат зарплат бюджетникам, нагадаємо, окупаційний уряд пояснює нині масову не виплату ними заробленого. Проблема зачепила навіть вчителів, з якими окупанти ще недавно носились, як з писаною торбою (бо ж «патріотів» виховують!). «Зарплати вчителям так і не видали, – написала одна з користувачок в окупаційний телеграм-канал «Капітан Очевидність в Херсоні». – І до кінця цього року навряд чи видадуть». Інша дописувачка знайшла більше слів: «Всі скарги – у порожнечу. Але проблема набагато більша, адже вчасно не виплачені зарплати – це приниження людської гідності, образа особистості дією, а, головне, недовіра зараз і у майбутньому можновладцям. Своїми діями власті Херсонської області порушують закон, закони і не несуть відповідальності, тим самим завдають удару репутації російської федерації». «Заробітні плати виплачуються згідно з затвердженими штатами, окладами і табелями обліку робочого часу», – збрехала, відчуваючи безкарність, окупаційна міністерка освіти Людмила Ковтун і попросила її більше такими дрібницями не турбувати. Мовляв, надалі звертайтеся з такими питаннями у «централізовану бухгалтерію».

<https://khersonline.net/lenta/343319-vchitel-kolaboranti-zhalyutsya-na-neviplatu-zarplat-mnstr-zaperechuye.html>

21.11.2024 Обіцяти – це те, що окупаційна влада може найкраще. Але схоже, що вже і симпатки їй не вірять. Причина проста – жодна з обіцянок не реалізована. Деякі взагалі, деякі почато і не закінчено. Приклад останніх – обіцяний окупантами «Будинок молоді». «Перший заступник губернатора Херсонської області ігорь Чагаєв за дорученням володимира Сальдо проінспектував будівництво майбутнього Будинку області у Голопристанському окрузі», – повідомляє у своєму телеграм-каналі окупаційна адміністрація. «Підрядник взяв на себе зобов'язання з будівництва даного об'єкта, але ми бачимо, що з різних причин відбувається відставання від графіку, – повідомив Чагаєв. – Будівництво майданчика знаходиться на особистому контролі губернатора. Вирішено збільшити кількість робітників». Не допоможе! Так вже робили в окупаційній Генічеській школі № 3. У результаті заклад все одно запустили у роботу зі значними недоробками – з напівзруйнованим харчоблоком, наприклад. Тим часом заступник голови окупаційного уряду області Сергій Черевко перевіряв ремонтні

роботи в амбулаторії у Громівці Новотроїцького «муніципального округу». І «несподівано» виявив «відставання від графіка»! «Підрядній організації поставлено завдання завершити основні ремонтні роботи до 20 грудня. Контроль буде щоденним», – пригрозив колаборант. Але ніхто не з'явився. У тій самій школі № 3 змінилось декілька підрядників, але справу свою вони так і не доробили.

https://khersonline.net/lenta/343322-remont-budvnictvo-vd-okupantv-na-lvoberezhzh-zalishayutsya-fkcyeyu.html#google_vignette

21.11.2024 На ТОТ Херсонщини занепокоїлись якістю життя. У зв'язку з цим навіть створили незаконну раду з її покращення при голові окупаційної адміністрації Херсонської області. Про це свідчить незаконне розпорядження володимира сальдо з відкритих джерел. Цим документом також затвердили положення про раду та її склад, який не опублікували.

<https://most.ks.ua/news/url/na-tot-hersonskoj-oblasti-zanepokojilis-jakistju-zhittja>

21.11.2024 У селищі Зелений Під Каховського району на ТОТ Херсонщини незаконна влада заявила про відкриття спортивного майданчика. На фото, які оприлюднили підконтрольні окупаційній владі джерела, видно, що так званий спортмайданчик відкрили на пустирі, облаштувавши його однією гойдалкою, волейбольною сіткою та лавками. Також паркан навколо так званого майданчика щедро завісили прапорами рф. У дописі також зазначається, що на майданчику є кільце для баскетболу та висаджені дерева, кущі й квіти, проте на фото цього немає.

Фото: росЗМІ

<https://most.ks.ua/news/url/na-tot-hersonschini-vidkrili-sportmajdanchik-na-pustiri-ta-z-odnijeju-gojdalkoju>

21.11.2024 Окупанти пропагують ілюзію прав для дітей, позбавляючи прав їхніх батьків на Херсонщині. Про це редакції Район.Генічеськ стало відомо з окупаційних джерел інформації. На окупованій Херсонщині російська влада продовжує створювати ілюзію «нормального життя» для дітей, проводячи пропагандистські заняття у школах. Так, у Нижньосірогозькій громаді організували тематичний урок для учнів 4-го класу на тему «Я імею право». Під виглядом просвіти дітей навчають викривленого розуміння прав людини, тоді як дорослі мешканці регіону живуть у реальності

безправ'я, репресій і страху. На уроці, за повідомленнями окупаційних ЗМІ, дітей ознайомили з основними положеннями Конвенції про права дитини та показали відео, яке, як стверджують, демонструє, як «права працюють у реальних ситуаціях». Проте в умовах окупації жодна з цих тез не має жодного стосунку до реальності, адже на окупованих територіях будь-які прояви свободи чи спроби відстояти свої права жорстоко придушуються. Нав'язуючи дітям брехливу ідеологію, окупанти намагаються укорінити своє панування, використовуючи освітню систему як інструмент контролю. Ці заходи є частиною масштабної кампанії зі створення ілюзії легітимності окупаційної влади. Проте у світі, де права людей грубо порушуються, говорити про «навчання дітей їхнім правам» — не що інше, як цинічна маніпуляція.

<https://henichesk.rayon.in.ua/news/761763-ilyuziya-viboru-ta-svobodi-okupanti-rozkazali-dityam-z-genicheskogo-rayonu-khersonshchini-yaki-u-nikh-e-prava>

Інформація про евакуацію цивільного населення та підприємств з міста Херсон та Херсонської області

15.11.2024 З тимчасово окупованої території Херсонської області на підконтрольну Україні територію вивезли чотирьох хлопців. Над евакуацією працювали волонтери благодійної організації Save Ukraine. Про це у Telegram повідомив керівник обласної військової адміністрації Олександр Прокудін. Найменшому хлопчику — один рік і сім місяців, старшому — 17 років. Наразі вони перебувають у безпеці. Фахівці надають їм необхідну медичну та психологічну допомогу, йдеться у дописі.

<https://suspilne.media/kherson/881171-volonteri-save-ukraine-evakuvali-z-tot-hersonsini-cotiroh-ditej-2>

Інформація щодо розмінування території Херсонської області

21.11.2024 Динаміка робіт з розмінування правобережної Херсонщини за останній тиждень — на інфографіці.

Інфографіка: Херсонська ОВА

<https://www.facebook.com/khoda.gov.ua>

Запорізька область

Інформація щодо злочинів та геноциду проти громадян України, які знаходяться на тимчасово окупованій території Запорізької області

15.11.2024 Сьогодні, 15 листопада, армія РФ завдала артилерійського удару по селу Малинівка на Запоріжжі. Внаслідок обстрілу одна людина загинула. Про це о 14:45 повідомив очільник ОВА Іван Федоров у своєму Telegram-каналі. Зазначається, що армія РФ обстріляла з артилерії Малинівку — внаслідок атаки загинув 67-річний чоловік: "Пенсіонер знаходився вдома, коли по селу вдарила артилерія окупантів. Він отримав смертельні поранення", — йдеться у повідомленні.

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/880835-armia-rf-obstrilala-malinivku-na-zaporizzi-e-zagibli>

15.11.2024 Чотирирічний хлопчик спав на своєму дивані в кімнаті, куди поцілила авіабомба, його дістали з-під завалів - дитина у лікарні в тяжкому стані. Ворожа атака КАБами на Запоріжжя в понеділок, 11 листопада, принесла біду в родину Романа Головіна. Його чотирирічний син Михайло отримав величезні травми й знаходиться у дуже важкому стані. Про це на своїй сторінці у фейсбуці повідомила запорізька журналістка Єва Миронова та опублікувала фото будинку з руйнуваннями від "прильоту". Багато хто із запоріжців бачив 11 листопада фото цього двоповерхового будинку, кут якого перетворився на суцільні руїни. А там жили люди. Щодо житла Романа у зведеннях повідомляли, що внаслідок прямого влучання частково зруйнований двоповерховий житловий будинок. Внаслідок цього поранення отримали двоє дорослих та дві дитини: хлопчик – 4 роки, дівчинка – 15 років. Цей хлопчик і є Міша. Чотирирічного хлопчика дістали з-під завалів зруйнованого будинку. Його батько Роман зміг вибратися з-під завалів власної квартири, а малий - ні. Він спав на своєму дивані в кімнаті, куди поцілили нелюди. Хлопчика деблокували та направили в одну з лікарень міста. Мама та бабуся хлопчика теж потрапили у лікарню. Неущкодженним дивом лишився тільки тато. "Дуже постраждав чотирирічний хлопчик Міша, який наразі у важкому стані. В той день я поспілкувалась з батьком Міші Романом, який декілька днів відкопував документи й всі вцілілі речі в купі сміття. Без світлин дитини, яку ввели у штучну кому, ви повірите, що цій родині потрібна допомога? Сподіваюсь", - написала Єва Миронова.

Фото: zprz.city

https://zprz.city/news/view/u-shtuchnij-komi-pislya-vorozhoi-ataki-kabiv-na-zaporizhzhya-chotiririchnij-hlopchik-opinivsya-u-likarni-ridni-zbirayut-groshi?utm_source=ukr.net&utm_medium=referral&utm_campaign=rss

15.11.2024 Списки цивільних в'язнів кремля в окупованому Мелітополі чи не щодня поповнюються новими іменами. Людей звинувачують у тяжких злочинах, що загрожують їм чималими тюремними термінами. Інформація про них просочується в публічний простір зрідка - коли рашисти знімають черговий сюжет задля залякування населення та демонстрації власного всесилля. Так до дня криміналіста було оприлюднено відео про розслідування серії підривів на залізниці в Мелітополі. У цьому звинуватили уродженця Херсона Віталія Скорохода.

Скріншот відео: gia-m.tv

За словами пропагандистів, починаючи з червня 2023 року в околицях Мелітополя було здійснено три підриви на залізниці. Вибухи невеликої сили завдавали шкоди залізничному господарству і викликали страх у машиністів. окупанти похвалилися, що завдяки професіоналізму криміналістів, вдалося ідентифікувати сліди, залишені на місці злочину, а потім затримати підозрюваного. 25-річного хлопця заарештували, нібито, під час спроби підриву газорозподільної станції в Мелітополі. Кримінальну справу скеровано до Запорізького облсуду. Щодо фігуранта скеровано 14 епізодів тяжких та особливо тяжких злочинів. Санкції за статтями великі - до 20 років в'язниці, якщо немає жертв, якщо будуть жертви, санкції ще більші. - розповів співробітник слідкому. Не обійшлося і без покаянною промови затриманого перед камерою. Хлопець сказав, що розуміє, що він отримає великий тюремний термін. І це дійсно так - російське правосуддя не щадить нікого, за пости в соцмережах призначаючи суворі покарання. Ще до суду ім'я Віталія Скорохода було внесено до списку терористів і екстремістів росспоживнагляду. Це означає, що незалежно від результату розгляду справи, чоловік буде позбавлений прав. Ще про трьох мелітопольців, яких збираються судити окупанти, стало відомо з повідомлення громадської організації Меморіал, забороненої в росії. 15 нових кримінальних справ проти громадян України надійшло в жовтні до Південного окружного військового суду Трьох жителів Мелітополя: Анну Вошкодер, Анну Мурдід і Артема Мурдіда звинувачують за цілою низкою статей, серед яких «підготовка до акту міжнародного тероризму», «вчинення теракту групою осіб», «участь у терористичному співтоваристві» і незаконне зберігання вибухівки, подробиці справи невідомі, - ідеться в повідомленні. Таким чином, можна зробити висновок, що масштаби репресій проти цивільних осіб досягли жахливих розмірів. Про

багатьох із тих, хто сьогодні нудиться у рашистських катівнях, просто невідомо. Крім того, є інформація про велику кількість безвісти зниклих людей, викрадених окупантами. Принаймні, частини з них вже немає в живих.

[https://ria-m.tv/ua/news/364679/stali-vidomi-novi-imena-melitopoltsiv-yakih-okupanti-suditimut-za-terrorizm-\(video\).html](https://ria-m.tv/ua/news/364679/stali-vidomi-novi-imena-melitopoltsiv-yakih-okupanti-suditimut-za-terrorizm-(video).html)

20.11.2024 У Мелітополі триває посилення репресій проти місцевого населення. Людей звинувачують у тяжких злочинах, що передбачають значні тюремні терміни. Інформація про нових затриманих рідко доходить до публічного простору — переважно через пропагандистські сюжети окупантів, метою яких є залякування населення. Нещодавно російські медіа поширили відео до дня криміналіста, у якому звинуватили Віталія Скорохода, 25-річного уродженця Херсона, у спробі підризу газорозподільної станції в Мелітополі. Інформація про ще трьох мелітопольців, яких планують судити окупанти, надійшла від громадської організації «Меморіал», забороненої в росії. «15 нових кримінальних справ проти громадян України надійшло в жовтні до Південного окружного військового суду. Трьох жителів Мелітополя: Анну Вошкодер, Анну Мурдід і Артема Мурдіда звинувачують за цілою низкою статей, серед яких «підготовка до акту міжнародного тероризму», «вчинення теракту групою осіб», «участь у терористичному співтоваристві» і незаконне зберігання вибухівки, подробиці справи невідомі», – йдеться в повідомленні.

<https://ctrcenter.org/uk/spysky-zyvilnyh-vyazniv-kremlya-v-okupovanomu-melitopoli-popovnyuyutsya-shhodnya>

Інформація щодо наслідків екогеноциду рф у Запорізької області

15.11.2024 Понад 40 ворожих влучань по Хортиці було зафіксовано від початку повномасштабного вторгнення. російські війська завдавали удари ракетами, безпілотними літальними апаратами і навіть керованими авіабомбами. Про це «Новинам Приазов'я» розповів Михайло Муленко, виконувач обов'язків завідувача відділу охорони пам'яток історії, археології та природи Національного заповідника «Хортиця». Внаслідок російських ударів по острову в першу чергу страждає природа через забруднення вибуховими речовинами, залишками горіння та ракетного палива. Крім того, відбувається забруднення ґрунту території уламками ворожих снарядів. «На жаль, в українському законодавстві не передбачене прибирання маленьких сковочок, які розлітаються на дуже значені території. Наприклад, якщо ми візьмемо останнє влучання КАБів по території острова, то уламки розлетілись в радіусі близько 150-200 метрів. Крім того, страждають екосистеми острова. Не всі влучання відбулися у природні комплекси. Були влучання й у забудову, відбувалося руйнування будівель», – розповів Муленко. Ворожими ударами був пошкоджений і геологічний заказник загальнодержавного значення «Дніпровські пороги», розташований на острові Хортиця. Збитки розраховуються. За словами Муленко, через авіаудари відбулося руйнування природних комплексів, а уламками зносяться цілі дерева. Внаслідок ворожих влучань часто виникають пожежі. «На території заказника є три гнізда Орлана-білохвоста, які охороняються на міжнародному рівні. Одне влучання було недалеко від цього гнізда. Зараз ми ще цього птаха фіксуємо, та невідомо чи повернеться він навесні на гніздування. Саме через влучання різноманітних

боєприпасів нараховано шкоди близько 2 мільйонів гривень», – повідомив Муленко. Він також додав, що через підриг Каховської гідроелектростанції постраждав заказник «Дніпровські пороги». Сталося засушення заплавин. Висохла мережа озер та проток в південній частині озера. На сьогодні шкода, яка обрахована за цим фактом складає 1,5 мільярда гривень. Водночас на Хортицю прилітають птахи, в тому числі занесені до Червоної книги України, з більш небезпечних територій, зокрема з архіпелагу «Великі і Малі Кучугури» та з «Асканії Нова».

<https://1news.zp.ua/bolee-40-popadanij-administracziya-zapovednika-horticza-rasskazala-o-posledstviyah-vrazheskih-udarov>

18.11.2024 Державна екологічна інспекція Південного округу оприлюднила загальну суму шкоду та площу збитків у Запорізькій області з початку повномасштабного вторгнення. Про це повідомили на сайті інспекції. Одним із напрямів розрахунків є фіксування шкоди за забруднення ґрунтів та засмічення земель будівельними відходами та уламками бойових частин ракет і снарядів. Станом на 1 листопада 2024 від 24 лютого 2022 року в Запорізькій області загальна сума шкоди складає понад 16 млрд 500 млн 208 тис. грн. В основі розрахунку: забруднення ґрунтів понад 132 тис. м²; засмічення земель понад 307 тис. м².

<https://akzent.zp.ua/nazvano-sumu-shkodi-dovkillyu-zaporizkoyi-oblasti-za-chas-povnomasshtabnoyi-vijni>

19.11.2024 Фахівці Держекоінспекції Південного округу провели обстеження територій, які зазнали ворожого обстрілу 18 листопада у Дніпровському районі Запоріжжя. Про це повідомляє Державна екологічна інспекція Південного округу. Через російську атаку територія площею понад 450 квадратних метрів була засмічена уламками будівельних конструкцій, відходами від руйнувань та частинами снарядів. На місці ураження інспектори відібрали проби ґрунту для лабораторних досліджень. Також було зафіксовано дві вирви, утворені внаслідок обстрілу. Їхня площа становить шість та два квадратних метри. Усі зібрані матеріали, включаючи результати досліджень, передадуть правоохоронним органам для фіксації екологічних злочинів, а також до Оперативного штабу при Держекологічній інспекції України.

Фото: 1news.zp.ua

<https://1news.zp.ua/dve-voronki-i-450-kvadratnyh-metrov-zagryaznennoj-territorii-posledstviya-udara-po-zaporozhyu-18-noyabrya-foto>

20.11.2024 російські окупанти оголосили Азовське море «внутрішнім» і обіцяють розвивати туризм на Мелітопольщині. На узбережжі Приморська, Бердянська та Кирилівки вони збираються побудувати сотні баз відпочинку. Тим часом українські екологи б'ють на сполох і попереджають, що забруднення акваторій Чорного та Азовського морів досягло критичного рівня. Екологічна організація Let's Do It Ukraine досліджує стан Чорного моря. Лідерка цього руху Юлія Мархель розповіла «Новинам Приазов'я», що деякі токсичні речовини, які потрапили в море внаслідок руйнування греблі Каховської ГЕС, розкладатимуться десятиліттями. «Чорне море забруднене токсичними речовинами, нафтовими продуктами, нафтовими вуглеводами, і хлорорганіка потрапила, важкі метали, тобто і зараз у Чорному морі вони перебувають у межах допустимих норм. Але вони ніколи нікуди не діваються. Усе сміття, всі токсичні речовини, важкі метали, які потрапили в Чорне море через війну і катастрофу на Каховській ГЕС, залягають на дно, і зі штормами, з хвилями, постійно піднімаються, приходять до берегів і повертаються назад. Самі всі ці речовини будуть розкладатися від 12 до 70 років», - пояснила вона. Забруднення може становити загрозу і для людського організму, зазначила екологиня. У невеликій концентрації токсичні речовини можуть і не вплинути на здоров'я людини, але з плином часу вони можуть накопичитися. «Токсичні важкі метали навіть із водою елементарно на шкіру потрапили або проковтнули випадково, воно потрапляє в людський організм і нікуди не дівається. Я як дослідник, як екоактивістка, як людина, яка живе в Україні, на жаль, ухвалила для себе рішення, що ні я, ні моя сім'я, купатися в Чорному морі за нашого життя не будемо. Я точно не доживу до того часу, коли воно саме очиститься. Далі - це вибір кожного. І можна сказати, що справді, у маленькій концентрації всі ці речовини, які потрапляють у наш організм через воду і харчовий ланцюжок, вони не становлять такої загрози. Але що більше ми їх накопичуємо в організмі, то більше ми починаємо хворіти, то більше ми починаємо собі вкорочувати вік. Тому що рано чи пізно той же самий миш'як, який потрапив у води Чорного моря, і дуже багато інших речовин, вони просто дійдуть до своєї кінцевої граничної норми, і людина помирає», - застерігає Мархель. Також на стан Чорного моря впливає Азовське море, яке досліджувати неможливо, зазначила Мархель. За її словами, до повномасштабного вторгнення це море потерпало від скидів із металургійних заводів. «Якщо брати ситуацію зараз, то війна пошкодила всі очисні системи на цих заводах, усі ці накопичувачі, вони в будь-якому разі зруйновані, і вони вже потрапили в Азовське море. Тобто сказати, що ми зможемо відновити екосистему в цьому столітті, я не впевнена. По-перше, нам потрібно відвоювати ті території, по-друге - дослідити, а по-третє - потім ухвалювати рішення і просити допомоги всього світу для того, щоб відновити екосистему і якось її запустити», - зазначила екологиня. Депутат Маріупольської міської ради Максим Бородін розповів «Новинам Приазов'я», що окупаційна влада не поширює жодної інформації про екологічний стан міста та Азовського моря, яке РФ теж окупувала. Основна проблема для екології Маріуполя зараз полягає в забрудненні через завод «Азовсталь» і промислові майданчики, які розташовані поруч із ним, каже депутат. Що з цими об'єктами зараз - невідомо. «Шлакова гора і той хімічний відстійник, який завжди з супутників люди бачили і казали: «Он дивіться, яка гарна водичка». Там ось дамба створена, і в цій дамбі завжди була вода такого специфічного забарвлення, дуже-дуже яскрава. Це перша історія. Друга історія - це шламонакопичувач. Це величезна територія, тобто велике таке озеро,

фактично, яке теж впадало в море і відгороджене спеціальною захисною дамбою, в яку фактично зливався з мокрих систем газоочищення, які очищали повітря, мокрий шлам. Шлам - це металеві відходи того, що перегорає, але змочене. Катер постійно по цьому озеру курсував і перемішував це все. І те, що осідало, воно потім вигрібалось, а вода за рахунок того, що осідало, за рахунок осаджувального озера, воно очищалося і зливалось в море. І третя історія - це золонакопичувач. Це величезна територія, на якій зберігаються вже дуже давно залишки золи. Але ця зола теж постійно змочена. Тому що вона сама по собі, якщо не змочена, дуже легко розлітається», - пояснив Бородін. Крім того, на стан Азовського моря можуть впливати зливові стоки, які потрапляють у нього через дощі, додав він. У цьому випадку небезпеку несуть саме ґрунтові води через хаотичні поховання маріупольців під час блокади міста. «Тобто все, що в ґрунті - люди, де були поховані і їх потім не викопали, а таких поховань ще дуже багато, воно все зливається з ґрунтовими водами прямо в море. На жаль, немає зараз доступу до моря, а не маючи результатів, сказати, в якому стані зараз перебуває Азовське море дуже складно», - наголосив депутат. Таким чином, літній відпочинок для мелітопольців, які залишилися в окупації, замість оздоровлення може обернутися великими проблемами. І потрібно гарненько подумати, перш ніж планувати відпустку на Азовському або навіть Чорному морях.

<https://ria-m.tv/ua/news/365246/eksperti-poyasnili-chomu-kupatisya-v-azovskomu-mori-smertelno-nebezpechno-dlya-melitopoltsiv.html>

20.11.2024 Бердянське водосховище третій місяць стрімко втрачає воду. Про це свідчать супутникові дані, повідомляє Telegram-канал «Труха Запорожжя». Рівень води почав стрімко падати з вересня. За повідомленнями окупаційної адміністрації Бердянська, наразі глибина водосховища становила близько 18,2 м. Судячи з природніх слідів осаду на скелях, рівень знизився ще мінімум на 1 м-1,5 м.

<https://sprotyv.info/news/na-okupovanij-chastini-zaporizko%dl%97-oblasti-rizko-pada%dl%94-riven-odnogo-z-vodoshovishh>

Інформація про ракетно-дронові удари та обстріли військами РФ по місту Запоріжжя та населеним пунктам Запорізької області

15.11.2024 Впродовж 14 листопада під ворожим вогнем були міста та села Пологівського та Василівського районів. Ворог завдав по ним 466 ударів з авіації, артилерії, реактивних систем залпового вогню та безпілотників. Про це повідомили у Національній поліції Запорізької області. російська терористична армія вже декілька днів поспіль завдає масовані удари по Степногірській громаді керованими авіаційними бомбами. Ворожі снаряди поцілили по багатопверхівкам та приватним будинкам. Крім того, вибуховою хвилею та уламками розірваних боєприпасів пошкоджені гаражні та господарські споруди, майно та машини людей. Також вчора російська армія завдала три удари керованими авіаційними бомбами по регіону.

Фото: Національна поліція Запорізької області

Фото: Національна поліція Запорізької області

Фото: Національна поліція Запорізької області

За всіма фактами російських воєнних злочинів правоохоронці відкрили провадження за ч. 1 ст. 438 «Порушення законів та звичаїв війни» Кримінального кодексу України.

<https://1news.zp.ua/nanesli-udar-po-mnogoetazhnomu-domu-posledstviya-vrazheskih-obstrelov-zaporozhskoj-oblasti-14-noyabrya-foto>

16.11.2024 Сьогодні вночі, 16 листопада, армія рф атакувала Запоріжжя та Запорізький район. Внаслідок обстрілу пошкоджено об'єкт критичної інфраструктури, торгові приміщення та дорожнє покриття. Як люди оговтуються після обстрілу — дізнавалися кореспонденти Суспільного.

Фото: Світлана Гарбузова/Суспільне Запоріжжя

Фото: Світлана Гарбузова/Суспільне Запоріжжя

російською атакою пошкоджено магазин в якому працює Олександра. В приміщенні пошкоджено скляний дах, розповіла жінка: "Подзвонила вранці охорона і сказала, що був приліт біля магазину. Одразу приїхала. З нашим магазином невеликі проблеми, у людей більші пошкодження. Трохи товар попадав, скло, дах був скляний. Чула вибух, було гучно". В іншому магазині пошкоджені двері, вікна та товар, розповіла власниця торгового приміщення Лариса Кравець: "Немає нічого — ні дверей, ні вікон, ні кондиціонера. Всередині теж. Сильно пошкоджений товар. Чули та бачили вибух. Живемо поруч і прибігли, все побачили на власні очі. Був дуже сильний вибух. Наш кіоск був в його осередку", — згадувала Лариса. Також внаслідок російського удару по Запоріжжю пошкоджено магазин Віталія. Чоловік нарахував для свого бізнесу збитків від обстрілу на 80 тисяч гривень: "Товар пошкоджений. Двері побиті. Одна

поламана стоїть. Ще не розбирали все. Тепер треба все міняти, робити щось із товаром. Коли приїхав побачив гору всього і двері неможливо було відчинити. Бо все попадало, все заблокувалось", — розповів Віталій. Окрім того, зазнали пошкоджень багатоповерхівки, розташовані поблизу, розповіла місцева жителька Валентина: "Воно торохнуло, полякалися, закінчилося все, вийшли, прибираємо скло. Сильно злякалися. Бабуся 97 років злякалася, думала шафа на неї впаде. Шибки вибило. Вранці дуже було гучно. Дві шибки вилетіло".

Фото: Світлана Гарбузова/Суспільне Запоріжжя

Фото: Світлана Гарбузова/Суспільне Запоріжжя

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/881289-nemae-nicogo-ni-dverej-ni-vikon-naslidki-nicnoi-ataki-armii-rf-na-zaporizza>

16.11.2024 Увечері 16 листопада російські війська обстріляли Василівський район на Запоріжжі. Чоловік зазнав поранення. Про це повідомив глава ОВА Іван Федоров, передає Цензор.НЕТ. "Близько 17-ї години росіяни завдали удар по населеному пункту Василівського району. Вибуховою хвилею та уламками знищено легкову автівку, а чоловік отримав поранення", - ідеться в повідомленні.

Фото: Запорізька ОВА

https://censor.net/ua/photo_news/3520331/obstril_zaporizkoyi_oblasti

18.11.2024 Зранку російські загарбники атакували Запоріжжя. У місті було чути вибухи. Як інформує Цензор.НЕТ, про це повідомив начальник запорізької ОВА Іван Федоров. "росіяни завдали 3 удари по Запоріжжю. Як і по всій території України, цілили по критичній інфраструктурі області", - йдеться в повідомленні. Федоров зазначив, що станом на зараз інформації про постраждалих немає, масштаби руйнувань з'ясовуються. За уточненою інформацією, через ворожу атаку на Запоріжжя дістали поранення двоє людей. "59-річний чоловік у лікарні. Медики надають всю необхідну допомогу. 18-річний юнак після огляду лікарів від госпіталізації відмовився", - повідомив Федоров. Впродовж доби окупанти завдали 392 удари по 11 населених пунктах Запорізької області. 41-річний чоловік дістав поранення внаслідок російських атак по Василівському району. Війська рф здійснили 3 авіаційні удари по Темирівці. А також: 226 БПЛА різної модифікації атакували Степногірськ, Приморське, Лобкове, Гуляйполе, Щербакі, Новоандріївку, Новоданилівку, Малу Токмачку, Білогір'я та Новодарівку; 3 обстріли з РСЗВ накрыли Новодарівку та Малу Токмачку; 160 артобстрілів завдано по території Лобкового, Гуляйполя, Щербаків, Новоандріївки, Новоданилівки, Малої Токмачки, Білогір'я та Новодарівки.

https://censor.net/ua/news/3520369/udary_po_zaporijju_17_lystopada

18.11.2024 17 листопада ворог обстріляв Пологівський район Запорізької області. Внаслідок цього постраждало чотири людини, повідомляють у пресслужбі ГУ ДСНС у Запорізькій області.

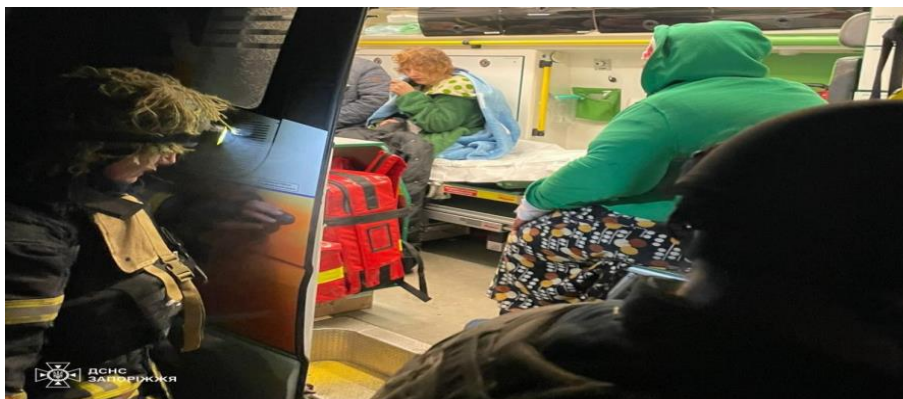

Фото: ДСНС

Через ворожі обстріли, у районі зайнялося чотири пожежі. У селі Преображенка рятувальники деблокували травмовану жінку з-під завалів зруйнованого будинку. Її передали медичному розрахунку надзвичайників.

Фото: ДСНС

Чоловіка та двох жінок вивели на свіже повітря, де їх оглянув фельдшер. Врятованим надали першу допомогу та направили до стабілізаційного пункту.

Фото: ДСНС

Пожежу в будинку, площею 30 квадратних метрів, рятувальникам вдалося загасити. Крім цього, в Оріхові ДСНС ліквідувала займання гаража та господарчої споруди. У Запорізькому районі надзвичайники знищили частину крилатої ракети, яку знайшли у Запорізькому районі. Всього протягом доби на виклики залучили 55 рятувальників ДСНС та 13 одиниць техніки.

Фото: ДСНС

https://zprz.city/news/view/u-seli-preobrazhenka-vnaslidok-obstrilu-postrazhdalo-chotiri-lyudini-dsns?utm_source=ukr.net&utm_medium=referral&utm_campaign=rss

19.11.2024 Ввечері 18 листопада армія рф масовано атакувала Запоріжжя. За попередніми даними, російські військові обстріляли місто понад десятьма безпілотниками типу "Шахед". Пошкоджень зазнали житлові будинки. Що розповіли очевидці обстрілу — дізнавались кореспонденти Суспільного. Сергій Ключик, власник одного з пошкоджених будинків, каже: власноруч будував дім, на його зведення та облаштування витратив шість років. Нині в будинку зруйновано майже все: "Мене вдома не було. Вчора, о 21.15 сусід зателефонував. Каже, "приліт", все дуже погано. Там ще горів двигун від "шахеда". Він впав прям на подвір'я. У будинку пошкоджено майже все. Допомагають прибрати наслідки колеги, друзі. Сьогодні є де ночувати. Коли дізнався більше злякався за сусідів, а не за будинок. Вони були тут".

Фото: Суспільне Запоріжжя

Фото: Суспільне Запоріжжя

Лариса Попазова, співробітниця власника одного з пошкоджених будинків, каже: приїхала допомогти та підтримати свого директора: "Коли ми приїхали на місце тут горів "шахед," одна частина будинку повністю зруйнована. Вікон немає, дверей немає, меблів немає. Двір, присадибна ділянка також повністю зруйнована.

Фото: Суспільне Запоріжжя

Жінка розповідає, що співробітники прибирають матеріали, що не підлягають відновленню:

Фото: Суспільне Запоріжжя

"Виносять, вікна, аби могли приїхати служби та законсервувати будинок. Директор відійшов трохи, напевно допомога співробітників, і що він залишився не один, його трошки підняло на ноги".

Фото: Суспільне Запоріжжя

Юрій Солоп, місцевий житель, розповів, що в нього в будинку немає пошкоджень, проте його родина дуже злякалася під час обстрілу: "Це страшно, звичайно. Онук боїться, донька боїться, дружина боїться. Засинають і знов прокидаються, бо їм сниться цей вибух. Дуже відчувалася вибухова хвиля, ліжко вібрувало. У нас нічого не пошкоджено. Дівчата мої в коридорі були за двома стінами, тільки ж вони нічим не допоможуть".

<https://suspihne.media/zaporizhzhia/883103-dvighun-vid-saheda-vpav-pramo-na-podvira-so-rozpovidaut-ocevidci-pro-ataku-rf-po-zaporizzu>

19.11.2024 Надвечір 18 листопада Запоріжжя атакували російські безпілотники, внаслідок чого нібито було пошкоджено об'єкт енергетичної інфраструктури. Про це повідомляють місцеві телеграм-канали. Атаку на місто також підтвердив голова Запорізької обласної військової адміністрації Іван Федоров. Про перші вибухи Федоров повідомив близько 21 години, а вже о 21: 54 зазначив, що є інформація про постраждалих внаслідок російської атаки. "Ворог продовжує атакувати Запоріжжя. Попередньо, є постраждалі. Знаходьтеся у безпечних місцях", — написав Федоров. Місцеві телеграм канали повідомили, що така кількість ворожих "шахедів" за один раз ще не атакували Запоріжжя. "Наші відбивають найбільшу мопедну атаку на місто. Але мопеди ще летять", — зазначалось у повідомленнях. Також у мережі з'явилась інформація, що у різних районах Запоріжжя почались пожежі.

Фото: Труха

"У деяких районах зникло світло, спостерігається і зниження напору води. Постраждали також житлові будинки", — йдеться у повідомленні. Згодом Іван Федоров заявив, що росіяни атакували Запоріжжя більш ніж 10 "шахедами". "Постраждала цивільна інфраструктура. Наразі понад 10 тисяч абонентів перебувають без світла", — сказав Федоров. За його словами, котельні та лікарні також залишилися без електро та теплопостачання. З наслідками ворожих атак борються рятувальні служби.

<https://focus.ua/uk/voennye-novosti/679267-ataka-na-zaporizhzhya-rf-vipustila-po-mistu-rekordnu-kilkist-shchahediv-socmerezhi>

19.11.2024 Близько 100 людей звернулися до Контакт-центру, а інфраструктура зазнала пошкоджень. Ліквідація наслідків триває. російські війська здійснили масовану атаку "шахедами". В результаті понад 15,6 тисяч абонентів залишилися без електроенергії. в. Крім того, без теплопостачання залишаються 677 будинків.

Фото: Запорізька міська рада

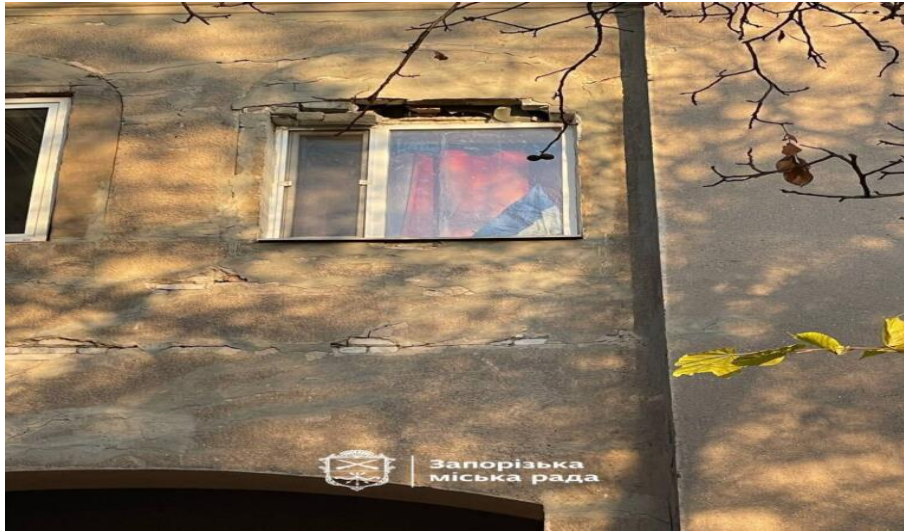

Фото: Запорізька міська рада

Внаслідок нічної атаки пошкоджено 13 багатоповерхівок та понад два десятки гаражів. До Контакт-центру 1580 звернулося більше сотні людей. Вибиті вікна наразі закривають листами OSB. Роботи виконано на 50%. За розселенням до шелтерів ніхто не звертався, повідомила в.о міського голови Регіна Харченко. За словами голови Запорізької ОВА Івана Федорова, 10 тисяч людей залишаються без електропостачання. Вдалося відновити подачу світла до 9-ї міської лікарні та запустити дві з чотирьох котелень, які зазнали ушкоджень. Найближчим часом очікується відновлення всіх чотирьох. Запорізька обласна прокуратура розпочала досудове розслідування за фактом порушення законів та звичаїв війни. Згідно з даними слідства, 18 листопада 2024 року з 21:00 до 22:00 збройні сили рф із застосуванням БпЛА атакували Запоріжжя. Пошкоджено об'єкти інфраструктури та гаражний кооператив. Внаслідок удару по приватному сектору в одному з районів міста частково зруйновано будинок, а також пошкоджено інші домоволодіння, розташовані поруч.

Фото: Запорізька обласна прокуратура

Фото: Запорізька обласна прокуратура

https://www.inform.zp.ua/uk/2024/11/19/303170_poshkodzeni-bagatopoverhivky-znestrumlena-likarnya-vidsutnye-opalennya-naslidky-ataky-na-zaporizhzhya-onovlennya

19.11.2024 Внаслідок атаки постраждав і Запорізький гідроенергетичний фаховий коледж ЗНУ. У будівлі вибито вікна, пошкоджено двері, аудиторії та лабораторії. Про це повідомили на сторінці Запорізького національного університету в фейсбуці.

Фото: zprz.city

Фото: zprz.city

"Це ще одне нагадування про те, як війна руйнує українську освіту та перешкоджає здобуттю знань. Попри всі виклики, колектив і студенти залишаються стійкими й продовжують навчальний процес, демонструючи незламність духу та віру в перемогу. Відновимо все, для продовження якісного освітнього процесу", - йдеться у повідомленні.

https://zprz.city/news/view/vnaslidok-masovanoi-ataki-postrazhdav-zaporizkij-gidrokoledzh-foto?utm_source=ukr.net&utm_medium=referral&utm_campaign=rss

20.11.2024 Запоріжжя в ніч із 18 на 19 листопада зазнало масованої атаки дронів-камікадзе типу Shahed-136 ("Шахед"). Про перебіг ліквідації наслідків російських ударів сьогодні, 20 листопада, в ефірі телеканала FREEDOM розповів речник Запорізької обласної військової адміністрації (ОВА) Олександр Коваленко. За його словами, армія РФ тероризує Запорізьку область практично в цілодобовому режимі, найбільше страждають від обстрілів із різних видів озброєння населені пункти, наближені до лінії фронту. "Мені здається, вони цілодобово ведуть обстріли. Переважно це чотири види озброєння: авіаційне, безпілотні літальні апарати різних модифікацій, реактивні системи залпового вогню та артилерія. Зараз щодоби фіксуємо близько 400 і більше обстрілів. Найбільше страждають прифронтові населені пункти, які розташовані в зоні 10-20 км від лінії ведення бойових дій. Насамперед це Мала Токмачка, Малинівка, Степногірськ, Гуляйполе, до Оріхова періодично долітає. Ми щодня фіксуємо 20-30 руйнувань житлової інфраструктури", — сказав Коваленко. Унаслідок нальоту російських БПЛА на Запоріжжя 18 листопада близько 17,5 тис. абонентів в області залишилися без електроенергії, 677 будинків було відключено від центрального опалення. Речник ОВА прокоментував перебіг ліквідації наслідків удару. "Це був один із масових обстрілів, уперше така кількість безпілотників типу "Шахед" обстріляли обласний центр. Ми зафіксували 11 обстрілів. Більшість із них збили Сили протиповітряної оборони. Постраждала житлова інфраструктура та об'єкти критичної інфраструктури. Було знеструмлено три котельні. Вони були переведені на автономну генерацію. Учора (19 листопада, — ред.) було під'єднано до електропостачання дві котельні, протягом цієї ночі третя котельня. Тому тепло поступово повертається до квартир. Повністю було зруйновано будинок у приватному секторі, частково пошкоджено приватні житлові будинки та багатоповерхівки, які були навколо епіцентру вибуху. Учора з самого ранку було розгорнуто пункти незламності, паралельно йшло відновлення житлової інфраструктури, оскільки було зруйновано дахи, вікна вилетіли", — поінформував спікер. Він сказав, що місто все ще оговтується від попередніх ударів, унаслідок яких постраждали люди. "Із 22 вересня ворог почав обстрілювати обласний центр після перерви в кілька місяців. Ми фіксували обстріли керованими авіабомбами, балістичними, крилатими ракетами, і ось такий "шахедний" обстріл. За цей час понад 1,5 тис. будинків було пошкоджено або частково зруйновано. Досі триває відновлення цих будинків. Наші енергетики, комунальники відновлюють системи й енергопостачання, і газопостачання, і водопостачання. У лікарнях досі перебуває близько 30 осіб, які отримали травми різного ступеня тяжкості протягом цих двох місяців терористичних обстрілів Запоріжжя", — зазначив Коваленко.

<https://uatv.ua/uk/rf-teroryzuye-zaporizku-oblast-praktychno-v-tsilodobovomu-rezhymi-pro-ataky-rozpovily-v-ova>

21.11.2024 У середу, 20 листопада, правоохоронці зафіксували наслідки 288 ворожих атак по території Запорізької області. Загиблих серед цивільних немає. Про це повідомляє Національна поліція Запорізької області. Війська рф застосували по містах і селах регіону артилерію, «гради», міномети, авіабомби, ударні дрони. Зареєстровано 19 повідомлень про руйнування будинків та інших об'єктів цивільної інфраструктури. Минулої доби російські війська завдали чотири авіаційних удари по Новоданилівці, Малій Токмачці, Білогір'ї та Новодарівці, здійснили 135 БПЛА-атак, вдарили десять разів із РСЗВ та 139 — з артилерії по Гуляйполю, Щербаках, Новоандріївці, Лугівському, Малинівці, Ольгівському, Новопавлівці, Лобковому та інших селах. Унаслідок обстрілів у прифронтових населених пунктах пошкоджені будинки, господарські та гаражні споруди. За фактами воєнних злочинів відкриті кримінальні провадження. Правова кваліфікація — ч. 1 ст. 438 Кримінального кодексу України.

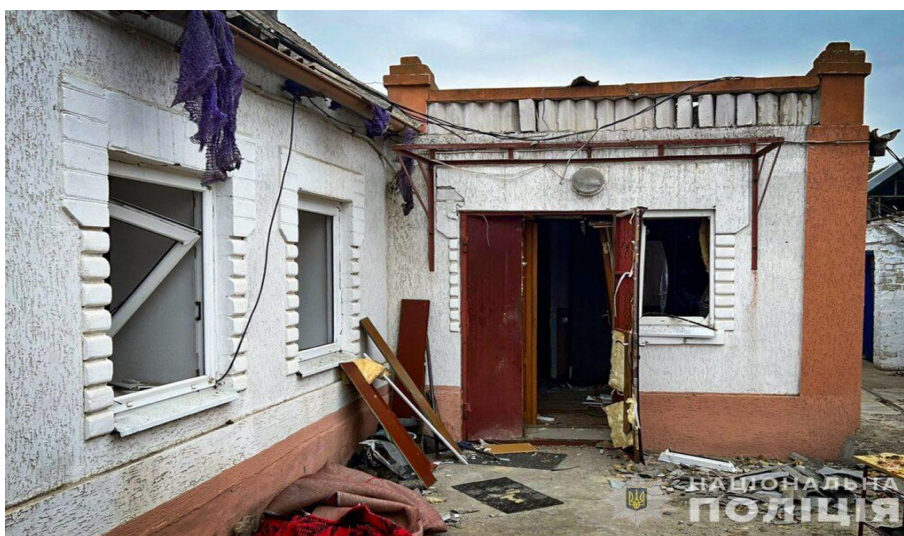

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

Фото: Національна поліція

<https://1news.zp.ua/razrusheny-doma-i-drugie-obekty-infrastruktury-posledstviya-obstrelov-zaporozhskoj-oblasti-20-noyabrya-foto>

Інформація про відновлення території, житлових будинків інших об'єктів інфраструктури, які були зруйновані під час війни та в населених пунктах Запорізької області

16.11.2024 В Хортицькому районі через дранову атаку понівечено понад 10 багатоквартирних будинків. У трьох з них міські комунальні служби вже виконали роботи з закриття вікон. Робота триває. Про це повідомила Регіна Харченко, виконуюча обов'язки міського голови. «Аварійні бригади працюють по відновленню пошкодженого житлового майна мешканців згідно з заявками на 15-80. Попри атаку, ринок у Хортицькому районі працює», – написала Харченко.

Фото: Запорізька міська рада

<https://1news.zp.ua/utrennyaya-ataka-zaporozhya-stalo-izvestno-skolko-mnogoetazhek-povrezhdeno-vrazheskim-udarom-foto>

19.11.2024 У Запоріжжі триває відновлення після атаки дронів на житлові будинки та об'єкти критичної інфраструктури 18 листопада. Про це повідомляє Запорізька обласна військова адміністрація. В приватному секторі ворожий дрон майже повністю зруйнував будинок мешканця Дніпровського району Сергія. «Я був у від'їзді, і це врятувало мені життя. Мій дім зруйнований: і перший, і другий поверхи. Все, що я будував роками, зникло за секунди», — поділився чоловік. Внаслідок ворожої атаки постраждали й два сусідні будинки. Вибуховою хвилею в них повибивало шибки та вікна. На щастя, обійшлося без людських жертв. «Роботи з відновлення розпочали одразу ж, як дозволила безпекова ситуація. Близько першої години ночі комунальники вже закрили шибки листами ОСБ. В найбільш постраждалому будинку проводять демонтаж зруйнованих конструкцій», — зазначила в. о. голови районної адміністрації Запорізької міської ради по Дніпровському району Ольга Сівова.

Скріншот з відео: 1news.zp.ua

Одним із перших на місце влучання прибув і квартальний Станіслав Володимирович. Каже, що це вже не перша ворожа атака по приватному сектору в Дніпровському районі міста. «Хто де ховався. У кого є погріб, спускалися туди. Це вже не перша атака. Ми бачимо, що вирва від снаряда мала, але потужність удару була дуже велика», — каже Станіслав Володимирович.

<https://1news.zp.ua/zaporozhchzy-rasskazali-o-vcherashnih-udarah-po-gorodu>

19.11.2024 Іван Федоров заявив, що удар привів до відключення світла в котельнях та лікарні. Рятувальники та поліцейські оперативно розпочали усунення наслідків. Основне завдання зараз – відновити електропостачання в установах, які забезпечують тепло та медичну допомогу. Федоров зазначив, що комунальні служби вже розпочали роботи з відновлення енергопостачання. Станом на 16:34, за інформацією Івана Федорова, вдалося заживити понад 12 тисяч абонентів. Ще 5 тисяч залишаються без світла. З трьох знеструмлених котелень дві вже отримали електропостачання, одна працює на генераторі. Аварійні бригади продовжують ліквідацію наслідків ударів.

<https://gazetavv.com/news/golovne/rf-vdaryla-shahedamy-po-zaporizhzhyyu-ponad-10-tysyach-abonentiv-bez-svitla.html>

20.11.2024 18 листопада війська рф атакували Запоріжжя дронами. Частина мешканців міста досі залишається без світла. Про це повідомляє Запорізька ОВА. "Понад 3900 абонентів ще залишаються знеструмленими через російську атаку на Запоріжжя 18 листопада", - йдеться у повідомленні. Аварійні бригади працюють цілодобово, але через серйозні пошкодження енергетичного обладнання, для ліквідації наслідків атаки потрібен час. Усі три котельні, які були знеструмлені внаслідок ударів, уже заживлені і подають тепло.

<https://ria-m.tv/ua/news/365212/skilki-meshkantsiv-zaporijjya-zalishayutsya-bez-svitla-pislya-vorojoi-ataki-18-listopada.html>

Інформація про підтримку та (гуманітарну) допомогу місту Запоріжжю та населеним пунктам Запорізької області з боку країн партнерів

18.11.2024 Одну зі зруйнованих багатоповерхівок в Олександрівському районі відвідали Надзвичайний та Повноважний Посол Королівства Норвегії в Україні Хелене Санд і представники благодійної організації «Карітас» Королівства Норвегії разом з представниками місцевої влади, Іваном Федоровим та Регіною Харченко.

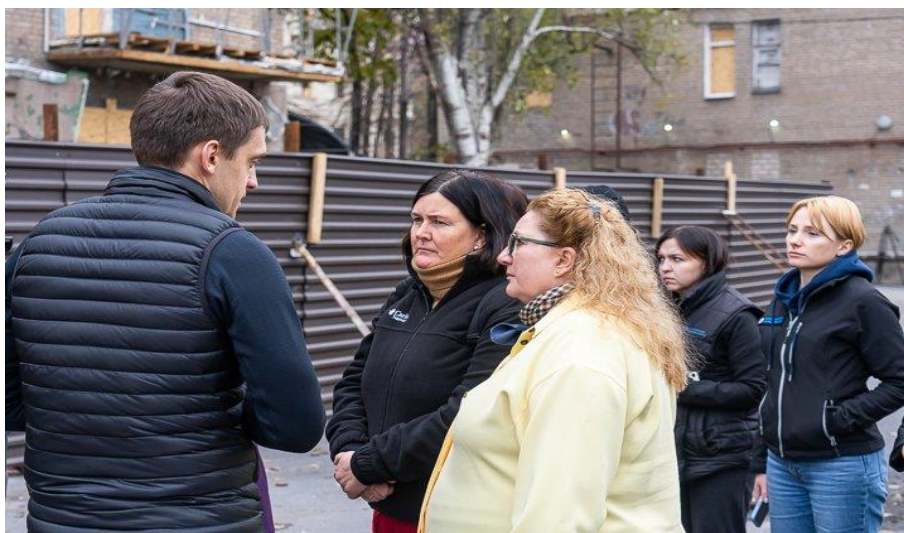

Фото: Запорізька обласна державна адміністрація

Про це повідомили на сайті Запорізької обласної державної адміністрації. «Ми чітко бачимо, що росія атакує мирних мешканців непередбачувано. Вона атакує українців і вдень, і вночі. Ворог обстрілює навіть лікарні, як це було в Запоріжжі нещодавно. І це жахливо. Ми продовжуємо підтримувати Запорізьку область у її відновленні,» – зазначила генеральна секретарка «Карітас» Норвегії Інгрід Розендорф Джойс. Норвезька рада у справах біженців з початку повномасштабного вторгнення надає будівельні матеріали для екстреного ремонту. Також у рамках проєкту «Norway» на базі «Карітас» Запоріжжя допомагають мешканцям прифронтових районів.

<https://panoptikon.org/zp/170676-predstavnyky-norvegii-vidvidaly-zruinovanu-bagatopoverkhivku-v-zaporizhzi.html>

Інформація про життя громадян України в прифронтовій зоні та на тимчасово окупованій території Запорізької області

15.11.2024 У селі Преображенка Запорізької області, що за 9 кілометрів від лінії фронту, працює єдине поштове відділення "Укрпошти". Три його працівниці з початку повномасштабного вторгнення, попри щоденні обстріли, ні на день не зупиняли роботу. У відділенні, яке залишилися єдиним стаціонарним пунктом на шість сіл, приймають посылки та адресно розвозять пенсії. Про роботу пошти у прифронтовій зоні дізнавались кореспонденти Суспільного. Начальниця поштового відділення Надія Шандрук почала працювати тут близько 30 років тому, як листоноша. Згодом стала оператором відділення, а вже на другий рік повномасштабного вторгнення — очолила його. Нині, поки поштарки розвозять пенсії, обслуговує клієнтів у відділенні: "Оце ми втрюх на всю нашу територію громади. Пенсію тут розвозимо по місцю. Один в одну сторону, інший — в другу. Окрім пенсій у нас посылки відсилають-присилають, газети виписують. У нас багато продуктів, посилочні ящики, листівки, платять за світло, поповнюємо телефони". З початку повномасштабного вторгнення, попри щоденні обстріли, жінки ні на день не зупиняли роботу. Преображенське поштове відділення вже щонайменше п'ять разів потрапляло під обстріли, каже Надія: "Пам'ятаю 40 хвилин безперервних обстрілів. Тоді постраждало дуже багато. І машини тут були. І приміщення. Ми всі, разом з головою, сиділи у підвалі. Тільки чуємо, що горить. Де горить — невідомо. Встали, а тут — і вікон, ні скла... Все позакривали, на емоціях додому доїхали, а дома вже — мандраж".

Фото: Суспільне Запоріжжя

Та попри все, Надія щодня продовжує ходити на роботу. Хоча — зізнається: працювати нині стало важче. "Люди приходять засмучені, кожен зі своїм болем. Треба всіх вислухати, якусь пораду дати, заспокоїти. І вдома обстріли, і тут обстріли. А що робити? Треба працювати. У мене вдома вже три "прильоти" було. Нічого, понакрили. Де шифером, де брезентами. Страшно. Але треба перебороти свій страх".

Фото: Суспільне Запоріжжя

Жінка каже: це відділення пошти — єдиний зв'язок Преображенки з зовнішнім світом, який вона продовжуватиме підтримувати. "Населення менше, звісно. Всього десь людей 700-800 залишилися. Не всі наші клієнти, але за світло платять всі в нас. Бо в нас іншого зв'язку з зовнішнім світом немає".

Фото: Суспільне Запоріжжя

<https://susplne.media/zaporizhzhia/880501-v-nas-insogo-zvazku-z-zovnisnim-svitom-nemaie-ak-u-prifrontovij-preobrazenci-na-zaporizzi-pracue-viddilenna-posti>

15.11.2024 окупаційна влада тимчасово захопленого Бердянська Запорізької області планує заселяти місто громадянами рф під виглядом "соціальної програми". Про сьогодні, 15 листопада, повідомили в Бердянській міській військовій адміністрації. "окупаційна адміністрація Бердянська оголосила про формування списків на отримання житлових сертифікатів для придбання нерухомості на території окупованої частини Запорізької області. Оголошення окупантів свідчить про планомірну політику заміщення місцевого населення росіянами", — йдеться у повідомленні. Згідно "соціальної програми" окупантів, право на отримання житла матимуть три категорії осіб: громадяни, які постраждали від радіаційних аварій на

території колишнього СРСР (катастрофи на ЧАЕС, аварії на виробничому об'єднанні "Маяк" в закритому місті "Челябінськ-40"); особи зі статусом "вимушених переселенців" за російським законодавством; громадяни, які виїхали з районів Крайньої Півночі рф та прирівняних до них місцевостей.

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/880965-okupacijna-vlada-berdanska-planue-zaselati-u-misti-gromadan-rf-pid-vigladom-socialnoi-programi-mva>

16.11.2024 В окупованій школі Запорізької області росіяни організували примусовий збір коштів на підтримку "СВО". Дітей змусили малювати листівки та писати листи окупантам під наглядом вчителів. росіяни під виглядом волонтерського руху провели збір коштів на підтримку "спеціальної військової операції" в одній із захоплених шкіл Запорізької області. Про це повідомляє Центр національного спротиву, передає УНН. У Центрі національного спротиву зазначають, що з батьків кошти фактично збирали примусово російські волонтери. Водночас дітей молодших класів змусили під наглядом вчителів малювати листівки російським окупантам, а старшокласників - писати листи під диктування.

<https://unn.ua/news/voroh-zbyraie-zi-shkoliariv-okupovanoho-zaporizhzhia-koshty-na-pidtrymku-okupantiv-sprotyv>

17.11.2024 росія продовжує "навчання" вчителів з окупованих територій України. На цей раз дипломи про "перепідготовку" отримали 40 педагогів-колаборантів з Енергодару та довколишніх сіл. Про це повідомляє РБК-Україна з посиланням на Центр національного спротиву. Інформаційний ресурс уточнив, що йдеться про вчителів російської мови та літератури, які будуть навчати українських дітей за спеціально підготовленою кремлем пропагандистською програмою. "Окрім цього головне завдання "дипломованих" педагогів - це робота з дітьми задля виявлення їх проукраїнських позицій", - пояснює ЦНС. В кінці публікації Центр національного спротиву наголосив, що кожен, хто почав співпрацю з окупантами, буде притягнутий до відповідальності.

<https://www.rbc.ua/rus/news/rf-provela-perepidgotovku-40-vchiteliv-okupovanogo-1731850632.html>

17.11.2024 російські окупаційні війська розпочали призов молодиків із тимчасово окупованих територій України на строкову службу. Про це повідомило російське пропагандистське видання «РИА Новости». Незаконно призвані російськими окупантами молоді українці з тимчасово окупованих частин Херсонщини та Запоріжжя прибули до іншої окупованої росіянами української території – Криму. Повідомляється, що вони проходять службу у з'єднаннях Південного військового округу російської федерації. Проводячи призовну кампанію на тимчасово окупованих територіях України, росія грубо порушує Женевську конвенцію про захист цивільного населення під час війни. російські строковики, фото ілюстративне. Фото з відкритих джерел. Відповідно до цієї конвенції, державі-окупанту забороняється примушувати осіб служити в її збройних або допоміжних силах, а також чинити тиск і вести пропаганду на користь добровільного вступу до армії.

<https://mil.in.ua/uk/news/rosiyany-provely-nezakonnij-pryzov-na-tymchasovo-okupovanyh-terytoriyah-ukrayiny>

17.11.2024 У тимчасово окупованому Бердянську Запорізької області самопроголошена російська «влада» провела чергове масове перейменування вулиць,

названих на честь визначних українських діячів. Про це в Телеграмі повідомили в Бердянській МВА, передає Укрінформ. «У Бердянську самопроголошена окупаційна «адміністрація» провела чергове масове перейменування вулиць, намагаючись стерти українську історичну пам'ять», - йдеться в повідомленні. Так, вулицю Карла Лібкнехта перейменували на честь 35-ї армії рф, яка брала участь в окупації Бердянська, вулицю Мазепи – на вулицю «героїв росії». Вулиці, названі на честь визначних українських діячів – Михайла Грушевського, Петра Сагайдачного тепер носять ім'я Гаєвського, Критського, Архипенка та купців Костянтинівих, вулиці Італійській повернули стару назву «Дюміна», одну з вулиць назвали «Тверською». Вулиця Лугова перейменовано на ім'я колаборантки олені ілліної, яка займалася організацією проведення незаконних «виборів» у Бердянську і була ліквідована партизанами в березні цього року.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-tymchasovo-okupovani/3928138-u-berdansku-okupanti-proveli-masove-perejmenuvanna-vulic.html>

18.11.2024 Ставленик росії в Запорізькій області Євген Балицький заявив, що місцевих хлопців уперше відправили на «строкову службу» до збройних сил рф. Про це він написав у Telegram. Балицький заявив, що жоден «призовник» не буде відправлений у зону бойових дій. Мовляв, натомість хлопці з окупованих територій Запорізької області «проходитимуть службу» у військових частинах Криму, Ростовської області та Краснодарського краю рф.

Фото: Євген Балицький / Telegram

Нагадаємо, наприкінці березня глава росії володимир путін підписав указ про призов на строкову службу громадян рф. Винятків для тимчасово окупованих територій України в указі немає. У середині квітня Балицький створив призовні комісії на тимчасово окупованій території. Очільник Запорізької ОВА Іван Федоров зазначив, що раніше Балицький запевняв мешканців ТОТ, що їх не призватимуть на службу щонайменше 5 років. Однак згодом перестав про це згадувати у своїх заявах.

https://hromadske.ua/viyina/234726-okupanty-na-zaporizzi-zaiavyly-pro-pershe-vidpravlennia-mistsevykh-khloptsiv-na-strokovu-sluzbu?traffic_source=ukr.net

19.11.2024 У тимчасово захопленому Бердянську на Запоріжжі окупанти провели пропагандистський форум "Наша безпека". Зокрема, під час заходу молодь вчили протидіяти "терористичній діяльності". Про це сьогодні, 19 листопада, повідомили у Бердянській МВА. окупанти провели у тимчасово захопленому Бердянську кількадекільній пропагандистський форум "Наша безпека": "російська окупаційна адміністрація намагається нав'язати молодим людям викривлену картину світу, просуваючи наративи, вигідні рф. Цей пропагандистський захід є черговою спробою окупантів промити мізки молоді Бердянська, позбавити її критичного мислення та права на власну думку", — йдеться у повідомленні. Зокрема під час заходу молодь вчили як діяти у ситуаціях, які пов'язані з "деструктивними спільнотами та антитерористичною діяльністю". Так, за причетність до таких "організованих об'єднань" окупанти можуть переслідувати активістів та волонтерів, а також розпочинати кримінальні справи за будь-які спроби спротиву.

Фото: Telegram/ Бердянська МВА

<https://susplne.media/zaporizhzhia/883499-u-berdansku-okupanti-proveli-molodiznij-propagandistskij-forum-nasa-bezpeka-mva>

19.11.2024 Проблемиз інтернетом і зв'язком у селах під Мелітополем не закінчуються. За майже три роки окупації зв'язок та інтернет на Мелітопольщині кращими не стали - вони постійно працюють із серйозними збоями. Користуючись інформаційним вакуумом, у селах Мелітопольського району окупанти проводять активну пропагандистську роботу: щотижня роздають газети «запорізький вісник», «комсомольська правда», «середовище проживання», «російська газета», «союзне віче». Про це повідомляють активісти руху опору «Жовта стрічка». "У Шелюгах, Давидівці, Охрімівці та Терпінні щотижня роздають газети "запорізький вісник", "комсомольська правда", "середовище проживання", "російська газета", "союзне віче". Оскільки ситуація з інтернетом у селах дуже погана, газети та російське телебачення тут - єдині джерела інформації для незахищених верств населення», - йдеться в повідомленні.

<https://ria-m.tv/ua/news/365133/u-melitopolskomu-rayoni-okupanti-vidklyuchayut-internet-i-zvyazok-ta-nasilno-vparuyuyut-propagandistski-gazeti.html>

20.11.2024 З лютого по листопад 2024 року до різних підрозділів 58-ї армії рф чоловічий монастир преподобного Сави Освяченого УПЦ МП передав обладнання та інші предмети на загальну суму 9,5 мільйона рублів. Про це повідомляє ТГ-канал Християни проти війни. Серед переданого 19 квадрокоптерів, 18 пультів для дронів, 13 тепловізорів, 13 засобів РЕБ, 10 протидронних сіткометів, 7 дрондетекторів, 253 антитепловізійні ковдри, 1000 індивідуальних перев'язувальних пакетів, 2000 джгутів та 1 а також засоби транспорту — УАЗ «буханець» та мотоцикл. Для збору коштів на військові потреби у свічковій скриньці встановлено спеціальну скарбничку. У передачі коштів нерідко бере участь намісник обители архимандрит іван (прокопенко). Кілька місяців тому його відзначили медаллю «За громадянську мужність».

Фото: risu.ua

іван (прокопенко), разом з митрополитом Луганським та Алчевським УПЦ МП пантелеймоном (поворознюком), у вересні 2022 року взяв участь у шабаші в Москві – в оголошенні “про приєднання” росією окупованих частин Херсонської, Запорізької, Луганської і Донецької областей.

https://risu.ua/monastir-upc-mp-v-okupovanomu-melitopoli-aktivno-dopomagaye-rosijskim-vijskovim_n152329

20.11.2024 З початку повномасштабного вторгнення внаслідок ворожих обстрілів у Запорізькій області загинула 581 людина, поранені - 1890. Такі цифри оприлюднив начальник ОВА Іван Федоров. Він нагадав, що в області окуповано 75% території або ж - 589 населених пунктів. На підконтрольній території регіону внаслідок ворожих атак пошкодженні або повністю зруйновані понад 15 тисяч цивільних об'єктів. Федоров також зазначив, лише за офіційними даними зафіксовано майже тисяча фактів викрадення цивільних людей на тимчасово окупованій території області. В полоні росіян перебувають понад 300 людей. Раніше повідомлялося, наразі у Запоріжжі проживає більш ніж 223 тисячі ВПО, з яких 160 тисяч - перемістилися після початку повномасштабного вторгнення. Загалом, з окупації на підконтрольну територію України лише «дорогою життя» (дорога від Василівки до Запоріжжя) виїхало понад 1,5

мільйона людей. Цифра могла бути більшою, але з грудня 2022 року ця дорога закрита з боку росіян.

<https://www.061.ua/news/3861761/u-zaporizkij-oblasti-za-cas-povnomasstabnoi-vijni-zaginula-581-ludina-zrujnovano-ponad-15-tisac-civilnih-obektiv>

21.11.2024 Місто з найбільшою атомною станцією в Європі Енергодар знаходиться майже три роки під російською окупацією. За цей час звідти виїхало близько 75-80% корінного населення, а загарбники щодня ставлять під загрозу роботу ЗАЕС. Про те, чим живе окупований Енергодар зараз журналісти Inform.zp.ua поспілкувалися з очільником міста Дмитром Орловим в цьому інтерв'ю. Людей примушує жити на окупованій території, в Енергодарі, зокрема, це те, що вони фізично не можуть виїхати, або в них немає можливості виїхати й кинути там своє майно. Життя в окупації ще гірше, бо там, окрім самої присутності окупантів, їхнього постійного фізичного, психологічного тиску на людей, постійної пропаганди, яку теж важко психологічно витримати, додається ще низка комунальних проблем і питань. Перш за все, актуальне питання навіть не електрозабезпечення, а подачі тепла. В місті не на 100% подано теплоносій, а температура вже у квартирах низька. До того ж росіяни не можуть запустити теплову та атомну станції, а тепло в Енергодар надходило саме від них. Тобто немає там котелень таких, які на органічному паливі працюють, от тому в цьому випадку навіть подача тепла – це така елементарна річ, яку треба в першу чергу вирішувати. Що стосується медичного обслуговування, то пріоритет звичайно ставлять на військовий компонент, його обслуговують позачергово. Сама ж кваліфікація медиків така, що здебільше відправляють або до територій тимчасово окупованого Криму. Але якщо ситуація критична, то направляють до Мелітополя. Цивільних обслуговують за залишковим принципом. Медиків багато виїхало, і кваліфікація тих, які лишилися там, і стан речей, який там відбуваються на сьогодні в медичній сфері, також не найкращий. Що стосується комунальників, то є певна затримка по заробітній платі. Окупанти не виплачують вже більше ніж пів року зарплату в бюджетній сфері. Енергодар завжди був профіцитним містом, і завжди входив в десятку міст України по рівню сплати податків із заробітних плат, по виконання бюджету. Сьогодні ж є недофінансування, звичайно, що є незадоволення містянами, які там лишаються. Ліфти вже не працюють більше ніж два роки, тому що просто немає спеціалістів, які могли б їх відремонтувати. Також впливає на це нестабільне електропостачання. Певний час люди навіть просили окупаційну владу поставити місця для відпочинку в багатоповерхівках. Бо літнім людям складно підійматися на верхні поверхи без відпочинку. Всі ці речі негативно впливають на можливість нормально існувати, я вже не кажу жити, а нормально існувати в тимчасово окупованому місті. Проблема з електрикою постійна, і, мабуть, більшу частину часу люди відчувають, що електроенергії просто немає. Це стається через те, що йдуть військові дії, і частина міста ще лишається заживлена від ліній, які йдуть на атомну станцію, а вона своєю чергою живиться від енергетичної системи України. Тому ці постійні обстріли по енергетичній інфраструктурі України, які відбуваються зі сторони окупантів, вони впливають на стабільне енергозабезпечення саме атомної станції й двох мікрорайонів міста. Також Енергодар наближений до лінії зіткнення через Каховське водосховище, тому не є винятком постійні провокації окупантів, які на початку повномасштабної агресії були більш активними. Вони обстрілювали тимчасово окуповані території наближених населених пунктів, звинувачуючи при

цьому ЗСУ. Але в цьому плані були певні докази, що не може міна долетіти навіть 10 км за 5 секунд, а було саме так. Візьмемо навіть опалення, працівники перший рік вторгнення підтримували в гарячому стані один з енергоблоків, і там більш-менш ситуація була хоча б контрольована. В цьому опалювальному сезоні вкрай важко, бо ті модульні котельні не покривають цього навантаження через старі комунікаційні мережі. До вторгнення на станції працювало приблизно 11 000 людей. Після окупації з певного періоду росіяни перестали пускати той персонал, який не підписав контракти з ними. Зараз ті, кого примусили працювати, або хто захотів працювати за власним бажанням – понад 2 тисяч. Тобто працівників на станції не вистачає навіть оперативно обслуговувати енергоблоки, які не працюють, хоча там треба цілодобово контролювати та охолоджувати ядерне пальне і відповідні системи. росіяни почали набирати персонал фактично по оголошенню, без фахової освіти, без досвіду роботи. Певну кількість таких людей набрали, але кадрове питання все ж таки залишається гострим. Відсоток працівників з інших атомних станцій російської федерації, які залучаються на роботу на Запорізькій атомній станції, не скажу, що він високий. Вони були з першого тижня окупації там присутні. Але ці люди виконували консультаційно-адміністративну роботу, не втручались в технологічні процеси. Потім на станцію почали завозити трішки більше людей на нижчих посадах. Це були переважно начальники змін підрозділу, начальники зміни цеху, оперативний персонал. Але їх теж небагато, бо люди розуміють, що вони приїжджають на атомну станцію, де гостро стоїть питання безпеки. російські працівники фактично там бояться навіть в місто виїхати, бо розуміють, що в місті можливі провокації і ставлення до них від населення відповідне. Хоч російським співробітникам на Запорізькій АЕС й виплачують хороші “відрядні”, але все ж люди розуміють, що після таких умовних відряджень на окуповану станцію, інші цивілізовані країни, можуть не просто їх до себе не пустити, наклавши на них певні санкції. Зв’язок підтримувати з кожним місяцем все важче і важче, бо окупанти спочатку відстежувати всі ці соціальні мережі, українські сімкарти, український мобільний зв’язок, який існував тоді. Потім вони почали заборону таких месенджерів як Signal, Whatsapp, певні проукраїнські канали Telegram. Зараз підтримка зв’язку напругу не ведеться, бо це небезпечно для тих людей, які лишаються в окупації. Це можливо тільки через родичів, через знайомих, тобто такі непрямі контакти, люди дуже обережно до цього відносяться. Вже не одна людина потрапила до російських катівень через такі от зв’язки. На початку вторгнення окупанти спершу навіть не випускали з міста керівників бюджетних підприємств, чиновників, комунальників. Проте, згідно з міжнародним правом, росіяни не повинні забороняти оці речі, тобто це є порушенням. Згодом вони почали потрошки відпускати людей. Зараз місто заповнено, тими мешканцями, які жили до окупації відсотків на 20. Тобто росіяни когось там завезли, хтось переїхав з навколишніх населених пунктів. Але місто спустошене, немає там ні людей, ні транспорту, який зазвичай там їздив. Тобто якщо до вторгнення там жило 53 тисячі людей, то після окупації залишилося близько 10 тисяч місцевого населення. Відбувається, звісно, й певна міграція тих, хто виїжджають з окупованої території, є й такі, хто з підконтрольної території або з країн Європи повертається в тимчасово окуповане місто. Вона є, тобто я не скажу, що там взагалі ніхто не виїжджає, ніхто не повертається. Кілька людей в тиждень виїжджає, але так

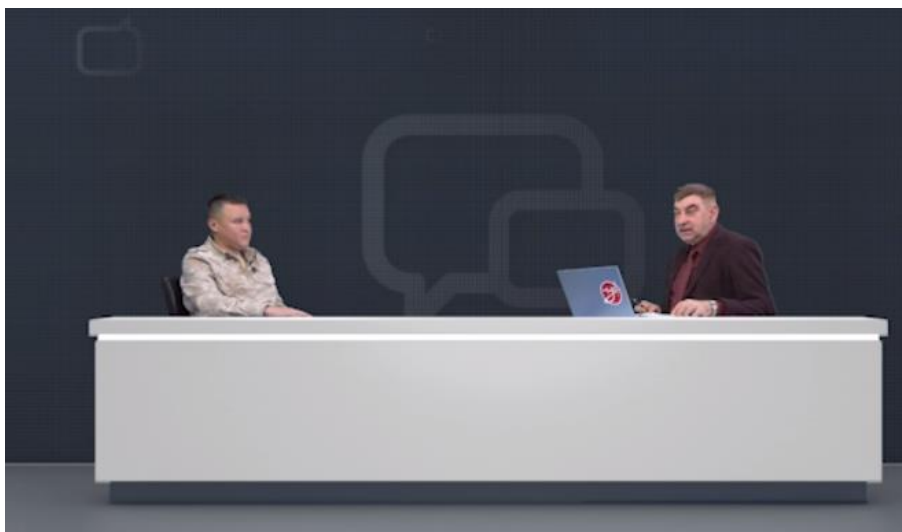
само, я думаю, що стільки й повертається. Повертаються люди, зокрема, й через те, що окупанти погрожують “націоналізувати” майно українців, тобто просто відняти. Хтось повертається, вимушений брати російський паспорт, щоб оформити майно. Але здебільше люди розуміють, що все це все незаконно і після деокупації все залишиться за цією людиною, ще й можна репатріаційно відшкодувати всі ці збитки. Принаймні ми в це хочемо вірити.

https://www.inform.zp.ua/uk/2024/11/21/303234_kadrovij-golod-nerobochi-lifty-20-naselennya-v-misti-yak-zhyve-okupovanyj-energodar

21.11.2024 На окупованій частині Запоріжжя Сили спротиву атакували колаборанта, який раніше служив у Нацполіції. У тимчасово окупованому Дніпрорудному у Запорізькій області, Сили спротиву провели атаку на колишнього офіцера Нацполіції, який перейшов на бік російських окупантів. На його помешкання скинули вибухівку з дрону. Про це повідомив журналіст Андрій Цаплійєнко Місцевий капітан поліції Андрій Фісун, який раніше служив у Василівському районному управлінні Нацполіції. Після повномасштабного вторгнення почав співпрацювати з окупантами й передавав їм дані про проукраїнськи налаштованих громадян на захоплених територіях. Також він брав участь у катуванні українців, які відкрито висловлювались проти російського вторгнення та “руського миру”. Цаплійєнко додав, що атака сталась 19 листопада 2024 року близько 19:00. Внаслідок удару Фісун отримав важкі поранення і був доставлений до шпиталю.

<https://realgazeta.com.ua/na-okupovaniy-chastyni-zaporizhzhia-syly-sprotyvu-atakuvaly-kolaboranta-iakyy-ranishe-sluzhyv-u-natspolitsii>

21.11.2024 Один із командирів «БАРС-32» – дітища псевдо-губернатора Запорізької області балицького, фідаїль Бікбулатов анонсував створення у Мелітополі нового центру пропаганди “авангард”. В інтерв'ю одному з пропагандистів Мелітополя гастролер із рф поскаржився на те, що йому важко було працювати з українськими підлітками, вихованими в сучасній Україні. Бікбулатов займає в «БАРС-32» посаду начальника відділення інформаційного протиборства. Іншими словами, відповідає за пропаганду, що він підтвердив практично на початку свого інтерв'ю. «Ми провели величезну роботу із місцевим населенням. Оскільки весь цей час вони прожили, отримуючи інформацію з того боку, не маючи об'єктивної інформації про рф, про зовнішню та внутрішню політику росії. Доводилося багато працювати», - заявив Бікбулатов.

Скріншот відео: ТГ-каналу пропагандистів

Гастролер зазначив, що складнощі з «перепрошивкою» людей на російський лад були: місцеві жителі, за його словами, не володіли «достовірною» інформацією щодо збройних сил рф, політики росії. Розповів «судоплатівець» і про те, як пропагандисти працюють із молоддю на ТОТ: «Молодь переважно засвоює інформацію через Інтернет. Соцмережі, месенджери – більшу частину інформації вони одержують звідти. Тому ми дійшли розуміння, що потрібно вести роботу (пропаганду – Прим.авт) і в соцмережах». Бікбулатов окрім згаданих посад є одним із керівників у відділенні юнармії на ТОТ Запорізької області. Тому, окрім «зомбування» дорослого населення, активно працює з молоддю, залучаючи їх до лав цієї пропагандистської прокремлівської освіти. «Рух юнармії активно розвивається в області (На СОТ Запорізької області – Прим.авт). За підтримки міністерства освіти та науки створюються загони в освітніх установах. Ми працюємо над патріотичним вихованням, повагою до своєї історії, традицій. Патріотичне виховання також передбачає вивчення історії. Історії рф, об'єктивної та достовірної історії України» - цитують його рупори кремля. Окрім цього, невдовзі на ТОТ Запорізької області з'явиться своє відділення юнармії. На даний момент бікбулатов і компанія займаються реєстрацією цього відділення. «До цього ми працювали за рішенням головного штабу юнармії із Москви», - уточнив пропагандист. На завершення свого інтерв'ю Бікбулатов розповів про те, що на окупованих територіях Запорізької області готується до відкриття ще один пропагандистсько-мілітарний центр «Авангард», де українських дітей навчатимуть військової справи, зокрема. «Наразі готуємося відкрити навчально-методичний центр військово-патріотичного виховання «Авангард». Здійснюється підготовка документів для юридичної реєстрації та підбір відповідного майданчика під створення центру. Центр буде точкою тяжіння для всієї молоді. Наголос буде робитися не лише на розважальні заходи, а й на патріотичне виховання. На отримання базових засад, навичок. Основ військової служби, медичної...». фідайль бікбулатов - громадянин рф, уродженець Уфи. Є керівником штабу юнармії на ТОТ Запорізької області. Організовує для українських дітей та підлітків військові паради та тренування з російськими військовими – з тими самими «судоплатівцями», наприклад. За даними

української розвідки, бікбулатов був помічений у масовому викраденні та незаконній депортації та примусовому переміщенні українських дітей із ТОТ на територію рф.

<https://ria-m.tv/ua/news/365167/u-melitopoli-odin-iz-komandiriv-batalyonu-balitskogo-stvoryue-noviy-tsentr-%E2%80%9Czombuvannya%E2%80%9D-ditey-ta-pidlitkiv.html>

21.11.2024 окупаційна влада тимчасово захопленого Бердянська Запорізької області масово зараховує нерухомість жителів до "безхазяйного майна". Про сьогодні, 21 листопада, повідомили в Бердянській міській військовій адміністрації. "Це стосується навіть квартир, власники яких проживають в окупованому Бердянську та мають підтверджуючі документи права власності. Проблема стосується і об'єктів, документи на які перебували на переоформленні в нотаріальних конторах до початку широкомасштабного вторгнення". Свої скарги містяни адресують псевдоголови окупаційної адміністрації Олександрю Сауленко: "окупанти обіцяють врегулювати ситуацію, однак термінів і механізмів не зазначають. З приводу документації, яка перебувала на переоформленні в нотаріальних конторах до повномасштабного вторгнення, зазначається, що триває процес передачі архівів до "нотаріальної палати Запорізької області". Після завершення процедури, начеб то, будуть надані додаткові роз'яснення. Кінцевим терміном постановки на облік нерухомості на окупованих українських територіях росіяни визначили 2028 рік, зазначають у Бердянській міській військовій адміністрації.

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/884923-u-berdansku-okupacijna-vlada-zarahovue-zitlo-mistandobezhazajnego-majna-mva>

Інформація про евакуацію цивільного населення та підприємств з міста Запоріжжя та Запорізької області

18.11.2024 У прифронтовій Успенівці, Запорізької області, гуляйпільські поліцейські разом із представниками «Червоного Хреста» допомогли багатодітній родині евакуюватися з небезпечної зони.

Фото: Національна поліція

44-річна Тетяна, мама чотирьох доньок, розповідає, що раніше вони вже пробували виїжджати, але не змогли пристосуватися до життя за кордоном. Тоді вони

повернулися додому, однак зараз зрозуміли, що залишатися більше не можуть. «Учора били з літаків КАБаами. Отам, на обрії, вибухи піднімалися грибами. Це – дуже страшно», – зізнається жінка. У родині четверо дітей різного віку: від трирічної до 25-річної. Найстарша донька вже має свою дитину. Незважаючи на труднощі, родина намагалася триматися разом і не втрачати надії, але нещодавні обстріли змусили їх прийняти важке рішення – залишити рідну домівку. Гуляйпільські поліцейські допомогли жінці, її старшій доньці Діані та їхнім дітям дістатися Запоріжжя. Проте обласний центр став лише тимчасовим прихистком – того ж дня вони вирушили далі, на Вінниччину, де умови для дітей є значно безпечнішими. Евакуація потребувала великих зусиль. Родина збрала все своє майно, яке наживали роками, тож довелося замовляти вантажівку. Як повідомив заступник начальника гуляйпільської поліції Дмитро Мельник, в Успенівці залишається ще близько 30 дітей. Поліцейські завжди готові провести евакуацію, щоб урятувати життя місцевих жителів.

<https://ria-m.tv/ua/news/365085/gulyaypilski-politseyski-evakuyuvani-bagatoditnu-rodinu-z-pid-obstriliv.html>

18.11.2024 Ще п'ятнадцять українських дітей повернули з тимчасово окупованих територій Запорізької, Донецької та Херсонської областей. Про це повідомили на сторінці Bring Kids Back UA у фейсбуці. Зазначається, що зараз діти разом із сім'ями перебувають у безпеці, де їм надають необхідну реабілітацію та психологічну підтримку. Історія кожної врятованої дитини сповнена жахів війни, втрат, болю. Ось лише деякі із цих історій. Дівчина Віталіна була на останніх місяцях вагітності, коли росіяни зайшли в її село. Виїхати можливості у неї не було, тому народжувала молода мама в окупації. Щоб у Віталіні не забрали новонароджену дитину, їй довелося самій брати російській паспорт й оформляти документи рф на малюка. Кирилу вручили повістку ще в 17 років. росіяни зайшли до його дому без стуку і просто поставили перед фактом, що тепер він, як новоспечений громадянин росії, повинен служити їхній армії. З перших днів окупації її рідного міста росіяни зайняли дитячий табір, в якому працювала мама Саші. окупанти змушували її матір повернутися на роботу, а Сашу – читати свої російські книжки, в яких була сама пропаганда.

<https://zprz.city/news/view/nareshti-u-bezpetsi-shhe-15-ditej-povernuli-iz-okupovanih-teritorij-zokrema-i-zaporizkoi-oblasti>

21.11.2024 Вчора поліцейські евакуювали з прифронтового Приморського, що у Василівському районі Запорізької області, двох чоловіків 28 та 30 років, 71 річну бабусю та 25 річну дівчину. Про це повідомили в Нацполіції Запорізької області. Поліція закликає всіх громадян виїжджати з прифронтових населених пунктів до більш безпечних місць.

<https://www.061.ua/news/3861961/z-primorskogo-pravoohoronci-evakuuvani-se-cotiroh-ludej>

Інформація стосовно ситуації на Запорізькій атомній станції

15.11.2024 Деградація Запорізької АЕС поглиблюється. Станція, яка з 4 березня 2022 року перебуває під рашистською окупацією, пережила 8 повних блекаутів. Тільки

повернення Запорізької АЕС під контроль єдиного легітимного оператора – Енергоатома – може гарантувати ядерну безпеку всього світу. На наступному засіданні Ради керуючих МАГАТЕ українська сторона має озвучити ключові питання – ситуація на окупованій рашистами ЗАЕС, відновлення параметрів безпеки та міжнародний тиск на росію.

https://t.me/energoatom_ua/20040

15.11.2024 У Енергоатомі підкреслили, що місія МАГАТЕ на ЗАЕС - це результат домовленостей між президентом України Володимиром Зеленським з гендиректором МАГАТЕ Рафаелем Гроссі, що передбачає постійний моніторинг українських ядерних об'єктів з метою запобігання потенційним інцидентам. Ініціатива України щодо залучення міжнародних експертів є важливим кроком до підвищення рівня безпеки українських АЕС в умовах війни, додали в Енергоатомі. "Погрози припинити роботу місії МАГАТЕ на ЗАЕС підтверджують, що кремль не має намірів дотримуватися жодних норм міжнародного права. Захоплення ЗАЕС, розміщення там військових і техніки, обстріли критичної інфраструктури та маніпуляції з енергетичною безпекою є прямим підтвердженням ядерного тероризму росії, - йдеться у повідомленні. - Збереження роботи МАГАТЕ на ЗАЕС – це питання не лише безпеки України, а й світу. Міжнародна спільнота має забезпечити безперервний моніторинг і притягнути росію до відповідальності".

<https://espresso.tv/viyna-z-rosiyeyu-v-energoatomi-nazvali-pogrozi-rf-zupiniti-robotu-misii-magate-na-zaes-aktom-yadernogo-terorizmu>

16.11.2024 Сьогодні, 16 листопада, внаслідок російського обстрілу тимчасово окупована Запорізька атомна електростанція (ЗАЕС) вчергове втратила підключення до однієї з ліній живлення. Про це повідомили в пресслужбі Міненерго. Зазначається, що внаслідок російського обстрілу знеструмлено одну з ліній живлення окупованої Запорізької АЕС. Енергетики працюють над ліквідацією наслідків обстрілу, щоб відновити повноцінне живлення окупованого атомного об'єкта.

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/881265-timcasovo-okupovana-zaes-vcergove-vtratila-pidklucenna-do-odniei-z-linij-zivlenna-minenergo>

18.11.2024 В кінці жовтня МАГАТЕ повідомило, що на енергоблоці №1 одна з імпульсних ліній (невелика труба, підключена до першого контуру блоку), яка є частиною систем забезпечення насоса теплоносія реактора, має витік води та потребує ремонту. Вони зазначили, що після оцінки ситуації експерти, розпочали ремонтні роботи і проводили перевірку зварних швів, щоб упевнитися в їхній надійності. Такі витіки води, які сталися нещодавно, траплялися і до окупації станції. Про це повідомив «Новинам Приазов'я» Олег Дудар, колишній керівник експлуатаційного підрозділу Запорізької АЕС. До того як Запорізьку АЕС окупували росіяни на такі витіки води атомники реагували оперативним. Втім зараз на станції працює російський персонал, який не має відповідної кваліфікації для таких робіт та не є ліцензованим. За його словами, ці працівники не проводять планових оглядів і ремонтних робіт. «Те, що ми бачимо, це стихія. Вони порушують всі регламенти, які ми мали. Вони не розцінюють ЗАЕС як об'єкт, який вони колись запуснуть. Вони розглядають станцію, як полігон для своїх експериментів якихось. І от вони роблять експерименти і над залізом, і над персоналом, який залишився там і має обслуговувати це обладнання», – зазначив колишній працівник ЗАЕС. Дудар також додав, що для запуску Запорізької

АЕС після деокупації, якщо вона перебуватиме у такому стані, як зараз, знадобиться приблизно пів року. Нещодавній витік води стався внаслідок появи мікротріщини, заявила Ольга Кошарна, незалежна експертка з питань ядерної енергетики та безпеки. Це звичайна ситуація навіть у випадку, коли енергоблоки експлуатуються в нормальних умовах. Але через неналежне обслуговування і недотримання регламентних робіт обладнання деградує. Вона додала, що такі мікротріщини можна виявити під час регламентних обстежень дефектоскопістами. А після їх виявлення проводяться ремонтні роботи, адже трубопроводи дуже важливі у системі для безпеки, особливо якщо вони пов'язані з циркулюванням води в активній зоні реактора. «Я знаю зі своїх джерел, що з початку вторгнення порушувався водно-хімічний режим для води, яка використовується для охолодження реакторів. Тобто вода має мати відповідний речовий склад. І про те, що не дотримувались водно-хімічного складу свідчить те, що влітку 2023 року три парогенератори були пошкоджені, було протікання і була борована вода, про що також писалося в повідомленнях МАГАТЕ», – зауважила Кошарна. Нестача кваліфікованих кадрів також є однією із загроз на ЗАЕС, підтвердила експертка. Для того, щоб підготувати деяких фахівців, потрібно 10 років. З 11 тисяч працівників Запорізької АЕС після російської окупації залишилось лише 2000. Відряджені з російських атомних станцій співробітники не мають потрібних знань, адже там зовсім інший тип реакторів. Відомо також, що російські військові облаштували вогневі позиції на дахах реакторі, а також збивали безпілотники поряд з реактором №6. Крім того, росія використовує Запорізьку АЕС як місце перебування військової техніки, оскільки розуміє, що українські сили не будуть обстрілювати об'єкт ядерної енергетики. «Використовуються приміщення енергоблоків для розміщення там автомобільної техніки, бронетехніки, навіть були зафіксовані там розміщення бронетранспортерів. Звісно, що виходячи з їхнього бачення, вони розміщують засоби ППО, начебто, захищаючи цю атомну електростанцію від начебто ударів з боку ЗСУ», – сказав Михайло Гончар, президент Центру глобалістики «Стратегія XXI». російські військові обстрілюють з території ЗАЕС українські населені пункти, це підтверджували експерти МАГАТЕ, які перебувають на станції, зазначив експерт. Таке гібридне використання ЗАЕС є дуже зручним для росії, зокрема і для перекидання техніки на Запорізькому напрямку, додав Гончар.

<https://1news.zp.ua/zahvatchiki-prevrashhayu-zaporozhskuyu-aes-v-poligon-dlya-eksperimentov-chto-stanczii>

21.11.2024 Унаслідок ворожого обстрілу з боку російських військових тимчасово окупована Запорізька АЕС опинилася на межі блекауту - знеструмлено одну з двох ліній живлення. Про це повідомляє Міненерго. Зазначається, що наразі станція з'єднана з українською енергосистемою лише однією лінією електропередачі. У разі відключення останньої лінії на Запорізькій станції відбудеться черговий повний блекаут. У Міненерго пояснюють, що це тяжке порушення умов безпечної експлуатації та загрожує розвитком аварії. "Вдруге за цей тиждень на Запорізькій АЕС реальна загроза блекауту через російський обстріл. Сьогодні у Відні відбудеться засідання Ради керуючих МАГАТЕ, і ми наполягаємо на невідкладному повному виконанні резолюції про повернення окупованої станції під контроль України. Лише так можна гарантувати

безпечну експлуатацію Запорізької АЕС", - заявив міністр енергетики Герман Галущенко.

<https://espreso.tv/ekonomika-zaporizka-aes-na-mezhi-blekautu-cherez-obstril-rf-znestrumleno-odnu-z-dvokh-liniy-zhivlennya>

Інформація щодо розмінування території Запорізької області

15.11.2024 Протягом доби 14 листопада рятувальники ліквідували наслідки ворожих обстрілів у Запорізькій області. У Степногірську вогнеборці гасили пожежі, що виникли внаслідок атак. Займання охопили торговельний кіоск і балкон п'ятиповерхового будинку. Загальна площа пожеж склала 12 квадратних метрів. Сапери ДСНС працювали у Пологівському та Василівському районах. Вони знищили два гранати і касетний елемент боєприпасу, знайдені у населених пунктах цих районів. Для допомоги мешканцям прифронтових територій рятувальники доставили 42 тонни технічної води, що забезпечило побутові потреби місцевого населення. У роботах брали участь 63 співробітники ДСНС і 15 одиниць техніки. Рятувальники продовжують виконувати завдання, пов'язані із ліквідацією наслідків обстрілів та підтримкою населення прифронтових районів.

<https://ria-m.tv/ua/news/364867/saperi-dsns-zneshkodili-boepripasi-u-pologivskomu-ta-vasilivskomu-rayonah-ta-pogasili-pojeju-v-sternogirsku.html>

18.11.2024 Вчора, 16 листопада сапери ДСНС вилучили керовану авіаційну бомбу ФАБ-500, яку виявили у населеному пункті Запорізького району. Про це повідомили в пресслужбі ДСНС у Запорізькій області, передає 061. Вибухонебезпечний предмет знищено фахівцями-піротехніками з дотриманням правил безпеки. Всього від ГУ ДСНС залучався 21 рятувальник та 5 одиниць техніки.

<https://www.061.ua/news/3859866/zaporizki-saperi-zneskodili-znajdenij-u-rajoni-fab-500>

18.11.2024 Олександр Юрковський – начальник відділу гуманітарного розмінування ГУ ДСНС у Запорізькій області. Чоловік, ризикуючи життям, обстежує та розчищає території від вибухонебезпечних предметів. До повномасштабного вторгнення працював у зоні ООС на Донеччині, а нині – у прифронтових населених пунктах на Запоріжжі. Олександр Юрковський присвятив саперній справі 16 років свого життя.

Фото: особистий архів Олександра Юрковського

Олександр каже, що теорія, отримана від викладачів, вкрай важлива. Але щоразу під час розмінування усвідомлює, що є речі, яких в університеті не навчають: "росіяни перебили водогін, потрібно відновлювати, щоб йшла в місто вода. Там, здається, 40 тисяч людей залишилися без води. Можна було отримати режим тиші для того, щоб залучити саперів, щоб вони обстежили, бо обстрілювали вони касетними боеприпасами. росіяни дуже маніпулювали цим. Вони не давали ці дозволи, або давали, а потім починали обстріл. І от в мене, як у керівника цих людей, було таке: з одного боку – люди без води, з іншого – ризик особового складу. От цьому в університеті не навчають". Перший практичний досвід роботи в бойових умовах Олександр набув у Донецькій області під час проведення ООС, а найбільший – коли брав участь у цивільному розмінуванні деокупованої частини. Олександр згадує, що КАБ впав біля п'ятиповерхового будинку та не вибухнув. Детонатор вдалося знешкодити на місці, а бомбу, з усією вибуховою речовиною, вивозили за 30 кілометрів: "Ми вчотирьох туди поїхали. І коли вивозили КАБ, я вже розумів: вибухівника в ньому немає, самоліквідатор в КАБ – це не може такого бути. Я не турбувався про це взагалі. Я турбувався про дрони. Ми ж були, як на долоні. Це чисто рішення росіян, влупити по нас, чи ні. Я думав тоді, що в нас 500 кг, і воно якщо вибухне..." Небезпечні ситуації та ризик для життя спіткає саперів щохвилини, каже Олександр, та найголовніше в роботі – не втратити страх. " Ми трохи залежні від цієї роботи: тобі постійно хочеться більш та більш небезпечніше. Як говорять, закінчувати роботу треба, коли пропадає страх". "Робота сапера специфічна. Вдома ти буваєш рідко. Тільки приїжджаєш додому, вже на наступний день починаєш думати, що тобі потрібно буде скоро повертатися"

<https://suspilne.media/zaporizhzhia/881921-saperami-ne-narodzuutsa-nimi-staut-istoria-oleksandra-urkovskogo-kotrij-rozminovue-naseleni-punkti-na-zaporizzi>

Донецька область

Інформація щодо злочинів та геноциду рф проти громадян України які знаходяться на тимчасово окупованій території Донецької області

З «Юнармії» – на фронт. Нове розслідування Схем та медіапартнерів щодо того, як росія готує українських дітей в окупації до війни проти власної країни Журналісти «Схем» та медіапартнери отримали доступ до витоку ексклюзивних документів з російських окупаційних адміністрацій, надані групою українських гакерів KibOrg. Завдяки цим даним вдалося дослідити, як «Юнармія» впроваджує мілітаристську ідеологію в Україні, використовуючи школи, літні табори та «патріотичні» заходи, та як молоді українці, потрапивши під вплив цієї організації, стають частиною російської військової машини та опиняються у лавах російської армії. Зокрема, журналістам вдалось ідентифікувати кількох колишніх «юнармійців», які після вишколу пішли воювати проти України. А маріупольський штаб «Юнармії» лише протягом літа 2024-го провів у дитячому таборі «Щирість», що у курортному селищі Мелекіне на березі Азовського моря, сім «юнармійських» змін. Зокрема, дітей вчили стріляти з автоматів.

<https://t.me/andriyshTime>

18.11.2024 У тимчасово окупованому Маріуполі фсб затримала чоловіка. Маріупольця звинувачують у екстремізмі. Представниця “уфсб росії в днр” заявила, що затриманий в одному з інтернет-месенджерів нібито “закликав до насильства над росіянами”. В оперативному відео допиту маріупольця на камеру чоловік “визнає свою провину” і розповідає, що закликав вбивати російських солдат.

Фото: 0629.com.ua

Наразі російське слідство порушило кримінальну справу стосовно затриманого маріупольця, а окупанти стверджують, що й надалі шукатимуть в інтернеті “екстремістів”. Затриманому чоловіку, за російським законодавством, загрожує 5 років примусових робіт або позбавлення волі терміном до 5 років.

<https://www.0629.com.ua/news/3860492/okupanti-zatrimali-mariupolca-akij-nibito-zaklikav-do-nasilstva-nad-rosianami>

20.11.2024 Під приводом виявлення порушників кремлівського міграційного законодавства, окупанти розпочали чергову хвилю фільтраційних заходів серед цивільного населення Маріуполя. Воєнізовані рейди проходять здебільшого на дрібних приватних підприємствах. Терористи виявляють людей, які не мають російського паспорта і затримують їх до так званого “з’ясування обставин”. Здебільшого таке з’ясування триває 30 діб. Нещодавно окупанти вдалися до “виявлення” порушників і неблагонадійних серед неповнолітніх. Лише цього року в Донецькій області російські окупанти взяли на облік 263 дітей. Серед них — 16 осіб, яких вони вважають “екстремістами”. Це здебільшого діти з проукраїнськими поглядами. Такі українці потрапляють на примусове обстеження або навіть лікування до психіатричних закладів.

<https://sprotyv.mod.gov.ua/u-tymchasovo-okupovanomu-mariupoli-cherгова-hvylya-filtratsijnyh-zahodiv>

Інформація про життя громадян України на тимчасово окупованій території Донецької області

15.11.2024 У Приморському районі Маріуполя російські окупанти звели два іпотечних будинки по бульвару Хмельницького. Тепер квартири виставили на продаж,

однак ціна обурила місцевих жителів, - повідомляє у Телеграм українська міська рада Маріуполя. "Ціна двокімнатної квартири у 62 квадрати складає 9,8 мільйонів рублів. Звичайно, що у місцевих жителів таких коштів й близько немає. Тож забудовники розраховують на росіян. Розпочали продавати квартири й у новобудові, яку звели на місці зруйнованого «Будинку з годинником». За однокімнатну квартиру доведеться викласти понад 8 млн рублів. І це без ремонту всередині - тобто покупець отримує голі стіни за таку вартість", - йдеться у повідомленні. "А ось маріупольці в цей час залишаються ні з чим! Людям не видають обіцяне компенсаційне житло, вони змушені винаймати квартири або жити у знайомих та родичів. При цьому загарбники змінили юридичні адреси, тож містян просто «кинули». Неодноразові акції та звернення до псевдовлади й диктатора путіна ні до чого не призвели", - констатує міська рада.

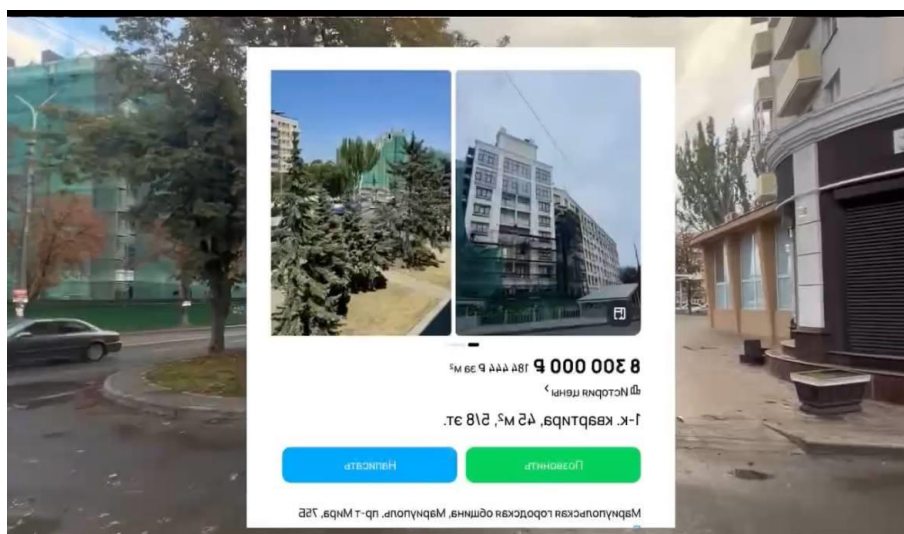

Фото: ostro.org

<https://www.ostro.org/news/u-mariupoli-okupanty-prodayut-kvartyry-za-majzhe-10-miljoniv-i499115>

16.11.2024 Забита каналізація та відсутність опалення. З такими проблемами маріупольці масово звертаються до окупаційної адміністрації міста. Про це повідомляє Маріупольська міська рада. Тож для видимості вирішення проблем псевдомер Олег Моргун зустрівся з жителями в рамках акції «чистий четвер». Однак день виявився скоріше «брудним». Жителі будинку по вулиці Челюскінців, 2 поскаржилися на забиту каналізацію та показали псевдоочільнику забитий нечистотами підвал. За словами людей, вони вже півроку виносять усе за допомогою ведер. При цьому, у комунальників виявилися проблеми з технікою. Тож вони вручну чистять каналізацію. Зазначимо, що за майже три роки окупанти так і не спромоглися налагодити комунальну сферу міста. Через низькі зарплати, штати не заповнені. А на нову техніку загарбники коштів не виділяють.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/16/chystyj-chetver-z-zabytoyu-kanalizacziyeyu-psevdomera-mariupolya-spustyly-v-pidval-z-nechystotamy>

16.11.2024 У місцевій бібліотеці відкрили виставку «ими гордиться вся росія» про «героїв непокореного Донбасса». Про це повідомляє Маріупольська міська рада.

На ній розташували стенди з інформацією про терористів та вбивць так званої «днр» – захарченко, «моторолу» та владіміра жогу. Додали інформацію й про «асвабадітелєй Маріуполя». Псевдодиректорка бібліотеки Наталія Селецька розповіла місцевому пропагандистському каналу, що мета виставки – героїзувати «громадян росії, які захищали наш Донбас». Від кого треба було його «захищати», вона не розповіла. А також забула додати про десятки тисяч загиблих мирних людей та зруйновані вщент міста. На виставку окупанти планують приводити школярів. Адже саме діти стали головною мішенню з ідеологічної обробки для загарбників. Через школи, заклади культури та бібліотеки їм намагаються нав'язати російську ідентичність та викривлену історію про російсько-українську війну.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/16/u-mariupolskij-biblioteczi-okupanty-vlashtuvaly-vystavku-pro-terorystiv-dnr-ta-asvabadityelyej-svo>

16.11.2024 У тимчасово окупованому Маріуполі фіксують велику кількість пошкодженої російської військової техніки, яка заїжджає на територію комбінату Ілліча для ремонтів. Про це розповів радник міського голови Маріуполя Петро Андрющенко в ефірі Суспільного «На території цього комбінату — одна з найбільших ремонтних баз, яка існує на території Приазовщині (це маріупольсько-бердянська і новоазовська агломерації)... Тому вже не дотягують її (техніку – ред.) як раніше в Новоазовськ чи на територію ростовської області, а почали ремонтувати безпосередньо на території Маріуполя. І тому ми бачимо, яка це кількість: по декілька одиниць щодня заїжджає. І гусеничної, і колісної техніки», м сказав Петро Андрющенко. Разом з тим, за його словами, не фіксується збільшення кількості російських військових в тимчасово окупованому Маріуполі, а навпаки — їхнє зменшення. «У росіян не вистачає новоконтрактників наразі, щоб заповнити всі табори (від Маріуполя до Бердянська) на 100%. Я маю на увазі ті табори, які служать для підготовки підрозділів, які відходять на доукомплектування, ротації тощо. Наразі ці табори заповнені новоконтрактниками десь на 70%, і на 30% — тими, кого відведено на ротації від лінії фронту. Це вперше, бо до того табори були заповнені на 100%, а відведені на ротацію знаходилися або на півночі Маріупольського району, або на території комбінату Ілліча. Зараз тенденція інша, і це означає, що росіяни не встигають поповнювати свою живу силу відповідно до тих втрат, які несуть», — резюмував Петро Андрющенко.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/16/v-okupovanomu-mariupoli-bagato-pidbytoyi-tehniky-rosiyany-styaguyut-yiyi-na-remont>

16.11.2024 Псевдомер Маріуполя моргун відвідав будинок у самому центрі міста – на проспекті Миру, 72. Жителі багатоповерхівки скаржаться на відсутнє обіцяне тепло. Про це повідомляє Маріупольська міська рада. Винними у цьому зробили маріупольців, яким довелося покинути місто через російське вторгнення. Ніби-то через закриті квартири неможливо замінити систему опалення. моргун знайшов рішення – зламувати замки та визнавати квартири «безхозними». Тобто просто вкрати власність людей.

<https://armyinform.com.ua/2024/11/16/u-mariupolcziv-dosi-nemaye-tepla-u-budynkah-okupanty-zrobyly-vynnymy-mistyany-yaki-pokynuly-tot>

18.11.2024 У Маріуполі окупанти відправили до лав російської армії перших призовників. Про це повідомила Маріупольська міська рада. “За попередньою

інформацією, перші призовники з окупованого Маріуполя та Маріупольського району примусово вступили на службу до російської армії. Юнаків відправляли разом з іншими «строковиками» з окупованих українських територій», - йдеться у повідомленні. За даними міськради, маріупольські призовники будуть проходити службу у військових частинах в Криму, ростовської області, та Краснодарського краю. «окупанти заявляють, що призовники начебто не будуть брати участь у війні проти України. Проте жодної гарантії не існує. Адже росіяни неоднократно використовували молодь на фронті, для економії своїх сил вони за потребу будуть використовувати українців у якості “гарматного м’яса”, - наголосили у мерії.

Фото: телеграм канал АндрющенкоTime

Фото: телеграм канал АндрющенкоTime

<https://www.0629.com.ua/news/3860529/okupanti-vidpravili-u-rosijsku-armiu-mariupolskih-prizovnikiv-foto>

19.11.2024 «Долю безхазяйних квартир офіційно визначено. На зустрічі з мешканцями Жовтневого району у стінах Управи олег моргун заявив про варіанти вирішення квартирного питання», - з таким заголовком на офіційному телеграм-каналі гайляйтера Маріуполя з'явилося повідомлення після зустрічі з мешканцями демонтованих будинків 81, 85, 87, 89 та 91 по проспекту Металургів. Нагадаємо, що двома днями раніше мешканці цих будинків записали відео звернення до диктатора путіна. Звісно, вони не називали путіна диктатором. Вбивцею теж не називали. Вони звертались до нього «з повагою» і просили, щоб їм дали квартири. Будинки, де

повномасштабного вторгнення мешкали ці люди, зруйнували російські ракети та авіаційні бомби. Відновити їх було неможливо, тому окупанти демонтували будинки. Побудували на їхньому місці нові. Але квартир там мешканцям не дали (це типова історія для окупованого Маріуполя). Натомість запропонували компенсацію, розмір якої не дозволяє купити навіть однокімнатну квартиру. Тож маріупольці вирішили кланятися і просити того, хто, власне, і винний у їхньому горі. «Ми хочемо жити там, де і жили раніше. В тих самих місцях», - наголошували на відео мешканці. Реакція була миттєвою. гауляйтер Маріуполя олег моргун зібрав нараду з мешканцями зруйнованих будинків і повідомив, що бере справу під власний контроль і – буде старатися, щоб їм видали компенсаційне житло в якомусь іншому місці невідомо коли, але точно скоро. «Найближчим часом на баланс міста перейдуть нові компенсаційні будинки. У них квартири отримають особи, які мають позитивне рішення щодо виділення житлоплощі», - повідомив моргун.

Фото: 0629.com

Крім того, він повідомив, що запропонував російському уряду частково компенсувати дефіцит житла шляхом придбання державою квартир в іпотечних новобудовах та їх виділення городянам як компенсацію. Але ніяких рішень щодо цього немає і невідомо, чи буде взагалі. Але Моргун вигадав ще одне геніальне рішення. Він пообіцяв передавати мешканцям вкрадені квартири – ті, що окупанти відбирають у живих власників, без суду і слідства, просто так, лише тому, що власник не хоче або не може (не пускають росіяни) повернутися в окуповане місто. «Безхазяйні квартири за рішенням суду будуть передані у власність муніципалітету. Після проведення капітального ремонту вони видаватимуться містом уже як компенсаційне житло», - пообіцяв кримінальний злочинець Моргун. Після зустрічі з окупаційною владою мешканці зруйнованих будинків, які брали в ній участь, повідомили всім іншим мешканцям будинків про результати. «Якщо чесно, то розмова - ні про що, "я все знаю, проблема є, все несправедливо, постанови погані тощо", - поділилася враженнями одна з учасниць зустрічі. - Єдине, що добре, він сказав, що по всіх будинках, які у відео, вже мають списки мешканців з їхніми проблемами. Там прозвучала така інформація, що перед тим, як зносити будинки – людей мають розселити і без цього будинки знести не можуть (але ж будинки давно вже демонтовані, а мешканці так і не отримали житла і не розселені – прим.0629). Ось це запитання поставили йому, чи передавав інформацію, де люди із цих будинків. Він відповів, що на відеоконференції з міністром будівництва Моргун тільки озвучив, скільки будинків-квартир-жильців... Скільки

виїхало, скільки в місті і т.д. Далі міністр сказав забудовнику вирішити проблему із мешканцями. Якось так...» Тепер, після першого звернення, мешканці будинку будуть складати нове звернення. Цього разу будуть просити, щоб їм роз'яснили, яке ж насправді буде рішення після першого звернення, «як з нами вирішили проблему, де нас розселили».

<https://www.0629.com.ua/news/3860809/cergove-videozvernenna-meskanciv-okupovanogo-mariupola-do-putina-malo-rezonans-cogo-dosagli-ludi>

20.11.2024 Колишній міністр внутрішніх справ Білорусі Володимир Наумов розпочав будівництво великого центру для торгівлі сільськогосподарською продукцією в окупованому Маріуполі, де на початку війни був морг для російських військових. Володимира Наумова підозрюють у причетності до зникнення політичних опонентів Олександра Лукашенка. Про те, що він розпочав будівництво великого центру для торгівлі сільськогосподарською продукцією в окупованому Маріуполі, розповів Білоруській службі Радіо Свобода радник міського голови Маріуполя Петро Андрющенко. «Це територія, на якій раніше будувався великий сільськогосподарський ринок «Азовський», який належав теці (колишнього українського президент-втікача – ред.) Януковича (матері його першої дружини Людмили — ред.). Його так і не відкрили через те, що був Майдан, а під час повномасштабного вторгнення росіяни зробили там морг, куди звозили тіла загиблих росіян, через нього пройшло близько 8 тисяч трупів», – сказав Петро Андрющенко. За його словами, росіяни обрали це місце, тому що там були холодильні камери, куди звозили тіла військових, які наступали з Кримського півострова. «Потім їх звідти вивозили на понад 6 місяців. Це фактично через паркан від мікрорайону «Невський», куди приїжджав путін (у березні 2023 року — ред.). Тоді цей морг росіян ще діяв, але потім його розібрали, віддали, і зараз там будують «Агромол», – додав Петро Андрющенко. Радник мера Маріуполя повідомив, що російська окупаційна влада планує побудувати другу частину цього «Агромолу» на місці повністю зруйнованого українського гіпермаркету «Епіцентр» – до війни він займав площу 22 кв. тис. кв. м і був другим за величиною після німецького будівельного гіпермаркету ОБІ. За словами Петра Андрющенка, будівництво також веде російська компанія. «росіяни будують; місцеві люди, коли їх залучають, працюють різноробочими», – уточнив він.

<https://www.radiosvoboda.org/a/eksholova-mvs-bilorusi-naumov-torhovelnny-tsentr-v-okupovanomu-mariupoli/33209524.html>

21.11.2024 окупанти шантажують українців, змушуючи ставати донорами для армії кремля. На ТОТ окупанти змушують українців ставати донорами для армії кремля / Фото: Центр національного спротиву У такий спосіб росіяни намагаються “рятувати” нескінченний потік поранених російських окупантів. Спостерігається чергова хвиля примусового здавання крові для солдатів рф серед бюджетників та соціально вразливих верств населення тимчасово окупованих територій України. У такий спосіб росіяни намагаються “рятувати” нескінченний потік поранених російських окупантів. Про це повідомляє Центр національного спротиву. У Центрі нацспротиву зазначили, що у загарбаному Маріуполі колаборанти складають обов’язкові плани кількості донорів серед освітян, працівників ЖКГ та тих громадян,

які отримують “субсидії”. За невиконання “плану” люди ризикують не отримати виплати. На ТОТ Херсонщини колаборанти систематично організовують працівників бюджетної сфери для здавання крові. Для цього мобільний комплекс забору донорської крові їздить по районних центрах. "Усіх небайдужих громадян закликаємо повідомляти про тих, хто пішов на співпрацю з ворогом та підтримує окупаційні війська московії, за цим посиланням", – зазначили у Центрі національного спротиву.

<https://tsn.ua/ato/okupanti-shantazhuyut-ukrayinciv-zmushuyuchi-stavati-donorami-dlya-armiyi-kremlya-2706750.html>

21.11.2024 У тимчасово окупованому Маріупольському районі примусово мобілізують молодь. У військкоматах погрожують молоді і змушують підписувати контракти на військову службу в російській армії. Про це повідомив радник мера Маріуполя Петро Андрющенко. “Почалась агресивна мобілізація молоді в Маріупольському районі. Однакова схема - примусове “запрошення” прямо з села до військкомату. Потім у військкоматі примушують підписати контракт, погрожуючи “строковою службою” на Далекому Сході та іншими лякалками”, - інформує Андрющенко. За його даними, щонайменше 10 хлопців віком від 19 до 22 років за останні десять днів в такий спосіб змушені були укласти контракт з окупантами.

<https://www.0629.com.ua/news/3861985/u-mariupolskomu-rajoni-okupanti-pocali-agresivnu-mobilizaciu-molodi>

Інформація про події, які відбуваються в портах на тимчасово окупованій території міста Маріуполь Донецької області

16.11.2024 У Маріупольському порту зафіксовано черговий морський балкер, який окупанти завантажують українським вугіллям. Про це повідомив радник міського голови Маріуполя Петро Андрющенко. "Маріупольський порт. Вчора черговий морський балкер зайшов в акваторію порту та став під завантаження вугіллям", - йдеться в повідомленні.

Фото: телеграм-канал Андрющенко Time

Як зазначається, завантаження триває прямо з причалу, без використання залізниці, із запасів, завезених в минулі рази. "Мародерство надр України триває. Цього разу без вантажу в Маріуполь", - додав Андрющенко.

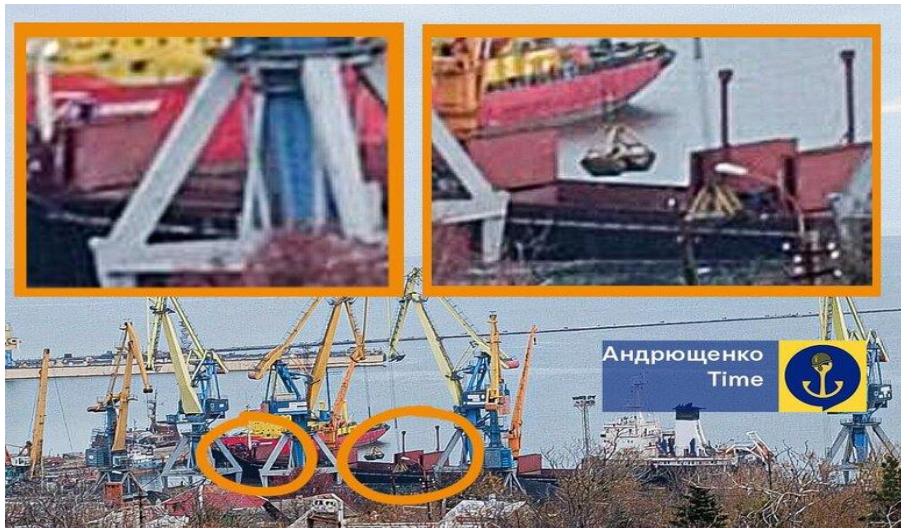

Фото: телеграм-канал Андрющенко Time

https://censor.net/ua/photo_news/3520267/okupanty_vyvozyat_vugillya_cherez_mariupolskyyi_port

АР Крим

Інформація щодо злочинів та геноциду рф проти громадян України які знаходяться на тимчасово окупованій території АР Крим

15.11.2024 Дружина засудженого росією кримськотатарського активіста Сервера Мустафаєва розповіла Кримськотатарському Ресурсному Центру про складні умови його утримання в російській колонії з серпня 2023 року. «Ми були на побаченні з ним у липні цього року, але зустрічі дозволені лише раз на пів року», – каже Майє Мустафаєва. Вона пояснює, що в умовах СУУ (суворі умови утримання) чоловік не може вільно виходити на свіже повітря: «На прогулянку він виходить лише в супроводі конвою і постійно знаходиться в приміщенні. Йому не дозволено залишати камеру». Сервер перебуває в умовах ізольованого режиму, що негативно впливає на його здоров'я і позбавляє можливості продовжувати навчання. За її словами, через нестачу сонячного світла у чоловіка виник дефіцит вітаміну D. Крім того, стан його зору погіршується, а також зберігається хруст у колінах, для чого потрібне додаткове обстеження. Особливо важким випробуванням стала заборона навчання, повідомила Мустафаєва. Сервер Мустафаєв – координатор громадського об'єднання «Кримська солідарність». У

Фото: Кримська солідарність

<https://ua.krymr.com/a/news-server-mustafaiev-umovy-krym/33202503.html>

16.11.2024 За даними Кримськотатарського ресурсного центру, в анексованому Криму російські силовики переслідують 117 осіб у «справах Хізб ут-Тахрір», 114 з них – представники кримськотатарського народу. 82 з них відбувають свої терміни покарання у російських в'язницях та колоніях, а 28 перебувають у СІЗО, 2 – під домашнім арештом, 5 – було звільнено. За весь час анексії Криму було проведено 18 хвиль затримань кримських татар, причетних до справ Хізб ут-Тахрір. «Звинувачення у цих «справах» ґрунтуються на свідченнях «прихованих свідків» та висновках «експертів», які активно співпрацюють із фсб рф. Єдиними «доказами» є заборонена ісламська література, знайдена під час обшуків, оперативні дані фсб та аудіозаписи, на яких нібито зафіксовано, що засуджені вели дискусії на релігійні та політичні теми. Активісти звинувачуються в причетності до діяльності, забороненої в рф організації «Хізб ут-Тахрір», яка не має жодних обмежень у діяльності в більшості країн світу», – зазначили у КРЦ. Там додають, що рф використовує своє законодавство у політичних цілях, зокрема для придушення ненасильницької боротьби кримських татар та їхнього протесту проти анексії Криму.

<https://ua.krymr.com/a/news-sprava-khizb-ut-takhrir-peresliduvannia-krym/33203941.html>

16.11.2024 8 кримськотатарських політв'язнів, серед яких і Марлен Мустафаєв, перебувають у суворих умовах російської в'язниці за 2000 кілометрів від окупованого Криму. Вони знаходяться в одній камері у в'язниці міста Дмитровград Ульяновської області. Про це КРЦ розповіла родичка засудженого Марлена Мустафаєва – Еміне Сулейманова. Усі кримські татари з цієї камери були засуджені окупаційною владою за сфабрикованими звинуваченнями за статтями «організація терористичної діяльності» (ч. 1 ст. 205.5 КК рф) та «приготування до насильницького захоплення влади» (ч. 1 ст. 30, ст. 278 КК рф). Жоден з 8 -х не мав до окупації Криму жодної судимості, усі були зразковими сім'янинами та активними членами своїх громад. У тюрмі політв'язні намагаються працювати, оскільки це єдина можливість вийти з камери й зробити телефонний дзвінок додому. Проте умови перебування в місцях несвободи залишаються важкими. Харчування недостатнє, низькокалорійне і родичі змушені відправляти посилки, які теж обмежені за вагою, всього 30 кг на рік.

<https://ctrcenter.org/uk/8-krymskyh-tatar-z-okupovanogo-krymu-vidbuvayut-svoje-pokarannya-v-odnij-kameri-za-2000-km-vid-ridnogo-domu>

17.11.2024 У тимчасово окупованому Криму після 10 діб незаконного адміністративного арешту співвітчизники зустріли юриста, правозахисника Рустема Кямілева. Окупанти затримали його 7 листопада та помістили до спецприймача через підозри у "дискредитації армії рф" та "демонстрації нацистської символіки". Про це повідомила у соцмережах правозахисниця Лутфіє Зудієва. Як зазначила Зудієва, зустріти юриста прийшли більше 400 людей. "Хотів би всім подякувати. Усім тим, хто підтримував мене у цей момент, передавав цю підтримку. Усім небайдужим людям, хто попри свою зайнятість, не маючи вільного часу, прибув до суду. Я бачив цих людей. Усім, хто перебуваючи на волі, підтримував мою сім'ю", — поділився Кямілев.

Фото: Кримська солідарність

<https://suspilne.media/crimea/881949-urist-rustem-kamilev-vijsov-zi-specprijmaca-pisla-10-dib-arestu>

18.11.2024 Оперативна інформація щодо ситуації на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя станом на 19 листопада 2024 року:

Злочини окупації:

Станом на 19 листопада окупанти незаконно ув'язнили 218 осіб, з них 132 — кримські татари. Із загальної кількості 43 — арештовані (з них 28 кримські татари), 151 — ув'язнені (з них 97 кримських татар), 26 — без статусу (з них 6 кримські татари). Зафіксовано 1047 випадків надходження матеріалів складених за ст. 20.3.3 КпАП рф до т.зв. "судів" на території тимчасово окупованого Криму. З них у 928 випадках було винесено постанову про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу або приєднано до іншої справи за іншою статтею та винесено сукупне рішення. У 31 випадках розгляд матеріалів продовжується.

Насильницька мобілізація:

Загинули щонайменше 1408 солдатів російської армії з підрозділів, дислокованих в окупованому Криму. 914 із них, ймовірно, були громадянами України. Кількість

загиблих може бути більшою, оскільки росія приховує реальні втрати. Підтверджено взяття в полон щонайменше 67 військовослужбовців рф з окупованого Криму, більшість з яких, ймовірно, є громадянами України.

Мілітаризація Кримського півострова:

Агенти руху “АТЕШ” зафіксували роботу радіолокаційної станції “Підліт”, яку російські військові розмістили в районі Стрілецької бухти окупованого Севастополя.

Пропаганда окупаційних адміністрацій і розпалювання ворожнечі:

Жителі окупованого Криму масово скаржаться на перебої з опаленням. Основна причина – надмірна незаконна точкова забудова у прибережних містах та в Сімферополі, що призвело до частих аварій на теплотрасах. З початком опалювального сезону 18 жовтня в Сімферополі через регулярні аварії на теплотрасах через недбалість окупантів теплопостачання часто відключаються. Щонайменше для двадцяти населених пунктів Білогірського району окупованого Криму гострою є проблема водопостачання. Після підриву Каховської ГЕС російськими загарбниками, у Криму регулярно спостерігаються проблеми з водопостачанням. Попри запевнення окупаційної адміністрації Криму, місцеві жителі скаржаться на підняття цін на паливо. Причиною цього є удари Сил оборони України по російських нафтобазах та використання Кримського півострова у військових цілях окупантів для поширення агресії на Україну.

<https://ppu.gov.ua/press-center/operatyvna-informatsiia-shchodo-sytuatsii-na-tymchasovo-okupovaniy-terytorii-avtonomnoi-respubliky-krym-ta-mista-sevastopolia-stanom-na-19-lystopada-2024-roku>

18.11.2024 російська влада заявила про арешт в анексованому Криму майна родичів українського військового, стверджує Слідчий комітет рф. Як повідомляють російські ЗМІ з посиланням на Слідком рф, йдеться про рідних командира 385 окремої бригади морських безпілотних комплексів спеціального призначення Збройних сил України Олександра Щепцова. У них нібито знайшли земельні ділянки та комерційну нерухомість. Самого Щепцова звинувачують у тому, що з листопада 2023 до березня 2024 року в Криму він «організував чотири терористичні атаки з використанням безекіпажних катерів, споряджених вибуховими пристроями».

<https://ua.krymr.com/a/news-aresht-maina-rodychiv-viyskovy-zsu-krym/33206487.html>

18.11.2024 Олексій Кисельов, український політв'язень, наразі перебуває на етапі. Після утримання у Володимирському Централі його перевозять до одного з таборів рф. Наразі він знаходиться в СІЗО Мурманська, очікуючи подальшого етапування, яке триває вже кілька тижнів. Про це Кримськотатарському Ресурсному Центру повідомив син Олексія Кисельова, Артем Кисельов. Ситуація з умовами утримання Кисельова залишається складною. Передача посилок з необхідними речами та медикаментами для нього стикається з труднощами. Проте рідні продовжують передавати йому ліки, які є критично важливими через його проблеми зі здоров'ям.

<https://ctrcenter.org/uk/polity%ca%bcyaznya-oleksij-kyselova-gotuyut-do-etapuvannya>

19.11.2024 Термінової медичної допомоги потребують уже понад 60 засуджених росією кримчан, повідомляє Центр з прав людини ZMINA. Як зазначають у ZMINA, кількість тих, хто потребує медичної допомоги, збільшилася, деякі переслідувані рф перебувають у критичній ситуації. Це стосується таких політв'язнів, як Тофік

Абдулгазієв, Ірина Данилович, Олександр Сізіков та Амет Сулейманов. За останній місяць перелік хворих кримчан поповнився двома іменами – Руслан Адбурахманов та Рустем Гугурік, а загалом у списку на сьогодні вже 67 осіб, тобто на 22 особи більше, ніж торік.

<https://ua.krymr.com/a/news-meddopomoha-potrebuieut-ponad-60-krymchan/33208272.html>

19.11.2024 російські силовики заявили про затримання двох людей за підозрою в підриві автомобіля капітана 1-го рангу чорноморського флоту рф Валерія Транковського у Севастополі 13 листопада. Про це повідомив слідчий комітет рф. «Встановлено двох жителів півострова, які безпосередньо причетні до вчинення за завданням Служби безпеки України терористичного акту. Це 38-річна жителька Севастополя та 47-річний житель Ялти», – стверджує російське відомство. Силовики рф стверджують, що жінка «здійснювала спостереження за військовослужбовцем з метою встановлення та фіксації адрес, маршрутів пересування, розпорядку дня, використовуваних транспортних засобів». Чоловік, «виготовивши саморобний вибуховий пристрій і встановивши його під днище автомобіля», нібито привів його в дію. Також повідомляється, що затриманих заарештовано підконтрольним рф Київським районним судом Сімферополя на два місяці.

<https://ua.krymr.com/a/news-pidryv-avto-kapitana-chf-zatrymannia-pidozriuvanykh-krym/33207608.html>

20.11.2024 В окупованому Криму за 1000 днів війни винесли більш як 260 вироків за "ухилення від служби в армії рф". "Судові процеси" відбувалися попри заборону на мобілізацію жителів окупованих територій згідно з міжнародним правом. Такі дані оприлюднили аналітики правозахисної ініціативи "Кримський епізод" на основі реєстрів судових засідань. За даними правозахисників, у середньому кожні чотири дні силовики в Криму направляли до суду одну кримінальну справу щодо ухилення від служби. Лише у шести випадках суди припинили кримінальні провадження. Як зазначається, за 1000 днів повномасштабної війни суди розглянули майже стільки ж справ про ухилення, скільки за попередні вісім років окупації. За інформацією Кримської правозахисної групи, станом на початок 2021 року було зафіксовано 281 таку справу. Водночас правозахисники наголошують, що примусова мобілізація жителів окупованих територій є порушенням міжнародного гуманітарного права. Згідно зі статтею 51 Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни, заборонено комплектувати військові підрозділи жителями окупованих територій. Крім того, стаття 8 Римського статуту кваліфікує примус до служби у військах держави-окупанта як воєнний злочин.

<https://suspilne.media/crimea/884377-za-1000-dniv-vijni-u-krimu-vinesli-ponad-260-virokiv-za-uhilenna-vid-sluzbi-v-armii-rf>

20.11.2024 російська федерація веде цілеспрямовану політику зі знищення ідентичності, мілітаризації та індоктринації дітей, які перебувають та окупованих територіях, зокрема, у Криму. Про таке говорили під час пресконференції “Дитинство у пастці: як захистити права дітей, що опинились в окупації”, присвяченій 35-тій річниці підписання Конвенції ООН про права дитини. Особливо вразливими є діти, які

проживають на окупованих територіях. Як повідомила Марія Суляліна, голова Центру громадянської освіти "Альменда", у 2023-2024 навчальному році лише 0,8% дітей у Криму мали змогу вивчати українську мову в школах. Водночас бюджет рф на "патріотичне виховання" дітей у 2024 році склав 477 мільйонів доларів, що майже в 10 разів більше, ніж у 2022 році. Юлія Усенко, начальник Департаменту захисту інтересів дітей та протидії насильству Офісу Генерального прокурора, додала, що мілітаризація освіти в рф стала частиною державної стратегії. За її словами, 10% із цих дітей, за задумом російського військово-політичного керівництва, мають стати резервом для збройних сил рф. Учасники пресконференції наголосили на важливості фіксації всіх фактів порушень прав дітей та міжнародної підтримки у протидії цим злочинам.

<https://suspihne.media/crimea/884517-lise-08-ditej-u-krimu-maut-zmogu-vivcati-ukrainsku-movu-v-skolah-centr-gromadanskoj-prosviti-almenda>

20.11.2024 Підконтрольні російським окупантам медіа розкрили дані чоловіка, підозрюваного у вбивстві окупаційного військового високопосадовця. Стверджується, що це Віталій Кульчицький 1977 року народження. Повідомляється, що останнім часом чоловік мешкав в Алушці та Ялті. До Криму він нібито приїхав зі Львова, з 2020 року був власником невеликої компанії «Царська миловарня», що займалася виробництвом крафтового мила та косметики. До відкриття власного бізнесу Кульчицький працював різноробочим, а також, за непідтвердженими даними, охоронцем. Чоловік має сина 2008 року народження. «Київський районний суд» в окупованому Сімферополі відправив Віталія Кульчицького до СІЗО на два місяці. «Запобіжний захід» найближчим часом буде обрано для жінки 1986 року народження, яку окупанти оголосили «спільницею» Кульчицького, не називаючи її імені. На кадрах допиту вона заявляє, що перебувала в Севастополі під час відпустки, і в цей час якийсь куратор буцімто відправив їй номер автомобіля, за яким вона мала стежити, після чого вона передала цьому кураторові відповідні дані. Як Віталія Кульчицького, так і неназвану його «спільницю» підконтрольні російським окупантам медіа назвали «громадянами росії», «українськими агентами» та «зрадниками», які «жили серед росіян, прикидалися своїми, а насправді з 2014 року чекали на ЗСУ та повернення України до Криму». Обом загрожує довічне ув'язнення в колонії суворого режиму.

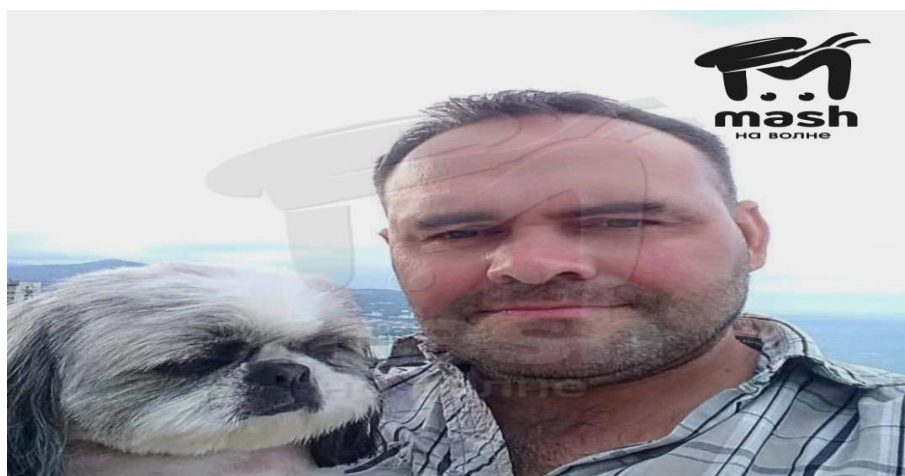

Фото: росЗМІ

<https://www.voicecrimea.com.ua/main/mainnews/ukra%dl%97ncy-a-krimu-vitaliya-kulchickogo-zvinuvachuyut-v-znishhenni-oficera-chf-rf.html>

21.11.2024 Засудженого росією кримськотатарського активіста Сейрана Салієва з липня тримають у суворох умовах у ВК-4 Тульської області рф. Про це «Кримську солідарність» повідомила його дружина Муміне Салієва, яка відвідала чоловіка у колонії. У блоці Салієва – 35 ув'язнених. Через режим усередині колонії йому належить менше побачень і посилок, він не може часто виходити на прогулянки. Кримчанина виводять на вулицю щодня на півтори години, але «не просто неба», зазначає його дружина. В ув'язненні у кримського татарина сильно зіпсувалися зуби і погіршився зір, а через відсутність сонячного світла його колір шкіри став «прозоро-білим», каже Муміне Салієва.

Фото: Кримська солідарність

<https://ua.krymr.com/a/news-salieva-chotyry-misiatsi-trymaiut-u-su/33211018.html>

21.11.2024 В окупованій Керчі російські силовики затримали 61-річну кримчанку Ірину Володимирову 1963 року народження. Жінку звинувачують у «виступах» проти війни рф в Україні. Про це повідомляють російські ЗМІ. Ірина Володимирова нібито публічно висловлювалася проти війни, ображала армію рф та її керівництво, а також заперечувала територіальну цілісність росії. Ба більше, вона українською мовою підтримувала Україну, виправдовуючи удари по російських об'єктах. Операцію із затримання провели співробітники так званого «Центру протидії екстремізму мвс» Криму спільно з представниками прикордонного управління фсб рф. Проти жінки склали адміністративні протоколи за статтями 20.1 (дрібне хуліганство) та 20.3.3 (дискредитація збройних сил рф) Кодексу адміністративних правопорушень рф. Матеріали передано до відповідних окупаційних органів.

<https://ctrcenter.org/uk/v-okupovanij-kerchi-zatrymaly-61-richnu-krymchanku-za-antyyovayennu-rozycziyu>

Інформація про життя громадян України на тимчасово окупованій території АР Крим

15.11.2024 Зростання ціни на бензин в анексованому Криму та росії негативно позначиться на кількості автомобільного турпотoku до Криму в курортному сезоні наступного року. Таку думку Крим.Реалії висловили представники міжнародної громадянської кампанії #LiberateCrimea. За їхньою інформацією, багато автомобілістів уже скорочують кількість поїздок через постійне зростання цін на паливо. «Незважаючи на оптимістичні прогнози російської влади з приводу сезону-2025, заснованого нібито на зростанні відсотків раннього бронювання, міна уповільненої дії у вигляді ціни на бензин, що стрімко зростає, вже починає запускатися. Якщо такі темпи зростання цін на паливо збережуться, значна частка автотуристів відмовиться від поїздки до Криму наступного року», – розповіли активісти.

<https://ua.krymr.com/a/news-benzyn-v-krymu-snyzhennia-turpotoku/33203698.html>

15.11.2024 Учасники громадського руху спротиву "Жовта Стрічка" розповсюдили у Севастополі, Сімферополі та Ялті проукраїнські символи незламності. Про це громадський рух повідомив у своєму Telegram-каналі. Там зазначили, що нові наліпки з'явилися відразу у декількох містах окупованого Криму. "Цього тижня символи спротиву з'явилися напроти Цирку в Сімферополі. Хоча насправді окупаційна адміністрація докладает усіх зусиль, щоб перетворити на цирк і увесь Кримський півострів. Навіть після 10 років окупації, жителі Криму продовжують боротися, адже чекають на деокупації, чекають на Україну", — йдеться у дописі.

Фото: Telegram Жовта стрічка

<https://suspilne.media/crimea/881123-aktivisti-ruhu-zovta-stricka-rozповsudili-v-simferopoli-sevastopoli-ta-alti-proukrainski-nalipki-ta-simvoli>

16.11.2024 Окупаційний військовий комісар Сімферополя Олександр Чепуренко заявив, що в осінню призовну кампанію 2024 року з міста на строкову службу потраплять близько 350 осіб. Серед новобранців є і чоловіки віком від 27 років. За словами Чепуренка, більшість строковиків нібито залишаться у Криму, а решта проходитиме службу у ростовській області та Краснодарському краї. Додамо,

російська осіння призовна кампанія незаконно стартувала на півострові 1 жовтня, та триватиме до 31 грудня. Вік призовників окупанти збільшили до 30 років.

<https://www.voicecrimea.com.ua/main/news/u-simferopoli-okupanti-prizivayut-do-vijska-cholovikiv-vikom-vid-27-rokiv.html>

17.11.2024 Крим очолив черговий російський антирейтинг. На рф підраховали, в яких регіонах доведеться найдовше збирати кошти на купівлю квартири. На першому місці – Інгушетія і Дагестан – 16 років. Далі іде окупований Крим – 13 років. Москва – 12 років, Пітер – 10. Найлегше придбати квартиру на вторинному ринку росії мешканцям Чукотки та Ямало-Ненецького автономного округу – збирати на нерухомість, відкладаючи всю зарплату цілком, тут доведеться менше 4 років.

<https://www.voicecrimea.com.ua/main/news/krim-ocholiv-chergovij-rosijskij-antirejting.html>

18.11.2024 В окупованому Севастополі відбулася акція жіночого руху спротиву "Зла мавка". У парках і на вулицях міста активістки залишили гарбузи з простим посланням — окупантам тут не раді. Про це повідомив рух на своєму каналі у Telegram 18 листопада. "Гарбуз — символ відмови. Як і раніше казали "ні" небажаним сватам, так і зараз кажемо "ні" тим, хто намагається господарювати на чужій землі", — йдеться у повідомленні.

19.11.2024 На тимчасово окупованих територіях України відбулася акція руху спротиву. У Севастополі, Феодосії, Семенівці, Євпаторії, Щолкіному, Єнакієвому та інших містах з'явилися листівки із символікою Головного управління розвідки Міністерства оборони України. Про це повідомило ГУР МО України у Telegram 19 листопада. "Це черговий сигнал загарбникам — громадяни України в окупації діяли і діятимуть, бо ніколи не приймуть оскраженілих чужинців на своїй землі", — йдеться у повідомленні. У ГУР наголосили, що окупанти та їхні прибічники повинні пам'ятати про відповідальність за всі злочини, скоєні проти України та її громадян.

Фото: <https://t.me/DIUkraine/4854>

<https://susplne.media/crimea/883519-ruh-sprotivu-okupantam-proviv-akciu-v-krimu-ta-na-donbasi-gur-mo-ukraini>

20.11.2024 Територію автовокзалу в Сімферополі повністю обгородили ґратчастою «зоною безпеки». Раніше там був прохід до перонів, тепер до них можна потрапити тільки через головний вхід до самого приміщення автовокзалу. Як зазначається, на вході встановлено металодетектор для перевірки пасажирів та інтроскоп для багажу. Подібні механізми діють у всіх аеропортах.

<https://ua.krymr.com/a/news-simferopol-avtovokzal-zakhody-bezpeky/33209753.html>

20.11.2024 російська влада Севастополя роздала земельні ділянки 549 учасникам війни проти України, ще 148 отримали замість землі по мільйону рублів. Про це заявив підконтрольний рф глава міста Михайло Развожаєв. «Що стосується дільниць – сім'ї учасників сво вже отримали землі в районі сіл Полюшка та Осипенка, а також у районі вулиці Генерала Мельника», – повідомив Развожаєв. Він також заявив, що російська влада веде роботу над плануванням територій у районі Тернівки та Рідного.

<https://ru.krymr.com/a/news-sevastopol-rossiyskiye-vlasti-zemel-nyye-uchastki-549-uchastnikam-voyny/33209797.html>

20.11.2024 В тимчасово окупованому Криму практично зупинився ринок нерухомості: житло майже ніхто не купує, а ціни повзуть униз. Будівництво нового заморожується – грошей покупці не мають, пільгові та дешеві кредити в рф закінчилися. Ріелтори запевняють, що на зміну росіянам прийшли покупці з Казахстану та Білорусі, нібито вони скуповують нерухомість за низькими цінами. А самі жителі півострова скаржаться, що після того, як окупаційний уряд заборонив іноземцям купувати землю у Криму, попиту на ділянки немає зовсім. Ріелторка з тимчасово окупованого Криму Ксенія Шварц заявила, що останнім часом нерухомість на півострові скуповують громадяни Казахстану та Білорусі. Жінка каже, що сама дивується з цього факту. За її словами, кожна п'ята угода відбувається саме з покупцями цих країн. Продавці кримського житла намагаються заманити покупців обіцянками, що "сво" ось-ось закінчиться, і тоді ціни на півострові одразу зростуть чи не вдвічі. Щоправда, ніхто не може точно сказати, коли це станеться.

<https://www.obozrevatel.com/ukr/ekonomika-glavnaya/v-okupovanomu-krimu-rosiyani-pozbavlyayutsya-kvartir-ih-kupuyut-kazahi-ta-bilorusi-scho-vidbuvaetsya-na-pivostrovi.htm>

21.11.2024 Анексований Крим цього року отримав 2,7 млрд рублів за рахунок продажу «націоналізованого» майна, повідомив російський глава півострова Сергій Аксьонов. За словами Аксьонова, виручені кошти нібито витрачаються на підтримку учасників війни проти України, а також встановлення модульних спортзалів у школах, ремонт будинків культури та сільських стадіонів.

<https://ua.krymr.com/a/news-aksenov-2-7-mlrd-rubliv-natsionalizovane-maino/33210936.html>

21.11.2024 На третій рік повномасштабної війни Росії проти України сфера туризму Севастополя опинилася на межі виживання, навіть завжди популярні та великі туристичні об'єкти мають проблеми із прибутковістю, повідомляє кореспондент Крим.Реалії. Як зазначають представники міжнародної громадянської кампанії #LiberateCrimea, зокрема у складній економічній ситуації перебуває Севастопольський морський Акваріум-музей. За їхніми даними, через військові дії сфера туризму в анексованому Севастополі не розвиватиметься, як раніше. «Севастополь став

найнебезпечнішим місцем у Криму, відповідно, туристичний потік сюди впав. За окупації, що триває, сфера туризму в Севастополі розвиватися не буде. Вже зараз майже ніхто не хоче вкладати кошти в туроб'єкти міста. Більше того, пропагандисти кремля вже почали накачувати наратив, щоб повернути закритий статус Севастополю, як це було за радянського режиму. За такого статусу турсфера Севастополя взагалі впаде до рівня забезпечення послугами власного населення, що призведе до закриття багатьох туристичних об'єктів», – прокоментували ситуацію в #LiberateCrimea. Севастопольський морський Акваріум-музей оголосив збір пожертвувань, щоб вижити в кризових умовах. «Акваріум – це приватне підприємство. За останні три роки всю фінансову подушку, яку було накопичено раніше, вичерпано», – повідомило керівництво музею.

<https://ua.krymr.com/a/news-sfera-turyzmu-sevastopolia-na-mezhi-vyzhyvannia/33210618.html>

21.11.2024 Активісти громадського руху спротиву "Жовта Стрічка" привітали з окупованого Криму українських громадян із Днем Гідності і Свободи, який відзначають 21 листопада. Про це повідомив рух на своєму каналі у Telegram. Відповідне свято активісти назвали важливим для руху спротиву і вважають своїм днем. За їхніми словами, попри чергові посилення контролю з боку окупаційної влади в Криму, спротив триває. "За цей рік ми розповсюдили на окупованих територіях близько 60 000 листівок, стікерів, стрічок та купюр із посланнями. Це величезна цифра: більше 1000 символів спротиву щотижня з'являється на ТОТ", — йдеться у повідомленні.

Фото: Жовта стрічка

<https://suspihne.media/crimea/885353-vazliiva-data-dla-ruhu-sprotivu-aktivisti-zovtoi-stricki-u-krimu-privitali-ukrainsiv-z-dnem-gidnosti-i-svobodi>

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ ВІЙСЬКОВИМИ ЧАСТИНАМИ ТА
ПІДРОЗДІЛАМИ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ НА ПІВДЕННИХ
НАПРЯМКАХ ,ЧОРНОМОРСЬКІЙ І АЗОВСЬКІЙ ОПЕРАЦІЙНИХ
ЗОНАХ, РІЧКАХ ДУНАЙ І ДНПРО ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ТА ПОДІЇ У ОДЕСЬКОЇ, МИКОЛАЇВСЬКОЇ,
ЗАПОРІЗЬКОЇ, ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ, МІСТІ МАРІУПОЛЬ, АР
КРИМ ТА ПРИДНІСТРОВСЬКОМУ РЕГІОНІ

Частина III
(15.11.- 21.11.2024)

Науково-дослідний центр Збройних Сил України “Державний океанаріум”
Інституту Військово-Морських Сил Національного університету “Одеська
морська академія”, 2024